

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2017

Καταγραφή φαινομένων, ζητημάτων και κρουσμάτων
ρατσισμού, διακρίσεων, ξενοφοβίας αλλά και
Ερευνητικών Μελετών ή Καλών Πρακτικών της
Διοίκησης στους 6 κρίσιμους τομείς της
Απασχόλησης,
της Νομοθεσίας, της Εκπαίδευσης, της Στέγασης,
της Ρατσιστικής Βίας και της Υγείας & Πρόνοιας.

Νάσος Θεοδωρίδης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

A) Παραβιάσεις δικαιωμάτων σε επίπεδο απασχόλησης
(εργασιακές συνθήκες και αμοιβές εργασίας)

B) Επιστημονικές έρευνες

Γ) Καλές Πρακτικές

2. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

A) Εξελίξεις σε επίπεδο ελληνικής νομοθεσίας

B) Δικαστικές αποφάσεις και Γνωμοδοτήσεις οργάνων και Επιτροπών

3. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

A) Κρούσματα διακρίσεων στο χώρο της Εκπαίδευσης

B) Καλές Πρακτικές

Γ) Δικαστικές αποφάσεις

Δ) Έρευνες για ζητήματα εκπαίδευσης

4. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΣΤΕΓΑΣΗΣ

A) Κέντρα υποδοχής αιτούντων άσυλο

B) Ζητήματα παραβίασης του δικαιώματος στη στέγαση και στο άσυλο

Γ) Καλές Πρακτικές

Δ)) Δικαστικές αποφάσεις, εκθέσεις, γνωματεύσεις και έρευνες για ζητήματα Στέγασης / Διαμονής

5. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΡΑΤΣΙΣΤΙΚΗΣ ΒΙΑΣ

A) Ενδεικτική περιπτώσιολογία κρουσμάτων που σχετίζονται με ρατσιστική βία

B) Παρεμβάσεις θεσμικών οργάνων σχετικά με θέματα ρατσιστικής βίας, Δικαστικές αποφάσεις και Καλές Πρακτικές

6. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ & ΠΡΟΝΟΙΑΣ

A) Κρούσματα παραβιάσεων του δικαιώματος σε υγεία και Πρόνοια

B) Καλές πρακτικές

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2017

1. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

A) Παραβιάσεις δικαιωμάτων σε επίπεδο απασχόλησης (εργασιακές συνθήκες και αμοιβές εργασίας)

1. Πιλοτικά προγράμματα αγροτικής εκπαίδευσης για ανήλικους πρόσφυγες σε χωράφια

Σε έγγραφο του υπουργείου οικονομικών που αναρτήθηκε τον Ιούνιο 2017 στη Διαύγεια, αναφέρεται ότι 200 πρόσφυγες, ηλικίας 15-18 ετών, από Κέντρα Φιλοξενίας της Αττικής και της Κεντρικής Μακεδονίας, εντάσσονται σε πιλοτικά προγράμματα αγροτικής εκπαίδευσης¹.

Στα προγράμματα αυτά θα εφαρμοστεί η μέθοδος "on the job training", ελληνιστί "Εκπαίδευση κατά την Εργασία". Επί της ουσίας το υπουργείο και όσοι βρεθούν να υλοποιήσουν το πρόγραμμα θα πάρουν παιδιά μικρής ηλικίας, τα οποία θα έπρεπε να βρίσκονται στο σχολείο και τα βάζει να δουλεύουν αμισθί σε εργασίες όπως "συγκομιδή, καλλιέργειες, άρδευση, pest control κλπ"!

Το έγγραφο αναφέρει για τους σκοπούς της κίνησης αυτής: "Στόχος της δράσης είναι να βοηθήσει τους εκπαιδευόμενους να αποκτήσουν τεχνικές δεξιότητες, τις οποίες θα μπορούν να χρησιμοποιήσουν στην ένταξη στην αγορά εργασίας ή για κάλυψη προσωπικών αναγκών ή/και κοινωφελών σκοπών."

Εδώ θα πρέπει φυσικά να τονιστεί η ύπαρξη των όρων "δεξιότητες" και "ένταξη στην αγορά εργασίας" και το πως χρησιμοποιούνται εδώ. Πρόκειται για κατεξοχήν έννοιες που στοχεύουν στην εξασφάλιση ευέλικτου, χωρίς ουσιαστική εκπαίδευση, εργατικού δυναμικού, βασικά θεωρητικά εργαλεία του "οπλοστασίου" του νεοφιλελευθερισμού. Για δικαιώματα και συνθήκες εργασίας ούτε λόγος! Και όλα αυτά σε επίσημο έγγραφο υπουργείου.

Ακόμη αναφέρεται:

"Πέραν των άμεσα ωφελουμένων που είναι οι πρόσφυγες 15-18 ετών που διαμένουν σε Κέντρα Φιλοξενίας της Αττικής και της Κεντρικής Μακεδονίας, ωφελούμενος πληθυσμός είναι και οι οικογένειές τους, αλλά και η ελληνική κοινωνία στο σύνολό της, η οποία επωφελείται από την ομαλή ένταξη των προσφύγων στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο".

Και λίγο πιο κάτω:

"Με την πιλοτική εφαρμογή των δύο προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης επιδιώκεται η αποτίμηση και αξιολόγηση του βέλτιστου τρόπου προσέγγισης της συγκεκριμένης ηλικιακής ομάδας των προσφύγων-μεταναστών και η διερεύνηση των ορίων και των πιθανών αποκλίσεων του εγχειρήματος, τα

¹ <http://www.alfavita.gr/arhron/koinonia/tsampa-ergasia-apo-anilikoy-prosfyges-se-horafia-me-tis-eylogies-toy-yp-oikonomias#ixzz4kbW5FqYb>

οποία θα αποτελέσουν τη βάση για το σχεδιασμό ανάλογων προγραμμάτων σε ευρύτερο πληθυσμό προσφύγων της ίδιας ηλικιακής ομάδας".

Σε αυτό το σημείο είναι αναγκαίο να γίνει η εξής υπενθύμιση: Η συντριπτική πλειοψηφία των προσφύγων που διαμένουν στην Ελλάδα χωρίς τη θέλησή τους έχει δηλώσει ξεκάθαρα πως τελικός τους προορισμός είναι χώρες της Ευρώπης, όπου βρίσκονται οι οικογένειές τους ή άλλοι συγγενείς και φίλοι. Βασικό αίτημά τους είναι να ανοίξουν τα σύνορα και να τους επιτραπεί να συνεχίσουν το ταξίδι τους. Ουκ ολίγες είναι δε οι διαμαρτυρίες και τα βίαια επεισόδια για τον λόγο αυτό.

Το υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης όμως φαίνεται ότι επιφυλάσσει άλλα σχέδια για τους ανθρώπους αυτούς. Αφού φυλακίστηκαν (κυριολεκτικά) στη χώρα μας και αφού τους έκλεισαν σε στρατόπεδα που τα ονόμασαν "Κέντρα Φιλοξενίας", τώρα ήρθε η ώρα να τους "εντάξουν", όπως λέει και το υπουργείο Οικονομίας, στην κοινωνία, με προγράμματα "απόκτησης δεξιοτήτων" και "τσάμπα εργασίας".

Πρόκειται για παιδιά 15-18 ετών, τα οποία από τις σχολικές αίθουσες πετιούνται κυριολεκτικά σε χωράφια.

2. Θάνατος μετανάστη εργάτη στα Υφαντήρια Παντελίδη λόγω των εργασιακών συνθηκών

Ο μετανάστης εργάτης Bahadar Chaudhary από το Πακιστάν κατέρρευσε το Σάββατο 13 Μαΐου 2017 στα Υφαντήρια Παντελίδη στη Νέα Ιωνία μέσα σε συνθήκες εξαντλητικών ωραρίων και νυχτερινών υπερωριών, όπως καταγγέλλουν συλλογικότητες².

Όπως καταγγέλλουν συλλογικότητες, ο μετανάστης εργάτης Bahadar Chaudhary, κατέρρευσε κατά την ώρα εργασίας τους στα Υφαντήρια Παντελίδη κάτω από συνθήκες εξαντλητικών ωραρίων και νυχτερινών υπερωριών. Είναι σύνηθες φαινόμενο οι εργασιακές συνθήκες γαλέρας όπως σε αυτή των υφαντηρίων Παντελίδη με αντάλλαγμα χαμηλότατους μισθούς, υπογραμμίζουν.

«Αν οι νεκροί είναι εργάτες σε ώρα υπηρεσίας τα ΜΜΕ της εξαπάτησης σιωπούν προς όφελος του κεφαλαίου. Όλοι σιωπούν για τα μέτρα ασφαλείας στους χώρους δουλειάς, όλοι σιωπούν για τους μισθούς πείνας και την εντατικοποίηση της εργασίας κάτω από αντίξοες συνθήκες που οδηγεί σε

²http://ergasianet.gr/2017/06/03/%CE%BD-%CE%B9%CF%89%CE%BD%CE%AF%CE%B1-%CE%BA%CE%B9%CE%BD%CE%B7%CF%84%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%AF%CE%B7%CF%83%CE%B7-%CF%83%CE%AE%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%B1-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%BF-%CE%B8%CE%AC%CE%BD/?utm_source=divr.it&utm_medium=facebook

δολοφονίες. Απεναντίας, όλα τα ΜΜΕ και οι κυβερνήσεις φωνάζουν για την προστασία όλων των υπεύθυνων κυβερνήσεων για αυτά τα «ατυχήματα» και για την προστασία όλων των υπευθύνων που έχουν εφαρμόσει όλα τα αντεργατικά μέτρα των μνημονίων», αναφέρεται χαρακτηριστικά στην ανακοίνωση.

Πλέον, τονίζουν οι συλλογικότητες, «είναι πιο ξεκάθαρο από ποτέ πως για να μη συνηθίσουμε το θάνατο των εργατών όπου παίζουν καθημερινά τη ζωή τους κορόνα-γράμματα υπό την ασφυκτική καταπίεση των αφεντικών και του κράτους για να εξασφαλίσουν την επιβίωσή τους, πρέπει να περάσουμε από μια αντίσταση που εξαντλείται στις αμυντικές ανακοινώσεις στη συλλογική ταξική αντεπίθεση στους χώρους εργασίας και τους δρόμους. Δε θα μείνουμε θεατές στη βαρβαρότητα που επεκτείνεται καθημερινά από τα αφεντικά! Πρέπει να εξεγερθούμε ενάντια σε όλες τις αντεργατικές πολιτικές της κυβέρνησης και της εργοδοσίας».

3. Καταδίκη για τις φυτείες της Μανωλάδας από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Καταδικαστική απόφαση για «καταναγκαστική εργασία στις φυτείες φράουλας στη Μανωλάδα» εξέδωσε στις 29/3/2017 το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ) στο Στρασβούργο. Το Δικαστήριο έκρινε, μεταξύ άλλων, ότι το κράτος παρέβη τις υποχρεώσεις του προκειμένου να αποτρέψει την εμπορία ανθρώπων³.

Η απόφαση αφορά 42 προσφεύγοντες από το Μπαγκλαντές που ζουν στην Ελλάδα, ενώ η καταγγελία είχε γίνει το 2013.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΕΔΑΔ οι προσφεύγοντες οι οποίοι δεν είχαν άδεια εργασίας, είχαν προσληφθεί από τον Οκτώβριο του 2012 έως τον Φεβρουάριο του 2013 για να συλλέξουν φράουλες σε αγρόκτημα στη Μανωλάδα.

Τους είχαν υποσχεθεί μισθό 22 ευρώ για επτά ώρες εργασίας, και 3 ευρώ για κάθε ώρα υπερωρίας. Δούλεψαν καθημερινά από τις 07.00 έως τις 19.00 υπό την επίβλεψη ένοπλων φρουρών. Ζούσαν σε πρόχειρες παράγκες χωρίς τουαλέτες ή τρεχούμενο νερό. Με ομόφωνη απόφασή του το ΕΔΑΔ αναγνώρισε ότι υπήρξε παραβίαση του Α.4.2 της ΕΣΔΑ (Απαγόρευση των καταναγκαστικών έργων).

Έκρινε ότι η κατάσταση των προσφευγόντων αποκάλυπτε εμπορία ανθρώπων και καταναγκαστική εργασία, με δεδομένο ότι η εκμετάλλευση μέσω της εργασίας αποτελεί «μια πτυχή εμπορίας».

Το Δικαστήριο έκρινε επίσης, ότι το κράτος παρέβη τις υποχρεώσεις του προκειμένου να αποτρέψει την εμπορία ανθρώπων, να προστατέψει τα θύματα, να διερευνήσει αποτελεσματικά τα διαπραχθέντα αδικήματα και να τιμωρήσει τους υπεύθυνους.

³ <http://www.naftemporiki.gr/story/1219935>

Στους προσφεύγοντες επιδικάστηκε αποζημίωση 16.000 ευρώ για καθέναν που συμμετείχε στη διαδικασία ενώπιον του ποινικού δικαστηρίου και 12.000 ευρώ για τους υπολοίπους προσφεύγοντες για το σύνολο των βλαβών που τους προκλήθηκαν.

Επίσης, το Δικαστήριο τους αναγνώρισε 4.363,64 ευρώ συνολικά για τα δικαστικά έξοδα.

B) Επιστημονικές έρευνες

1. ΙΚΑ: Η «ανθρωπογεωγραφία» των αλλοδαπών ασφαλισμένων

Αλβανοί, Πακιστανοί, Βούλγαροι και Ρουμάνοι αποτελούν τη ραχοκοκαλιά των αλλοδαπών νόμιμων απασχολουμένων στη χώρα μας, όπως προκύπτει από τα επίσημα στατιστικά στοιχεία του ΙΚΑ που δόθηκαν στη δημοσιότητα στις 15/2/2017⁴. Μάλιστα σε σύγκριση βασικών μεγεθών Απριλίου 2016 και Μαρτίου 2016, ο αριθμός των αλλοδαπών ασφαλισμένων αυξήθηκε κατά 11,07%. Σε σύγκριση βασικών μεγεθών Απριλίου 2016 με Απριλίου 2015 ο αριθμός των αλλοδαπών ασφαλισμένων αυξήθηκε κατά 5,59%.

Τα ίδια στοιχεία του ΙΚΑ (Απρίλιος 2016) σχετικά με τη νόμιμη απασχόληση των αλλοδαπών στη χώρα μας, δείχνουν και τα παρακάτω:

- Στο σύνολο των αλλοδαπών ασφαλισμένων 53,65% έχουν αλβανική υπηκοότητα. Στους αλλοδαπούς άντρες 56,39% είναι αλβανικής υπηκοότητας, ακολουθούν οι υπήκοοι του Πακιστάν με 8,35% και της Ρουμανίας με 4,96%. Στις αλλοδαπές γυναίκες 49,41% είναι αλβανικής υπηκοότητας, ακολουθούν οι ασφαλισμένες βουλγαρικής υπηκοότητας με 9,93% και ρουμανικής με 8,13%.
- Οι αλλοδαποί άνδρες αντιπροσωπεύουν το 11,55% των ασφαλισμένων ανδρών και οι αλλοδαπές γυναίκες το 8,61% των ασφαλισμένων γυναικών.

⁴http://ergasianet.gr/2017/02/15/%CE%B9%CE%BA%CE%B1-%CE%B7-%CE%B1%CE%BD%CE%B8%CF%81%CF%89%CF%80%CE%BF%CE%B3%CE%B5%CF%89%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%B4%CE%B1%CF%80/?utm_source=dlvr.it&utm_medium=facebook

- Το 32,48% των ασφαλισμένων με υπηκοότητα άλλης χώρας ΕΕ απασχολείται σε ξενοδοχεία και εστιατόρια, το 15,55% στο χονδρικό και λιανικό εμπόριο και το 14,09% στις μεταποιητικές βιομηχανίες.
- Στους ασφαλισμένους αλβανικής υπηκοότητας το 31,13% εργάζεται σε ξενοδοχεία και εστιατόρια, το 17,49% στις κατασκευές και το 16,78% στις μεταποιητικές βιομηχανίες. Από τους υπόλοιπους αλλοδαπούς ασφαλισμένους (πλην αυτών της ΕΕ και των αλβανών υπηκόων) το 26,35% απασχολείται σε ξενοδοχεία και εστιατόρια, το 22,90% σε χονδρικό και λιανικό εμπόριο και το 22,90% σε μεταποιητικές βιομηχανίες. Από τους εργαζομένους στις κατασκευές 28,31% είναι αλλοδαποί, ενώ στον συγκεκριμένο κλάδο απασχολείται το 4,24% των ασφαλισμένων. Από τους εργαζομένους σε ξενοδοχεία και εστιατόρια 20,16% είναι αλλοδαποί, ενώ στον συγκεκριμένο κλάδο απασχολείται το 15,21% των ασφαλισμένων.
- Από τους εργαζομένους στις μεταποιητικές βιομηχανίες 13,17% είναι αλλοδαποί, ενώ στον συγκεκριμένο κλάδο απασχολείται το 13,83% των ασφαλισμένων. Η κατηγορία επαγγέλματος στην οποία απασχολείται ο μεγαλύτερος αριθμός ασφαλισμένων στις κοινές επιχειρήσεις, είναι υπάλληλοι γραφείου με ποσοστό 22,85%. 27,28% των ασφαλισμένων με ελληνική υπηκοότητα είναι υπάλληλοι γραφείου, 21,99% είναι απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και ως πωλητές σε καταστήματα και υπαίθριες αγορές, ενώ 13,54% είναι ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες. 32,51% των ασφαλισμένων με υπηκοότητα άλλης χώρας ΕΕ είναι ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες, 27,86% απασχολούνται στην παροχή υπηρεσιών και ως πωλητές σε καταστήματα και υπαίθριες αγορές και 17,04% είναι υπάλληλοι γραφείου.
- Οι ασφαλισμένοι αλβανικής υπηκοότητας στη συντριπτική τους πλειονότητα (47,84%) απασχολούνται ως ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες, 27,19% απασχολούνται στην παροχή υπηρεσιών και ως πωλητές σε καταστήματα και υπαίθριες αγορές και 9,07% ως ειδικευμένοι τεχνίτες. Σχετικά με τους υπόλοιπους αλλοδαπούς ασφαλισμένους (πλην αυτών της ΕΕ και των αλβανών υπηκόων) 43,05% απασχολούνται ως ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες, 25,08% στην παροχή υπηρεσιών και ως πωλητές σε καταστήματα και υπαίθριες αγορές και 11,55% ως υπάλληλοι γραφείου.

2. Πέμπτο Διεθνές Συνέδριο για τη Μετανάστευση στο Χαροκόπειο

Οι συνθήκες άγριας οικονομικής εκμετάλλευσης και των Μπανγκλαντεσιανών μεταναστών εργατών γης στα φραουλοχώραφα της Μανωλάδας και οι πρακτικές τράφικινγκ αποτελούν συστατικό στοιχείο της ελληνικής παραγωγής φράουλας και βασική προϋπόθεση για την περαιτέρω ανάπτυξη της καλλιέργειας στην περιοχή, όπως υπογραμμίζει έρευνα του καθηγητή του Χαροκόπειου Πανεπιστημίου, Απόστολου Παπαδόπουλου, και της ερευνήτριας Λουκίας-Μαρίας Φρατσέα για το Ινστιτούτο Χάινριχ Μπελ που δόθηκε στη δημοσιότητα στις 25 Αυγούστου 2017⁵.

Η έρευνα, που παρουσιάζεται στο 5ο Διεθνές Συνέδριο για τη Μετανάστευση στο Χαροκόπειο (23 με 26 Αυγούστου), επισημαίνει ότι το ελληνικό μοντέλο παραγωγής φράουλας βασίζεται στον καταμερισμό εργασίας ανάλογα με τη φυλετική καταγωγή του εργαζόμενου, με τους εργάτες από το Μπανγκλαντές να παίρνουν τη θέση παλιότερων πληθυσμών, κυρίως αλβανικής καταγωγής, που έχουν ήδη μετακινηθεί σε άλλους τομείς.

Οι πρακτικές εκμετάλλευσης και εμπορίου ανθρώπων αναγνωρίζονται από την τοπική κοινωνία και τους εργοδότες ως κυρίαρχες στην περιοχή, σύμφωνα με την έρευνα.

Αυτές οι πρακτικές οδήγησαν το 2008 και το 2013 στις διαμαρτυρίες των εργατών γης που έληξαν με αιματηρές επιθέσεις των εργοδοτών.

Η Δικαιοσύνη αθώωσε πρακτικά τους δράστες και υποβάθμισε την υπόθεση, με αποτέλεσμα να καταδικαστεί η Ελλάδα στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

Η έρευνα επισημαίνει την αποτυχία του μοντέλου της μετάκλησης μεταναστών και υπογραμμίζει την έλλειψη αποτελεσματικών μεταναστευτικών πολιτικών που θα περιόριζαν την παράτυπη μετανάστευση και θα ρύθμιζαν τις τοπικές αγορές εργασίας.

«Στο φως της προβλεπόμενης επίδρασης που θα έχουν τα μέτρα που σχετίζονται με την ύφεση στο κόστος της παραγωγής φράουλας, συγκεκριμένα ότι η τιμή των κύριων αγροτικών πρώτων υλών μπορεί να αυξηθεί (λόγω της συνιστώμενης αύξησης του ΦΠΑ στις αγροτικές προμήθειες), ο μόνος διαθέσιμος τρόπος για τους καλλιεργητές να περικόψουν το κόστος παραγωγής και να μειώσουν το επενδυτικό ρίσκο είναι μέσω της μείωσης του εργατικού κόστους. Σε μια εποχή κατά την οποία οι εργάτες γης κερδίζουν 20 με 22 ευρώ τη μέρα, φαίνεται ότι, αν πρόκειται να επεκταθεί κι άλλο η καλλιέργεια φράουλας, υπάρχει μόνο ένας τρόπος διαχείρισης του ρίσκου καλλιέργειας - η περαιτέρω αύξηση της επισφάλειας της μεταναστευτικής εργασίας», σημειώνουν οι ερευνητές.

Γ) ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

⁵ <http://www.efsyn.gr/arthro/kalytero-edafos-gia-fthines-fraoyles>

Εγκύκλιος για ασφάλιση ανειδίκευτων εργατών

Σύμφωνα με σχετική εγκύκλιο (Αριθ. πρωτ.: Φ. 80000/οικ. 61327/1484/ 2016) του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ), **από 1/1/2017** οι μισθωτοί ανειδίκευτοι εργάτες μετακλητοί πολίτες τρίτων χωρών, δηλαδή το σύνολο σχεδόν του εργατικού δυναμικού που απασχολείται στον πρωτογενή αγροτικό τομέα, θα πρέπει να καταβάλλουν μηνιαία εισφορά για τον κλάδο ασφάλισης σαν «μισθωτοί» και θα πρέπει να ακολουθούν τα ισχύοντα στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ⁶. Έτσι στην ουσία καταργείται η πληρωμή με εργόσημο. Η απόφαση αναφέρει ότι υπόχρεοι για την καταβολή των ασφαλιστικών εισφορών είναι οι εργοδότες αγρότες (γεωργοί, κτηνοτρόφοι κ.α.). Οι αγρότες, σαν τους άλλους εργοδότες, θα λαμβάνουν κωδικό ΕΦΚΑ και θα υποχρεώνονται σε υποβολή πίνακα προσωπικού πρόσληψης – απόλυσης και υποβολή κάθε μήνα αναλυτικής περιοδικής δήλωσης εισφορών.

Ακόμη θα είναι υποχρεωμένοι να πληρώνουν δώρο Χριστουγέννων, δώρο Πάσχα, επίδομα αδείας κ.α. Αν δεν τα κάνουν θα αναγκαστούν να πληρώνουν τα σχετικά πρόστιμα που πληρώνουν και οι υπόλοιπες επιχειρήσεις.

2. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

Α) Εξελίξεις σε επίπεδο ελληνικής νομοθεσίας

1. Διεργασίες για αλλαγή του νόμου περί ιθαγένειας

Το Φεβρουάριο του 2017 το υπουργείο Εσωτερικών ξεκίνησε διεργασίες για επανεξέταση και απλοποίηση της διαδικασίας απόκτησης της ελληνικής ιθαγένειας από τους αλλοδαπούς που ζουν και εργάζονται νόμιμα στην χώρα τουλάχιστον επτά χρόνια⁷.

Οι αλλαγές στην όλη διαδικασία απόκτησης της ελληνικής ιθαγένειας που προωθεί το υπουργείο Εσωτερικών έχουν να κάνουν, σε πρώτη φάση, με τις εξετάσεις γλωσσομάθειας που δίνουν οι αλλοδαποί στις επιτροπές Πολιτογράφησης.

Οι πληροφορίες αναφέρουν ότι, στόχος του υπουργείου είναι να κάνει πιο βατές τις εξετάσεις των αλλοδαπών, καθώς σήμερα εκφράζονται πολλά παράπονα από τους εξεταζόμενους ως προς την ύλη που πρέπει να έχουν διαβάσει για να πετύχουν στις εξετάσεις. Επιπλέον, το υπουργείο Εσωτερικών επιθυμεί να γίνονται συχνότερα εξετάσεις απόκτησης ιθαγένειας ώστε οι

⁶ <http://www.candianews.gr/2017/01/31/katargite-to-ergosimo-allodapi-ergates-gis-tha-prepi-na-proslamvanonte-san-misthoti/>

⁷ <http://www.athina984.gr/2017/02/07/allazi-o-nomos-peri-ithagenias/>

ενδιαφερόμενοι να μην περιμένουν κάποιους μήνες και χρόνια προκειμένου να οριστούν οι ημερομηνίες των εξετάσεων. Να σημειωθεί ότι, σήμερα οι υποψήφιοι για την ελληνική ιθαγένειας θα πρέπει να γνωρίζουν ελληνική ιστορία και γεωγραφία, ενώ μέσα από την ιστοσελίδα του υπουργείου Εσωτερικών τους παρέχεται δωρεάν η εξεταστέα ύλη. Οι εξετάσεις είναι προφορικές ώστε οι εξεταστές να διαπιστώνουν αν οι υποψήφιοι έλληνες γνωρίζουν καλά την γλώσσα της νέας τους πατρίδας.

Σε δεύτερη φάση το υπουργείο Εσωτερικών θα ξεκινήσει τη διαδικασία αλλαγής των κριτηρίων απόκτησης της ελληνικής ιθαγένειας. Γι αυτό το θέμα θα υπάρξει δημόσιος διάλογος με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς προκειμένου να μην υπάρξουν αντιδράσεις και η όλη διαδικασία των κριτηρίων να μην αδικεί τους αλλοδαπούς που θέλουν να παραμείνουν στην χώρα ως έλληνες.

Να σημειωθεί ότι, σήμερα υπάρχουν αρκετές χιλιάδες αλλοδαποί που δεν είχαν τις απαραίτητες προϋποθέσεις να νομιμοποιηθούν με το νόμο Παυλόπουλου. Ο κόσμος αυτός ζει και εργάζεται κάτω από ένα ιδιότυπο καθεστώς το οποίο σε πολλές περιπτώσεις χαρακτηρίζει παράνομη την διαμονή τους στην χώρα άσχετα αν ζουν στην Ελλάδα πολλά χρόνια, έχουν δημιουργήσει οικογένειες και έχουν αναπτύξει και επαγγελματικές δραστηριότητες.

2. Προεδρικό Διάταγμα για νομιμοποίηση των κέντρων φιλοξενίας προσφύγων

Νέες χρήσεις γης, στις οποίες περιλαμβάνονται οι εγκαταστάσεις υποδοχής και φιλοξενίας μεταναστών και προσφύγων που χαρακτηρίζονται ως αναγκαίες δομές για τη διαχείριση της προσφυγικής κρίσης καθορίζει το σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος του υπουργείου Περιβάλλοντος, που δόθηκε την 1^η Μαρτίου 2017 στη δημοσιότητα⁸.

Ειδικότερα η λειτουργία εγκαταστάσεων φιλοξενίας μεταναστών/προσφύγων προβλέπεται σε περιοχές γενικής κατοικίας για κέντρα με δυναμικότητα έως 300 άτομα, σε περιοχές οριοθετημένων οικισμών κάτω των 2.000 κατοίκων για κέντρα δυναμικότητας έως 100 άτομα, καθώς και στις περιοχές ιδιαίτερων χρήσεων χωρίς περιορισμό στον πληθυσμό.

3. Δυνατότητα αλλοδαπών να εργαστούν σε νοσοκομεία

Σύμφωνα με το νόμο 4461/2017, σε ό,τι αφορά νομικά πρόσωπα οποιασδήποτε μορφής που υπάγονται στην εποπτεία του Υπουργείου Υγείας, υπό την ευθύνη των οποίων λειτουργούν ή πρόκειται να λειτουργήσουν χώροι παροχής πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας φροντίδας υγείας,

⁸ http://anemosanatropis.blogspot.gr/2017/03/blog-post_28.html

στη διαδικασία επιλογής των προσώπων δύνανται να συμμετέχουν και αλλοδαποί, υπήκοοι τρίτων χωρών εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον διαθέτουν νομιμοποιητικά έγγραφα διαμονής που τους παρέχουν πρόσβαση στην αγορά εργασίας⁹.

B) Δικαστικές αποφάσεις και Γνωμοδοτήσεις οργάνων και Επιτροπών

1. Ανησυχία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου για το σύστημα ασύλου στην Ελλάδα

Νέο μήνυμα για τη μεγάλη σημασία που δίνει στις απελάσεις προσφύγων από την Ελλάδα στην Τουρκία σε εφαρμογή της αμφιλεγόμενης ευρωτουρκικής διακήρυξης έστειλε στις 31/5/2017 το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, που αποφάσισε να εξετάσει κατά προτεραιότητα την προσφυγή Σύρου αρμενικής καταγωγής, του οποίου το αίτημα ασύλου είχε κριθεί अपαράδεκτο σε δεύτερο βαθμό με το σκεπτικό ότι αποτελεί γι' αυτόν ασφαλή τρίτη χώρα η Τουρκία¹⁰. Πρόκειται για την πρώτη υπόθεση απέλασης που εξετάζει το ΕΔΔΑ μετά την εφαρμογή της συμφωνίας.

Είναι η μία από τις δύο περιπτώσεις Σύρων που είχε απορριφθεί το αίτημά τους για άσυλο από τις δευτεροβάθμιες επιτροπές προσφύγων, πριν από την αιφνιδιαστική αλλαγή της σύνθεσής τους με τη γνωστή τροπολογία του υπουργού Μεταναστευτικής Πολιτικής Γιάννη Μουζάλα.

Η απόρριψη της αίτησης ασύλου *«βασίστηκε στην κοινή δήλωση Ε.Ε.-Τουρκίας, σε αλληλογραφία των αρχών με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αλλά και με την Υπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR), χωρίς ουσιαστικό έλεγχο των συνθηκών που επικρατούν στην Τουρκία για τους Σύρους πρόσφυγες και δη για τα μέλη μειονοτήτων όπως ο αιτών»*, σημειώνουν δικηγόροι της οργάνωσης *«Υποστήριξη Πρόσφύγων στο Αιγαίο»*, που έχει αναλάβει τη νομική εκπροσώπηση του πρόσφυγα.

Ο Σύρος είχε προσφύγει στη συνέχεια στο Διοικητικό Εφετείο Πειραιά κατά της απέλασής του. Στη συζήτηση για την έκδοση προσωρινής διαταγής αναστολής της απέλασης, υπήρξε παρέμβαση του Βασίλη Ζήση, νομικού συμβούλου του υπουργού Μεταναστευτικής Πολιτικής (*«Υπουργική παρέμβαση υπέρ της απέλασης Σύρου πρόσφυγα»*, 21/7/2016).

Η παρέμβαση του κ. Ζήση έγινε ανεκτή από την έδρα *«για να διευκολυνθεί η διαδικασία»*, ωστόσο τίποτα το διαφορετικό δεν προσέθεσε ο σύμβουλος του

⁹ <https://www.forin.gr/laws/law/3573/nomos-4461-2017#!/?article=26329>

¹⁰ <http://www.efsyn.gr/arthro/deytero-kampanaki-gia-tis-apelaseis-prosfygon>

υπουργού στη νομική επιχειρηματολογία του εκπροσώπου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, του μόνου αρμόδιου να συμμετέχει στη διαδικασία.

Είναι εμφανές ότι, αν εξυπηρετούσε κάτι η παρουσία του συμβούλου του υπουργού, ήταν να καταστήσει σαφή στους δικαστές την πολιτική βούληση της κυβέρνησης υπέρ της απέλασης.

Στην ίδια διαδικασία σημειώθηκε και δεύτερο ατόπημα από την πλευρά του υπουργείου. Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους είχε συμπεριλάβει στη δικογραφία ένα μάλλον προσωπικό μείλ του γραμματέα του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, Ρόντρικ Λίντελ, προς τη Μαρία Παναγιώτου, άτυπη σύμβουλο του Γιάννη Μουζάλα.

Η κ. Παναγιώτου είχε ζητήσει από τον κ. Λίντελ πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με την απόρριψη της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων που είχε καταθέσει στο ΕΔΔΑ ο πρόσφυγας, προκαλώντας τη γραπτή διαμαρτυρία των δικηγόρων του Σύρου προς το ΕΔΔΑ. Είναι δύσκολο να εξηγηθεί η ενέργεια αυτή με άλλο τρόπο, παρά μόνο ως προσπάθεια να εκμαιευτεί η υποτιθέμενη ανοχή του ΕΔΔΑ στην ευρωτουρκική συμφωνία.

Το σίγουρο είναι ότι το ΕΔΔΑ στέλνει ένα τελείως διαφορετικό μήνυμα, που έχει ιδιαίτερη αξία εν όψει της αναμενόμενης απόφασης του ΣτΕ για τη νομιμότητα της απέλασης Σύρων στην Τουρκία.

Το ΕΔΔΑ ζητά από την ελληνική κυβέρνηση διευκρινίσεις για το αν παραβιάστηκαν τα δικαιώματά του λόγω της κράτησής του στο Α.Τ. Μυτιλήνης, λόγω της απόφασης απέλασης και λόγω του τρόπου που αντιμετωπίστηκε από την ελληνική Δικαιοσύνη.

Πρόσφατα, το ΕΔΔΑ έδωσε και άλλο ισχυρό μήνυμα προστασίας των προσφύγων, όταν ενέκρινε ασφαλιστικά μέτρα κατά της απέλασης πρόσφυγα, ο οποίος είχε ήδη επιβιβαστεί στο πλοίο της επιστροφής, αν και εκκρεμούσε αίτησή του στο Διοικητικό Εφετείο Πειραιά για την έκδοση προσωρινής διαταγής αναστολής της απέλασης.

Η πολιτική πίεση να εφαρμοστεί με κάθε τρόπο η ελληνοτουρκική συμφωνία φαίνεται ότι εκθέτει τη χώρα μας ως προς την κατοχύρωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τη διαδικασία ασύλου.

Σύμφωνα με ρεπορτάζ του Ηλία Μαραβά για την ΕΡΑ Αιγαίου (*«Απερρίφθησαν στην Ελλάδα και πήραν άσυλο στη Γερμανία: τα παράλογα της συμφωνίας Ε.Ε.-Τουρκίας»* 29/5/2017), έχουν καταγραφεί τουλάχιστον δύο περιπτώσεις που απορρίφθηκε το αίτημα ασύλου από την Ελλάδα, αλλά έγινε δεκτό από τη Γερμανία, όπου κατάφεραν να φτάσουν οι πρόσφυγες.

Η πρώτη περίπτωση αφορά πενταμελή οικογένεια με τρία ανήλικα παιδιά, που απορρίφθηκαν από τις αρχές χωρίς να εξεταστεί το αίτημά τους για οικογενειακή επανένωση στη Γερμανία ή το γεγονός ότι ανήκουν σε ευάλωτη ομάδα.

Η δεύτερη περίπτωση αφορά Σύρο που ισχυρίζεται πως έχει στοχοποιηθεί από το «Ισλαμικό κράτος». Η αίτησή του για άσυλο απορρίφθηκε στην Ελλάδα, έγινε όμως δεκτή στη Γερμανία.

2. Δικαστική αθώωση-σταθμός των Σύρων προσφύγων για το Φαρμακονήσι

Στις 22/6/2017 με μια σημαντική απόφαση που ανατρέπει τα δεδομένα στην υπόθεση του ναυαγίου στο Φαρμακονήσι τον Ιανουάριο του 2014, το Πενταμελές Εφετείο Δωδεκανήσου απάλλαξε το νεαρό Σύρο από την ευθύνη για τον θάνατο των 12 Αφγανών προσφύγων, ανάμεσά τους γυναίκες και παιδιά, όπως και για παράνομη και επικίνδυνη μεταφορά υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό το κέρδος, κατηγορίες για τις οποίες είχε καταδικαστεί πρωτόδικα στην εξοντωτική ποινή των 145 χρόνων κάθειρξη, με εκτιπέα τα 25 χρόνια¹¹.

Το δικαστήριο δέχτηκε μόνο την κατηγορία ότι ο τότε 21χρονος Σύρος βρισκόταν στο τιμόνι της βάρκας, όχι όμως για οικονομικό όφελος, όπως είχε καταδικαστεί πρωτόδικα από ένα δικαστήριο στο οποίο ακουγόταν πολύ συχνά η προσβλητική και χωρίς καμία νομική υπόσταση λέξη «λαθρομετανάστης», αλλά επειδή ήταν πρόσφυγας και ταξίδευε στην Ευρώπη για να ζητήσει διεθνή προστασία.

Η ποινή του μειώθηκε σε 29 χρόνια φυλάκιση (με εκτιπέα τα 10 χρόνια).

Στο άκουσμα της απόφασης, ευχαρίστησε τους δικαστές που τον δικαίωσαν και αγκάλιασε τον δικηγόρο του, ξεσπώντας σε λυγμούς.

Το ναυάγιο στο Φαρμακονήσι συνέβη ενώ το σκάφος των προσφύγων ρυμουλκούνταν από το Λιμενικό, το οποίο είχε ασφαλώς την ευθύνη της επιχείρησης, είτε πρόκειται για επιχείρηση διάσωσης, όπως ισχυρίζονται οι λιμενικοί, είτε για επιχείρηση επαναπροώθησης, σύμφωνα με τις καταθέσεις των επιζώντων.

Η Εισαγγελία του Ναυτοδικείου Πειραιά, το οποίο διερευνούσε τις ενδεχόμενες ευθύνες του Λιμενικού, έβαλε την υπόθεση στο αρχείο.

Οι επιζώντες του ναυαγίου, μεταξύ των οποίων και ο Σύρος, έχουν προσφύγει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου με τη συνδρομή πέντε ελληνικών και διεθνών οργανώσεων δικαιωμάτων, που ισχυρίζονται, μεταξύ άλλων, ότι το Λιμενικό δεν πήρε τα αναγκαία μέτρα διάσωσης και ότι υπήρξε ελλιπής και αναποτελεσματική διερεύνηση από τις ελληνικές αρχές.

¹¹ <https://www.efsyn.gr/arthro/athoosi-stathmos-gia-farmakonisi>

Είναι χαρακτηριστικό ότι κανένας επιζών δεν επιρρίπτει ευθύνη για το ναυάγιο στον Σύρο, εξ ου και δέχτηκαν να τον συμπεριλάβουν στην προσφυγή τους στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ).

Αντιθέτως, το ελληνικό κράτος επικαλείται την πρωτόδικη καταδίκη του Σύρου για να ισχυριστεί προς το ΕΔΔΑ ότι αποδόθηκε δικαιοσύνη.

Είναι προφανές ότι η τωρινή απόφαση του Πενταμελούς Εφετείου Δωδεκανήσου ανατρέπει τον ισχυρισμό της Ελλάδας και αναμένεται να δημιουργήσει νέα δεδομένα στην εξέταση της υπόθεσης.

Η υπόθεση έχει πάρει διεθνείς διαστάσεις, με τον Επίτροπο του Συμβουλίου της Ευρώπης Νιλς Μουίζνιεκς να εκφράζει την έκπληξή του για την αρχειοθέτηση της υπόθεσης, ενώ έγινε θεατρική παράσταση που παίχτηκε στο Φεστιβάλ Αθηνών και στο εξωτερικό («Υπόθεση Φαρμακονήσι ή το Δίκαιο του νερού» του Ανέστη Αζά).

«Η πολύ σημαντική αυτή απόφαση του Πενταμελούς Εφετείου Δωδεκανήσου έρχεται να αποκαταστήσει το αίσθημα εμπιστοσύνης στην ελληνική Δικαιοσύνη, το οποίο είχε βαρύτατα πληγεί από την νομικώς εσφαλμένη και εν πολλοίς ατεκμηρίωτη κρίση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου. Ταυτοχρόνως, όμως, προσφέρει και αφορμή για προβληματισμό ως προς την ορθότητα της απόφασης του εισαγγελέως του Ναυτοδικείου Πειραιώς να τερματίσει πρόωρα την παράλληλη ποινική διαδικασία που είχε κινηθεί εις βάρος των λιμενικών υπαλλήλων, στους οποίους οι επιβάτες του σκάφους που βυθίστηκε είχαν με τις καταθέσεις τους αποδώσει την ευθύνη για τους θανάτους των συγγενικών τους προσώπων», σημειώνει στην «Εφ.Συν.» ο συνήγορος του Σύρου, Παναγιώτης Χριστόπουλος.

«Αναμένουμε με ιδιαίτερο ενδιαφέρον το σκεπτικό της πολλαπλά σημαντικής απόφασης του Πενταμελούς Εφετείου Δωδεκανήσου. Είναι η πρώτη φορά που οι εθνικές δικαστικές αρχές ασχολήθηκαν πραγματικά με το τι συνέβη στο Φαρμακονήσι και είναι βέβαιο ότι η απόφαση θα συνεκτιμηθεί από το ΕΔΔΑ. Η Εισαγγελία του Ναυτοδικείου Πειραιά έχει αρχειοθετήσει την υπόθεση όσον αφορά τις ποινικές ευθύνες των λιμενικών για την ανατροπή και τη βύθιση του σκάφους, η οποία είχε ως συνέπεια τον πνιγμό 12 ανθρώπων, κρίνοντας αξιόπιστες μέχρι και "καταθέσεις" των διασωθέντων που είχαν ληφθεί από διερμηνείς που δεν γνώριζαν καμία από τις γλώσσες των επιζώντων και στους οποίους, για τον λόγο αυτό, ασκήθηκε ποινική δίωξη», σημειώνει η πρόεδρος της Ελληνικής Ένωσης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, Κλειώ Παπαπαντολέων.

3. Το ΣτΕ έκρινε νόμιμη τη συγκρότηση των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών

Στις 8/5/2017 το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε Συνταγματική και νόμιμη τη συγκρότηση των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών, απορρίπτοντας την προσφυγή του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες και της Ομάδας Δικηγόρων για τα Δικαιώματα των Προσφύγων και Μεταναστών, που αμφισβητούσαν τη συνταγματικότητα και τη νομιμότητα της συγκρότησης των

νέων Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών, που συστάθηκαν τον Ιούνιο του 2016¹².

Όπως αναφέρει το ΑΠΕ - ΜΠΕ, η Ολομέλεια του ΣτΕ με τις υπ' αριθμ. 1237 και 1238/2017 αποφάσεις της, έκρινε ότι επιτρεπτός κατά το Σύνταγμα (άρθρο 89) μετέχουν στις εν λόγω επιτροπές εν ενεργεία δικαστικοί λειτουργοί των διοικητικών δικαστηρίων. Κρίθηκε ότι δεν αντίκειται στο άρθρο 90 του Συντάγματος και στον Κώδικα Οργανισμού των Δικαστηρίων, η διάταξη του νόμου 4375/2016 που προβλέπει ότι οι δικαστικοί λειτουργοί των διοικητικών δικαστηρίων, που μετέχουν στις ανεξάρτητες επιτροπές προσφυγών, τοποθετούνται από τον γενικό επίτροπο της Επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και όχι από το δικαστικό συμβούλιο.

Απορρίφθηκε ο ισχυρισμός σύμφωνα με τον οποίο η σύνθεση των εν λόγω επιτροπών έπρεπε να γίνει με προεδρικό διάταγμα και όχι με υπουργική απόφαση, όπως και έγινε. Κρίθηκε πως δεν παραβιάζεται η αρχή της αμεροληψίας από το γεγονός ότι οι δικαστές που συμμετέχουν στις εν λόγω επιτροπές, θα μετέχουν ενδεχομένως μελλοντικά στην σύνθεση των διοικητικών εφετείων που θα κληθούν να δικάσουν υποθέσεις άλλων διαδίκων με αίτημα την ακύρωση άλλων πράξεων των επιτροπών αυτών.

3. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

A) Κρούσματα διακρίσεων στο χώρο της Εκπαίδευσης

1. Απόπειρα απέλασης αλλοδαπού μαθητή

Στη Μόρια και τον ειδικά διαμορφωμένο χώρο κράτησης των προς απέλαση μεταναστών οδηγήθηκε στις 16 Μαρτίου 2017, λίγες μόνο ημέρες μετά τα γενέθλιά του, ο 18χρονος Ιρφάν Μουχαμάντ, μαθητής του Εσπερινού Γυμνασίου Μυτιλήνης, πακιστανικής καταγωγής, με μόνη αφορμή την ενηλικίωσή του¹³!

«Ο Ιρφάν διέμενε αρκετούς μήνες σε δομή φιλοξενίας της Μυτιλήνης, παρακολουθούσε μαθήματα στο Εσπερινό Γυμνάσιο Μυτιλήνης και ήταν άλλη μία τυπική περίπτωση νέου παιδιού που προσπαθούσε με συνέπεια και σοβαρότητα να κατακτήσει τους όρους για μια καλύτερη ζωή και να ενταχθεί στην ελληνική κοινωνία» αναφέρει σε ανακοίνωσή της η ΕΛΜΕ Λέσβου,

¹² <https://www.thepressproject.gr/article/111198/To-StE-ekrine-nomimi-ti-sugkrotisi-ton-Aneksartiton-Epitropon-Prosfigon>

¹³ <https://www.efsyn.gr/arthro/stin-oyra-gia-apelasi-molis-enilikiotike>

ελάχιστα παιδιά, περίπου 1.500, η συνεννόηση μεταξύ των αρμόδιων υπουργείων (Παιδείας και Μεταναστευτικής Πολιτικής) είναι ανύπαρκτη και το μεγαλύτερο μέρος των αρμοδιοτήτων το έχουν αναλάβει ανεξάρτητοι φορείς και ΜΚΟ, μιας και η Πολιτεία αδυνατεί να διαχειριστεί με επάρκεια το ζήτημα.

Οι υποσχέσεις για βελτιώσεις στα κακώς κείμενα του νέου ολοήμερου σχολείου που εγκαινίασε πέρσι ο Νίκος Φίλης έμειναν στα λόγια. Ένα μεγάλο θέμα που προέκυψε φέτος στα σχολεία ήταν ότι λόγω της «απελευθέρωσης» της διδασκαλίας, οι δάσκαλοι κατ' εξαίρεση κλήθηκαν να καλύψουν την εκμάθηση ειδικοτήτων όπως πληροφορική, αισθητική αγωγή και θέατρο, όπου υπήρχαν ελλείψεις.

Καμία σαφή απάντηση δεν έχουν να δώσουν τα αρμόδια υπουργεία για την ένταξη των προσφύγων στο ολοήμερο σχολείο. Ούτε καν τα επίσημα στοιχεία των παιδιών αλλά και των σχολείων που θα τα φιλοξενήσουν. Φέτος, περίπου 1.500 προσφυγόπουλα εντάχθηκαν σε πρωινές τάξεις υποδοχής. Συμμετείχαν δηλαδή κανονικά στα τμήματα και σε πρόγραμμα ενισχυτικής διδασκαλίας στο μάθημα της ελληνικής γλώσσας. Αυτά τα παιδιά θα έχουν το δικαίωμα χωρίς δικαιολογητικά, βάσει της υπουργικής απόφασης, να συμμετέχουν και στο απογευματινό πρόγραμμα μέχρι τις 4.

Όσο για τις Δομές Υποδοχής για την εκπαίδευση προσφύγων (απογευματινό ωράριο 2-6), τουλάχιστον από την πλευρά του υπουργείου Παιδείας συνεχίζεται η τακτική «βλέποντας και κάνοντας» και την επόμενη χρονιά με την ελπίδα να αυξηθεί η συμμετοχή, η οποία έχει «κολλήσει» εδώ και αρκετό καιρό στα -μόλις- 2.500 προσφυγόπουλα.

Ο Συνήγορος του Παιδιού Γ. Μόσχος και οι υπεύθυνοι της UNICEF έχουν ασκήσει κριτική στις κυβερνητικές επιδόσεις για την ένταξη των προσφυγόπουλων στα. Σημείωσαν ότι δεν έγινε τίποτε για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας ούτε και για όσα είναι σε ηλικίες γυμνασίου-λυκείου και ζήτησαν από εδώ και μπρος οι κατευθύνσεις να είναι προς την ένταξη όλων στο πρωινό πρόγραμμα με παράλληλα τμήματα ένταξης. Υπενθυμίζεται ότι ο συνολικός αριθμός των ανήλικων προσφύγων ξεπερνά σήμερα τις 20.000, οπότε ένα τέτοιο εγχείρημα ένταξης προϋποθέτει συνεννόηση ανάμεσα στους συναρμόδιους και εξασφάλιση χρηματοδότησης.

3. Διακοπή μαθημάτων μητρικής γλώσσας για μαθητές αλβανικής καταγωγής

Οι αντιδράσεις που ξεκίνησαν από την ημέρα έναρξης (22 Ιανουαρίου 2017) των μαθημάτων μητρικής γλώσσας για τα παιδιά αλβανικής καταγωγής των Σπάτων, σε αίθουσα του 1ου Δημοτικού Σχολείου της πόλης, τελικά διογκώθηκαν και πέτυχαν τον σκοπό τους¹⁵.

Τα μαθήματα σταμάτησαν, κάτι που κατά τραγική ειρωνεία έγινε γνωστό ανήμερα της Διεθνούς Ημέρας Μητρικής Γλώσσας, δηλαδή στις 21 Φεβρουαρίου.

Βέβαια ως πληροφορία υπήρχε όλες τις προηγούμενες ημέρες όμως ήταν κάτι που δεν είχε οριστικοποιηθεί.

Οι αντιδράσεις της τοπικής κοινωνίας πήραν σάρκα και οστά όταν στη συνεδρίαση του τοπικού συμβουλίου Σπάτων στις 6 Φεβρουαρίου, εγκρίθηκε ομόφωνα απόφαση (με αριθμό 4/2017) σύμφωνα με την οποία όταν πρόκειται να διατεθούν κτιριακές εγκαταστάσεις του δήμου εντός χωρικών ορίων της Δημοτικής Κοινότητας Σπάτων, αυτό (δηλαδή το τοπικό συμβούλιο) να λαμβάνει γνώση «καθώς και να προωθεί τα αιτήματα στον Δήμαρχο για την τελική έγκρισή τους».

Στην αιτιολόγηση της απόφασης αυτής επισημάνθηκε ότι επειδή η διάθεση δημοσίων κτιρίων μπορεί σε πολλές περιπτώσεις «να δημιουργήσει πολιτικοκοινωνικές και λοιπές αντιδράσεις», το τοπικό συμβούλιο «να λαμβάνει γνώση για το σύνολο των σχετικών αιτημάτων που αφορούν τη Δημοτική Ενότητα Σπάτων» και να είναι αυτό που θα υποβάλει τη σχετική πρόταση «για έγκριση ή μη της διάθεσης και για το σύνολο των αιτημάτων την τελική απόφαση να λαμβάνει ο Δήμαρχος».

Βέβαια ένα θέμα που τίθεται είναι εάν έχει επί της ουσίας αρμοδιότητα το τοπικό συμβούλιο και όχι τα αρμόδια δημοτικά όργανα όπως για παράδειγμα η Επιτροπή παιδείας την οποία με την απόφασή του αυτή το τοπικό συμβούλιο προσπαθεί να υπερκεράσει.

Το αποτέλεσμα της απόφασης αυτής ήταν να δοθεί εντολή να σταματήσουν τα μαθήματα μητρικής γλώσσας για τα παιδιά αλβανικής καταγωγής.

Παράλληλα ο δήμαρχος Δημήτρης Μάρκου ζήτησε και αναμένει να λάβει περισσότερα στοιχεία από το υπουργείο Παιδείας σχετικά με τη διενέργεια μαθημάτων μητρικής γλώσσας ενώ ήδη διερευνάται το ενδεχόμενο εξεύρεσης ενός άλλου χώρου όπου θα μπορούν τα μαθήματα να συνεχιστούν απρόσκοπτα.

Βέβαια υπάρχει και ένα σχήμα οξύμωρο στο όλο ζήτημα. Πώς είναι δυνατόν στη δημοτική ενότητα Αρτέμιδας τα μαθήματα για τα αλβανόπουλα να διεξάγονται κανονικά και χωρίς την παραμικρή αντίδραση ενώ στη δημοτική ενότητα Σπάτων (η οποία επίσης ανήκει στον Δήμο Σπάτων – Αρτέμιδας), να μην είναι δυνατό να συμβεί το ίδιο!

Με άλλα λόγια πολίτες διαφορετικών ταχυτήτων μέσα στον ίδιο δήμο! Το ερώτημα που τίθεται βέβαια είναι τι μέλλει γενέσθαι με τα παιδιά αυτά τα

¹⁵<http://www.notioanatolika.gr/news/10277-spata-nikisan-oi-antidraseis-stamatisan-ta-mathimata-mitrikis-glossas-gia-ta-paidia-alvanikis-katagogis>

οποία είναι ηλικίας από 7 έως 15 ετών και τα οποία σίγουρα δεν φέρουν καμία ευθύνη για τις σκοπιμότητες των ενηλίκων.

4. Τα εμπόδια της εκπαίδευσης των παιδιών των μεταναστών

Σύμφωνα με στοιχεία του Ελληνικού Φόρουμ Μεταναστών που δοθηκαν στη δημοσιότητα στις 10/4/2017, πίσω από κάθε αλλοδαπό έφηβο που σήκωσε την ελληνική σημαία ως αριστεύσας μαθητής –προκαλώντας αντιδράσεις– υπάρχουν χιλιάδες άλλοι που είτε αντιμετωπίζουν σημαντικές μαθησιακές δυσκολίες είτε εγκαταλείπουν το σχολείο πριν ολοκληρώσουν την εγκύκλιο μόρφωση¹⁶. Ειδικά στην Ελλάδα, οι οποιεσδήποτε πολιτικές ένταξης που εφαρμόστηκαν αποσπασματικά –οι οποίες φυσικά ξεκινούν από το σχολείο– είχαν κύριο στόχο να μην προξενούνται μεγάλες αντιδράσεις στον γηγενή πληθυσμό. Σε αυτό το πλαίσιο τα βγάζουν πέρα μόνο όσοι είναι πραγματικά αποφασισμένοι να τα καταφέρουν όσο δυσμενές και εχθρικό και να είναι το περιβάλλον που αντιμετωπίζουν.

Σήμερα, με βάση τα επίσημα στοιχεία, ζουν στην Ελλάδα 577.359 νόμιμοι μετανάστες. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Φόρουμ Μεταναστών, η πολυπληθέστερη ομάδα αλλοδαπών στη χώρα με διαφορά είναι οι Αλβανοί, 401.402 άτομα, και ακολουθούν οι Ουκρανοί 19.850, οι Γεωργιανοί 19.196, οι Πακιστανοί 16.961 και οι Ρώσοι 15.207.

Η Ελλάδα αποτελεί χώρα υποδοχής μεταναστών εδώ και 25 χρόνια πλέον, και αυτό σημαίνει ότι στη χώρα μας διαμένουν, ζουν και εργάζονται ενήλικοι αλλοδαποί δεύτερης γενιάς.

Η πλειονότητα των νομίμων μεταναστών που βρίσκονται στην Ελλάδα, περίπου το 76%, έχει ολοκληρώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Οι περισσότεροι από αυτούς, συγκεκριμένα 325.528 ήταν (2014) Αλβανοί υπήκοοι και ακολουθούν οι Ουκρανοί, 17.387, οι Γεωργιανοί, 15.485, και οι Πακιστανοί, 14.623. Ωστόσο, οι διάφορες εθνικές ομάδες παρουσιάζουν μεγάλη ανομοιομορφία όσον αφορά το φύλο και τις ηλικίες. Για παράδειγμα, οι γυναίκες αποτελούν λιγότερο από το 9,6% των μεταναστών από το Πακιστάν και το Μπανγκλαντές, ενώ αντίθετα ξεπερνούν το 83% των μεταναστών από την Ουκρανία και το 76% από τη Ρωσία και το 75,7% από τη Γεωργία.

Τα παιδιά των μεταναστών αποτελούσαν το 13%-14% του συνολικού πληθυσμού του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, ωστόσο σύμφωνα με το υπουργείο Παιδείας τα τελευταία χρόνια έχει σημειωθεί μείωση, στο 8%, των παιδιών μεταναστών που φοιτούν στο ελληνικό σχολείο (στοιχεία από έρευνα που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος ASSESS για

¹⁶<http://www.kathimerini.gr/904517/article/epikairothta/ellada/ekpaideysh-met-empodiwn-gia-metanastes>

την αξιολόγηση των πολιτικών ένταξης μεταναστών σε 10 κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπεύθυνες για την Ελλάδα οι ερευνήτριες του ΕΛΙΑΜΕΠ δρ Ντία Αναγνώστου, Άννα Κανδύλα και Έντα Γκέμη).

Συχνά επίσης, τα παιδιά μεταναστών εγκαταλείπουν το σχολείο στο τέλος του Γυμνασίου, κάτι που συμβαίνει όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Οι μετανάστες συνεχίζουν να βρίσκονται «πίσω» σε εκπαιδευτικό επίπεδο και δεξιότητες σε σχέση με τους συνομηλίκους τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο οι μετανάστες πρώτης γενιάς που έφτασαν στη χώρα υποδοχής σε μικρή ηλικία –κάτω των 15 ετών– και οι μετανάστες δεύτερης γενιάς εμφανίζουν πολύ καλύτερες επιδόσεις, συχνά περίπου ίδιες με εκείνες των γηγενών συνομηλίκων τους, σύμφωνα με σχετική έρευνα της Ε.Ε.

Αντίθετα, η πρώτη γενιά μεταναστών εμφανίζει χαμηλές επιδόσεις στα μαθηματικά, στις επιστήμες και στη γλώσσα. Στην πρώτη γενιά μεταναστών είναι πολύ υψηλό το ποσοστό των παιδιών που εγκαταλείπουν το σχολείο, ειδικά αν έφτασαν στη χώρα υποδοχής μετά τα 15 τους. Σε κάθε περίπτωση οι μετανάστες σε μια χώρα, ακόμα και αν διαθέτουν τα ίδια προσόντα και δεξιότητες με τους γηγενείς, αμείβονται λιγότερο από αυτούς.

5. Η εκπαίδευση των παιδιών των προσφύγων

Σε εισήγηση που έγινε στις 23/2/2017 από την κ. Ευαγγελία Κοντοδήμα, εκπαιδευτικό, πρόεδρο της Ένωσης Εκπαιδευτικών της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας σε συζήτηση στο Στέκι Μεταναστών της Αθήνας με θέμα την εκπαίδευση προσφύγων αναδείχτηκαν α ακόλουθα θέματα, με αφορμή την ένταξη στην εκπαιδευτική διαδικασία των παιδιών προσφύγων, τα οποία χρήζουν άμεσης και δυναμικής επίλυσης¹⁷:

Για τα παιδιά που μένουν στα camps, λιγότερα από 2.000 παιδιά παρακολουθούν τις απογευματινές τάξεις σε 25 ΔΥΕΠ (Δομές Υποδοχής για την Εκπαίδευση Προσφύγων) σε όλη την ηπειρωτική χώρα. Τα νησιά εξαιρέθηκαν από τις ΔΥΕΠ με το σκεπτικό ότι είναι μεταβατική η παραμονή των προσφυγικών οικογενειών εκεί και δυστυχώς φαίνεται ότι τα παιδιά αυτά δεν παρακολουθούν ούτε πρωινά τμήματα του δημόσιου σχολείου.

Από τα παιδιά που μένουν στον αστικό ιστό, σε καταλήψεις, σε ξενώνες, σε διαμερίσματα ή ξενοδοχεία που χρηματοδοτεί η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ, τα περισσότερα παρακολουθούν το πρωινό σχολείο. Σε κάποια από αυτά τα σχολεία υπάρχουν τάξεις υποδοχής και έτσι υποστηρίζεται η διαδικασία εκμάθησης της γλώσσας και η ομαλότερη ένταξη των παιδιών στη σχολική κοινότητα. Η κατάσταση είναι σαφώς δυσκολότερη για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, όπου τα διαπολιτισμικά σχολεία δεν επαρκούν. Τα περισσότερα παιδιά παρακολουθούν ως ακροατές/ριες και δεν υπάρχει καμιά πρόβλεψη για τα παιδιά άνω των 15, παρά το γεγονός ότι είχε εξαγγελθεί από το υπουργείο η δημιουργία τμημάτων τεχνικού προσανατολισμού.

¹⁷ Εισήγηση που έγινε στις 23/2/2017 σε συζήτηση στο Στέκι Μεταναστών της Αθήνας

Οι ΔΥΕΠ από μόνες τους δεν προωθούν σε καμία περίπτωση την ένταξη και τη διαπολιτισμικότητα. Είναι σχολεία γκέτο έξω από την πόλη, με τα παιδιά απομονωμένα, χωρίς να συγχρωτίζονται με τον ντόπιο πληθυσμό. Αν λάβουμε υπόψη μας ότι πολλά από τα παιδιά αυτά θα μείνουν τελικά στη χώρα, δεν προετοιμάζεται με τον τρόπο αυτό ούτε η ένταξή τους, ούτε η εκπαίδευση της χώρας υποδοχής στην αποδοχή της διαφορετικότητας και την εξάλειψη του φόβου απέναντι στον «ξένο». Άλλωστε, η ως τώρα λειτουργία τους δείχνει ότι με τον τρόπο αυτό στοχοποιούνται ιδιαίτερα εύκολα τα παιδιά που συμμετέχουν σ' αυτές (σε πολλά σχολεία η προσέλευση των παιδιών γίνεται με αστυνομική συνδρομή για να αποφευχθούν ακροδεξιές επιθέσεις). Και γνωστικά, η συμμετοχή των παιδιών στο πρωινό δημόσιο σχολείο θα οδηγούσε σε επιτυχέστερα αποτελέσματα – υπάρχει η εμπειρία των χιλιάδων πολύγλωσσων παιδιών που έχουν περάσει από το σχολείο από τη δεκαετία του '90 και μετά που ενισχύει τη θέση αυτή.

Δυστυχώς, πέρα από τις ΔΥΕΠ, η παροχή εκπαίδευσης στα παιδιά προσφύγων έχει περάσει από το υπουργείο -που θα όφειλε να είναι ο μοναδικός καθ' ύλην αρμόδιος φορέας- στις ντόπιες και διεθνείς οργανώσεις, οι οποίες να μην έχουν πιστοποίηση από το ΙΕΠ, αλλά σαφώς και δεν ελέγχονται για τις μεθόδους και τις στρατηγικές διδασκαλίας, ούτε για το προσωπικό που προσλαμβάνουν. Και σ' αυτό να προστεθεί και το θέμα των εργασιακών συνθηκών, των ολιγόμηνων συμβάσεων και τα μπλοκάκια, καθώς και ότι με τον τρόπο αυτό ανοίγεται ο δρόμος για την υποχώρηση της κρατικής μέριμνας και πρόνοιας για τον πληθυσμό αυτό στην αρχή και πιο εύκολα για τον υπόλοιπο στη συνέχεια.

Τα παιδιά αυτά λείπουν πολλά χρόνια από το σχολείο. Αν ξεκινήσουμε να υπολογίζουμε από την αρχή του πολέμου στη Συρία και λάβουμε υπόψη μας ότι πολλά παιδιά αναγκάστηκαν να εκτοπιστούν στην αρχή μέσα στη χώρα τους πιθανόν, στη συνέχεια σε διπλανάς χώρες και τέλος να βρίσκονται ήδη πολλούς μήνες στην Ελλάδα, αντιλαμβανόμαστε ότι απέχουν από την εκπαιδευτική διαδικασία χρόνια και κάποια από αυτά μπορεί να μην έχουν πάει ποτέ, αν και είναι σε ηλικία άνω των 6 ετών. Συνέπεια όλων αυτών είναι η δυσκολία των παιδιών αυτών να ενταχθούν εκ νέου στην εκπαιδευτική διαδικασία, άρα όσο πιο άμεσα γίνεται η εγγραφή τους στο σχολείο, τόσο πιο άμεσα ξεκινάει και η προσπάθεια (επαν)ένταξης και η προετοιμασία για τη συνέχεια της ζωής τους. Ταυτόχρονα, η καθημερινότητα του σχολείου βοηθάει και την υπόλοιπη οικογένεια να βρίσκεται σε μια «κανονικότητα», σε ένα πρόγραμμα, κάτι το οποίο έχουν εγκαταλείψει μαζί με το σπίτι τους οι προσφυγικοί πληθυσμοί και προκαλεί, εκτός των άλλων, και ψυχροσυναισθηματικές δυσκολίες.

Σαφώς και το ελληνικό σχολείο δεν φαντάζει και πολύ ελκυστικό αν λάβουμε υπόψη ότι η γλώσσα είναι ξένη, ότι σε κάποια από αυτά το περιβάλλον είναι εχθρικό (βλ. επιθέσεις «αγανακτισμένων γονέων») και ότι δεν υπάρχουν τάξεις υποδοχής με το κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό. Πολλά παιδιά προσφύγων όμως δεν παρακολουθούν το σχολείο και για άλλους, δικούς τους λόγους και άρα πρέπει να γίνει και μια δουλειά με τον πληθυσμό των γονιών των παιδιών. Παράδειγμα είναι η φήμη που κυκλοφορεί ότι, αν γραφτούν στο ελληνικό σχολείο, δεν θα μπορέσουν να μετεγκατασταθούν ή να

επανενωθούν με άλλα μέλη της οικογένειάς τους σε χώρες στη Ευρώπη. Σε αυτό πρέπει να προσθέσουμε και τις πολιτισμικές συνήθειες κάποιων ομάδων που θέλουν τα κορίτσια εκτός σχολείου, με αποτέλεσμα τα παιδιά να μένουν στο σπίτι τους (ή στη σκηνή τους).

Κατανοώντας τις δυσκολίες που υπάρχουν, αλλά ζητώντας και το ιδανικότερο, σαφώς η λύση θα πρέπει να ξεκινήσει από το κλείσιμο των camps και την ένταξη όλων των προσφύγων στον αστικό ιστό. Τα παιδιά να γραφτούν στα πρωινά σχολεία όλων των βαθμίδων. Να δημιουργηθούν τάξεις υποδοχής και το υπουργείο να αξιοποιήσει την ύπαρξη εξειδικευμένου προσωπικού στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας από προγράμματα που το ίδιο, σε συνεργασία με το πανεπιστήμιο, υλοποίησε στο παρελθόν. Να προσφέρεται η δυνατότητα απογευματινών ενισχυτικών μαθημάτων όχι μόνο για τα παιδιά αλλά και τους ενήλικες και να προσφέρονται μαθήματα μητρικής γλώσσας των παιδιών – και εδώ μπορούν να αξιοποιηθούν πρόσφυγες εκπαιδευτικοί. Παράλληλα, θα πρέπει να δοθεί η δυνατότητα παρακολούθησης τεχνικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τα παιδιά που έχουν τελειώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση και δεν επιθυμούν να συνεχίσουν τη φοίτηση. Η κατάσταση, όπως διαγράφεται ως τώρα, αποτελεί αμφισβήτηση των κοινωνικών δικαιωμάτων των παιδιών προσφύγων, ένα ακόμη καθεστώς εξαίρεσης.

Σε ό,τι αφορά τα στατιστικά στοιχεία, συνολικά 2.500 παιδιά προσφύγων παρακολουθούν μαθήματα στα ελληνικά σχολεία σύμφωνα με την Κομισιόν που ανακοίνωσε στις 3/3/2017 ότι χρηματοδοτεί ειδικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα ύψους 2,8 εκατ. Ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (ΔΟΜ) σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας μέσω της χρηματοδότησης εξασφαλίζει καθημερινά τη μεταφορά των παιδιών από τα κέντρα φιλοξενίας στα πλησιέστερα σχολεία. Στο πρόγραμμα περιλαμβάνεται και ο εφοδιασμός με τον απαραίτητο εξοπλισμό όπως τετράδια, στυλό, μολύβια και άλλα σχολικά είδη. Οι συνοδοί λεωφορείων του ΔΟΜ, που εργάζονται στο κέντρο φιλοξενίας του Ελαιώνα, συμβάλλουν καθημερινά στην ασφαλή και οργανωμένη μεταφορά των παιδιών.

Συγκεκριμένα, 61 σχολικά λεωφορεία μεταφέρουν καθημερινά τα παιδιά σε 94 σχολεία που βρίσκονται κοντά σε κέντρα φιλοξενίας. Από τα 2.500 παιδιά που παρακολουθούν μαθήματα στην Ελλάδα, πάνω από 1.000 παιδιά από άλλα 11 κέντρα φιλοξενίας έχουν ενταχθεί στο εν λόγω εκπαιδευτικό πρόγραμμα από τις αρχές του 2017. Παιδιά προσφύγων που διαμένουν σε καταυλισμούς και σε αστικές περιοχές παρακολουθούν μαθήματα μη επίσημης εκπαίδευσης.

Η Κομισιόν διαπιστώνει βελτίωση στο ζήτημα της πρόσβασης των προσφυγόπουλων στα σχολεία μετά και την ψήφιση τον Αύγουστο του νομοθετικού πλαισίου. Όπως δήλωσε ο Επίτροπος για την Ανθρωπιστική Βοήθεια και τη Διαχείριση Κρίσεων Χρήστος Στυλιανίδης η Κομισιόν στέκεται αρωγός των αρχών «συμβάλλοντας στην εφαρμογή του προγράμματος και συγχρηματοδοτώντας τη μεταφορά των παιδιών και τη διανομή σχολικών ειδών, συνολικής αξίας 2,8 εκατομμυρίων ευρώ, μέσω του προγράμματος Έκτακτης Χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης». «Αυτό συμπληρώνει την υποστήριξή μας σε προγράμματα μη επίσημης εκπαίδευσης για

περισσότερα από 9.000 παιδιά προσφύγων και μεταναστών στην Ελλάδα», πρόσθεσε. «Πριν από τέσσερις μήνες βρεθήκαμε απέναντι σε μία κατάσταση που προκαλούσε ανησυχία και προβληματισμό. Χιλιάδες παιδιά δεν είχαν πρόσβαση στο ελληνικό σχολείο, γεγονός που επιδεινώνει τις δυσκολίες που είχαν να αντιμετωπίσουν. Σήμερα, είναι πολύ συγκινητικό να βλέπουμε μία αισθητά πιο βελτιωμένη εικόνα, καθώς τα παιδιά που πηγαίνουν σχολείο είναι πλέον χιλιάδες και ο αριθμός συνεχώς αυξάνεται», δήλωσε ο Γενικός Διευθυντής του ΔΟΜ Γουίλιαμ Λέισι Σουίγκ.

6. Επεισόδια με ρατσιστές στο 1ο Δημοτικό Σχολείο Ωραιοκάστρου για τα προσφυγόπουλα

Επεισόδια σημειώθηκαν στο Ωραιόκαστρο Θεσσαλονίκης στις 20/2/2017 με αφορμή τη φοίτηση προσφυγόπουλων στο 1ο Δημοτικό σχολείο της περιοχής¹⁸. Όπως μετέδωσε το πρακτορείο ΑΜΠΕ, ένας νεαρός τραυματίστηκε στο πρόσωπο κατά τη διάρκεια συμπλοκής που σημειώθηκε στον προαύλιο χώρο του σχολείου.

Σύμφωνα με το ΕΚΑΒ, που μετέφερε τον άνδρα στο νοσοκομείο «Παπαγεωργίου», ο τραυματίας φέρει κακώσεις στο πρόσωπο. Πρόκειται για μέλος της ομάδας «Πατριωτική Ένωση Ελλήνων Πολιτών», που βρισκόταν από νωρίς το μεσημέρι έξω από το σχολείο, αντιδρώντας στη φοίτηση των παιδιών προσφύγων. Στον ίδιο χώρο είχαν συγκεντρωθεί και μέλη αντιρατσιστικής κίνησης, ενώ δυνάμεις των ΜΑΤ προσπαθούσαν να αποτρέψουν συμπλοκή μεταξύ των δύο ομάδων.

Το περιστατικό σημειώθηκε λίγο πριν την προγραμματισμένη αποχώρηση των παιδιών που φοιτούν στη συγκεκριμένη δομή εκπαίδευσης προσφύγων. Μετά και την παραλαβή του τραυματία από το ασθενοφόρο τα μέλη και των δύο ομάδων αποχώρησαν από την περιοχή του σχολείου. Νωρίτερα, σύμφωνα με το noria.gr, ένταση σημειώθηκε και όταν η δημοσιογράφος του τηλεοπτικού σταθμού ΣΚΑΪ Ελένη Ιατρού, προπηλακίστηκε από μέλη της «Πατριωτικής Ένωσης Πολιτών Ωραιοκάστρου» την ώρα που ήταν στον αέρα.

7. Προβλήματα στη Λάρισα σχετικά με την εκπαίδευση των προσφυγόπουλων

18

http://ergasianet.gr/2017/02/20/%CF%81%CE%B1%CF%84%CF%83%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%AD%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%AC-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CF%86%CE%BF%CE%AF%CF%84%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82-%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%83%CF%86%CF%85%CE%B3%CF%8C/?utm_source=dlvr.it&utm_medium=facebook

Ανακοίνωση σχετικά με την υποδοχή των προσφυγόπουλων στο 26ο δημοτικό σχολείο Λάρισας εξέδωσε στις 21 Ιανουαρίου 2017 η διευθύντρια σχολείου της Λάρισας Κατερίνα Σταγιάννη, σχολιάζοντας συγχρόνως τη θέση του προέδρου στο σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων¹⁹.

Αναλυτικά η ανακοίνωση έχει ως εξής:

«Ήρθε η στιγμή να υλοποιήσουμε το έργο που ανέλαβε η Ελληνική Πολιτεία στο πλαίσιο του ΟΗΕ, να παρέχει εκπαίδευση και μόρφωση στα παιδιά των προσφύγων, που είναι αναφαίρετο δικαίωμα των παιδιών όλου του κόσμου, ανεξαρτήτως φυλής, χρώματος και θρησκείας. Παιδιά κυνηγημένα από τον τόπο τους, από τις βόμβες των ισχυρών της γης, ζήτησαν άσυλο στην πατρίδα μας.

Μέσα από τα μάτια τους μπορούμε να δούμε τις αγωνίες και ελπίδες για ζωή, που βίωσε και ο Ελληνικός λαός στην ιστορική του διαδρομή ως πρόσφυγες και μετανάστες. Η εκπαιδευτική κοινότητα (δάσκαλοι, μαθητές και γονείς) μαζί με την τοπική κοινωνία (αυτοδιοίκηση, επιστημονικοί σύλλογοι, φορείς πολιτισμού και κοινωνικής αλληλεγγύης και πολίτες της πόλης μας) καλούμαστε να συνεργαστούμε για την εύρυθμη λειτουργία του σχολείου μας και στα καινούρια δεδομένα υποδοχής και εκπαίδευσης των 40 προσφυγόπουλων.

Να συνεχίσουμε τη συλλογική μας προσπάθεια που κάναμε σε κλίμα γόνιμης συνεργασίας τα τελευταία χρόνια στο 26ο Δημοτικό Σχολείο Λάρισας δημιουργώντας τις κατάλληλες προϋποθέσεις (μέσω παρεμβάσεων, εκπαιδευτικών δράσεων και πολιτιστικών εκδηλώσεων), που συνέβαλαν στην αναβάθμιση του σχολείου μας. Τις παραπάνω προϋποθέσεις και το θετικό κλίμα που υπάρχει στο σχολείο μας επιχειρεί να δυναμιτίσει ο πρόσφατα εκλεγείς πρόεδρος του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων κ. Χαχάμης, μη γνωρίζοντας τη προσπάθεια που έγινε τα τελευταία χρόνια με τη συνεργασία δασκάλων, μαθητών και γονέων του σχολείου, αφού απείχε έως τώρα και σύμφωνα με την τελευταία δήλωσή του ανέλαβε κυρίως για να αποτρέψει την εκπαίδευση των προσφυγόπουλων στο σχολείο μας.

Ενώ κλήθηκε έγκαιρα από τη Δ/ση του σχολείου να συμμετάσχει στη σύσκεψη που συγκάλεσε η Περιφερειακή Διευθύντρια Εκπαίδευσης Θεσσαλίας κ. Αναστασοπούλου, δήλωσε εγγράφως ότι δεν συμμετέχει γιατί δεν έλαβε έγγραφη πρόσκληση, κοιτώντας μη απαραίτητες τυπικές διαδικασίες και όχι την ουσία της συνάντησης στην οποία συμμετείχαν, με προφορική πρόσκληση, όλοι οι άλλοι πρόεδροι των συλλόγων γονέων. Ως προς την κατηγορία που μου αποδίδει, ότι δε μετέφερα στη σύσκεψη τις θέσεις του συλλόγου γονέων, του απαντώ ότι είμαι εκπρόσωπος του συλλόγου των 30 δασκάλων του σχολείου μου, την ομόφωνη θέση των οποίων μετέφερα για θερμή υποδοχή και εκπαίδευση των προσφυγόπουλων στο σχολείο μας. Ήταν δική του δουλειά να μεταφέρει την όποια θέση του συλλόγου γονέων στη σύσκεψη, την οποία αν και ανέλαβε, δεν έκανε.

¹⁹ <https://www.kar.org.gr/2017/01/22/i-diefthyntria-tou-26o-dimotikou-scholiou-larisas-apantai-sto-fasista-proedro-tou-sylogou-goneon-ke-kidemnon/>

Προφανώς διευκολύνεται να επικοινωνεί εγγράφως και απρόσωπα κυρίως μέσω κοινωνικών δικτύων και μέσων ενημέρωσης.

Ενώ δείχνει “τυπικότητα” ζητώντας μου έγγραφη επικοινωνία σε κάθε θέμα, ο ίδιος δεν τηρεί τη νόμιμη διαδικασία λειτουργίας και επικοινωνίας του συλλόγου γονέων, εκδίδοντας ανακοινώσεις χωρίς συνεδρίαση του Δ.Σ. Γονέων, καταγγέλλοντας ατεκμηρίωτα τη Διεύθυνση του Σχολείου άλλοτε ως πρόεδρος και άλλοτε ως ανυπόγραφο κείμενο “γονέων”. Έφτασε στο σημείο μάλιστα να επιτρέπει να αναρτάται στην ιστοσελίδα στο Fb (σύλλογος γονέων 26ου Δημ. Σχ. Λάρισας) που ο ίδιος δημιούργησε, βίντεο ρατσιστικού περιεχομένου άγνωστης προέλευσης, καλώντας με έγγραφο κείμενο που μοίρασε στους μαθητές του σχολείου να παρακαλουθούν τις αναρτήσεις του στο fb. Για την εύλογη αντίρρησή μου να διανείμω το παραπάνω προσωπικό κείμενό του στους μαθητές μου εξέδωσε δημόσια καταγγελία! Εμείς οι εκπαιδευτικοί του 26ου Δημοτικού Σχολείου Λάρισας δεν θα παρακολουθήσουμε τη μοναχική και ζημιογόνα για το σχολείο και τους μαθητές “δράση” του κ. Στέφανου Χαχάμη. Θα συνεχίσουμε να εργαζόμαστε στο πλαίσιο των νόμιμων αποφάσεων των αρμόδιων οργάνων της Πολιτείας με ζήλο για να παρέχουμε επαρκή εκπαίδευση τόσο στα Ελληνόπουλα όπως κάνουμε έως σήμερα όσο και στα προσφυγόπουλα που θα υποδεχτούμε σύντομα όλοι με ανοιχτή καρδιά, αγκαλιά και μυαλό, όπως ταιριάζει στο ήθος και στην ιστορία των Ελλήνων και της τοπικής μας κοινωνίας», καταλήγει.

8. Ρατσιστική συμπεριφορά γονέων μαθητών στο Πέραμα

Το κουδούνι στο 1ο Δημοτικό Σχολείο του Νέου Ικονίου Περάματος χτύπησε στις 2/2/2017 για να μπουν οι μαθητές στην τάξη αλλά από τους 130 μπήκαν μόνο οι δέκα²⁰. Οι υπόλοιποι έμειναν σπίτι. Δεν τους έστειλαν οι γονείς τους στο σχολείο.

Το 1ο Δημοτικό Σχολείο του Νέου Ικονίου Περάματος έγινε πανελληνίως γνωστό όταν χρυσαυγίτες με τον υπόδικο βουλευτή της Χρυσής Αυγής, Γιάννη Λαγό επιχείρησαν βίαια να μπουν κατά την διάρκεια γενικής συνέλευσης που γινόταν για να συζητηθεί το θέμα της φοίτησης προσφυγόπουλων σε αυτό.

Το 1ο Δημοτικό Σχολείο Νέου Ικονίου Περάματος σήμερα έχει πολύ κόσμο αλλά όχι μαθητές. Σήμερα, ετοιμάζεται να υποδεχθεί τα προσφυγόπουλα στους χώρους του αλλά τελικά για κάποιους τα παιδιά αυτά είναι παιδιά ενός κατώτερου θεού. Και δυστυχώς, αυτοί οι άνθρωποι έχουν και οι ίδιοι παιδιά. Και επέλεξαν να μην τα στείλουν σήμερα στο σχολείο. Για να μην μολυνθούν;

²⁰http://www.newsit.gr/ellada/Perama-Nikise-o-ratsismos-Den-esteilan-ta-paidia-toys-sxoleio-logo-ton-prosfygoroylon/696956?utm_campaign=shareaholic&utm_medium=facebook&utm_source=socialnetwork

Πληροφορίες ανέφεραν ότι από τους 130 μαθητές που φοιτούν στο 1ο Δημοτικό Σχολείο Νέου Ικονίου Περάματος οι γονείς των 76 έχουν ζητήσει να αλλάξουν σχολείο! Πληροφορίες από το υπουργείο Παιδείας αναφέρουν ότι αυτό θα αντιμετωπισθεί υπηρεσιακώς.

9. Ρατσιστική προσπάθεια χρυσαυγίων στο Πέραμα για αποτροπή

παρακολούθησης σχολικών μαθημάτων από προσφυγόπουλα

Ομάδα δεκάδων χρυσαυγίων, με επικεφαλής τον υπόδικο βουλευτή Γιάννη Λαγό, εισέβαλε στις 16/1/2017 σε δημοτικό σχολείο του Περάματος²¹. Οι αστυνομικοί που βρισκότουσαν έξω από το σχολείο έμειναν αμέτοχοι κατά τη διάρκεια της επίθεσης. Όπως αναφέρει σε δημοσίευμα της η «Εφημερίδα των Συντακτών», που βασίζεται σε επώνυμες καταγγελίες πολιτών, ο Λαγός μαζί με ομάδα χρυσαυγίων εισέβαλαν στο Α' Δημοτικό Σχολείο Νέου Ικονίου, στο Πέραμα, τραμπουκίζοντας και γρονθοκοπώντας γονείς και δασκάλους.

Αφορμή για την επίθεση των χρυσαυγίων ήταν η απόφαση να φοιτήσουν στο συγκεκριμένο σχολείο και προσφυγόπουλα από το Σχιστό. Σύμφωνα με τις μαρτυρίες, ομάδα αστυνομικών βρισκόταν έξω από το σχολείο και έμεινε αμέτοχη όταν οι χρυσαυγίτες επιτέθηκαν σε γονείς και δασκάλους.

Αφορμή για τις προσχεδιασμένες βιαιότητες ήταν η απόφαση να φοιτήσουν στο συγκεκριμένο σχολείο και προσφυγόπουλα από το Σχιστό. Οι μαρτυρίες αναφέρουν ότι γονείς κι εκπαιδευτικοί συνεδριάζουν εντός του σχολείου, ενώ έξω από αυτό βρίσκονται σαράντα χρυσαυγίτες με επικεφαλής τον Λαγό.

Ανακοίνωση για την επίθεση εξέδωσε το υπουργείο Παιδείας. Όπως αναφέρει: «Το υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων καταδικάζει με τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο τους προπηλακισμούς και τις απειλές που υπέστησαν η διευθύντρια και εκπαιδευτικοί στο Δημοτικό Σχολείο Νέου Ικονίου Περάματος, και μάλιστα παρουσία των μαθητών, από ομάδα Χρυσαυγίων, με επικεφαλής τον βουλευτή Γιάννη Λαγό. Το σχολείο, που έχει επιλεγεί για την εκπαίδευση των προσφυγόπουλων, δέχθηκε την εισβολή, ενώ ξεκινούσε η συνεδρίαση του Συλλόγου Γονέων. Η ομάδα των Χρυσαυγίων εισέβαλε στο σχολείο, χωρίς την απαιτούμενη άδεια, επιχειρώντας να μεταβάλει τον εκπαιδευτικό χώρο σε αρένα πολιτικής αντιπαράθεσης και σύγκρουσης.»

Ο Γενικός Γραμματέας του υπουργείου Παιδείας Γιάννης Παντής δήλωσε: «Η σημερινή εμφάνιση των Χρυσαυγίων, με επικεφαλής τον υπόδικο Γιάννη Λαγό, δεν θα ματαιώσει τη λειτουργία του σχολείου για τα προσφυγόπουλα. Η υποχρέωση της Πολιτείας – που απορρέει τόσο από τον αξιακό, ηθικό κώδικα όσο και τις διεθνείς συμβάσεις που έχει υπογράψει η χώρα μας – να παρέχει εκπαίδευση σε όλα τα παιδιά των προσφύγων, θα τηρηθεί αταλάντευτα.

²¹ <https://www.thepressproject.gr/article/105852/Epithesi-xrusaugiton-se-sxoleio-pou-tha-foitoun-prosfuges>

Παράλληλα το υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων έχει την υποχρέωση να θωρακίσει τις εκπαιδευτικές διαδικασίες από παρεμβάσεις εξωσχολικών, όποιοι κι αν είναι αυτοί, όποιους σκοπούς κι αν επιδιώκουν. Για το λόγο αυτό δεν έχει δοθεί σε κανέναν εξωσχολικό άδεια εισόδου στα σχολεία. Τα φαινόμενα βίας και ρατσιστικών εκδηλώσεων δεν έχουν θέση στο σχολείο.»

B) Καλές Πρακτικές

1. Έκθεση Αποτίμησης του Έργου για την Ένταξη των Παιδιών των Προσφύγων στην Εκπαίδευση

Τον Απρίλιο του 2017 δόθηκε στη δημοσιότητα από το Υπουργείο Παιδείας η Έκθεση Αποτίμησης του Έργου για την Ένταξη των Παιδιών των Προσφύγων στην Εκπαίδευση²².

Τα βασικά συμπεράσματα που προκύπτουν από την Έκθεση είναι τα εξής: Το ποσοστό της φοίτησης παρουσιάζει διαφοροποιήσεις) α) από περιοχή σε περιοχή (είναι χαμηλότερο στον Ελαιώνα) β) μέσα στο χρόνο (μειώνεται κατά τη διάρκεια λειτουργίας των Δομών Υποδοχής Εκπαίδευσης Προσφύγων – γνωστών ως ΔΥΕΠ) γ) ανάμεσα στο δημοτικό και το γυμνάσιο (είναι σαφώς χαμηλότερο στο γυμνάσιο) δ) ανάμεσα σε σχολεία της ίδιας περιοχής. Η κυριότερη διαφοροποίηση εντοπίζεται ανάμεσα στον Ελαιώνα και τα υπόλοιπα Κέντρα. Ο Ελαιώνας είναι το πολυπληθέστερο Κέντρο από τα 5 που εξετάζουμε. Το ποσοστό φοίτησης στο δημοτικό είναι παντού ψηλότερο από όσο στο γυμνάσιο. Στο δημοτικό παρατηρείται μια τάση μείωσης της φοίτησης κατά τη διάρκεια λειτουργίας των ΔΥΕΠ (με εξαίρεση ένα σχολείο στη Ριτσώνα). Συγκεκριμένα: στην αρχική περίοδο (μέχρι τον Δεκέμβριο 2016) το ποσοστό της φοίτησης κατά μέσο όρο κυμαίνεται γύρω στο 60% στον Ελαιώνα, 75% στη Ριτσώνα, 80% στο Δερβένι και στα Δολιανά. το διάστημα Ιανουάριος-Μάρτιος 2017 η φοίτηση κυμαίνεται γύρω στο 49% στον Ελαιώνα, 65% στη Ριτσώνα, 65% στο Δερβένι και 61% στα Δολιανά.

Στο γυμνάσιο η εικόνα δεν είναι ενιαία. Στον Ελαιώνα παρατηρείται μείωση της φοίτησης (από 54% αρχικά σε 44%), στη Ριτσώνα αύξηση (από 30% σε 55%), ενώ στο Δερβένι σταθερότητα (63%). Στα Δολιανά, όπως αναφέρθηκε, η συμμετοχή περιορίζεται σε 2 μόνο μαθητές. Σε κάποιες περιπτώσεις (πχ Ελαιώνας, Ριτσώνα) παρατηρείται διαφοροποίηση του ποσοστού φοίτησης ανάμεσα στα δημοτικά σχολεία της ίδιας περιοχής. Σε ορισμένα σχολεία η φοίτηση είναι ψηλότερη ή το ποσοστό μείωσης μικρότερο. Το βασικότερο πάντως χαρακτηριστικό της εικόνας είναι η ασταθής φοίτηση. Στις περισσότερες περιπτώσεις δεν πρόκειται για οριστική εγκατάλειψη του σχολείου, αλλά για μη συστηματική παρουσία. Μπορεί δηλαδή το ποσοστό

22

των παιδιών που απουσιάζουν να είναι παρόμοιο από μέρα σε μέρα, αλλά δεν πρόκειται για τα ίδια παιδιά.

Λόγω της ρευστότητας του αριθμού των εγγεγραμμένων μαθητών (τις διαρκείς δηλαδή μετακινήσεις), ο υπολογισμός της μέσης διάρκειας φοίτησης ανά μαθητή έχει περιορισμένη αξία. Επιχειρήσαμε παρ' όλα αυτά έναν γενικό υπολογισμό του χρόνου φοίτησης ανά μαθητή, ώστε να δοθεί μια ενδεικτική εικόνα. Τα ποσοστά υπολογίστηκαν με βάση τον αριθμό των παρουσιών κάθε μαθητή επί του συνόλου των ημερών λειτουργίας της ΔΥΕΠ. Χρειάζεται πάντως μεγάλη προσοχή στον τρόπο που θα διαβαστούν αυτά τα ποσοστά, γιατί ο υπολογισμός έγινε επί του συνόλου των εγγεγραμμένων παιδιών, έχουν δηλαδή συμπεριληφθεί και αυτά που κάποια στιγμή έφυγαν. Για αυτόν τον λόγο παρουσιάζουμε παρακάτω μόνο το ποσοστό των μαθητών που εμφανίζουν την πιο «μακρόχρονη» φοίτηση, είναι δηλαδή παρόντες στο σχολείο για διάστημα μεγαλύτερο του 70% των ημερών λειτουργίας κάθε ΔΥΕΠ.

2. Εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Σύγχρονη Μετανάστευση και Πρόσφυγες στην Ελλάδα»

Την 1^η Σεπτεμβρίου 2017 το Πανεπιστήμιο Αθηνών γνωστοποίησε το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Σύγχρονη Μετανάστευση και Πρόσφυγες στην Ελλάδα» που προσφέρει μια διεπιστημονική προσέγγιση του φαινομένου της διεθνούς μετανάστευσης, με στόχο να δομήσει συστηματικά την πολυδιάστατη γνώση του φαινομένου και της δημόσιας πολιτικής για τη διαχείρισή του και να προσφέρει τα επιστημονικά εργαλεία πρακτικής αξιοποίησης της γνώσης αυτής²³.

Με την ολοκλήρωση του προγράμματος, ο σπουδαστής θα είναι σε θέση να προσεγγίσει επιστημονικά, αλλά και να χειριστεί αποτελεσματικά εξειδικευμένα ζητήματα συναφή με τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων, τη χορήγηση της προσφυγικής ιδιότητας, τις διακρίσεις και το ρατσισμό, την εμπορία ανθρώπων, τη λειτουργία των hotspots κ.ά., ως προς τη διαμόρφωση ή τον ανασχεδιασμό αντίστοιχων μέτρων πολιτικής και την αξιοποίηση των υφιστάμενων χρηματοδοτικών εργαλείων/προγραμμάτων. Η πολυετής προσφορά του Εργαστηρίου για τη Μελέτη της Μετανάστευσης και της Διασποράς του ΕΚΠΑ (www.emmedia.gr) αποτελεί εγγύηση για την ποιότητα του εκπαιδευτικού προγράμματος.

3. Προώθηση εκμάθησης ελληνικής γλώσσας σε αλλοδαπούς κρατούμενους

Την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας σε αλλοδαπούς κρατούμενους, ανακοίνωσε στις 20/3/2017 ότι προωθεί το υπουργείο Δικαιοσύνης, σε συνεργασία με το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, μέσω δράσης που «θα

²³

https://elearn.elke.uoa.gr/show_programs.php?catID=all&prID=634&utm_source=facebook&utm_medium=cpc&utm_campaign=FB_Sygxroni_Metanasteysh_Proshfyges_Ellada

υλοποιηθεί άμεσα», όπως ανακοίνωσε το πρώι ο υπουργός Δικαιοσύνης, Σταύρος Κοντονής, κατά την επίσκεψή του στις φυλακές Διαβατών Θεσσαλονίκης, συνοδευόμενος από τον γενικό γραμματέα αντιεγκληματικής πολιτικής του υπουργείου Ευύχη Φυτράκη²⁴.

Σε πρώτη φάση, η διδασκαλία των ελληνικών ξεκινά από τρεις φυλακές της χώρας, στη Θεσσαλονίκη, τη Νιγρίτα και τα Γρεβενά και θα έχει δύο κατευθύνσεις. Η μία θα είναι η απευθείας διδασκαλία των αλλοδαπών κρατουμένων και η άλλη, η εκπαίδευση Ελλήνων, ή ελληνόφωνων επιστημόνων κρατουμένων, οι οποίοι στη συνέχεια θα μπορούν να διδάξουν άλλους κρατουμένους, δηλαδή, με την αλληλοδιδασκτική μέθοδο.

Το υπουργείο Δικαιοσύνης ζήτησε τη συνεργασία του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας, που είναι και ο επίσημος φορέας πιστοποίησης της γλώσσας, ενώ έχουν γίνει συναντήσεις και με τις διοικήσεις των ιδρυμάτων για τις τεχνικές λεπτομέρειες προώθησης της δράσης και ήδη συστήνεται ομάδα εργασίας που θα την υλοποιήσει.

Επίσης, ανακοινώθηκε ότι, με κοινή απόφαση των υπουργών Δικαιοσύνης και Υγείας, ήδη ξεκίνησε το έργο ομάδας εργασίας για την υγειονομική περίθαλψη των κρατουμένων.

4. «Ευρωπαϊκό Θερινό Σχολείο» στην Χαλκιδική

Το «Ευρωπαϊκό Θερινό Σχολείο» διοργανώθηκε για πρώτη φορά σε Ευρωπαϊκό επίπεδο από το 1^ο Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ) Θεσσαλονίκης (Νεάπολη), στο πλαίσιο του Προγράμματος Erasmus+ KA2 και έλαβε χώρα στην Χαλκιδική στο Κάμπινγκ “Lacara” από τις 28/4/2017-7/5/2017²⁵.

Στο «Ευρωπαϊκό Θερινό Σχολείο» συμμετείχαν 5 σχολεία και φορείς της Εκπαίδευσης Ενηλίκων με 140 εκπαιδευόμενους-ες και εκπαιδευτικούς από Γερμανία, Δανία, Ολλανδία, Ισπανία και Ελλάδα.

Σκοπός του «Ευρωπαϊκού Θερινού Σχολείου», το οποίο διήρκεσε 8 ημέρες, ήταν η διαμέσου της τέχνης συνεύρεση και η καθημερινή διάδραση ανθρώπων διαφόρων χωρών που προέρχονται από διαφορετικές κουλτούρες, καθώς αυτή μπορεί να συμβάλλει σημαντικά στην άμβλυση της ξενοφοβίας, των διακρίσεων και του ρατσισμού και να καλλιεργήσει τις ιδέες της αλληλεγγύης, της δημοκρατίας, της ανεκτικότητας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Πραγματοποιήθηκαν καθημερινά 11 εργαστήρια από επαγγελματίες καλλιτέχνες στον χώρο του Θεάτρου, του Χορού, της Μουσικής, της Αισθητικής Αγωγής κλπ.

²⁴ <http://www.lifo.gr/now/politics/137433>

²⁵ Δελτίο Τύπου του 1^{ου} Σχολείου Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ) Θεσσαλονίκης (Νεάπολη), 27/4/2017

Το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε το Σάββατο, 6/5/2017, με την παρουσίαση όλων των Εργαστηρίων και την διαδραστική Θεατρική Παράσταση Playback από την Ομάδα «ΗΧΩ», στο Θέατρο του ΕΠΑΛ Νικήτης.

Γ) Έρευνες στον τομέα της εκπαίδευσης

1. Έρευνα για την αποτίμηση του πρώτου χρόνου λειτουργίας του προγράμματος για την ένταξη των παιδιών των προσφύγων στα σχολεία

Τον Οκτώβριο του 2017 δόθηκε στη δημοσιότητα η έρευνα - μελέτη των κ.κ. Ντίας Αναγνώστου (επίκουρης καθηγήτριας) και Μαρίνας Νικόλοβα (βοηθού ερευνήτριας) με τίτλο *"Η ενσωμάτωση των προσφύγων στο εκπαιδευτικό σύστημα στην Ελλάδα : πολιτική και διαχείριση σε κινούμενη άμμο"*, σύμφωνα με την οποία ο πρώτος χρόνος της εφαρμογής του έδειξε ότι το σχέδιο δράσης του Υπουργείου Παιδείας για την ενσωμάτωση των παιδιών των προσφύγων στο σχολικό σύστημα δεν είχε προβλέψει όλες τις παραμέτρους για να επιτευχθεί η εισαγωγή των παιδιών στα σχολεία.²⁶ Σε συνάντηση με τους αρμόδιους επί του θέματος εκπροσώπους των φορέων (reflection group) , η οποία διεξήχθη στις 12 Ιουνίου του 2017 στα γραφεία του Ελληνικού Ιδρύματος Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ), έγινε μια γόνιμη συζήτηση για τις ανάγκες και τα κενά που προέκυψαν, εν όψει και των αλλαγών που σχεδιάζονταν για το δεύτερο χρόνο. Μία πρώτη μεγάλη αδυναμία που διαπιστώθηκε ήταν η έλλειψη προετοιμασίας των εκπαιδευτικών που προσλήφθηκαν για να υλοποιήσουν το μορφωτικό πρόγραμμα, μια έλλειψη η οποία είχε ορατές και δυσμενείς συνέπειες στην πορεία.

Σύμφωνα με τη μελέτη, δεν έγινε η απαραίτητη και προσχεδιασμένη εκπαίδευση των εκπαιδευτικών για να αποκριθούν στις ειδικές προκλήσεις του εγχειρήματος, όπως να διδάξουν τα ελληνικά ως ξένη γλώσσα, να δουλέψουν με παιδιά τα οποία δεν είχαν παρακολουθήσει σχολείο τα δυο προηγούμενα χρόνια (ή και περισσότερο), αλλά και με παιδιά τα οποία δεν είχαν πάει ποτέ σε σχολείο. Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί που ανέλαβαν τη διδασκαλία στις απογευματινές τάξεις των ΔΥΕΠ δεν ήταν καταρτισμένοι να εργαστούν σε τάξεις με ξενόγλωσσα παιδιά, ούτε και είχαν πρόσβαση σε υπηρεσίες συμβουλευτικής ή σε μετεκπαίδευση σχετικά με την διαχείριση της διαφορετικότητας στην τάξη. Συνολικά, η έλλειψη προετοιμασίας και καταλληλότητας πολλών εκπαιδευτικών είχε ως αποτέλεσμα την εμφάνιση αισθήματος ματαιότητας και τη διαρροή εκπαιδευτικών σε άλλες θέσεις.

²⁶ http://www.eliamep.gr/wp-content/uploads/2017/10/84_2017_-WORKING-PAPER-_%CE%9D%CF%84.-%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%B3%CE%BD%CF%8E%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%85_-%CE%9C%CE%B1%CF%81.-%CE%9D%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CE%BB%CE%BF%CE%B2%CE%B1.pdf

Έχοντας κατανοήσει το σημαντικό αυτό κενό, οι αρμόδιοι του ΥΠΠΕΘ σχεδιάζουν για το χρόνο αυτό (2017-2018) να εφαρμόσουν διαφορετική στρατηγική όσον αφορά την πρόσληψη των εκπαιδευτικών για τις τάξεις υποδοχής, οι οποίες πρόκειται να λειτουργήσουν σε πρωινές ζώνες. Πιθανότατα οι τάξεις υποδοχής θα λειτουργήσουν σε επιλεγμένα δημοτικά σχολεία και γυμνάσια, ενώ θα συνεχιστεί η διδασκαλία στα απογευματινά ΔΥΕΠ σε άλλα σχολεία. Είναι απαραίτητο να γίνουν σεμινάρια για τους εκπαιδευτικούς που θα αναλάβουν τις τάξεις με παιδιά προσφύγων και να τους δοθεί η δυνατότητα να συζητήσουν για συγκεκριμένα θέματα που τους απασχολούν και για τα οποία θα μπορούν και οι ίδιοι να θέσουν τα ερωτήματά τους. Όπως επισημάνθηκε στη συνάντηση- συζήτηση στο ΕΛΙΑΜΕΠ τον Ιούνιο του 2017, πέρα από τους οικονομικούς περιορισμούς, η δυσκολία στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών δεν είναι στο πως να τους μεταδώσεις τις απαραίτητες γνώσεις. Ακόμη πιο δύσκολο είναι το πως να τους εμπνεύσεις και να τους παροτρύνεις ΕΛΙΑΜΕΠ _ Κείμενο Εργασίας Νο 84/ Οκτ. 2017 Σελ. 10 να υιοθετήσουν μια θετική στάση και μια ανοιχτή αντίληψη, η οποία να είναι συμβατή και υποστηρικτική για ένα διαπολιτισμικό σχολικό περιβάλλον. Ένα ζήτημα που σχετίζεται με την έλλειψη προετοιμασίας των εκπαιδευτικών για τις τάξεις υποδοχής παιδιών προσφύγων ήταν η αρχική αδυναμία να αξιοποιήσει το ΥΠΠΕΘ την πλούσια εμπειρία που είχε ήδη αποκομίσει από τα χρόνια λειτουργίας των διαπολιτισμικών σχολείων.

Το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής έχει ήδη συγκεντρώσει το πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό των προγραμμάτων των διαπολιτισμικών σχολείων σε μία διαδικτυακή πλατφόρμα. Στόχος του ΥΠΠΕΘ είναι να συστήσει ομάδες που θα αναδιοργανώσουν το υλικό αυτό (το οποίο απευθύνονταν σε παιδιά μεταναστών από τα Βαλκάνια και χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, με πολύ διαφορετικό προφίλ από αυτά των προσφύγων), ούτως ώστε να προσαρμοστεί και να αξιοποιηθεί στις τάξεις υποδοχής των παιδιών των προσφύγων. Στις τάξεις αυτές, θα μπορούσαν επίσης να αξιοποιηθούν οι εκπαιδευτικοί που έχουν πλούσια εμπειρία από τα διαπολιτισμικά σχολεία. Ωστόσο, το υπάρχον σύστημα πρόσληψης και τοποθέτησης εκπαιδευτικών στην Ελλάδα δεν επιτρέπει να τοποθετηθούν εκεί όπου υπάρχουν οι αντίστοιχες ανάγκες. Μία δεύτερη αδυναμία που επισημάνθηκε κατά τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του προγράμματος του ΥΠΠΕΘ για την ένταξη των παιδιών των προσφύγων στα σχολεία ήταν η απουσία οποιασδήποτε πρόβλεψης και σχεδίου για την εμπλοκή των γονέων τους στην εκπαιδευτική διαδικασία. Με αυτό το δεδομένο, δεν πρέπει να προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι υπήρχαν σημαντικές διαρροές μαθητών κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους.

Ένας βασικός παράγοντας που σύμφωνα με τη μελέτη εμπόδισε την επικοινωνία των εκπαιδευτικών με τους γονείς των παιδιών και τις οικογένειές τους ήταν η έλλειψη διερμηνέων στα Κέντρα Φιλοξενίας Προσφύγων και στα σχολεία. Μη κυβερνητικοί φορείς όπως ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης και η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ οργάνωσαν κάποιες δράσεις ενημέρωσης των γονέων για το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, και τους κανόνες που ακολουθούν τα σχολεία στην Ελλάδα, μεταξύ άλλων. Ωστόσο, η ρευστή και αβέβαιη κατάσταση των προσφύγων σχετικά με το μέρος και τη χώρα οριστικής εγκατάστασής τους, καθώς και η συνεχιζόμενη κινητικότητα

τους, λειτούργησαν ανασταλτικά. Συνέβαλαν στη μη τακτική παρακολούθηση των μαθημάτων και σε σημαντικές σχολικές διαρροές κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους.

Σύμφωνα με την έκθεση, είναι ευρεία η αντίληψη μεταξύ μιας μερίδας των μαθητών προσφύγων ότι εάν η χώρα δεν είναι ο προσχεδιασμένος ή ο τελικός προορισμός τους, τότε δεν έχουν λόγο να μετέχουν στην εκπαιδευτική διαδικασία, ούτε και να μάθουν την γλώσσα. Ίσως το πιο σοβαρό και δυσεπίλυτο πρόβλημα που εμποδίζει την ένταξη των παιδιών των προσφύγων στα σχολεία αλλά και στην ελληνική κοινωνία ευρύτερα, είναι οι αντιστάσεις και αντιδράσεις – σε κάποιες περιπτώσεις – της τοπικής κοινωνίας.

Η ενεργή και θετική στάση των αρχών της τοπικής αυτοδιοίκησης να προάγει την ένταξή τους, σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς και τοπικές κοινότητες, συμβάλλουν στο να εξουδετερωθούν οι αντιδράσεις αυτές, όπως έδειξε η εμπειρία από το Δήμο Αθηναίων. Όπως τονίστηκε και στη συζήτηση του ΕΛΙΑΜΕΠ, το κράτος πρέπει να παρέμβει δυναμικά στις περιοχές όπου οι τοπικές αντιδράσεις εμποδίζουν την ένταξη των παιδιών των προσφύγων στα σχολεία, και να δοθεί μια ιδιαίτερη έμφαση σε αυτές τις περιοχές. Το ΥΠΠΕΘ πρέπει να στείλει εγκύκλιο στους διευθυντές ότι είναι υποχρεωμένοι να εγγράψουν τα παιδιά στα σχολεία.

4. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΣΤΕΓΑΣΗΣ

A) Κέντρα υποδοχής αιτούντων άσυλο

1. Αναφορά της οργάνωσης “Advocates Abroad” προς το Συνήγορο του Πολίτη σχετικά με βασανιστήρια κατά αλλοδαπών στο κέντρο κράτησης στη Σάμο

Σοβαρές ενδείξεις ότι η αστυνομική βία εναντίον προσφύγων και μεταναστών στη Σάμο αποτελεί συστηματική και εκτεταμένη πρακτική, και μάλιστα ανεκτή από σχεδόν το σύνολο των κρατικών φορέων και των οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στο Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης, έφερε το Μάρτιο του 2017 στο φως η αναφορά όσων έζησε και είδε ασυνόδετος ανήλικος πρόσφυγας στο Αστυνομικό Τμήμα στο Βαθύ, όπου, έπειτα από απόπειρα αυτοκτονίας που έκανε στο Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης, κρατήθηκε μέρες δεμένος με χειροπέδες σε καρέκλα και χτυπήθηκε βάνουσα και κατ’ εξακολούθηση από αστυνομικούς²⁷.

²⁷ <http://www.efsyn.gr/arthro/piges-na-aytoktoniseis-syllamvanesai-kai-vasanizesai>

Η συγκλονιστική μαρτυρία του -το πλήρες κείμενο δημοσιοποίησε εξ ολοκλήρου στις 10/3/2017 η «Εφ.Συν.» σε πρόχειρη μετάφραση από τα αγγλικά- εμπεριέχεται σε αναφορά της οργάνωσης Advocates Abroad προς τον Συνήγορο του Πολίτη, την αρμόδια αρχή για τη διερεύνηση των καταγγελιών αστυνομικής βίας. Η αναφορά συμπληρώνεται με φωτογραφίες από τα τραύματα και τις ουλές του πρόσφυγα και από τη μαρτυρία της δικηγόρου της οργάνωσης, Τζένιφερ Χόλιγκαν.

Σε επίσκεψή της στο Τμήμα στο Βαθύ το πρωί της 6ης Φεβρουαρίου, η κ. Χόλιγκαν είδε τον ανήλικο δεμένο με χειροπέδες σε καρέκλα στην αίθουσα αναμονής του Τμήματος και τον πλησίασε για να πληροφορηθεί την αιτία της σύλληψης.

«Ήταν φανερό ότι βρισκόταν σε πολύ άσχημη ψυχολογική κατάσταση. Το πόδι του έτρεμε. Τη μια στιγμή γελούσε, την άλλη βρισκόταν σε αγωνία», σημειώνει.

Της είπε ότι τον κρατούσαν έτσι από την Παρασκευή 3 Φεβρουαρίου και ότι τον είχαν χτυπήσει οι αστυνομικοί, όπως και άλλους τρεις ασυνόδευτους ανηλίκους το προηγούμενο βράδυ. Τον ξαναείδε την επομένη, έξω από το Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης. Τον είχαν αφήσει το πρωί, ύστερα από τέσσερις μέρες και πέντε νύχτες κράτηση. Στις 10 Φεβρουαρίου το απόγευμα συναντήθηκαν ξανά στην είσοδο του Κέντρου, για να γίνει η καταγραφή της μαρτυρίας του.

Αυτό που σοκάρει στην καταγγελία δεν είναι μόνο οι πρακτικές της αστυνομίας, που φέρνουν στον νου τις παλιές αποκαλύψεις για το Αστυνομικό Τμήμα Ομόνοιας, συνώνυμο έκτοτε βασανιστηρίων και αστυνομικής βίας. Αλλωστε, το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες είχε καταγγείλει τον Δεκέμβριο ότι Ιρακινός, θύμα βασανιστηρίων είχε κρατηθεί 19 μέρες δεμένος με χειροπέδες σε πάγκο του διαδρόμου του Τμήματος της Σάμου, χωρίς δυνατότητα για μπάνιο, καθαρά ρούχα, κατάλληλη σίτιση και φαρμακευτική αγωγή.

Το κλίμα ατιμωρησίας που φαίνεται ότι καλλιεργείται από την απροθυμία ή την αδυναμία της φυσικής και πολιτικής ηγεσίας να παρέμβει, δείχνει να έχει οδηγήσει σε ανεξέλεγκτη έξαρση της αστυνομικής βίας και αυθαιρεσίας στα νησιά. Συνολικά οκτώ αναφορές υπέβαλαν τον τελευταίο ενάμιση μήνα στον Συνήγορο οι Advocates Abroad, ενώ άλλες καταγγελίες βρίσκονται στο στάδιο της τελικής διερεύνησης.

Η κατάσταση προξενεί ιδιαίτερη ανησυχία καθώς βρίσκονται στο τελικό στάδιο τα σχέδια της κυβέρνησης να κατασκευάσει κέντρα κράτησης στη Σάμο και την Κω και να επεκτείνει τη χωρητικότητα του κέντρου κράτησης στη Λέσβο,

τη στιγμή που δεν μπορεί να εξασφαλίσει ότι τηρούνται από την αστυνομία οι στοιχειώδεις νόμιμες διαδικασίες και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Εξίσου όμως σοκάρει το κλίμα αποσιώπησης, αν όχι συγκάλυψης, που φαίνεται ότι έχει επιβληθεί στο Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης του νησιού, δίνοντας την εντύπωση γενικευμένης συναίνεσης σε πρακτικές που προσκρούουν μετωπικά στην αποστολή ανθρωπιστικών και ιατρικών οργανώσεων. Δεν μπορεί παρά να δημιουργεί πολύ σοβαρά ερωτήματα η κατάληξη της ιστορίας του ανήλικου πρόσφυγα, ο οποίος, με νωπές τις ουλές από την απόπειρα αυτοκτονίας, με εμφανή τα τραύματα από την κακοποίηση και με εμφανή επιδείνωση της ψυχικής του κατάστασης, αφέθηκε τουλάχιστον άλλες δύο εβδομάδες να ζει στο Κέντρο χωρίς ενδεδειγμένη υποστήριξη, στο ίδιο περιβάλλον που τον οδήγησε να προσπαθήσει να βάλει τέλος στη ζωή του.

Η μαρτυρία του, όπως την κατέγραψε μέσω διερμηνέα η κ. Χόλιγκαν, έχει ως εξής:

«Αντιμετώπισα πολλές δυσκολίες στον καταυλισμό. Έχω διαβήτη και ψυχολογικά προβλήματα και δεν λαμβάνω κατάλληλη ιατρική παρακολούθηση από την Ιατρική Παρέμβαση. Από τότε που καταγράφηκα στον καταυλισμό τον Ιανουάριο, επισκέπτομαι τακτικά το ιατρείο της οργάνωσης να ζητήσω αγωγή, αλλά οι γιατροί μου λένε κάθε φορά να ξαναέρθω την επομένη.

Έχω κουραστεί και έχω αναστατωθεί από όλο αυτό, όπως και από την αναμονή για το επόμενο στάδιο της διαδικασίας ασύλου. Δεν έχω οικογένεια στη χώρα μου ούτε στην Ευρώπη, δεν ξέρω τι θα γίνει στη ζωή μου.

Όσο περιμένω, ζω δίπλα σε ενήλικους στο καμπ που μας ενθαρρύνουν [τους ανήλικους] να κάνουμε ναρκωτικά και να πίνουμε αλκοόλ, σαν αυτούς. Υπάρχει πολλή βία μεταξύ των διαφορετικών εθνικών ομάδων, γιατί κάθε ομάδα έχει διαφορετική αντιμετώπιση από το γραφείο ασύλου, την αστυνομία και την Ιατρική Παρέμβαση. Η δική μας εθνική ομάδα αντιμετωπίζει συνεχώς διακρίσεις και κατηγορείται για τα προβλήματα του καταυλισμού. Είναι άσχημη η κατάσταση.

Την Παρασκευή 3 Φεβρουαρίου 2017, πήγα ξανά στο λυόμενο της Ιατρικής Παρέμβασης να ζητήσω αγωγή και με έδιωξαν, όπως πάντα. Τα λόγια τους με έφεραν σε κατάσταση απελπισίας. Πήγα πίσω στη σκηνή μου και άρχισα να κόβομαι με μαχαίρι στο μπράτσο. Το μόνο που θυμάμαι στη συνέχεια είναι να με κρατά από τον ώμο ο φίλος μου και να με οδηγεί στο ιατρείο.

Όσο μου έκαναν ράμματα, ένας άντρας δίπλα μου φαινόταν σαν να πεθαίνει. Οι γιατροί τού έκαναν μαλάξεις στην καρδιά. Ενωσα να με πλημμυρίζει η αγωνία και άρχισα να χτυπώ το κεφάλι μου στον τοίχο του ιατρείου. Έφτασε η αστυνομία και μου πέρασαν χειροπέδες. Όταν έφτασα στο Τμήμα, με έδεσαν με τις χειροπέδες σε μια καρέκλα δίπλα στην είσοδο και με άφησαν εκεί τρεις νύχτες.

Την επομένη, με πλησίασαν αστυνομικοί και φώναξαν, “Γαμώ την Αλγερία”. Αναστατώθηκα και τους φώναξα, “Γαμώ την Ελλάδα”. Τότε μου έβγαλαν τις χειροπέδες και με τράβηξαν σ’ ένα δωμάτιο με άλλους αξιωματικούς. Με χτύπησαν με κλομπ, γροθιές και κλοτσιές.

Υπήρχε επίσης ένα τείζερ και μου έριξαν. Πονούσα πολύ στα πλευρά, την πλάτη και τους ώμους. Μετά από μιάμιση ώρα, σταμάτησαν να χτυπούν. Με πήγαν στον κοινόχρηστο χώρο και με ξανάδεσαν στην καρέκλα.

Την επομένη, Κυριακή, δεν άντεχα στην ιδέα ότι θα περάσω τρίτη νύχτα δεμένος στην καρέκλα και φοβόμουν μήπως με χτυπήσουν πάλι οι αστυνομικοί. Ανοιξα την κλειδαριά στις χειροπέδες και κατάφερα να διαφύγω. Ήταν ωραία να είμαι ελεύθερος, μακριά από την αστυνομία. Κρύφτηκα σ' ένα άδειο κτίριο στην πόλη για να περιμένω μια-δυο ώρες μέχρι να γυρίσω στον καταυλισμό. Κάποιος από τη γειτονιά πρέπει να με είδε και φώναξε την αστυνομία, που ήρθε να με συλλάβει. Με τράβηξαν στο αυτοκίνητο και άρχισαν να με χτυπούν στη διαδρομή προς το Τμήμα. Ενωθα τρομαγμένος και αβοήθητος».

«Όταν έφτασα, η αστυνομία με οδήγησε στο ίδιο δωμάτιο και με χτύπησε πολύ δυνατά με γροθιές, κλοτσιές και κλομπ. Μου έκαναν και πάλι ηλεκτροσόκ με το τείζερ. Πονούσε όλο μου το σώμα. Αυτή τη φορά, μερικοί αξιωματικοί κάλυψαν τα πρόσωπά τους με μάσκες, ωστόσο ξέρω ποιοι είναι. Μετά τα χτυπήματα, με έδεσαν στην καρέκλα περνώντας χειροπέδες στους αστραγάλους και στους καρπούς. Πεινούσα και δεν μου έδωσαν φαγητό εκείνη τη μέρα.

Το βράδυ είδα τρεις ανήλικους από τον καταυλισμό να τους φέρνουν στο Τμήμα. Τους πήγαν σ' ένα δωμάτιο, όλη τη νύχτα άκουγα τον ήχο από τα χτυπήματα, μέχρι το πρωί.

Τη Δευτέρα με επισκέφτηκε ψυχίατρος και μου έδωσε φάρμακα. Μου είπε ότι θα αφεθώ ελεύθερος να γυρίσω στον καταυλισμό αργότερα μέσα στην ημέρα. Η αστυνομία με κράτησε άλλη μία νύχτα και με χτύπησαν ξανά στο ίδιο δωμάτιο, μέχρι που με άφησαν ελεύθερο την Τρίτη».

Οι Advocates Abroad έχουν υποβάλει συνολικά οκτώ αναφορές για περιστατικά αστυνομικής βίας και αυθαιρεσίας από τα τέλη Ιανουαρίου στα νησιά, ενώ βρίσκονται στο τελικό στάδιο της διερεύνησης και άλλες. Φαίνεται ότι το κλίμα ατιμωρησίας που επικρατεί στην ΕΛ.ΑΣ. έχει επιφέρει έξαρση των κρουσμάτων.

2. Απαγόρευση προσφύγων να υπογράψουν με επιφύλαξη στο κέντρο κράτησης της Μόριας Λέσβου

Την απόφασή του να μην επιτρέπει στους πρόσφυγες και τους συνηγόρους τους να θέτουν την υπογραφή τους με επιφύλαξη στο πρακτικό της συνέντευξης, ανακοίνωσαν στις 3 Απριλίου 2017 τα στελέχη του EASO (European Asylum Support Office-EASO, Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο) στη Μόρια Λέσβου²⁸.

Τη στέρηση του στοιχειώδους αυτού δικαιώματος για την έννομη προστασία, το οποίο απολαμβάνει **οποιοσδήποτε** πολίτης διεθνώς σε οποιαδήποτε θέση της υπογραφής του χωρίς καμία απολύτως εξαίρεση, την αποφάσισε το EASO με τη σιωπηρή ανοχή του Περιφερειακού Γραφείου Ασύλου Λέσβου, έτσι ώστε οι χειριστές του που διενεργούν συνεντεύξεις να μην ευθύνονται ποτέ για καμία τυχόν πλημμέλεια, αφού η ανεπιφύλακτη

²⁸ <http://anemosantistasis.blogspot.com/2017/04/easo.html#ixzz4dEjrp2vi>

υπογραφή θα σημαίνει κατοπινή σιωπηρή αποδοχή της πλημμέλειας αυτής από τον αιτούντα.

Σημειωτέον ότι οι συνεντεύξεις που διενεργούνται από χειριστές του ΕΑΣΟ γίνονται απουσία αντίστοιχου χειριστή του Περιφερειακού Γραφείου Ασύλου, δηλαδή απουσία λειτουργού του Ελληνικού Δημοσίου, παρά το γεγονός ότι αποτελούν την κρίσιμη διαδικασία για την απονομή ασύλου από το Ελληνικό Δημόσιο.

Τα πρακτικά κρατούνται χωρίς φωνοληψία, η καταγραφή των απαντήσεων είναι συνοπτική και η συντριπτική πλειοψηφία των χειριστών αυτών είναι αλλόγλωσσοι, έτσι η διερμηνεία είναι από και προς τα αγγλικά και όχι τα ελληνικά. Αδιάφορα προς το πόσο καλά μιλά τα αγγλικά ο Έλληνας συνήγορος.

Αυτή τη διαδικασία το ΕΑΣΟ απαιτεί, οι πρόσφυγες να την αναγνωρίζουν ανεπιφύλακτα.

3. Απάνθρωπες συνθήκες κράτησης στην Πέτρου Ράλλη

Άλλη μια υπόθεση απάνθρωπης μεταχείρισης ενός άρρωστου μετανάστη ήρθε στις 7 Σεπτεμβρίου 2017 να προστεθεί στον μακρύ κατάλογο παρόμοιων ιστοριών που εκτυλίσσονται στην Πέτρου Ράλλη²⁹. Η καταγγελία είναι επώνυμη και προέρχεται από την ασκούμενη δικηγόρο Βικτωρία Πλατή, που έσπευσε να βοηθήσει έναν άρρωστο άνθρωπο ο οποίος κρατείται από τις αρχές Αυγούστου στη Διεύθυνση Αλλοδαπών χωρίς την απαραίτητη ιατρική φροντίδα, ενώ παράλληλα βιώνει συμπεριφορές που υποτίθεται ότι... ανήκουν πλέον στο παρελθόν.

Η δικηγόρος, αφού εξάντλησε κάθε νόμιμο μέσο και έκανε όλες τις προσπάθειες προκειμένου να παρασχεθεί φαρμακευτική αγωγή και μεταφορά του αρρώστου σε κάποιο νοσοκομείο, αποφάσισε να απευθυνθεί με επιστολή στην «Εφ.Συν.».

Όπως εξιστορεί η ίδια, δέχτηκε το τηλεφώνημα του 22χρονου Πακιστανού Syed Muhammad Arslan, ο οποίος ζήτησε βοήθεια λέγοντας ότι δέχτηκε βάνουση συμπεριφορά σε βάρος του μέσα στο κρατητήριο ενώ είναι βαριά άρρωστος από ηπατίτιδα και καρδιακό νόσημα.

Από το σημείο εκείνο και μετά αρχίζει ένας «Γολγοθάς» για τη δικηγόρο.

Στην αρχή δεν την άφησαν να τον δει προκειμένου να την εξουσιοδοτήσει, με το πρόσχημα ότι είναι ασκούμενη.

«Αντέδρασα και διαμαρτυρήθηκα. Τους τόνισα ότι αυτό που κάνουν αντιβαίνει στον νόμο, διότι, εκτός του ότι οι ασκούμενοι δικηγόροι έχουν δικαίωμα να απευθύνονται σε οποιαδήποτε διοικητική αρχή βάσει του ν.4194/2013 (αρθ. 12, παρ. 1), ακριβώς πριν από μία εβδομάδα είχα επισκεφθεί κρατούμενο της ίδιας Διεύθυνσης για να λάβω εξουσιοδότηση χωρίς να συναντήσω κανένα εμπόδιο» σημειώνει η κ. Πλατή.

²⁹ <http://www.efsyn.gr/arthro/sto-kolastirio-tis-petroy-ralli>

Στη συνέχεια ζήτησε τα στοιχεία του αστυνομικού για να κάνει αναφορά, όμως εκείνος πέταξε θυμωμένος την ταυτότητά της στο πάτωμα και της έκλεισε την πόρτα.

Τελικά στις 27/8 και αφού είχε εφοδιαστεί με όλα τα απαραίτητα έγγραφα η δικηγόρος επανήλθε και αυτή τη φορά είδε τον κρατούμενο.

«Όταν τον είδα ήταν σε απελπιστική κατάσταση και αρκετά ταλαιπωρημένος. Μου δήλωσε ότι είναι φορέας ηπατίτιδας C και ότι πάσχει από καρδιολογικά προβλήματα. Μου έδειξε τα σημάδια στο σώμα που η ασθένεια του είχε προκαλέσει. Επίσης μου έδειξε και τα σημάδια που είχε στα πόδια του. Όπως ο ίδιος υποστήριξε, τα σημάδια στα πόδια του τα είχαν προκαλέσει οι φύλακες» γράφει η Β. Πλατή, σημειώνοντας ότι ο κρατούμενος υπέστη βάνουση συμπεριφορά όταν ζήτησε να μεταφερθεί λόγω ισχυρού πόνου στο νοσοκομείο.

Το αίτημά του απορρίφθηκε, όπως απορρίφθηκε και το αίτημα να του δοθεί το έγγραφο για να ζητήσει άσυλο.

Ο ίδιος ο 22χρονος δήλωσε στη δικηγόρο ότι συνελήφθη στις 6/8, ενώ περίμενε το λεωφορείο στην Ομόνοια προκειμένου να πάει να παραλάβει τις ιατρικές εξετάσεις του.

Μόλις έφτασε στο κρατητήριο και εξήγησε για την αρρώστια του του φέρθηκαν πολύ βίαια.

Στο μεταξύ ο γιατρός των φυλακών τού χορηγεί μόνο Deron τη στιγμή που χρειάζεται ειδικά φάρμακα για την ηπατίτιδα και την καρδιά του.

Ο Syed συμπλήρωσε ότι ενώ πριν από μία εβδομάδα τελικά τον μετέφεραν σε νοσοκομείο, δεν τον άφησαν να βγει έξω από το περιπολικό, δεν τον εξέτασε κάποιος γιατρός και, όπως ισχυρίζεται, τον γρονθοκόπησαν μέσα στο αμάξι.

Η δικηγόρος μετά το επισκεπτήριο ζήτησε να δει την υπεύθυνη γιατρό, αλλά η γιατρός αρνήθηκε! Υπέβαλε εγγράφως, όπως της ζήτησαν, το αίτημα αλλά και πάλι δεν έγινε δεκτό.

«Απευθύνθηκα στον αρμόδιο προϊστάμενο. Και ο ίδιος έμεινε έκπληκτος από την άρνηση της γιατρού να με δεχτεί. Του υπενθύμισα ότι στις 6 Φεβρουαρίου 2017 είχε αποβιώσει 45χρονος μετανάστης στα κρατητήρια όπου είναι εκείνος υπεύθυνος. Επρόκειτο για παρόμοια περίπτωση με τον εντολέα μου. Αυτή η επισήμανση τον έφερε σε έξαλλη κατάσταση και με απειλητικό ύφος, υψώνοντας τη φωνή του ανεπίτρεπτα προς εμένα, ρωτούσε επίμονα εάν υπαινίσσομαι κάτι. Του ζήτησα να χαμηλώσει τον τόνο της φωνής του και ανταπάντησα ότι εκτιμώ πως η Αστυνομία φέρεται με αμέλεια απέναντι σε κρατούμενους που πάσχουν από σοβαρές ασθένειες. Προκειμένου να αποφευχθούν ανάλογα γεγονότα, θα έπρεπε να λάβει τα απαραίτητα μέτρα ώστε να μεταφερθεί ο εντολέας μου στο πλησιέστερο νοσοκομείο και να λάβει την απαιτούμενη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, όπως εξάλλου ορίζει το άρθρο 30, παρ. 2 του Σωφρονιστικού Κώδικα» συνεχίζει η κ. Πλατή και σημειώνει ότι τότε ο υπεύθυνος της απάντησε ότι όλοι οι μετανάστες λένε ψέματα για την υγεία τους προκειμένου να εξασφαλίσουν ευνοϊκότερη μεταχείριση.

Η δικηγόρος υπέβαλε την 1/9 αντιρρήσεις κατά της κράτησης και όλα τα ιατρικά έγγραφα που πιστοποιούν την ασθένεια μαζί με το αίτημα μεταφοράς στο νοσοκομείο.

Όπως δε σημειώνει στο τέλος της επιστολής:

«Σήμερα Δευτέρα 4 Σεπτεμβρίου 2017, ο εντολέας μου εξακολουθεί να βρίσκεται έγκλειστος στα κρατητήρια της Πέτρου Ράλλη, χωρίς να λαμβάνει τα απαιτούμενα φάρμακα. Γίνεται αντιληπτό ότι η κατάσταση της υγείας του επιδεινώνεται μέρα με τη μέρα».

Το ερώτημα είναι αν με κάποιον τρόπο ένας νέος άνθρωπος που πάσχει από σοβαρή ασθένεια και το μόνο παράπτωμά του είναι ότι αναζήτησε καλύτερη τύχη στην Ελλάδα θα αφεθεί να κινδυνεύει στο κρατητήριο ή αν επιτέλους κάποιος μπορούν να διασφαλίσουν ότι δεν μπορεί να συνεχίζεται ανεμπόδιστα η παραβίαση στοιχειωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

4. Απεργία πείνας προσφύγων στο Ελληνικό

Απεργία πείνας ξεκίνησαν στις 5/2/2017 οι πρόσφυγες που φιλοξενούνται στη δομή του Ελληνικού, ζητώντας καλύτερες συνθήκες, ζεστό νερό, μεταφορά όσων εξ αυτών που έχουν ανάγκη σε κενά διαμερίσματα και να πηγαίνουν τα παιδιά στο σχολείο³⁰.

Σύμφωνα με την Κίνηση Ενωμένοι Ενάντια στο Ρατσισμό και τη Φασιστική Απειλή (ΚΕΕΡΦΑ), «διαμαρτύρονται για έλλειψη σεβασμού από τους υπεύθυνους του camp στις στοιχειώδεις και απόλυτα δικαιολογημένες απαιτήσεις που προβάλλουν για να εξασφαλιστεί η ανθρώπινη διαβίωση».

Οι πρόσφυγες, συγκεντρώθηκαν στο χώρο των αφίξεων του πρώην αεροδρομίου.

- Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες στο Ελληνικό, σύμφωνα με την ΚΕΕΡΦΑ είναι:
- Μητέρες με βρέφη και μικρά παιδιά δεν έχουν σε στοιχειώδη επάρκεια τα απαραίτητα όπως βρεφικό γάλα και rampers.
- Το φαγητό που προέρχεται από την οργάνωση DRC είναι απαράδεκτο.
- Δεν υπάρχει ζεστό νερό και πλυντήρια.
- Δεν υπάρχει πρόσβαση στα νοσοκομεία αφού δεν υπάρχουν μεταφραστές.
- Τα παιδιά πρέπει να μπουν στα σχολεία.

Όπως επισημαίνουν, η απάντηση της κυβέρνησης στο αίτημα του ασύλου είναι η επικοινωνία μέσω Skype.

«Καλούμε την κυβέρνηση να ικανοποιήσει άμεσα τα αιτήματα των προσφύγων και απαιτούμε να βελτιωθούν άμεσα οι συνθήκες στο

³⁰<http://www.newsbeast.gr/greece/fakelosmetanastes/arthro/2566437/xekinisan-apergia-pinas-i-prosfiges-sto-elliniko>

στρατόπεδο του Ελληνικού και να βρεθούν χώροι φιλοξενίας μέσα στον αστικό ιστό της Αθήνας. Όχι στη διαμονή σε σκηνές» σημειώνει η ΚΕΕΡΦΑ.

Και καταλήγει: «Πρόσφατα είχαμε 5 νεκρούς από την αθλιότητα που επικρατεί στη Μόρια, τη Ριτσώνα, τη Σάμο».

5. Προληπτικές συλλήψεις από Αστυνομία Λέσβου στο κέντρο της Μόριας

Σε προληπτική σύλληψη 20-25 προσφύγων καθημερινά προέβαινε το Μάρτιο του 2017 η αστυνομία στο κέντρο μεταναστών Μόριας, τους οποίους στη συνέχεια κρατάει στο κλειστό προαναχωρησιακό μέρος του κέντρου (πτέρυγα Β) χωρίς καμία κατηγορία και κυριολεκτικά δημιουργώντας τους τρόμο εφόσον η κράτηση στην πτέρυγα αυτή ισοδυναμεί με απέλαση³¹.

Ο λόγος είναι επειδή κάποιοι πρόσφυγες πληροφορούνται ότι η απόφαση Β΄ Βαθμού επί του αιτήματος τους για άσυλο είναι απορριπτική και δεν παρουσιάζονται στο περιφερειακό γραφείο ασύλου της Λέσβου για να τους παραδώσει για σύλληψη και απέλαση στην Τουρκία.

6. Αυτοπυρπολισμός πρόσφυγα στο hot spot της ΒΙΑΛ στη Χίο

Με εγκαύματα στο 85% του σώματος, βρέθηκε στις 30/3/2017 διασωληνωμένος στη Μονάδα αυξημένης Φροντίδας του Σκυλίτσειου Νομαρχιακού Νοσοκομείου Χίου· εν αναμονή της αεροδιακομιδής του στην Αθήνα, 29χρονος Σύριος πρόσφυγας που αυτοπυρπολήθηκε³².

Αν και μια βδομάδα στη Χίο, από τις 22 Μαρτίου, ο 29χρονος Σύριος έφτασε σε απόγνωση με αποτέλεσμα λίγο μετά τις 2.00 μ.μ. να ρίξει πάνω του εύφλεκτο υλικό και να αυτοπυρποληθεί στο HOTSPOT της ΒΙΑΛ.

Στην προσπάθεια του να τον βοηθήσει ένας αστυνομικός από τη φρουρά της ΒΙΑΛ έπαθε ελαφρά εγκαύματα, της τάξης του 3% στο πρόσωπο και 7% στα χέρια και το πιο πιθανό είναι να μεταφερθεί επίσης στην Αθήνα.

Την κρίσιμη κατάσταση του σύριου πρόσφυγα, μας επισήμανε η αναπληρώτρια διοικήτρια του Νοσοκομείου Χίου Ελένη Βουτιέρου. Στο χώρο της ΒΙΑΛ έφτασαν άμεσα 2 ασθενοφόρα για τη μεταφορά των δύο τραυματιών και από τις 3.00 περίπου το μεσημέρι βρίσκονται στο Νοσοκομείο Χίου, που ήδη έχει καλέσει το ΕΚΑΒ για την αεροδιακομιδή.

7. Πρόσφυγες στο Ελληνικό: Εγκλωβισμένοι σε άθλιες συνθήκες χωρίς εναλλακτική

³¹ http://anemosantistasis.blogspot.com/2017/03/blog-post_455.html#ixzz4cjzpzXFq

³² <http://www.era-aegean.gr/?p=25540>

Σε συνέχεια της επίσκεψης των ερευνητών της Διεθνούς Αμνηστίας στον προσφυγικό καταυλισμό στο Ελληνικό το Σάββατο 4 Φεβρουαρίου 2017, η Λία Γώγου, Ερευνήτρια της Διεθνούς Αμνηστίας για την Ελλάδα και την Κύπρο, προέβη στην ακόλουθη δήλωση³³:

«Εκφράζουμε τη βαθιά μας ανησυχία για τις άθλιες συνθήκες στον καταυλισμό του Ελληνικού και για την έλλειψη εναλλακτικών λύσεων για τους πρόσφυγες που ζουν εκεί. Οι περισσότεροι από τους πρόσφυγες βρίσκονται εγκλωβισμένοι στην Ελλάδα εδώ και ένα χρόνο. Οι ερευνητές της οργάνωσής μας επισκέφθηκαν τον καταυλισμό το περασμένο Σάββατο και κατέγραψαν τις μεγάλες ελλείψεις σε εγκαταστάσεις υγιεινής και σε εξαερισμό, καθώς και ανεπαρκή αριθμό σε τουαλέτες και ντους. Επίσης, είδαν ανθρώπους να κοιμούνται σε σκηνές και να είναι εκτεθειμένοι στο κρύο και στη βροχή. Οι πρόσφυγες εξέφρασαν τις ανησυχίες τους για την ποιότητα του φαγητού και την περιορισμένη παροχή ζεστού νερού. Μεταξύ των ανθρώπων από τους οποίους οι ερευνητές της Διεθνούς Αμνηστίας πήραν συνέντευξη, ήταν ιδιαίτερα ευπαθή άτομα, όπως ασυνόδευτα αγόρια και γυναίκες που ταξίδεψαν μόνες με τα παιδιά τους. Είπαν ότι φοβούνται για την ασφάλειά τους στον καταυλισμό και μίλησαν για την απόγνωση που βιώνουν εξαιτίας των κακών συνθηκών και της απελπισίας για την έλλειψη εναλλακτικών λύσεων. Οι Αφγανοί πρόσφυγες από τους οποίους η Διεθνής Αμνηστία πήρε συνέντευξη έχουν αποκλειστεί από το πρόγραμμά μετεγκατάστασης λόγω της εθνικότητάς τους ή επειδή δεν μπορούν να υποβάλουν αίτηση για οικογενειακή επανένωση.

»Ζητάμε από τις ελληνικές αρχές να λάβουν άμεσα μέτρα για να βελτιωθούν οι άθλιες συνθήκες υποδοχής στον καταυλισμό προσφύγων στο Ελληνικό και να παράσχουν, με τη συνδρομή της Ε.Ε., κατάλληλες εναλλακτικές για τη διαμονή τους. Επαναλαμβάνουμε, επίσης, την έκκλησή μας προς τις κυβερνήσεις των κρατών-μελών της Ε.Ε. να διευρύνουν το πεδίο εφαρμογής του προγράμματος μετεγκατάστασης σε όλους τους αιτούντες άσυλο, να εφαρμόζουν έναν ευρύ ορισμό της οικογένειας όταν εξετάζουν υποθέσεις οικογενειακής επανένωσης και να επιτρέψουν την είσοδο, μέσω χορήγησης βίζα για ανθρωπιστικούς λόγους, σε αιτούντες άσυλο που χρήζουν άμεσα ειδικής φροντίδας».

8. Δεύτερος νεκρός στη Μόρια τον Ιανουάριο του 2017

Στις 28 Ιανουαρίου 2017 σημειώθηκε κρούσμα δεύτερου νεκρού μέσα σε λίγα εικοσιτετράωρα στον καταυλισμό προσφύγων και μεταναστών στη Μόρια³⁴. Πρόκειται για έναν Σύρο, περίπου 40 χρόνων, που μεταφέρθηκε νεκρός σήμερα το πρωί στο Νοσοκομείο Μυτιλήνης, χωρίς να έχουν αποσαφηνιστεί τα αίτια θανάτου του.

³³ Δελτίο Τύπου του Ελληνικού Τμήματος της Διεθνούς Αμνηστίας, 7/2/2017

³⁴ <http://www.imerodromos.gr/defteros-nekros-sti-moria/>

Πριν από λίγες μέρες στον ίδιο καταυλισμό είχε βρεθεί νεκρός στη σκηνή του νεαρός πρόσφυγας από αδιευκρίνιστα μέχρι στιγμής αίτια, ενώ άλλος ένας πρόσφυγας είχε πεθάνει στις 25/1/2017 στη Σάμο, εγείροντας πολύ σοβαρά ερωτήματα τόσο για τις συνθήκες που επικρατούν στα κέντρα όσο και για την τραγική, αν όχι εγκληματική, αμέλεια κατά τις διαδικασίες εντοπισμού των ευάλωτων προσφύγων και περίθαλψής τους.

Το μακάβριο κλίμα συμπληρώθηκε από τον μεγάλο αριθμό των προσφύγων που αποπειράθηκαν να βάλουν τέρμα στη ζωή τους στις αρχές του 2017 : επτά πρόσφυγες έχουν κάνει απόπειρα αυτοκτονίας τις τελευταίες δύο εβδομάδες στο Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης στη Σάμο, οι τέσσερις εκ των οποίων στις 25 Ιανουαρίου 2017.

Αντιδρώντας στους θανάτους προσφύγων στο κέντρο υποδοχής στη Μόρια, η Λία Γώγου, Ερευνήτρια της Διεθνούς Αμνηστίας για την Ελλάδα και την Κύπρο, δήλωσε:

«Η Διεθνής Αμνηστία εκφράζει τη βαθιά ανησυχία της σχετικά με τους πρόσφατους θανάτους τριών προσφύγων σε διάστημα μίας εβδομάδας στο κέντρο υποδοχής στη Μόρια. Αν και τα αίτια των πρόσφατων αυτών θανάτων δεν έχουν ακόμη διευκρινιστεί και έχει δοθεί εντολή για τη διεξαγωγή έρευνας, τα περιστατικά αυτά δεν θα πρέπει να εξεταστούν απομονωμένα, χωρίς δηλαδή να ληφθούν υπόψη οι δυσμενείς συνθήκες που επικρατούν στα νησιά. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι, τον περασμένο Νοέμβριο, ακόμη δύο άνθρωποι, εκ των οποίων ένα πεντάχρονο παιδί, έχασαν τη ζωή τους και δύο άλλοι τραυματίστηκαν σοβαρά από έκρηξη φιάλης αερίου η οποία χρησιμοποιούνταν για μαγείρεμα. Αυτές οι τραγικές συνθήκες διαβίωσης συνδέονται επίσης με την απόφαση της Ε.Ε. και των ελληνικών αρχών να εφαρμόσουν στην πράξη τη συμφωνία Ε.Ε.-Τουρκίας, η οποία έχει ως αποτέλεσμα χιλιάδες άνθρωποι να παραμένουν παγιδευμένοι στα ελληνικά νησιά. Η Διεθνής Αμνηστία καλεί για άλλη μια φορά τις ελληνικές αρχές να θέσουν την ανθρώπινη ζωή ως απόλυτη προτεραιότητά τους και να εξασφαλίσουν αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης για τους πρόσφυγες, τη μεταφορά τους στην ηπειρωτική Ελλάδα και τη μετεγκατάστασή τους σε άλλα κράτη-μέλη της Ε.Ε. Η Διεθνής Αμνηστία καλεί επίμονα για μία ταχεία έρευνα σχετικά με τα αίτια των πρόσφατων θανάτων».

9. Εγκλωβισμοί μεταναστών στα hot spots

Το μεσημέρι της Πρωτοχρονιάς του 2017, ένα νεαρό ζευγάρι Αφγανών, στη Μόρια της Λέσβου, αυτοτραυματίστηκε λόγω υπερβολικής καθυστέρησης της εξέτασης της αίτησης ασύλου που είχαν υποβάλει με στόχο να φύγουν από τη Λέσβο με προορισμό την Αθήνα και από εκεί, μέσω κάποιου κυκλώματος

διακινητών και πληρώνοντας ο καθένας ένα ποσό μεταξύ 2.000 με 2.500 ευρώ, να καταφέρουν να φθάσουν σε κάποια άλλη χώρα της Ευρώπης³⁵.

Λίγες ημέρες αργότερα ένας 15χρονος Αφγανός στον καταυλισμό του Σκαραμαγκά, ο οποίος έφθασε στην Ελλάδα πριν από εννέα μήνες, συνοδευόμενος από τον θείο του, αποπειράθηκε να αυτοκτονήσει κόβοντας τις φλέβες του. Όπως διαπιστώθηκε, είχε προσπαθήσει ξανά να βάλει τέλος στη ζωή του, διαμαρτυρόμενος για τον πολύμηνο εγκλεισμό του στον προσφυγικό καταυλισμό, κάτω από πολύ άσχημες συνθήκες διαβίωσης, και την καθυστέρηση που υπάρχει ως προς την εξέταση των αιτήσεων ασύλου.

Και τα δύο περιστατικά, καθώς και άλλα που καταγγέλλονται καθημερινά σε συνδυασμό με το συχνό φαινόμενο των εξεγέρσεων προσφύγων και μεταναστών στις δομές, κυρίως του Ανατολικού Αιγαίου, όπου παραμένουν εγκλωβισμένοι από τον περασμένο Μάρτιο περίπου 15.500 πρόσφυγες και μετανάστες, είναι ενδεικτικά της απελπισίας και της πολύ κακής ψυχολογικής κατάστασης στην οποία βρίσκονται πλέον αυτοί οι άνθρωποι.

Συνολικά 1.259 μετανάστες και πρόσφυγες πέρασαν στα νησιά του Βορείου Αιγαίου από τις απέναντι μικρασιατικές - τουρκικές ακτές τον περασμένο Δεκέμβριο.

Από αυτούς μόλις 52 πέρασαν στη Σάμο, 419 πέρασαν στη Χίο και 788 πέρασαν στη Λέσβο.

Το στοιχείο αυτό σε συνδυασμό με τις εθνικές καταγωγές των ανθρώπων αυτών οδηγούν τις αστυνομικές αρχές στο συμπέρασμα ότι κυρίως απέναντι από τη Λέσβο λειτουργεί τμήμα διεθνούς δουλεμπορικού κυκλώματος που μεταφέρει Αφρικανούς μετανάστες σε ευρωπαϊκά εδάφη. «Οι Αφρικανοί μετανάστες, που αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος όσων περνάνε στη Λέσβο, είναι αν μη τι άλλο εύκολα διακριτοί. Και φυσικά μεγάλες ομάδες από κεντροαφρικανικά κράτη δεν φτάνουν στη Λέσβο οδοιπορώντας, παρά μόνο οργανωμένα από κυκλώματα που τους παραλαμβάνουν από τις χώρες προέλευσής τους και τους οδηγούν μέχρι τη Λέσβο», είπε ανώτερο στέλεχος της Ελληνικής Αστυνομίας, σχολιάζοντας τα στοιχεία που παρουσιάζονται σήμερα.

³⁵ <http://www.topontiki.gr/article/201389/asylo-agiazei-ta-mesa>

Στη Σάμο οι 52 όλοι κι όλοι μετανάστες και πρόσφυγες που πέρασαν στο νησί τον Δεκέμβριο είναι 14 από το Αφγανιστάν, 14 από το Μπαγκλαντές, οκτώ Πακιστανοί, πέντε Σύροι και πέντε Ιρακινοί, τρεις από τη Δομινικανή Δημοκρατία, δύο Ιρανοί και ένας Αλγερινός. Όλοι δηλαδή Ασιάτες, τρεις Λατινοαμερικάνοι και μόλις ένας Αφρικανός.

Στη Χίο, οι 419 που πέρασαν μέσα στον Δεκέμβριο προέρχονται: 124 από τη Συρία, 90 από την Αλγερία, 62 από το Αφγανιστάν, 36 από το Ιράκ, 28 από το Μαρόκο, 26 δηλώνουν Παλαιστίνιοι, 14 από το Κουβέιτ, 12 από το Ιράν, εννέα από τον Λίβανο, επτά από τη Νιγηρία, τρεις από την Αίγυπτο και το Καμερούν, δύο από το Μπαγκλαντές και από ένας από την Ερυθραία, την Αιθιοπία και τη Σομαλία. Δηλαδή στη Χίο πέρασαν 285 άτομα από χώρες της Ασίας, με τους συμπεριλαμβανόμενους Σύρους να φτάνουν τους 124, και από χώρες της Αφρικής 134 άτομα.

Στη Λέσβο, οι 788 που πέρασαν κατάγονται: Από τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό 131. Από την Αλγερία 110. Από το Αφγανιστάν 103. Από το Ιράκ 52. Από τη Συρία μόλις 35. Από την Ερυθραία 30. Από το Καμερούν 28. Από το Μαρόκο 25. Από το Μάλι 19. Από 18 από το Κονγκό και τη Σιέρα Λεόνε. Από την Τυνησία 14. Από 13 από το Πακιστάν, το Ιράν και την Ακτή του Ελεφαντοστού. Παλαιστίνιοι δηλώνουν οι 15. Από την Τυνησία 14.

10. Εξέγερση προσφύγων στη Μόρια τον Ιούλιο του 2017 λόγω των χρονοβόρων διαδικασιών του ασύλου

Εξέγερση που πήρε ανεξέλεγκτες διαστάσεις ξέσπασε νωρίς το απόγευμα της Δευτέρας 10 Ιουλίου 2017 στο Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΥΤ) προσφύγων Λέσβου στη Μόρια³⁶.

Όλα ξεκίνησαν όταν ομάδα μεταναστών κατευθύνθηκε στο προαναχωρησιακό κέντρο (ΠΡΟΚΕΚΑ) που λειτουργεί μέσα στο ΚΥΤ διαμαρτυρόμενοι για τις συνθήκες κράτησης των υπό επαναπροώθηση στην Τουρκία μεταναστών. Η Αστυνομία που έσπευσε να προφυλάξει το ΠΡΟΚΕΚΑ δέχθηκε επίθεση με

³⁶<http://www.newsbeast.gr/greece/arthro/2763275/exegersi-me-anexelegktes-diastasis-xespase-sti-moria>

βροχή από πέτρες και αντέδρασε κάνοντας χρήση χημικών. Μετά από αυτό η σύγκρουση γενικεύτηκε.

Σύμφωνα με πληροφορίες του Αθηναϊκού Πρακτορείου Ειδήσεων, ήδη έχουν καεί δυο μεγάλες σκηνές και ένα ή δύο κοντέινερ ενώ ομάδες μεταναστών δεν επιτρέπουν στην Πυροσβεστική να μπει μέσα στο ΚΥΤ και να σβήσει τη φωτιά. Μάλιστα τα στελέχη της πυροσβεστικής αποχώρησαν από το χώρο όταν δέχθηκαν επίθεση με πέτρες ενώ ζημιές υπέστη και όχημα της πυροσβεστικής.

Σύμφωνα με κύκλους του υπουργείου Μεταναστευτικής οι οποίοι χαρακτηρίζουν το όλο περιστατικό ως ένταση και όχι ως εξέγερση, όλα ξεκίνησαν όταν οι αρμόδιες Αρχές πήγαν να επιδώσουν τη δεύτερη απορριπτική απάντηση σε αίτηση ασύλου ενός εκ των διαμενόντων στο κέντρο υποδοχής. Ο παραλήπτης μαζί με άλλους ομοεθνείς του άρχισαν να προκαλούν ένταση, βάζοντας φωτιά σε κάδο που πήρε διαστάσεις.

Οι υπάλληλοι της Δομής απομάκρυναν ασυνόδευτα παιδιά και γυναίκες και η αστυνομία άρχισε τις προσπάθειες προκειμένου να κατευνάσει τα πνεύματα.

Τα γεγονότα επαναλήφθηκαν λίγες μέρες αργότερα. Ισχυρές δυνάμεις της Αστυνομίας συνεπικουρούμενες από δύο επιπλέον διμοιρίες των ΜΑΤ που μεταφέρθηκαν ειδικά για το σκοπό αυτό από την Αθήνα, κατέστειλαν στις 6 περίπου το απόγευμα της 18^{ης} Ιουλίου 2017 με τη χρήση μεγάλης ποσότητας χημικών, την εξέγερση Αφρικανών μεταναστών στο κέντρο υποδοχής και ταυτοποίησης Λέσβου στη Μόρια³⁷.

Σύμφωνα με τον πρώτο απολογισμό, κατά τα επεισόδια που ξέσπασαν το μεσημέρι, κάηκαν τέσσερα στρέμματα ελαιοκτημάτων γύρω από τον καταυλισμό, τέντες και άλλες υποδομές μέσα στον καταυλισμό, μαζί με άγνωστο αριθμό κάδων απορριμμάτων, ενώ υπέστησαν ζημιές πέντε αυτοκίνητα αστυνομικών και άλλων εργαζομένων που βρίσκονταν έξω από το κέντρο.

Σύμφωνα με τις μέχρι τώρα πληροφορίες, συνελήφθησαν περισσότεροι από 30 Αφρικανοί ως αυτοί που προκάλεσαν τα επεισόδια και οι οποίοι θα προωθηθούν στο προαναχωρησιακό κέντρο.

Κατά τα επεισόδια τραυματίστηκαν επτά αστυνομικοί, εκ των οποίων ο ένας μεταφέρθηκε για προληπτικούς λόγους στο νοσοκομείο. Στο νοσοκομείο μεταφέρθηκε για προληπτικούς λόγους και ένας μετανάστης με δύσπνοια λόγω της εισπνοής χημικών. Μεγάλης έντασης επεισόδια ξεκίνησαν γύρω στις

³⁷ <http://gr.euronews.com/2017/07/18/exegersi-afrikanon-metanaston-moria-lesvos>

2 το μεσημέρι στον καταυλισμό ανάμεσα σε ισχυρές δυνάμεις της Αστυνομίας και Αφρικανούς, κυρίως, πρόσφυγες. Ο καταυλισμός εκκενώθηκε, ιδίως από οικογένειες που κατέφυγαν σε ελαιώνες κοντά στο χωριό Μόρια, ενώ μέσα στο Κέντρο δόθηκαν μάχες με πρωταγωνιστές αφρικανούς πρόσφυγες που διαμαρτύρονταν για τον πολύμηνο εγκλεισμό τους και τη μη εξέταση του αιτήματος ασύλου που έχουν υποβάλει.

Σύμφωνα με το ΑΠΕ, όλα ξεκίνησαν όταν αφρικανοί πρόσφυγες προχώρησαν για ακόμα μια φορά σε διαμαρτυρία μπροστά στην υπηρεσία ασύλου. Το γεγονός είχε σαν αποτέλεσμα να σταματήσει η εξέταση αιτημάτων ασύλου, αφού οι ειδικοί υπάλληλοι αποχώρησαν, όπως παγίως πράττουν επικαλούμενοι λόγους ασφαλείας.

Τότε άρχισαν να διαμαρτύρονται κυρίως Αφγανοί, οι οποίοι θέλουν να εξετάζονται τα αιτήματα ασύλου και να μην παρακωλύεται από τους Αφρικανούς η όλη διαδικασία.

Στη συνέχεια ξεκίνησε η εξέγερση των Αφρικανών, η οποία πήρε γρήγορα διαστάσεις. Αρχικά μπήκαν φωτιές σε κάδους, ενώ προκλήθηκαν ζημιές σε αυτοκίνητα αστυνομικών και άλλων εργαζομένων στο Κέντρο. Η επέμβαση των αστυνομικών δυνάμεων περιόρισε την εξέγερση μέσα στον κυρίως χώρο, ενώ από τις ανοιχτές πύλες άρχισαν να διαφεύγουν οικογένειες προσφύγων.

Τότε σε αντιπερισπασμό από Αφρικανούς που βρίσκονταν έξω από το κέντρο μπήκαν φωτιές σε ελαιώνες στη βόρεια και βορειοδυτική πλευρά του καταυλισμού. Το έργο των Πυροσβεστών παρά τη βοήθεια που δέχθηκαν από ομάδες προσφύγων ήταν δύσκολο, αφού πολλοί αφρικανοί πρόσφυγες δεν τους επέτρεπαν να επιχειρήσουν. Τελικά οι φωτιές έσβησαν με ρίψεις νερού από αέρος από πυροσβεστικά αεροπλάνα.

11. Τρίτος νεκρός πρόσφυγας στη Μόρια μέσα στον Ιανουάριο του 2017

Τρίτος νεκρός μέσα στον Ιανουάριο του 2017 βρέθηκε στις 30/1/2017 στον καταυλισμό προσφύγων στη Μόρια³⁸. Όπως έγινε γνωστό και επιβεβαιώθηκε από αστυνομικές Αρχές, ο άνδρας είναι από το Πακιστάν, ηλικίας περίπου 20 ετών.

Το περασμένο Σάββατο, 28 Ιανουαρίου, βρέθηκε νεκρός έξω από τη σκηνή του 45χρονος Σύρος, ενώ την περασμένη Τρίτη, 24 Ιανουαρίου, πέθανε άλλος ένας άνδρας, 22 ετών, από την Αίγυπτο. Και στις δύο περιπτώσεις, η αρχική ιατροδικαστική εξέταση δεν μπόρεσε να εξακριβώσει τα ακριβή αίτια των θανάτων των δύο ανδρών και ζητήθηκε περαιτέρω ιστολογική και τοξικολογική εξέταση, για να διερευνηθεί η πιθανότητα ο θάνατος να επήλθε από αναθυμιάσεις ή εισπνοή άλλων αερίων.

³⁸<http://www.novasports.gr/epikairotita/article/310034/sunagermos-kai-tritos-nekros-prosfugas-sti-moria/>

Στην Αστυνομική Διεύθυνση Λέσβου έχει σημάνει συναγερμός, προκειμένου να εξακριβωθεί η αιτία που οδήγησε τρεις ανθρώπους στον θάνατο, μέσα σε μία εβδομάδα.

12. Κέντρο κράτησης στην Κω με συνοπτικές διαδικασίες

Στην ίδρυση κλειστού προαναχωρησιακού κέντρου κράτησης στην Κω, σε χώρο 72 στρεμμάτων στο πρώην στρατόπεδο Καπετάν Λαζαρή, όπου βρίσκεται και το Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης του νησιού, προχώρησε η κυβέρνηση με Υπουργική Απόφαση της 8^{ης} Φεβρουαρίου 2017³⁹.

Μάλιστα, ορίζοντας για την έναρξη λειτουργίας του κέντρου φαίνεται να είναι ο Μάρτιος, μήνα για τον οποίο προβλέπεται η έναρξη της δαπάνης σίτισης των κρατουμένων.

Με βάση την εξαιρετικά στενή προθεσμία, το υπουργείο Προστασίας του Πολίτη απηύθυνε ήδη πρόσκληση σε δέκα εταιρείες για την κατασκευή του έργου, εκτιμώμενου κόστους 4.500.000 ευρώ, μέσω της κατεπείγουσας διαδικασίας της διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση.

Ξενίζον πάντως αρκετά από τα επιχειρήματα που χρησιμοποιεί στην προσπάθειά του να θεμελιώσει την ανάγκη δημιουργίας του κέντρου κράτησης, και μάλιστα με κατεπείγουσες διαδικασίες, ο γενικός γραμματέας του υπουργείου Προστασίας του Πολίτη Δημήτρης Αναγνωστάκης, που υπέγραψε στις 8 Φεβρουαρίου την απόφαση δημοπράτησης της κατασκευής του έργου.

«Η Χώρα δέχεται συνεχείς και έντονες μεταναστευτικές πιέσεις απρόβλεπτες ως προς το μέγεθος και την ένταση τους λόγω γεγονότων που λαμβάνουν χώρα στη σφαίρα του διεθνούς περιβάλλοντος. Αποτέλεσμα της κατάστασης αυτής είναι η υπερσυσσώρευση παράτυπων μεταναστών [...] γεγονός που θέτει σε σοβαρό κίνδυνο το εσωτερικό περιβάλλον ασφάλειας», αναφέρει.

Δεν διευκρινίζει όμως γιατί είναι «παράτυποι μετανάστες» και όχι άνθρωποι που ζητούν και δικαιούνται διεθνή προστασία οι άνθρωποι που έρχονται στη χώρα μας λόγω των γεγονότων του διεθνούς περιβάλλοντος.

Ούτε διευκρινίζει γιατί αποτελούν «συνεχείς και έντονες μεταναστευτικές πιέσεις» οι αφίξεις προσφύγων και μεταναστών μετά τον Απρίλιο, όταν εφαρμόστηκε η ευρωπαϊκή διακήρυξη.

³⁹ <http://www.efsyn.gr/arthro/kentro-kratisis-stin-ko-me-synoptikes-diadikasies>

Αναφέρεται άλλωστε σε «συνέχιση των αυξημένων μεικτών μεταναστευτικών ροών» μετά την εφαρμογή της ευρωτουρκικής διακήρυξης, αμφισβητώντας ευθέως το κεντρικό επιχείρημα της κυβέρνησης που μιλά για επιτυχία της διακήρυξης, καθώς έχει οδηγήσει στην ελαχιστοποίηση της προσφυγικής και μεταναστευτικής ροής.

Μιλά άλλωστε για «λόγους κατεπείγουσας ανάγκης, οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα», χωρίς άλλη διευκρίνιση, ενώ δεν εξηγεί γιατί είναι απρόβλεπτα τα γεγονότα, στον βαθμό που επιβάλλουν δημοπράτηση του έργου χωρίς διαγωνισμό, τη στιγμή που σχεδόν ένα χρόνο τώρα έχει εξαγγείλει ο υπουργός Μεταναστευτικής Πολιτικής την επαναφορά της πολιτικής της κράτησης.

Μπροστά μάλιστα στον στόχο να πολλαπλασιαστούν οι απελάσεις με κάθε θυσία, φτάνει στο σημείο να απαξιώσει τις δίκονομικές εγγυήσεις που διασφαλίζουν τη δίκαιη διαδικασία ασύλου και το σεβασμό των δικαιωμάτων των αλλοδαπών, με επίκληση στη θολή έννοια της δημόσιας ασφάλειας, έννοια που έχει χρησιμοποιηθεί καταχρηστικά από τις προηγούμενες κυβερνήσεις, όπως κατήγγειλε emphaticά τότε ο ΣΥΡΙΖΑ.

«Κρίνεται άμεση και επιτακτική η ανάγκη επιστροφής κρατουμένων υπηκόων τρίτων χωρών, με ποινικό παρελθόν και καταδίκες, προς αποφυγή τυχόν ελευθέρωσής τους είτε μέσω προσφυγών, είτε καταχρηστικών αιτήσεων παροχής διεθνούς προστασίας, γεγονός που θα επιφέρει συνέπειες στη δημόσια ασφάλεια της Χώρας», αναφέρει η απόφαση.

Και σε άλλο σημείο: «Οι διαδικασίες εξέτασης αιτημάτων παροχής διεθνούς προστασίας απαιτούν σημαντικό χρόνο, γεγονός που χρησιμοποιείται από τους νεοεισερχόμενους για την αποφυγή της επιστροφής τους στην Τουρκία».

Και σε άλλο: «Η κατασκευή δομών κράτησης θα λειτουργήσει αποτρεπτικά ως προς τη δημιουργία νέων μεταναστευτικών ροών».

Δεν διστάζει μάλιστα να επικαλεστεί την αυστηρή κριτική διεθνών οργανισμών και τις καταδικαστικές αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου για τις συνθήκες κράτησης, αγγίζοντας το όριο της διαστρέβλωσης.

Διεθνείς οργανισμοί όπως η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ και το Συμβούλιο της Ευρώπης τάσσονται κατά της διοικητικής κράτησης αλλοδαπών και συστήνουν πρώτα την εξάντληση των εναλλακτικών περιοριστικών μέτρων, όπως η τακτική παρουσία στις αρχές, η χρηματική εγγύηση και ο γεωγραφικός περιορισμός.

Πρόσφατα, ο Επίτροπος του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα Νιλς Μουίζνιεκς ζήτησε από τα κράτη να κινηθούν προς την κατεύθυνση της κατάργησης της κράτησης, και μάλιστα πλήρως για τους ανήλικους.

Υπογραμμίζει ότι δε νοείται κράτηση χωρίς επαρκώς αιτιολογημένη και εξατομικευμένη απόφαση των αρχών, αρχή που παραβιάζεται πάγια από τις αστυνομικές αρχές της Ελλάδας.

Σύμφωνα με την απόφαση των υπουργών Προστασίας του Πολίτη, Μεταναστευτικής Πολιτικής, Υγείας και των αναπληρωτών υπουργών Οικονομικών και Οικονομίας, που δημοσιεύτηκε στις 9 Φεβρουαρίου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, το συνολικό κόστος κατασκευής και λειτουργίας του κέντρου για το 2017 εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 10.074.829,006.

Μετά το κόστος κατασκευής, το δεύτερο μεγαλύτερο κόστος αφορά την απόσπαση 150 αστυνομικών, για τους οποίους προβλέπονται έξοδα διανυκτέρευσης, ημερήσιας αποζημίωσης και εισιτηρίων συνολικού κόστους 3.270.750 ευρώ, που θα καλυφθούν από τον προϋπολογισμό της ΕΛ.ΑΣ.

Το κόστος κατασκευής όπως και το κόστος της καθαριότητας από την 9 Φεβρουαρίου 2017 (96.804 ευρώ), της σίτισης από την 1 Μαρτίου (1.071.275 ευρώ) και της δωδεκάμηνης παραχώρησης του χώρου από το υπουργείο Εθνικής Άμυνας (60.000 ευρώ) θα καλυφθούν εξ ολοκλήρου από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΤΑΜΕ).

Η αμοιβή ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών και διερμηνέων ανέρχεται σε 200.000, το κόστος για κλιματιστικά και συσκευές θέρμανσης σε 100.000 ευρώ, για ιατρικά και φαρμακευτικά υλικά σε 20.000 ευρώ και για είδη προσωπικής υγιεινής σε 40.000 ευρώ.

13. Καταγγελία προσφύγων από το κέντρο κράτησης στη Μυρσίνη Ηλείας για απαράδεκτες πρακτικές από μέρος του στρατού

Την 1η Μαρτίου 2017 μετά την επίσκεψή της στο «κέντρο φιλοξενίας» προσφύγων στη Μυρσίνη, η «Πρωτοβουλία Αλληλεγγύης σε Πρόσφυγες και Μετανάστες Πάτρας», εξέωσε την παρακάτω ανακοίνωση στην οποία μιλάει για απαράδεκτες πρακτικές από μέρος του στρατού που ως απάντηση στη συλλογική αντίδρασή των προσφύγων για την κακή ποιότητα φαγητού εκβίασε πως θα σταματήσει την παροχή πόσιμου νερού στους πρόσφυγες⁴⁰. Αναλυτικά η ανακοίνωση έχει ως εξής:

Για έβδομη μέρα συνεχίζεται το μπλοκάρισμα της εισόδου του «κέντρου φιλοξενίας» προσφύγων στη Μυρσίνη, οι οποίοι διαμαρτύρονται για την κακή ποιότητα του φαγητού. Τη σίτιση των προσφύγων έχει αναλάβει το ιδιωτικό catering Korinthian Palace. Ως απάντηση στη συλλογική αντίδρασή τους, αντί για βελτίωση του φαγητού ή αλλαγή της εταιρείας catering, ο στρατός κάνει επίδειξη πυγμής, εκβιάζοντάς τους ξεκάθαρα πως αν δεν επιτραπεί η είσοδος στο catering θα σταματήσει και η παροχή εμφιαλωμένου νερού (να σημειωθεί ότι το νερό ύδρευσης στη Μυρσίνη δεν πίνεται). Ο εκβιασμός αυτός είναι πρωτοφανής, ενώ γενικότερα η διαχείριση αυτής της κατάστασης από το στρατό καταπατά τις πιο στοιχειώδεις ελευθερίες των προσφύγων.

⁴⁰http://anemosantistasis.blogspot.com/2017/03/blog-post_42.html#ixzz4a8FvRPFZ

Πέραν όλων των παραπάνω, οι πρόσφυγες καταγγέλλουν την απομόνωσή τους και από τη σκοπιά της προστασίας τους, καθώς βρίσκονται μεταξύ θάλασσας και μεγάλων εκτάσεων χωραφιών μακριά από κάθε κατοικημένη περιοχή, αλλά και από τη σκοπιά της μεταφοράς τους στο κέντρο της Μυρσίνης, προκειμένου να προμηθευτούν τα απαραίτητα, την ώρα που τα ταξί τους επιβαρύνουν με πολύ μεγάλα ποσά.

Οι ίδιοι πρόσφυγες πέφτουν θύματα υπερεκμετάλλευσης, καθώς μέσα στις απελπιστικές συνθήκες στις οποίες ζουν και στη ευάλωτη κατάσταση στην οποία βρίσκονται, επιτήδειοι πατούν πάνω στις ανάγκες τους και τους αναθέτουν σκληρές αγροτικές εργασίες με εξαντλητικά ωράρια και μισθούς πείνας. Ανατριχίλα προκαλεί η υπόνοια της σκληρής εκμετάλλευσης προσφύγων, λίγα μόλις χιλιόμετρα από τα αιματοβαμμένα φραουλοχώραφα της Μανωλάδας.

Τέλος, σε όλα τα παραπάνω έρχεται να προστεθεί, μέσα σε όλη την αναταραχή, η αποχή των προσφυγόπουλων από τα σχολεία, αφήνοντας υπόνοιες για την ποιότητα της μόρφωσης και της εκπαίδευσης που τους παρέχεται, στα απογευματινά τμήματα που έχουν δημιουργηθεί γι αυτά. Στον αγώνα και στις κινητοποιήσεις των προσφύγων στεκόμαστε αλληλέγγυοι και καλούμε το κίνημα σε συμπαράσταση. Απαιτούμε την ικανοποίηση όλων των αιτημάτων των προσφύγων.

14. Σιδερένιο κλουβί στο χώρο του hot spot της Χίου

Όπως καταγγέλλθηκε από πολλά ΜΜΕ στις 16 Μαρτίου 2017 μέσα σε ένα μεγάλο κτίριο που φυλάσσεται από την Αστυνομία στο χώρο της ΒΙΑΛ στη Χίο, υπάρχουν δύο κλουβιά για να κρατούνται οι νέες αφίξεις ανθρώπων στο νησί⁴¹. Άνδρες, γυναίκες και παιδιά στοιβάζονται στο ίδιο μέρος και, όπως καταγγέλλεται, υπήρχαν περιπτώσεις που ενώ είχαν πει στους ανθρώπους ότι θα μείνουν για λίγες ώρες, τελικά έμειναν για ολόκληρο βράδυ.

Ενώ το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής αναφέρει ότι δεν ξέρει τίποτα για κάποιο χώρο που να θυμίζει έστω κλουβί, από το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη δήλωσαν πως υπάρχει ένας χώρος εντός ΒΙΑΛ που μοιάζει, αλλά όπως είπαν δεν είναι κλουβί καθώς αυτός ο όρος είναι άστοχος, αφού δεν είναι κλειστό από πάνω. Όπως υποστήριξαν, στο μέρος αυτό δεν στοιβάζονται ούτε παραμένουν άνθρωποι και το συρματόπλεγμα που υπήρχε έχει βγει. Όπως είπαν, ο χώρος αυτός είναι οριοθετημένος, περιφραγμένος για να γίνει η πρώτη διαχείριση των νεοεισερχόμενων. Έχει οπτική επαφή με όλες τις υπηρεσίες, καθώς είναι σχεδόν στο κέντρο της κατασκευής. Εκεί γίνεται η πρώτη διαχείριση και από πλευράς αστυνομικών και άλλων υπηρεσιών που δραστηριοποιούνται στην ΒΙΑΛ. Οι αστυνομικοί τους κάνουν σωματικό έλεγχο, ελέγχουν τα πράγματά τους και κάποιες οργανώσεις που

⁴¹ <http://www.politischios.gr/politiki/kloybi-tis-ntropis-sti-bial>

δραστηριοποιούνται τους δίνουν νερό και αν υπάρχει ανάγκη τους βλέπει κάποιος γιατρός. Τέλος, σε σχέση με το κομμάτι της καταγγελίας που αφορά τον χρόνο παραμονής τους μας είπαν ότι είναι ολιγόχρονη και σε καμία περίπτωση δεν έχει φτάσει το ένα βράδυ όπως καταγγέλλεται.

Από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ επιβεβαίωσαν την ύπαρξη της κατασκευής. Μάλιστα αναφέρουν ότι το έχουν θέσει σαν ζήτημα στις Αρχές. Όπως είπαν: «Δεν πρόκειται για φυλακή ή κλουβί. Αυτό το πράγμα δημιουργήθηκε τον Δεκέμβριο του 2016 από τις Αρχές για να διευκολύνουν τη διαχείριση του πλήθους, των ανθρώπων που πρόκειται να καταγραφούν, για να μην χάνουν τη σειρά τους και μπερδεύονται. Βέβαια, ήταν ατυχέστατη η επιλογή του υλικού που παραπέμπει σε φυλακή, κελιά, κτλ. Ο σκοπός δεν είναι να είναι οι άνθρωποι σε καθεστώς κράτησης, αλλά να γίνει καλύτερη η διαδικασία καταγραφής τους. Ο σκοπός είναι τελείως διαφορετικός, αλλά δυστυχώς χρησιμοποιήθηκε αυτό το υλικό που παραπέμπει σε κλουβί. Εμείς ως Ύπατη Αρμοστεία το είδαμε, κι αν και συμφωνούμε με τον σκοπό που είναι να διευκολυνθεί η καταγραφή καθώς θέλουμε οι άνθρωποι να καταγράφονται με όσο δυνατόν πιο γρήγορο τρόπο και αποτελεσματικό, από την άλλη θέλουμε αυτό να γίνεται με συνθήκες αξιοπρέπειας. Από την πρώτη στιγμή το είχαμε θέσει αυτό στις Αρχές ώστε ο τρόπος που το κάνουν να μην παραπέμπει σε άλλες καταστάσεις, και αυτό που καταφέραμε πριν δυο βδομάδες ήταν να φύγει το συρματοπλεγμά από πάνω και σαφέστατα είναι καλύτερη η εικόνα. Επίσης, οι άνθρωποι δεν είναι κλειδωμένοι αλλά είναι εκεί ως ένας τρόπος να κρατιέται η σειρά τους».

Από την Praxis που δραστηριοποιείται στο σημείο επιβεβαιώνουν την ύπαρξη του κλουβιού και σημειώνουν πως «Όλες οι διαδικασίες θα πρέπει να δομούνται με τέτοιο τρόπο, ώστε να διασφαλίζουν την αξιοπρέπεια και να μην προσβάλλουν την ανθρώπινη υπόσταση».

Ο Adriano Silvestri, επικεφαλής σχετικά με τη μετανάστευση και το άσυλο του EU Agency for Fundamental Rights αναφέρει πως: «Η υποδομή στη ΒΙΑΛ δεν είναι κατάλληλη για χρήση ως hotspot. Ο χώρος είναι περιορισμένος και δεν είναι εύκολο να οργανώσεις τη ροή των νέων αφίξεων. Μετά από μια σειρά περιστατικών που σχετίζονταν με την ασφάλεια και για να διαχωριστούν οι νέες αφίξεις από τους υπόλοιπους, οι εργασίες κατασκευής δεσμεύουν ότι θα έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ξεχωριστού χώρου για τις νέες αφίξεις και από εκεί, θα οδηγούνται στην πρώτη καταγραφή. Είναι σημαντικό οι νέες αφίξεις να διαχωρίζονται από τους άλλους ανθρώπους στο hotspot, έτσι ώστε να μπορούν να ενημερώνονται κατάλληλα για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, να καταχωρούνται σωστά και να οδηγούνται στις κατάλληλες διαδικασίες. Ωστόσο, αυτό δεν πρέπει να οδηγήσει τους χώρους πρώτης υποδοχής στο να μην παρέχουν αξιοπρεπείς συνθήκες. Αν οι άνθρωποι στις νέες αφίξεις αισθάνονται ότι αντιμετωπίζονται χωρίς σεβασμό, θα είναι λιγότερο πιθανό να συνεργαστούν με τις αρχές».

Το hot spot της ΒΙΑΛ, έχει χαρακτηριστεί το χειρότερο της Ευρώπης, για την ακρίβεια μια «μαύρη τρύπα που συνορεύει με το αδύνατο». Οι υπεύθυνοι επέλεξαν στην ουσία να μην απαντήσουν. Άλλοι αρνήθηκαν την ύπαρξη του, άλλοι έπαιζαν με τις λέξεις, λέγοντας πως «δεν είναι κλουβί, αφού δεν έχει οροφή». Η ουσία όμως είναι μια: Η εικόνα που μας γυρνάει σε άλλες εποχές, είναι αδιάψευστη. Είναι μια εικόνα που προκαλεί ντροπή. Είναι μια εικόνα που

εκθέτει όλους (κυβέρνηση, ΜΚΟ, Ε.Ε.) όσοι εμπλέκονται με το προσφυγικό. Είναι μια εικόνα που προσβάλλει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

B) Ζητήματα παραβίασης του δικαιώματος στη στέγαση και στο άσυλο

1. Ανακοίνωση αντιρατσιστικών οργανώσεων για την απεργία πείνας Αιγύπτου εργάτη λόγω απόρριψης της αίτησης ασύλου

Ο Mohamad Abdelgawad, δεχόμενος απειλές για την ζωή του στην Αίγυπτο, λόγω δημοσίευσης κάποιων υλικών που καταγράφει δολοφονίες αιγύπτιων αγωνιστών από το δικτατορικό καθεστώς Σίσι ήρθε στην Ελλάδα⁴². Από τον Απρίλιο 2016 βρίσκεται στο κέντρο κράτησης στη Μόρια, όπου μεταφέρθηκε και κρατείται από τις 12/12/2017 στην Αστυνομική διεύθυνση Λέσβου λόγω της απόρριψης των αιτήσεων του για άσυλο. Εκεί αρχίζει ο αποφασιστικός του αγώνας μέσω του έσχατου μέσου πάλης της απεργίας πείνας που διεκδικεί το δικαίωμα στο άσυλο και την ακύρωση της απέλασής του. Την Πέμπτη 12/01/2017 μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο της Μυτιλήνης διανύοντας την 30η απεργία πείνας, ενώ την Παρασκευή 13/01/2016 ήταν προγραμματισμένη η απέλασή του που τελικά δεν έγινε.

2. Αυθαίρετες απελάσεις αιτούντων άσυλο στη Λέσβο τον Απρίλιο του 2017

Τον Απρίλιο του 2017 οι ελληνικές αρχές εξαντλήσανε την αυστηρότητά τους έναντι των προσφύγων, οι αρχές στη Λέσβο, απελαύνοντας με συνοπτικές διαδικασίες οικογένειες με μικρά παιδιά και αιτούντες πολιτικό άσυλο⁴³.

Τελευταίο θύμα του υπέρμετρου ζήλου που επιδεικνύει το Τμήμα Αλλοδαπών της Αστυνομικής Διεύθυνσης του νησιού, το οποίο είναι αρμόδιο για τις απελάσεις, μια οικογένεια με ένα βρέφος τεσσάρων μηνών και ένα παιδί πέντε ετών και παρά το γεγονός ότι ο δικηγόρος τους είχε καταθέσει ενδικοφανή προσφυγή στην αστυνομία, δηλώνοντας πως η οικογένεια θα προχωρούσε στην κατάθεση αίτησης αναίρεσης της απορριπτικής απόφασης επί της αρχικής τους αίτησης για παροχή ασύλου από την Ελλάδα.

Όπως αναφέρει εξάλλου η ΕΡΤ Αιγαίου, σε μια άλλη, αντίστοιχη περίπτωση, τελευταία στιγμή γλίτωσε την απέλαση, χάρη στην παρέμβαση δικηγόρου, Ιρανόσ με ακτιβιστική δράση, ο οποίος είχε καταθέσει αίτημα αναστολής και αναίρεσης της απορριπτικής απόφασης και το οποίο εκκρεμούσε.

⁴² <http://www.kar.org.gr/2017/01/14/i-kyvernisi-syriza-anel-apelavni-egyptio-apergo-pinas/>

⁴³ http://anemosantistasis.blogspot.com/2017/05/blog-post_11.html#ixzz4fpkyp5IH

Να σημειωθεί πως και στις δύο περιπτώσεις οι δικηγόροι των προσφύγων υποστηρίζουν ότι δεν είχαν ενημερωθεί για τις απελάσεις των εντολών τους, ενώ στη διαδικασία δεν υπήρχε εκπρόσωπος του Συνηγόρου του Πολίτη.

Ο πατέρας της ήταν ηγέτης θρησκευτικής μειονότητας, στο Πακιστάν. Μετά από χρόνια, δικαστικούς αγώνες, στους οποίους ενεπλάκη και ο αδερφός της, βρέθηκε δολοφονημένος. Η κόρη του και μητέρα δύο μικρών παιδιών ισχυρίζεται πως οι αρχές στο Πακιστάν δεν μπορούν να της προσφέρουν καμία προστασία, όπως άλλωστε δεν έκαναν και με τον πατέρα της.

Με την οικογένειά της και με τον αδερφό της, μετά από αλληπάλληλες απειλές που δέχτηκαν, εγκατέλειψαν το Πακιστάν. Ζήτησαν άσυλο στην Ελλάδα, πιστεύοντας πως μπορούν να βρουν προστασία σε μια δυτική χώρα. Το αίτημα ασύλου που κατέθεσαν, απορρίφθηκε και στο δεύτερο βαθμό. Το παράδοξο, σύμφωνα με το δικηγόρο της υπόθεσης, είναι πως και οι δύο επιτροπές δέχτηκαν ως αληθινές τις μαρτυρίες και τα στοιχεία που κατέθεσε η οικογένεια, αλλά δε δέχτηκαν πως στο Πακιστάν κινδυνεύει η ζωή τους.

Αμέσως μετά τη δεύτερη απορριπτική απόφαση, ο δικηγόρος της οικογένειας κατέθεσε ενδικοφανή προσφυγή στην Αστυνομική Διεύθυνση Λέσβου. Πρόκειται για μια διοικητική διαδικασία με την οποία η οικογένεια δήλωσε πως θα προχωρούσε στην κατάθεση αίτησης αναίρεσης και αναστολής της απορριπτικής απόφασης, στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Πειραιά.

Μάλιστα, η οικογένεια ζητούσε χρόνο, ώστε να μαζέψει περισσότερα στοιχεία για να στηρίξει την προσφυγή της. Παρά τις νομικές ενέργειες του δικηγόρου της και ενώ αποδεδειγμένα πρόκειται για μια περίπτωση με προσφυγικό προφίλ, το αρμόδιο τμήμα της τοπικής αστυνομίας τη συμπεριέλαβε στη λίστα των απελάσεων, χωρίς να ενημερώσει κανέναν.

Μία μέρα πριν την απέλαση, αστυνομικοί οδήγησαν την οικογένεια από διαμέρισμα στο οποίο έμενε με ευθύνη της ΜΚΟ «Ηλιαχτίδα» (σε είχε κριθεί από τις αρχές, ότι τα μέλη της ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες), στο Κέντρο Κράτησης στη Μόρια. Την επόμενη μέρα επιβίβασαν την οικογένεια στο καράβι και την παρέδωσαν στις τουρκικές αρχές στο Δικελί. Ο δικηγόρος της οικογένειας, αλλά και η υπεύθυνη της ΜΚΟ «Ηλιαχτίδα» διατείνονται ότι δεν ενημερώθηκαν για την πρόθεση της αστυνομίας να απελάσει την οικογένεια.

Ακριβώς ίδια περίπτωση καταγράφηκε στο πλοίο με την οικογένεια των Πακιστανών, με πρωταγωνιστή Ιρανό ακτιβιστή. Ο ίδιος μαζί με τον αδερφό του, αν και νέοι, έχουν πλούσια δράση κατά του ιρανικού καθεστώτος. Αν έμεναν στο Ιράν, φυλακή και βασανιστήρια ήταν με βεβαιότητα αυτό που τους

περίμενε. Μετά την απορριπτική απόφαση της δευτεροβάθμιας επιτροπής, δικηγόρος της ΜΚΟ «Μετάδραση» άσκησε αίτηση αναίρεσης και αναστολής της απορριπτικής απόφασης, στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Πειραιά.

Κι ενώ ακόμα δεν έχει αποφανθεί το δικαστήριο, αν θα κάνει δεκτό το αίτημα του συγκεκριμένου πρόσφυγα, ο ίδιος βρέθηκε μέσα στο καράβι, προς απέλαση στην Τουρκία. Η δικηγόρος του έμαθε συμπτωματικά για την απέλαση, λίγη ώρα πριν αναχωρήσει το πλοίο για το Δικελί. Μετά από μάχη διαπραγματεύσεων με στελέχη της FRONTEX και αστυνομικούς, τελικά ο Ιρανός πρόσφυγας βγήκε από το πλοίο και η απέλασή του ακυρώθηκε.

Από αρκετούς δικηγόρους που ασχολούνται με υποθέσεις προσφύγων, έχουν καταγγελθεί αντίστοιχα περιστατικά. Πολλές φορές μάλιστα, δικηγόροι ενημερώνονται, είτε τελευταία στιγμή είτε συμπτωματικά, με αποτέλεσμα να προστρέχουν στην Αστυνομική Διεύθυνση, ακόμα και τις πρώτες πρωινές ώρες, προκειμένου να ακυρώσουν τις απελάσεις προσφύγων, οι οποίες ξεκινούσαν μέχρι πρότινος, νωρίς το πρωί.

Για την υπόθεση υπήρξε άμεση κατάθεση αίτησης ασφαλιστικών μέτρων από τη «Μετάδραση» προς το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, με ζητούμενο να μην απελαθεί ο Ιρανός πρόσφυγας. Το δικαστήριο έκανε δεκτή την αίτηση και απαγόρευσε την απέλαση του συγκεκριμένου πρόσφυγα μέχρι τα μέσα Μαΐου, όταν και θα ληφθεί νέα απόφαση για την υπόθεση, μετά την κατάθεση πλήρους φακέλου.

Τέτοιου είδους παρέμβαση είναι πρώτη φορά που σημειώνεται από το Ευρωπαϊκό δικαστήριο και ουσιαστικά σημαίνει την εμπλοκή του Ανωτάτου Δικαστικού οργάνου στην διαδικασία των απελάσεων, έτσι όπως έχει αυτή διαμορφωθεί, μετά τη συμφωνία ΕΕ – Τουρκίας.

3. Βεβιασμένες απελάσεις από το λιμάνι του Ηρακλείου

Το σκληρό πρόσωπο της Κρήτης είδαν στις 11 Σεπτέμβρη 2017 οι 74 εναπομείναντες πρόσφυγες στο λιμάνι του Ηρακλείου οι οποίοι εν μία νυκτί μετατράπηκαν από φιλοξενούμενοι σε κρατούμενους. Ήδη η αστυνομική δύναμη στο κτίριο των λιμενεργατών έχει αρχίσει να μεγαλώνει ενώ σύμφωνα με καταγγελίες των μελών της Πρωτοβουλίας Ηρακλείου για τους Πρόσφυγες και τους Μετανάστες, τους επιδόθηκαν χαρτιά απέλασης αλλά αποκρύπτοντας το περιεχόμενό τους. Στο χώρο βρίσκονται διαδηλωτές και η επιτροπή δικαιωμάτων του Δικηγορικού Συλλόγου Ηρακλείου⁴⁴.

⁴⁴ <http://www.efsyn.gr/arthro/entasi-sto-limani-irakleioy-apelaynoyn-aron-aron-toys-prosfyges>

Σύμφωνα με νεότερη ενημέρωση (22:15) ζήτησαν να μπουν μέσα στο χώρο "φιλοξενίας" να ενημερώσουν τους πρόσφυγες για τα δικαιώματά τους δικηγόρος της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες, εκπρόσωπος του Γραφείου Ασύλου Ηρακλείου και δικηγόροι - μέλη της Επιτροπής Δικαιωμάτων του Δικηγορικού Συλλόγου Ηρακλείου.

Η αστυνομία ΔΕΝ επέτρεψε σε κανέναν την είσοδο. Στην ουσία η αίθουσα των λιμενεργατών στο λιμάνι του Ηρακλείου πλέον από χώρος φιλοξενίας έχει μετατραπεί σε κρατητήριο.

Τα βέλη των αλληλέγγυων στρέφονται κυρίως κατά του αντιπεριφερειάρχη Ηρακλείου Ευριπίδη Κουκιαδάκη, ο οποίος επιδιώκει να σταλεί μήνυμα πως η Κρήτη δεν είναι φιλικός τόπος για το πέρασμα των «καραβιών» μεταναστών. Σύμφωνα με πληροφορίες, κατά την πρωινή σύσκεψη φορέων στο λιμάνι ο ίδιος ανέφερε πως υπάρχει οργανωμένο σχέδιο της κυβέρνησης για να μπει και η Κρήτη στα δρομολόγια για τις «καραβιές» ώστε να αποφορτιστεί η κατάσταση στα νησιά του Αιγαίου. Ο ίδιος πάντως δεν επιβεβαιώνει τις δηλώσεις του αυτές τονίζοντας όμως πως δεν προτίθεται να συναινέσει στη μετατροπή του λιμανιού του Ηρακλείου σε... hot spot.

Στο νησί "τρέχει" πρόγραμμα φιλοξενίας για πρόσφυγες αιτούντες άσυλο από την Ύπατη Αρμοστεία σε συνεργασία με την Αναπτυξιακή Ηρακλείου, ο σχεδιασμός του οποίου προβλέπει μέχρι και 2.000 θέσεις φιλοξενίας. Ήδη έχει ξεκινήσει η πρώτη φάση εγκατάστασης με στέγαση κυρίως οικογενειών και ήδη φιλοξενούνται περίπου 240 πρόσφυγες. Από τους πρόσφυγες που έφτασαν τις τελευταίες ημέρες στο λιμάνι του Ηρακλείου, 28 άτομα έχουν εκδηλώσει την πρόθεση να ζητήσουν άσυλο και συνεπώς θα μπορούσαν να ενταχθούν στο ήδη υπάρχον πρόγραμμα. Η Αναπτυξιακή Ηρακλείου έχει ήδη εξασφαλίσει σπίτια για τη στέγαση των συγκεκριμένων προσφύγων ωστόσο, όπως καταγγέλλεται, ασκήθηκαν υπόγειες πιέσεις ώστε να μην τους δοθεί η δυνατότητα υποβολής αιτήματος ασύλου και τελικά να οδηγηθούν και αυτοί σε απέλαση.

«Τη διαδικασία μπλοκάρει με τις ενέργειές της η Περιφέρεια Κρήτης με πρόσχημα ότι θα δοθεί το μήνυμα ότι η Κρήτη μπορεί να αποτελέσει προορισμό για νέες καραβιές προσφύγων», λέει στην «Εφ.Συν.» η Ηλέκτρα Τρουλλινού, μέλος της Πρωτοβουλίας Ηρακλείου για τους Πρόσφυγες, καταγγέλλοντας ταυτόχρονα ότι «τηρήθηκαν δύο μέτρα και δύο σταθμά σε σχέση με την πρώτη φουρνιά των 103 προσφύγων. Ενώ τουλάχιστον 28 άτομα έχουν εκδηλώσει την πρόθεσή τους να ζητήσουν άσυλο, τις τελευταίες ώρες ασκήθηκαν τρομερές πιέσεις ώστε πάση θυσία να μην τους επιτραπεί η παραμονή στην Κρήτη» αναφέρει η ίδια.

Από την πλευρά του πάντως ο αντιπεριφερειάρχης Ηρακλείου Ευριπίδης Κουκιαδάκης τονίζει στην «Εφ.Συν.» πως συμφωνεί να μεταφερθούν στις δομές της Αναπτυξιακής Ηρακλείου όσοι πρόσφυγες αιτηθούν άσυλο και πως θα ήταν παράλογο να μεταφερθούν στον Πειραιά και από εκεί να ξαναγυρίσουν στην Κρήτη. Ωστόσο ο ίδιος αναφέρει πως επί του θέματος αυτού δεν έχει αρμοδιότητα καθώς οι πρόσφυγες που παραμένουν στο Ηράκλειο είναι πλέον στη δικαιοδοσία της αστυνομίας.

Στο χώρο του λιμανιού πάντως από τις 7.30 το απόγευμα άρχισαν να συγκεντρώνονται αλληλέγγυοι πραγματοποιώντας διαμαρτυρία για τις μεθοδευόμενες εξελίξεις ενώ στο σημείο σπεύδει και ομάδα δικηγόρων της επιτροπής ανθρωπίνων δικαιωμάτων του δικηγορικού Συλλόγου Ηρακλείου. Πληροφορίες αναφέρουν πως ενδεχομένως να επιχειρηθεί και εσπευσμένη μεταγωγή των προσφύγων για κέντρο κράτησης της Αθήνας (πιθανώς Αμυγδαλέζα) σήμερα το βράδυ ή το πρωί της Τετάρτης. Άλλο σενάριο αναφέρει πως πιθανώς θα μεταφερθούν με ναυλωμένο πλοίο σε νησί ώστε κατόπιν να προωθηθούν προς την Τουρκία με βάση της συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας.

4. Εκκενώσεις καταυλισμών προσφύγων με εκβιαστικούς όρους

Έξω από τη Θήβα και δίπλα στο εργοστάσιο παραγωγής ηλεκτρισμού Ήρων, δηλαδή σε μια απομονωμένη και άκρως ακατάλληλη περιοχή, έχει φτιαχτεί ένας καινούριος χώρος στέγασης προσφύγων, στον οποίο φημολογείται ότι θα μεταφερθούν όσοι βρίσκονται στους χώρους του Ελληνικού⁴⁵. Οι ίδιοι οι πρόσφυγες που μένουν εκεί ζώντας σε άθλιες συνθήκες θέλουν να φύγουν από αυτόν τον χώρο, αλλά αρνούνται να μεταφερθούν σε μια απομονωμένη περιοχή μακριά από την Αθήνα, μακριά από κάθε υπηρεσία που μπορεί να χρειαστούν και σε ένα ανθυγιεινό περιβάλλον.

Τη Δευτέρα 3/4/2017, δύο εξ' αυτών, ο Μασούντ και ο Ελιάς από το Αφγανιστάν, η εκπρόσωπος του Συντονισμού Σωματείων, Συλλογικοτήτων και Φοιτητικών Συλλόγων για το Προσφυγικό-Μεταναστευτικό, Μαρία Μπικάκη και ο εκπρόσωπος της ΚΕΕΡΦΑ, Πέτρος Κωνσταντίνου παρέθεσαν συνέντευξη τύπου με αφορμή τα παραπάνω. Μιλώντας για την πολιτική του υπουργείου ο Π. Κωνσταντίνου παρατήρησε ότι «όπως παλιά το ελληνικό κράτος στοχοποιούσε τους πρόσφυγες, τους αποκαλούσανε τουρκόσπορους και τους βάζανε έξω από την Αθήνα, ιδρύοντας τη Ν. Ιωνία, τη Ν. Σμύρνη, όλες τις νέες πόλεις, αυτή τη στιγμή η κυβέρνηση θέλει να ιδρύσει το νέο Χαλέπι, τη νέα Καμπούλ, τη νέα Μοσούλη με τη λογική ότι πρέπει να βρίσκονται έξω από τις πόλεις, μακριά από τον πληθυσμό, διότι είναι ξένο σώμα και ενοχλούνε».

Ο Μασούντ εξέφρασε την άρνηση των προσφύγων να μεταφερθούν σε έναν ακατάλληλο χώρο: «Πήγα στη Θήβα. Είδα ότι αυτό το μέρος είναι πολύ άσχημο, σαν ένα μικρό Γκουαντάναμο. Δεν ξέρω γιατί φτιάχνουν τα καμπ έτσι, έξω από τις πόλεις. Θέλουμε οι Έλληνες να στηρίξουν το αίτημά μας για παραμονή εντός των πόλεων». «Η κυβέρνηση εκμεταλλεύεται το γεγονός ότι οι περισσότεροι εδώ, αν και έχουν να πουν πάρα πολλά, δεν μπορούν να επικοινωνήσουν με τους εκπροσώπους της λόγω γλώσσας και έτσι θα προσπαθήσει να τους μεταφέρει όπου θέλει», σημείωσε ο Ελιάς.

⁴⁵ <http://prin.gr/?p=14520>

Η Μ. Μπικάκη παρατήρησε πως ανάλογες πρακτικές υιοθετήθηκαν και για τη στέγαση προσφύγων που βρίσκονταν σε ξενοδοχεία στα Γιάννενα για να καταλήξει στο συμπέρασμα πως «είναι ένας σχεδιασμός, ο οποίος κάθε άλλο παρά συνάδει με το να προσφέρουμε την απαραίτητη προστασία στα θύματα των πολέμων και της φτώχειας, την προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών τους.

Γι' αυτό λέμε ανθρώπινες συνθήκες στέγασης για τους πρόσφυγες, παραμονή τους μέσα στον αστικό ιστό, δικαιώματα, ελευθερίες, άσυλο για όλα τα θύματα των πολέμων και της φτώχειας». Όπως τονίζεται σε ανακοίνωση του Συντονισμού για το Προσφυγικό- Μεταναστευτικό, η Υπάτη Αρμοστεία ανακοίνωσε στους πρόσφυγες τη μεταφορά τους από τα ξενοδοχεία των Ιωαννίνων σε άλλους χώρους μόνο τρεις μέρες πριν πραγματοποιηθεί. Οι πρόσφυγες δεν συμμετέχουν στη λήψη αυτών των αποφάσεων, οι διαμαρτυρίες τους για τη μεταφορά τους σε απομονωμένους χώρους δεν βρίσκουν αποδέκτη και τελικά αναγκάζονται να συμβιβαστούν με τη μοναδική επιλογή που έχουν. Η Ύπατη Αρμοστεία έδωσε το «δικαίωμα επιλογής» και όποιος δεν ήθελε να μεταφερθεί είχε το δικαίωμα να αρνηθεί. Αλλά, αυτομάτως όποιος αρνούταν, πεταγόταν έξω από τα προγράμματα στέγασης της Ύπατης αλλά και δε θα είχε δικαίωμα να συμμετέχει στο cash distribution της Ύπατης Αρμοστείας.

Αυτός ο τρόπος αντιμετώπισης των προσφύγων (που πρέπει να μεταφέρονται όπου τους υποδείξουν οι διαχειριστές αυτής της κατάστασης) αλλά και των εργαζομένων των ΜΚΟ (που κινδυνεύουν ανά πάσα στιγμή να βρεθούν στον αέρα) δε σέβεται τις ανάγκες και τα δικαιώματά τους και διαχειρίζεται τα οικονομικά ποσά που διατίθενται για τους πρόσφυγες χωρίς τη δική τους συμμετοχή στη λήψη των αποφάσεων. Οι πρόσφυγες χρειάζονται μια αξιοπρεπή ζωή σε σπίτια και όχι «πολυτελείς» χαμηλοτάβανους, στενούς οικίσκους με κουκέτες, αραδιασμένους σε στρατόπεδα απομακρυσμένα από τα νοσοκομεία, τα σχολεία και τη ζωή των ελληνικών πόλεων.

5. Παράδοση της διαδικασίας ασύλου στο EASO

Με πλήρη παράδοση της διαδικασίας ασύλου στο Ευρωπαϊκό Γραφείο Υποστήριξης Ασύλου (EASO), μια ευρωπαϊκή υπηρεσία που έχει αποδείξει την προθυμία της να ακολουθήσει την αντιπροσφυγική ατζέντα της Ε.Ε., ισοδυναμεί η νομοθετική παρέμβαση του υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής το Μάρτιο του 2017, με τη μορφή της τροπολογίας σε άσχετο νομοσχέδιο, που θα επιτρέπει στους υπαλλήλους του EASO να παίξουν ουσιαστικό ρόλο στη δευτεροβάθμια διαδικασία ασύλου⁴⁶.

⁴⁶ <http://www.efsyn.gr/arthro/i-diadikasia-asyloy-paradidetai-sto-easo>

Σύμφωνα με αξιόπιστες πληροφορίες της «Εφ.Συν.», το υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής εξετάζει το ενδεχόμενο να καταθέσει τροπολογία στο επικείμενο νομοσχέδιο του υπουργείου Υγείας για την ψυχική υγεία με την εξής πρόβλεψη:

“ Σε περίπτωση υποβολής μεγάλου αριθμού προσφυγών, οι Ανεξάρτητες Επιτροπές Προσφυγών δύνανται να επικουρούνται στο έργο τους πέρα από το ήδη υπάρχον προσωπικό και από προσωπικό, βοηθούς εισηγητές και γραμματείς που διατίθενται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Ασυλο (EASO).

Οι βοηθοί εισηγητές:

α. μελετούν τον ατομικό φάκελο του προσφεύγοντος και ιδίως την αίτηση διεθνούς προστασίας, το πρακτικό της συνέντευξης, την πρωτοβάθμια απόφαση, το περιεχόμενο της προσφυγής και τυχόν υποβληθέντος υπομνήματος, καθώς και οποιαδήποτε άλλη προσκομισθείσα πληροφορία ή στοιχείο,

β. διεξάγουν έρευνα σε επικαιροποιημένες και έγκυρες πηγές πληροφόρησης,

γ. συντάσσουν και θέτουν στη διακριτική κρίση των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών αναλυτική και εμπειριστατωμένη έκθεση που περιέχει γραφή και επεξεργασία του πραγματικού της υπόθεσης και των προβαλλόμενων από τον προσφεύγοντα ισχυρισμών, καθώς και αντιστοίχιση των ισχυρισμών αυτών με τις πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής.

Σχετική αναφορά έκανε στην Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών του Ευρωκοινοβουλίου ο υπουργός Μεταναστευτικής Πολιτικής Γιάννης Μουζάλας, ενώ εντείνονται οι πιέσεις Βρυξελλών και κρατών-μελών για υλοποίηση της αμφισβητούμενης ευρωτουρκικής συμφωνίας με κάθε θυσία, ακόμα και με την πλήρη απαξίωση του κράτους δικαίου.

Η χτεςινή δήλωση της Γερμανίδας καγκελαρίου Ανγκελα Μέρκελ δίνει τον τόνο: *«Η κατάσταση των προσφύγων στα ελληνικά νησιά παραμένει διόλου ικανοποιητική. Η συμφωνία Ε.Ε.-Τουρκίας εξακολουθεί να μην υλοποιείται μέχρι σήμερα από την ελληνική πλευρά έτσι όπως θα έπρεπε»*, σημείωσε. Που σημαίνει ότι, εφόσον αρνούνται η Τουρκία και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να μεταφερθούν στην ενδοχώρα οι εγκλωβισμένοι στα νησιά πρόσφυγες, πρέπει να επιταχυνθούν οι απελάσεις τους στην Τουρκία.

Ο κ. Μουζάλας έχει βέβαια τονίσει επανειλημμένως, και πολύ σωστά, ότι η επιτάχυνση της υλοποίησης της συμφωνίας προσκρούει στο κράτος δικαίου, το ίδιο κράτος δικαίου που ωστόσο εμφανίζεται διατεθειμένος να υπονομεύσει στην πράξη άλλη μια φορά.

Διότι φυσικά η εκχώρηση αρμοδιοτήτων ουσίας του δεύτερου βαθμού ασύλου στο Ευρωπαϊκό Γραφείο ενέχει σοβαρό ζήτημα συνταγματικότητας, καθώς συνιστά ευθεία παρέμβαση σε ανεξάρτητη αρχή και μάλιστα σχεδόν καταργεί τον διακριτό ρόλο του πρώτου και δεύτερου βαθμού, αφού ήδη το Ευρωπαϊκό

Γραφείο συμμετέχει ενεργά, αν δεν διαμορφώνει, τις πρωτοβάθμιες αποφάσεις της Υπηρεσίας Ασύλου στην ταχεία διαδικασία.

Οσες βέβαια υποχωρήσεις κι αν κάνει η κυβέρνηση σε μια Ε.Ε. που έχει δείξει πώς αντιλαμβάνεται το κράτος δικαίου, με τελευταία τρανή απόδειξη την απόφαση-παρωδία του Γενικού Δικαστηρίου της Ε.Ε. ότι δεν είναι η Ε.Ε. συμβαλλόμενο μέρος της ευρωτουρκικής συμφωνίας, η συμφωνία πράγματι δεν υλοποιείται ακριβώς διότι καταλύει το διεθνές προσφυγικό δίκαιο, όπως υπογραμμίζουν σχεδόν στο σύνολό τους διεθνείς και ελληνικές οργανώσεις δικαιωμάτων και διεθνείς οργανισμοί.

Ενόψει της κρίσιμης σημερινής συνεδρίασης της ολομέλειας του ΣτΕ, που κρίνει την προσφυγή δύο Σύρων και δύο οργανώσεων κατά της απόφασης των δευτεροβάθμιων επιτροπών ασύλου να απελαθούν στην Τουρκία οι Σύροι και κατά της σύνθεσης των δευτεροβάθμιων επιτροπών, που άλλαξαν με μια εσπευσμένη και αιφνιδιαστική τροπολογία του κ. Μουζάλα τον Ιούνιο και πάλι μπροστά στις παρασκηνακές πιέσεις Βρυξελλών και Γερμανίας, η Διεθνής Αμνηστία θυμίζει ότι *«η Τουρκία δεν αποτελεί επί του παρόντος ασφαλή χώρα για τους πρόσφυγες που επιστρέφονται σε αυτήν»*.

Αναλυτικό σκεπτικό για τη μη συνταγματικότητα της σύνθεσης των δευτεροβάθμιων επιτροπών και για τα νομικά και ουσιαστικά προβλήματα της ευρωτουρκικής συμφωνίας δημοσιοποίησαν δέκα ελληνικές οργανώσεις που συνιστούν την Καμπάνια για το Ασυλο.

6. Καταγγελία παράνομης επαναπροώθησης Σύρων προσφύγων στον Έβρο στις 26/5/2017

Στις 26/5/2017 το Δίκτυο Κοινωνικής Υποστήριξης Προσφύγων και Μεταναστών έγινε αποδέκτης της καταγγελίας Σύρου πρόσφυγα που απελάθηκε παράτυπα με την οικογένεια του στην Τουρκία⁴⁷. Η καταγγελία συμπίπτει ως προς το χρόνο και τον τόπο σύλληψης με άλλες που έχουν δει το φως της δημοσιότητας τις τελευταίες εβδομάδες (βλ. καταγγελίες ΕΕΔΑ 29/5 και 6/6/2017) και έρχεται να προστεθεί σε αυτές, επιβεβαιώνοντας την ύπαρξη στον Έβρο ενός παράλληλου συστήματος κράτησης και απέλασης,

47

<http://www.elaliberta.gr/%CE%B5%CE%B9%CE%B4%CE%AE%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/3178-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%B1%CE%B3%CE%B3%CE%B5%CE%BB%CE%AF%CE%B1-%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%AC%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B7%CF%82-%CE%B5%CF%80%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%8E%CE%B8%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82-%CF%83%CF%8D%CF%81%CF%89%CE%BD-%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%83%CF%86%CF%8D%CE%B3%CF%89%CE%BD-%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%BD-%CE%AD%CE%B2%CF%81%CE%BF-%CF%83%CF%84%CE%B9%CF%82-26-5-2017>

εκτός νόμου και εκτός δικαίου. Αναφέρονται συλλήψεις και κράτηση χωρίς τις νόμιμες διαδικασίες καταγραφής, χρησιμοποίηση ειδικού χώρου για την κράτηση των προς “επαναπροώθηση” προσφύγων στην περιοχή του Διδυμότειχου, συνεργασία αστυνομικών με ειδική ένοπλη “ομάδα απελάσεων” με κουκούλες και χωρίς διακριτικά, συστηματική καταστροφή στοιχείων αποδεικτικών της παραμονής των προσφύγων στην Ελλάδα, καθώς επίσης και πρακτικών τρομοκράτησης, άσκησης βίας και έκθεσης σε κίνδυνο των προς “επαναπροώθηση” προσφύγων.

Το πρωί της Παρασκευής 26 Μαΐου 2017 ο Ι.Α., αναγνωρισμένος πρόσφυγας στη Γερμανία, απευθύνθηκε τηλεφωνικά στο Δίκτυο Κοινωνικής Υποστήριξης Προσφύγων και Μεταναστών ενημερώνοντάς μας για τη σύλληψη της οικογένειάς του (η σύζυγος και 4 παιδιά, ηλικίας από 3 έως 10 χρονών), και της πενταμελούς οικογένειας του κουνιάδου του Μ.Σ. στο Διδυμότειχο. Ο Ι.Α. ζήτησε να επικοινωνήσουμε με την αστυνομία, γνωστοποιώντας στις αρχές την πρόθεση των 2 οικογενειών να υποβάλουν αίτημα ασύλου στην Ελλάδα ώστε να ξεκινήσει η διαδικασία οικογενειακής επανένωσης. Μέλος του Δικτύου επικοινωνήσαμε άμεσα με την Αστυνομική Διεύθυνση Διδυμότειχου, από όπου τον παρέπεμψαν στην Αστυνομική Διεύθυνση Ορεστιάδας και τον Υπασπιστή κ. Πιτίδη. Στις 15:22 στάλθηκε φαξ από το Δίκτυο στην Δ.Α. Ορεστιάδας με τα πλήρη στοιχεία των κρατούμενων, ώστε να γίνει αναζήτηση στο αρχείο συλληφθέντων. Την επόμενη, Σάββατο 27 Μαΐου, στις 11.00 ο Υπασπιστής μας ενημέρωσε ότι δεν έχει καταγραφεί σύλληψη με τα στοιχεία κανενός από τους αναφερόμενους. Λίγο αργότερα μας έγινε γνωστό από τον Ι.Α. ότι οι 2 οικογένειες είχαν ήδη επαναπροωθηθεί παράνομα στην Τουρκία.

Η παρακάτω μαρτυρία ανήκει στον Μ.Σ., ο οποίος μετά την επαναπροώθηση της οικογένειάς του διαμένει στην Τουρκία. Επίσης, στη διάθεσή μας βρίσκονται γραπτά και ηχητικά μηνύματα καθώς και φωτογραφίες που αντάλλαξαν πριν από τη σύλληψη με τον Ι.Α. και τα οποία πιστοποιούν ότι οι δύο οικογένειες βρίσκονταν κατά τη σύλληψή τους στην πόλη του Διδυμότειχου. Σύμφωνα με τον Μ.Σ., οι δύο οικογένειες, συνολικά δέκα άτομα, πέρασαν σε ελληνικό έδαφος από το ποτάμι του Έβρου τις πρώτες πρωινές ώρες της Παρασκευής 26/5/2017. Κινήθηκαν πεζή προς το Διδυμότειχο όπου έφτασαν τα ξημερώματα. Παρέμειναν για μερικές ώρες στην πίσω αυλή ενός ξενοδοχείου και μετά τις 8.00 κατευθύνθηκαν όλοι μαζί προς το σταθμό υπεραστικών λεωφορείων. Στη διαδρομή ο Μ.Σ. ενημέρωσε τον Ι.Α. με ηχογραφημένο μήνυμα ότι έγιναν αντιληπτοί από αστυνομικούς. Αμέσως μετά διακόπηκε κάθε επικοινωνία και όλα τα κινητά απενεργοποιήθηκαν. Ο Ι.Α. θα λάβει νέα τους μόνο το πρωί της επόμενης ημέρας, όταν είχαν ήδη επαναπροωθηθεί στην Τουρκία.

Σχετικά με τον αστυνομικό έλεγχο ο Μ.Σ. αναφέρει ότι η πρώτη εντολή των αστυνομικών ήταν να κλείσουν όλα τα κινητά τηλέφωνα και να αφαιρεθούν οι μπαταρίες. Παρότι οι πρόσφυγες δήλωσαν αμέσως ότι επιθυμούν να υποβάλουν αίτημα ασύλου δεν έλαβαν συγκεκριμένη απάντηση. Στη συνέχεια τους επιβίβασαν σε οχήματα της αστυνομίας και τους οδήγησαν σε έναν χώρο κράτησης εντός της πόλης, σε απόσταση 10 λεπτών οδήγησης από το σημείο της σύλληψης. Ο Μ.Σ. δεν πρόσεξε κάποια επιγραφή, σημαία ή εξωτερική φύλαξη που να παραπέμπει σε αστυνομικό τμήμα. Το κτήριο ήταν παλιό αλλά είχε ανακαινιστεί και χωριστεί σε θαλάμους (σε μια επιγραφή ο Μ.Σ. διάβασε έτος 2013). Εντός του βρίσκονταν κατά την εκτίμησή του περίπου 200 άτομα από διαφορετικές εθνικότητες, ανάμεσά τους πολλές οικογένειες με μικρά παιδιά και έγκυες γυναίκες, και φυλάσσονταν από άντρες και γυναίκες αστυνομικούς. Κατά τις επόμενες ώρες στο χώρο μεταφέρθηκαν και άλλοι κρατούμενοι, χωρίς ωστόσο να αποχωρήσει κανένας από εκεί. Ολόκληρη την ημέρα δεν τους προσφέρθηκε γεύμα, παρά μόνον κάποια στιγμή οι αστυνομικοί πήραν παραγγελίες για σάντουιτς προς 2.50 ευρώ το ένα. Ανάμεσα στους κρατούμενους επικρατούσε έντονη ανησυχία και φήμες ότι θα επαναπροωθηθούν στην Τουρκία.

Στο κρατητήριο έμειναν περίπου 11-12 ώρες. Όταν είχε βραδιάσει αστυνομικοί τους διέταξαν να βγουν έξω μαζί με άλλους, συνολικά μια ομάδα 60 με 70 ατόμων. Στο προαύλιο περίμενε ένα φορτηγό πράσινου χρώματος χωρίς διακριτικά. Υποχρεώθηκαν να επιβιβαστούν και όσοι αντέδρασαν επιβιβάστηκαν με τη βία. Χαρακτηριστικά ο Μ. ανέφερε τη βίαιη αντιμετώπιση μιας εγκύου γυναίκας που καθυστερούσε, καθώς και μερικών ατόμων που διαμαρτύρονταν φωνάζοντας και βγάζοντας τα ρούχα τους. Στο φορτηγό, που ήταν κλειστού τύπου και διέθετε τρύπες για τον εξαερισμό, ταξίδεψαν καθιστοί στο πάτωμα και ορισμένοι όρθιοι. Μετά από λίγα λεπτά οδήγησης το φορτηγό σταμάτησε για 10 λεπτά σε έναν χώρο, χωρίς οι πρόσφυγες να αποβιβαστούν, που από όσα ο Μ. κατάφερε να διακρίνει του θύμισε στρατόπεδο. Στη συνέχεια, έπειτα από διαδρομή περίπου μιας ώρας, έφτασαν στον Έβρο όπου τους αποβίβασαν. Στο ποτάμι ανέμενε ήδη μια ομάδα ανδρών με στολές παραλλαγής, ιδιαίτερα σωματώδεις, με όπλο στη ζώνη και με κουκούλες που απέκρυπταν πλήρως τα χαρακτηριστικά του προσώπου τους. Στην κοίτη υπήρχε μια φουσκωτή βάρκα μεσαίου μεγέθους. Οι ένστολοι παρέταξαν τους πρόσφυγες σε δυάδες και πήραν διαφορετικές θέσεις: ένας έμεινε πίσω για να ελέγχει το χώρο, ένας επόπτευε με κυάλια την απέναντι κοίτη και οι υπόλοιποι παρέμειναν γύρω από την ομάδα των προσφύγων. Όπως σε όλη τη διαδρομή, οι αστυνομικοί δεν μιλούσαν, παρά μόνο διέταζαν ησυχία. Το κλίμα τρομοκράτησης εντάθηκε μετά την αποβίβαση, με τους μασκοφόρους να απειλούν ότι θα πυροβολήσουν όποιον ανάψει τσιγάρο, φωνάζει ή αποπειραθεί να φύγει. Ένας άντρας μάζεψε όλα τα έγγραφα και κινητά τηλέφωνα των προσφύγων και τα κατέστρεψε πετώντας τα στο νερό. Χώρισαν την πρώτη ομάδα 15 ατόμων και δυο ένστολοι επιβιβάστηκαν μαζί τους στη βάρκα. Με αυτό τον τρόπο, και με διαδοχικές διαδρομές, μετέφεραν ολόκληρη την ομάδα στην τουρκική πλευρά. Η ομάδα

των προσφύγων άρχισε να περπατά προς την ενδοχώρα και συνελήφθη από την τουρκική αστυνομία 2 ώρες αργότερα.

7. Καταγγελία της Ελληνικής Ένωσης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου σχετικά με παράνομες επαναπροωθήσεις

Εξαιρετικά σοβαρό περιστατικό επαναπροώθησης από το Διδυμότειχο στην Τουρκία ενός Τούρκου δημοσιογράφου, που έχει καταδικαστεί στη χώρα του σε 22,5 χρόνια φυλακή και κατέφυγε στη χώρα μας για να ζητήσει άσυλο, και άλλων επτά Τούρκων, μεταξύ των οποίων τρεις ανήλικοι, κατήγγειλε την 1η Ιουνίου 2017 η Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΛΕΔΑ)⁴⁸.

Αν ευσταθεί η καταγγελία, αναδεικνύει βαρύτατες ποινικές, πειθαρχικές και πολιτικές ευθύνες για όσους αποφάσισαν, εκτέλεσαν και ανέχτηκαν την επιχείρηση, η οποία παραβιάζει κατάφωρα το διεθνές δίκαιο και τα δικαιώματα των προσφύγων, σε μια περίοδο κατά την οποία διώκονται και φυλακίζονται μαζικά οι αντιφρονούντες δημοσιογράφοι στην Τουρκία, ύστερα από την απόπειρα πραξικοπήματος του περασμένου Ιουλίου.

Σύμφωνα με την ΕΛΕΔΑ, ο Μουράτ Τσαπάν, δημοσιογράφος στο περιοδικό Nokta, ο οποίος καταδικάστηκε ερήμην για συμμετοχή σε τρομοκρατική οργάνωση και απόπειρα ανατροπής του πολιτεύματος, έφτασε στην Ελλάδα μαζί με δύο φίλους του μέσω του Εβρου στις 24 Μαΐου, στις 6 τα ξημερώματα.

Περπάτησαν μέχρι το Διδυμότειχο, όπου τους εντόπισαν αστυνομικοί και τους οδήγησαν στο τμήμα, όπου συνάντησαν μια οικογένεια Τούρκων με τρία παιδιά, που είχαν και αυτοί φτάσει στην Ελλάδα από τον Εβρο.

Ζήτησαν να καταθέσουν αίτημα ασύλου και η αστυνομία τους ανακοίνωσε ότι θα τους μεταφέρει στην Υπατη Αρμοστεία. Τους επιβίβασε σε άσπρο βαν που συναντήθηκε με αυτοκίνητο και κατέληξαν σε χωράφι.

Ομάδα πέντε οπλισμένων μασκοφόρων, με φόρμα παραλλαγής, που δεν έβγαλαν λέξη, τους οδήγησε στο ποτάμι, όπου τους περίμενε φουσκωτή βάρκα.

Οι μασκοφόροι τους έδεσαν τα χέρια, τους ανέβασαν στη βάρκα και τους οδήγησαν πίσω στην τουρκική όχθη, κοντά σε φυλάκιο. Ο δημοσιογράφος βρίσκεται σήμερα στη φυλακή και η οικογένεια κρατείται.

Καταγγελίες που έχουν δημοσιοποιηθεί δείχνουν ότι δεν πρόκειται για μεμονωμένο περιστατικό, αλλά για συστηματική πρακτική. Περισσότερες από δέκα επαναπροωθήσεις μετά τον Νοέμβριο του 2014 έχουν καταγγείλει οργανώσεις.

⁴⁸ <http://www.efsyn.gr/arthro/oi-epanaproothiseis-zoyn-kai-vasileyoyin>

«Οι άτυπες επαναπροωθήσεις από την Ελλάδα στην Τουρκία ατόμων που ενδεχομένως δικαιούνται διεθνούς προστασίας όχι μόνο δεν έχουν τερματιστεί, αλλά φαίνεται ότι διενεργούνται συντεταγμένα, παραβιάζοντας κάθε έννοια κράτους δικαίου. [...] Η επαναπροώθηση προς τις τουρκικές αρχές ανθρώπων που κινδυνεύουν με βαρύτατες παραβιάσεις των πλέον θεμελιωδών δικαιωμάτων τους, εφόσον διαπιστωθεί, παραβιάζει κατάφωρα το διεθνές δίκαιο και ασφαλώς δεν έγινε με πρωτοβουλία των αστυνομικών της περιοχής. Απαιτούμε την άμεση διερεύνηση του περιστατικού και απαντήσεις για την τακτική που ακολουθείται στα σύνορα από τους αρμόδιους υπουργούς» σημειώνει η ΕΛΕΔΑ.

Από το περιβάλλον του υπουργού Προστασίας του Πολίτη Νίκου Τόσκα έγινε γνωστό ότι ο υπουργός κινητοποιήθηκε άμεσα λόγω της σοβαρότητας της καταγγελίας και του γεγονότος ότι έγινε επώνυμα. Ο κ. Τόσκας διέταξε τους αρμόδιους αξιωματικούς να ελέγξουν το θέμα.

Αγνωστο παραμένει πάντως το αποτέλεσμα της έρευνας που είχε ανατεθεί στο τμήμα Εσωτερικών Υποθέσεων της ΕΛ.ΑΣ. τον Οκτώβριο του 2015, όπως και της ΕΔΕ για δύο περιστατικά επαναπροώθησης τον Αύγουστο και τον Σεπτέμβριο του 2015, που είχε δημοσιοποιήσει η «Εφ.Συν.» («*Επίορκοι αστυνομικοί της αντίθετης όχθης*», 6/10/2015, και «*Βίαιες επαναπροωθήσεις σε θάλασσα και ξηρά*», 19/8/2015).

8. Ναυάγιο με νεκρούς στα ανοιχτά της Λέσβου τον Απρίλιο του 2017

Τουλάχιστον 16 άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους στις 23 Απριλίου 2017, όταν το πλοιάριο στο οποίο επέβαιναν βυθίστηκε ανάμεσα στην Τουρκία και το νησί της Λέσβου⁴⁹. Δύο γυναίκες έχει επιβεβαιωθεί ότι διασώθηκαν, ανάμεσά τους μία έγκυος. Εννέα σοροί έχουν εντοπιστεί στα ελληνικά χωρικά ύδατα και άλλοι επτά στην Τουρκία.

«Ο αριθμός των ανθρώπων που διασχίζουν το Αιγαίο μειώθηκε δραστικά την περασμένη χρονιά, αλλά αυτό το τραγικό περιστατικό αναδεικνύει ότι οι κίνδυνοι και το ενδεχόμενο να χάσουν αυτοί οι άνθρωποι τη ζωή τους παραμένει πολύ πιθανό», ανέφερε ο Philippe Leclerc, Αντιπρόσωπος της Ύπατης Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (Υ.Α.) στην Ελλάδα. Επανάλαβε επίσης τις εκκλήσεις για αξιόπιστες νόμιμες οδούς, ώστε να μπορούν να φτάνουν στην ασφάλεια όσοι έχουν ανάγκη διεθνούς προστασίας.

Πιστεύεται πως είναι το πρώτο πολύνεκρο ναυάγιο στα ελληνικά χωρικά ύδατα φέτος, με ανθρώπους που επιχείρησαν το παράτυπο επικίνδυνο πέρασμα ανάμεσα στην Τουρκία και τα ελληνικά νησιά. Οι δύο γυναίκες που επέζησαν ανέφεραν στο προσωπικό της Υ.Α. ότι βρίσκονταν σε ένα πλεούμενο με 20-25 επιβαίνοντες, όταν ανατράπηκε γύρω στις 10 μ.μ. εχθές το βράδυ.

⁴⁹ Δελτίο Τύπου Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ στην Ελλάδα, 24/4/2017

Μέχρι στιγμής, εννέα σοροί έχουν ανασυρθεί και μεταφερθεί το λιμάνι της Πέτρας στη Λέσβο από την ελληνική Ακτοφυλακή. Πρόκειται για έξι γυναίκες, δύο άνδρες και ένα παιδί. Στην Τουρκία, επτά σοροί επιβεβαιώνεται ότι έχουν ανασυρθεί από την τουρκική Ακτοφυλακή.

Η ελληνική Ακτοφυλακή και το προσωπικό της Frontex, του Οργανισμού Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, συνεχίζουν την έρευνα για περαιτέρω επιζώντες. Τα μέλη του προσωπικού της Ύπατης Αρμοστείας στο νησί βρίσκονται δίπλα στις γυναίκες που διασώθηκαν προσφέροντας βοήθεια. Οι δύο γυναίκες, η μία από τις οποίες θεωρείται πως είναι από τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό και η άλλη από το Καμερούν, έχουν μεταφερθεί στο νοσοκομείο της Μυτιλήνης.

Το 2016 περίπου 4.900 άνθρωποι έχουν επιχειρήσει το πέρασμα από την Τουρκία στην Ελλάδα αυτή τη χρονιά συγκριτικά με το 2016, που σημειώθηκαν 173.450 αφίξεις.

9. Ναυάγιο με 16 νεκρούς πρόσφυγες στη Μυτιλήνη τον Απριλίου του 2017

Σε τραγωδία εξελίχθηκε το ναυάγιο της 24^{ης} Απριλίου 2017, στα ανοικτά της Μήθυμνας (Μόλυβου), όταν νωρίς το πρωί ανατράπηκε πλαστική βάρκα με περίπου 25 επιβαίνοντες πρόσφυγες και μετανάστες διαφόρων εθνικοτήτων⁵⁰. Περισυλλέγησαν ζωτανές δύο γυναίκες, εκ των οποίων η μία σε προχωρημένη εγκυμοσύνη. Επίσης, έχουν περισυλλεγεί, από τις ελληνικές λιμενικές Αρχές και σκάφη της Frontex, εννέα σοροί. Άλλοι επτά σοροί έχουν περισυλλεγεί από την τουρκική ακτοφυλακή. Σύμφωνα με τις πρώτες πληροφορίες που έδωσε η μία γυναίκα ναυαγός (η έγκυος νοσηλεύεται στο Νοσοκομείο Μυτιλήνης σε κατάσταση σοκ), η βάρκα ξεκίνησε νωρίς το πρωί από παραλία στην ακτή απέναντι από τη Λέσβο και ανατράπηκε για άγνωστους λόγους. Η διασωθείσα γυναίκα ανέφερε τον πιθανό αριθμό των επιβαινόντων.

Πάντως, στην περιοχή έπνεαν άνεμοι βόρειοι βορειοδυτικοί, σχετικά πολύ μικρής έντασης, και στελέχη του Λιμενικού Σώματος εκτιμούσαν ότι η ανατροπή δεν μπορεί να έγινε εξαιτίας της θαλασσοταραχής.

Η τραγωδία έγινε γνωστή λίγο μετά τις 12:00, όταν βρέθηκαν οι πρώτοι νεκροί στη θάλασσα από πλοίο της Frontex. Αμέσως άρχισε η επιχείρηση, από θαλάσσης και αέρος, από στελέχη του Λιμενικού Σώματος και της Frontex με τη συμμετοχή και αλιευτικών σαφών της περιοχής, η οποία συνεχίζεται αφού, όπως όλα δείχνουν, υπάρχουν ακόμα αγνοούμενοι.

⁵⁰ <http://anemosanatropis.blogspot.gr/2017/04/16.html>

10. Καταγγελία στην Ένωση Δικαιωμάτων για επαναπροωθήσεις Τούρκων αιτούντων άσυλο

«Οι άτυπες επαναπροωθήσεις από την Ελλάδα στην Τουρκία ατόμων που ενδεχομένως δικαιούνται διεθνούς προστασίας, όχι μόνο δεν έχουν τερματιστεί, αλλά φαίνεται ότι διενεργούνται συντεταγμένα παραβιάζοντας κάθε έννοια κράτους δικαίου» ανέφερε στις 30/5/2017 σε ανακοίνωσή της υπό τον τίτλο «Συντεταγμένες επαναπροωθήσεις στην Τουρκία;» η Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου⁵¹.

Φέρνοντας στο φως της δημοσιότητας καταγγελία με ονοματεπώνυμο, η ΕΕΔΑ ζητά την άμεση διερεύνησή της.

Η καταγγελία αφορά στον Murat Caran, δημοσιογράφο του περιοδικού Nokta, ο οποίος, σύμφωνα με την ανακοίνωση της ΕΕΔΑ, υπέστη διώξεις στην Τουρκία και εν τέλει καταδικάστηκε ερήμην σε 22,5 χρόνια φυλακή για συμμετοχή σε τρομοκρατική οργάνωση και απόπειρα ανατροπής του πολιτεύματος.

Ο Murat Caran πέρασε κρυφά με βάρκα από τον Έβρο στις 6 το πρωί της 24ης Μαΐου 2017 μαζί με δύο ακόμα φίλους του στην ελληνική πλευρά. Περπατώντας έφτασαν στο Διδυμότειχο, όπου εντοπίστηκαν από αστυνομικούς και οδηγήθηκαν στο Τμήμα.

Εκεί ζήτησαν να καταθέσουν αίτημα ασύλου. Στο αστυνομικό τμήμα ήταν επίσης μια οικογένεια Τούρκων με τρία παιδιά που είχαν περάσει τον Έβρο.

Μετά από λίγο τους ανακοινώθηκε ότι θα τους μεταφέρουν στην Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και τους επιβίβασαν σε άσπρο βαν.

Σε λίγο το βαν συναντήθηκε με άλλο αυτοκίνητο και τους οδήγησαν σε χωράφι. Ομάδα πέντε ένοπλων μασκοφόρων, με φόρμα παραλλαγής, χωρίς να μιλάνε καθόλου τους οδήγησε στο ποτάμι.

Σύμφωνα με την καταγγελία, καθώς είδαν ότι υπήρχε εκεί φουσκωτή βάρκα, οι Τούρκοι διαμαρτυρήθηκαν και επανέλαβαν έντονα ότι επιθυμούν να καταθέσουν αίτημα ασύλου. Τους έδεσαν τα χέρια και τους επιβίβασαν όλους μαζί στην βάρκα την οποία οδήγησαν δύο μασκοφόροι στην απέναντι όχθη κοντά σε τουρκικό φυλάκιο, όπου και τους εγκατέλειψαν.

Εκεί, ύστερα από λίγο τους βρήκαν τούρκοι αστυνομικοί. Ο Murat Caran βρίσκεται ήδη στη φυλακή, με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Η οικογένεια επίσης βρίσκεται υπό κράτηση.

«Η επαναπροώθηση προς τις τουρκικές αρχές ανθρώπων που κινδυνεύουν με βαρύτερες παραβιάσεις των πλέον θεμελιωδών δικαιωμάτων τους, εφόσον

⁵¹ <http://news.in.gr/greece/article/?aid=1500147114>

διαπιστωθεί ότι πράγματι συνέβη, παραβιάζει κατάφωρα το διεθνές δίκαιο και ασφαλώς δεν έγινε με πρωτοβουλία των αστυνομικών της περιοχής. Απαιτούμε την άμεση διερεύνηση του περιστατικού και απαντήσεις για την τακτική που ακολουθείται στα σύνορα από τους αρμόδιους Υπουργούς. Η Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου έχει ήδη απευθύνει αίτημα για τη διερεύνηση του περιστατικού και προς την Υπάτη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες» καταλήγει η ανακοίνωση.

11. Συνωστισμένοι πρόσφυγες σε συνθήκες ψύχους

Σύμφωνα με ανακοίνωση της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ, στις 9 Ιανουαρίου 2017, ιδιαίτερη ανησυχία προκαλεί η κατάσταση στη Σάμο, τη Χίο και τη Λέσβο. Στη Σάμο, περίπου 700 άνθρωποι, ανάμεσά τους μικρά παιδιά και άλλα ευάλωτα άτομα, παραμένουν σε σκηνές που δε διαθέτουν θέρμανση στο Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης⁵². Παρόλο που η Υ.Α. και οι εταίροι της έχουν διανείμει πολλές εκατοντάδες κουβέρτες, υπνόσακους και βασικά είδη προστασίας για τον χειμώνα, είναι ξεκάθαρο ότι οι άνθρωποι θα βρίσκονταν σε καλύτερη θέση στην ενδοχώρα και ότι θα πρέπει να μεταφερθούν εκεί πιο γρήγορα και σε μεγαλύτερους αριθμούς.

Σχετικές δηλώσεις έκανε στη Γενεύη, την Παρασκευή 6 Ιανουαρίου 2017, ο εκπρόσωπος Τύπου της Υ.Α. κ. Άντριαν Έντουαρντς, επισημαίνοντας ότι προκαλεί ανησυχία η κατάσταση στη Σάμο, τη Χίο και την Λέσβο. Ειδικότερα:

"Στη Σάμο, περίπου 700 άνθρωποι, ανάμεσά τους μικρά παιδιά και άλλα ευάλωτα άτομα, παραμένουν σε σκηνές που δε διαθέτουν θέρμανση στο Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης. Παρόλο που η Υ.Α. και οι εταίροι της έχουν διανείμει πολλές εκατοντάδες κουβέρτες, υπνόσακους και βασικά είδη προστασίας για τον χειμώνα, είναι ξεκάθαρο ότι οι άνθρωποι θα βρίσκονταν σε καλύτερη θέση στην ενδοχώρα και ότι θα πρέπει να μεταφερθούν εκεί πιο γρήγορα και σε μεγαλύτερους αριθμούς.

Στη Σούδα της Χίου, συνεργαζόμαστε με τους εταίρους μας να εγκαταστήσουμε ηλεκτρικά θερμαντικά σώματα σε κάθε μονάδα στέγασης και στέλνουμε περισσότερα βασικά είδη πρώτης ανάγκης για να βοηθήσουμε τους ανθρώπους να αντιμετωπίσουν τον χειμώνα. Παρέχονται επίσης περισσότερα καύσιμα για την παροχή θέρμανσης.

Στη Λέσβο, δύο θερμαινόμενες μεγάλες σκηνές έχουν στηθεί στη Μόρια για να αυξηθούν οι ζεστοί χώροι. Μία ακόμα βρίσκεται στις βόρειες ακτές. Σε συνεργασία με την Eurorelief, πραγματοποιούνται κι άλλες εργασίες που αφορούν τη μόνωση και την τοποθέτηση ξύλινων δαπέδων σε περισσότερες σκηνές".

Οι μεταφορές αιτούντων άσυλο από τα νησιά στην ενδοχώρα επιτρέπονται μόνο αφού έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία καταγραφής, ή σε περιπτώσεις

⁵²<http://news247.gr/eidiseis/koinonia/oi-egklwvismenoi-twn-nhsiwn-synwstismenoi-prosfyges-se-synthhkes-psuxoys.4465989.html>

ιδιαίτερα ευάλωτων ατόμων. Στην καθυστέρηση των μεταφορών έχει συμβάλει ο αργός ρυθμός της καταγραφής ή του εντοπισμού των ευάλωτων ατόμων, και παλαιότερα η έλλειψη κατάλληλων χώρων στην ενδοχώρα. Μεταξύ άλλων, η καθυστέρηση αυτή έχει οδηγήσει στο μεγάλο συνωστισμό των χώρων φιλοξενίας, οι οποίοι δημιουργήθηκαν για πολύ λιγότερους ανθρώπους, και στην αύξηση των κινδύνων στον τομέα της προστασίας.

Όπως τονίζουν οι άνθρωποι της Υ.Α., "στην ενδοχώρα, οι προκλήσεις που αντιμετωπίσαμε μόλις πριν λίγες εβδομάδες μειώνονται. Κατά τη διάρκεια των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς, η Υ.Α. ολοκλήρωσε τις εργασίες προετοιμασίας όλων των χώρων φιλοξενίας που της είχαν ανατεθεί από τις ελληνικές αρχές και παράλληλα ολοκληρώνει εργασίες αναβάθμισης των υποδομών και σε άλλους χώρους. Σε κάποιους χώρους όπου οι συνθήκες δεν πληρούσαν τις προδιαγραφές, μεταφέραμε τους ανθρώπους σε καλύτερες δομές στέγασης. Συνολικά, η Υ.Α. έχει δημιουργήσει 21.000 θέσεις στέγασης σε διαμερίσματα, σε άλλα κτίρια ή με οικογένειες. Περίπου 700 θέσεις έχουν βρεθεί για ασυνόδευτα παιδιά σε ειδικές δομές".

Η Υ.Α. υπενθυμίζει στις χώρες της Ε.Ε. τη συνεχή και επείγουσα ανάγκη που υπάρχει να βρεθεί λύση για την κατάσταση που επικρατεί στην Ελλάδα μέσω της μετεγκατάστασης αιτούντων άσυλο σε άλλα κράτη μέλη. Μέχρι τις 4 Ιανουαρίου, μόνο 7.760 αιτούντες άσυλο είχαν αποχωρήσει ή είχε προγραμματιστεί να φύγουν από την Ελλάδα στο πλαίσιο του Μηχανισμού Μετεγκατάστασης της Ε.Ε., ο οποίος είχε συμφωνηθεί στα τέλη του 2015 για μια περίοδο δύο ετών. Ο αριθμός αυτός αντιστοιχεί περίπου στο 12% των 66.400 θέσεων που συμφωνήθηκαν την περασμένη χρονιά και αποτελεί εξαιρετικά χαμηλό ποσοστό.

Η Υ.Α. καλεί τα κράτη μέλη της Ε.Ε. να σεβαστούν τις προηγούμενες δεσμεύσεις τους και να προσφέρουν επιπλέον θέσεις χωρίς καμία άλλη καθυστέρηση.

Τα παραπάνω έρχονται λίγο μετά τις πρόσφατες δηλώσεις του υπουργού Μεταναστευτικής Πολιτικής, Γιάννη Μουζάλα, ο οποίος μιλώντας σε συνέντευξη Τύπου στη Θεσσαλονίκη ανέφερε ενδεικτικά πως "κανένας πρόσφυγας και μετανάστης δεν είναι πλέον στο κρύο, ολοκληρώσαμε επιτυχώς τις διαδικασίες για το ξεχειμώνιασμα".

"Χωρίς βέβαια τη συμφωνία Τουρκίας- Ευρωπαϊκής Ένωσης, αυτό που κάνουμε δεν θα μπορούσαμε να το είχαμε κάνει. Θα είχαμε άλλους 100.000 ανθρώπους, που θα έπρεπε να περιθάλψουμε", πρόσθεσε.

Για τις ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στο προσφυγικό, ξεκαθάρισε ότι όποια δεν καταγραφεί στο ανάλογο Μητρώο δεν θα μπορεί να δουλέψει σε κέντρα φιλοξενίας και παραδέχτηκε ότι "χωρίς τις ΜΚΟ δεν θα τα βγάζαμε πέρα στην πρώτη φάση".

Ο κ. Μουζάλας τόνισε επίσης, ότι πρέπει η ΕΕ να αποκαταστήσει την ευθύνη που έχει αναλάβει για τη μετεγκατάσταση των προσφύγων, η οποία προχωρά σε πολύ αργούς ρυθμούς, κάνοντας λόγο για υποκρισία "όσον αφορά το πλάνο για τα ασυνόδευτα παιδιά".

12. Άσυλο, προβλήματα στη λειτουργία των Επιτροπών Προσφυγών και ανάγκη μεγαλύτερης αξιοποίησης των δικηγόρων

Στις 21/9/2017 η Επιτροπή για Θέματα Προσφύγων και Μεταναστών του ΔΣΑ και της Ολομέλειας σημείωσε με ανησυχία το ιδιαίτερα χαμηλό ποσοστό αποδοχής προσφυγών από τις Ανεξάρτητες Επιτροπές Προσφυγών⁵³. Με βάση τα στοιχεία έως την 31.3.2017 είχαν εκδοθεί μόνο 13 θετικές αποφάσεις (8 επί αιτήσεων ασύλου και 5 επικουρικές) σε σύνολο 2.084 αποφάσεων (ποσοστό 0,62%). Τα αντίστοιχα ποσοστά στον δεύτερο βαθμό στην Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν κατά μέσο όρο 17% πέρσι, ενώ την περίοδο 2014-2015 στις Επιτροπές της Αρχής Προσφυγών το ποσοστό αποδοχής ήταν 16% (για αναλυτικά στοιχεία βλ. την από 1.6.2017 αναφορά της μη κυβερνητικής οργάνωσης Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες προς το Συμβούλιο της Ευρώπης, στο πλαίσιο της εφαρμογής από την Ελλάδα της απόφασης του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα -ΕΔΔΑ-Μ.Σ.Σ., <https://rm.coe.int/168071b4a0>).

Στο σημείο αυτό υπενθυμίστηκαν και οι σχετικές επισημάνσεις της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, η οποία, αφενός, είχε εκφράσει έγκαιρα την ιδιαίτερη ανησυχία της για το γεγονός ότι οι αλλαγές στο Ν. 4375/2016, για τις Ανεξάρτητες Επιτροπές Προσφυγών, συνέπιπταν χρονικά με την έκδοση θετικών αποφάσεων των εν λειτουργία τότε Επιτροπών Προσφυγών (για την κρίση τους επί του παραδεκτού), οι οποίες, στο πλαίσιο εξατομικευμένης εξέτασης προσφυγών, αποφαίνονταν ότι η Τουρκία δεν είναι ασφαλής τρίτη χώρα και, αφετέρου, είχε εκφράσει τους προβληματισμούς της για την συμμετοχή των διοικητικών δικαστών στις εν λόγω Επιτροπές, ενόψει και του μεγάλου φόρτου εργασίας τους και των περιορισμένων δυνατοτήτων ενασχόλησής τους (βλ. http://www.nchr.gr/images/pdf/apofaseis/prosfuges_metanastes/Dimosia%20d...).

Πέραν των ανωτέρω, η επιτροπή δικηγόρων διαπίστωσε ότι στην πράξη συντελείται συρρίκνωση των δικαιωμάτων των προσφευγόντων ενώπιον των Ανεξαρτήτων Επιτροπών Προσφυγών, τόσο με την υπερταχεία διαδικασία εξέτασης των αιτήσεων διεθνούς προστασίας των αλλοδαπών που εισέρχονται στην Ελλάδα από τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, η οποία έχει δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα στη δίκαιη και αποτελεσματική πρόσβαση των αιτούντων στις διαδικασίες υποδοχής και ασύλου, όσο και με την έλλειψη

53

<http://www.dsa.gr/%CE%BD%CE%AD%CE%B1/%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%84%CF%81%CE%BF%CF%80%CE%AE-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CE%B8%CE%AD%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1-%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%83%CF%86%CF%8D%CE%B3%CF%89%CE%BD-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%83%CF%84%CF%8E%CE%BD-%CE%AC%CF%83%CF%85%CE%BB%CE%BF-%CF%80%CF%81%CE%BF%CE%B2%CE%BB%CE%AE%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1-%CF%83%CF%84%CE%B7-%CE%BB%CE%B5%CE%B9%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B3%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%B5%CF%80>

δικαιώματος αυτοπρόσωπης παρουσίας των προσφευγόντων ενώπιον των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών. Η συρρίκνωση αυτή οφείλεται βεβαίως κυρίως στην εφαρμογή της ιδιαίτερα προβληματικής από πλευράς ανθρωπίνων δικαιωμάτων Κοινής Δήλωσης Ευρωπαϊκής Ένωσης-Τουρκίας της 18ης Μαρτίου 2016, η οποία αποτελεί «αξιακή υπαναχώρηση» σε σχέση με το διεθνές δίκαιο ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως έχει επισημανθεί από πολλές πλευρές.

Η επιτροπή δικηγόρων τόνισε την ανάγκη για μεγαλύτερη εμπλοκή και αξιοποίηση των δικηγόρων σε όλες τις σχετικές διαδικασίες, ιδίως μάλιστα στον δεύτερο βαθμό της διαδικασίας ασύλου, όπως εξάλλου συνέβαινε σε προηγούμενο νομοθετικό καθεστώς. Ειδικότερα, προτείνουμε την επαναφορά της διάταξης του άρθρου 5 παρ. 3 του ν. 4375/2016, στο οποίο προβλεπόταν αδιάβλητος διαγωνισμός από Επιτροπή μη κρατικών υπαλλήλων (από το Βοηθό Συνήγορο του Πολίτη, ως Πρόεδρο, από έναν Σύμβουλο του ΑΣΕΠ ως μέλος και από ένα μέλος του Διδακτικού Επιστημονικού Προσωπικού ΑΕΙ, υποδεικνυόμενο από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες), για την επιλογή ανεξάρτητων προσώπων κύρους στις δευτεροβάθμιες Επιτροπές της Αρχής Προσφυγών, πενταετούς θητείας. Στο ενδιάμεσο διάστημα (μέχρι την ίδρυση αυτών των Επιτροπών με την προαναφερόμενη σύνθεση) προβλεπόταν η υποκαταστατική αρμοδιότητα των Επιτροπών Προσφυγών του π.δ.114/2010 για τις προσφυγές μετά την ισχύ του νόμου 4375/2016.

Τέλος, επισημάνθηκε ότι η ουσιαστική διασφάλιση των δικαιωμάτων των αιτούντων και η αναζήτηση δίκαιης κρίσης με τις εγγυήσεις του κράτους δικαίου επιβάλλουν την κατάργηση της υπερταχείας διαδικασίας εξέτασης αιτημάτων διεθνούς προστασίας και την καθιέρωση δικαιώματος αυτοπρόσωπης παρουσίας των προσφευγόντων στις Ανεξάρτητες Επιτροπές Προσφυγών.

13. Άθλιες συνθήκες κράτησης για τους ασυνόδευτους πρόσφυγες στη Βόρεια Ελλάδα

Κακές συνθήκες κράτησης ασυνόδευτων ανηλίκων στη Βόρεια Ελλάδα καταγγέλλει ο Συνήγορος του Πολίτη, με ανακοίνωσή που εξέδωσε στις 31 Ιουλίου 2017⁵⁴.

Κλιμάκιο της ανεξάρτητης Αρχής, με επικεφαλής τον βοηθό Συνήγορο του Πολίτη για τα Δικαιώματα του Παιδιού, πραγματοποίησε αυτοψίες, από τις 17 έως τις 19 Ιουλίου, σε αστυνομικά τμήματα του Νομού Θεσσαλονίκης και σε κέντρα όπου φιλοξενούνται ανήλικοι μετανάστες και πρόσφυγες στα Διαβατά, τα Λαγκαδικία, τη Βόλβη, τις Σέρρες, τη Δράμα και την Καβάλα.

Όπως αναφέρει ο Συνήγορος, από τις αυτοψίες προέκυψε, μεταξύ άλλων, ότι πολλοί ανήλικοι παραμένουν σε αστυνομικά τμήματα έως και αρκετές

⁵⁴ http://anemosanatropis.blogspot.gr/2017/07/blog-post_110.html?m=1

εβδομάδες, χωρίς προαυλισμό και σε παντελώς ακατάλληλους χώρους. Χαρακτηριστική, σημειώνει, είναι η περίπτωση εντοπισμού ασυνόδευτων στα κρατητήρια του Τμήματος Δίωξης Παράνομης Μετανάστευσης Μυγδονίας, όπου 17 ανήλικοι, οι περισσότεροι ηλικίας περίπου 15 ετών, βρίσκονταν σε ένα κελί 25 τετραγωνικών μέτρων. Σύμφωνα με στοιχεία που έδωσε η αστυνομία στον Συνήγορο του Πολίτη, από τις αρχές Ιουνίου μέχρι σήμερα, στην Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης τέθηκαν σε «προστατευτική φύλαξη» 77 ανήλικοι, ενώ μόνο για 13 εξ' αυτών υπήρξε δυνατότητα τοποθέτησης και μεταφοράς σε χώρους φιλοξενίας, καθώς οι υπάρχουσες δομές είναι πλήρεις.

Ο Συνήγορος του Πολίτη επισημαίνει ότι η παραμονή των ασυνόδευτων παιδιών σε χώρους κράτησης, όπως αστυνομικά τμήματα και προαναχωρησιακά κέντρα, αποτελεί «κατάφωρη παραβίαση των δικαιωμάτων τους και θέτει σε άμεσο κίνδυνο την ομαλή ανάπτυξή τους», ενώ ζητάει να δημιουργηθούν περισσότεροι εξειδικευμένοι χώροι φιλοξενίας και ξενώνες για ανήλικους.

14. Συνθήκες διαβίωσης σε χώρους κράτησης στη Δυτική Ελλάδα

Το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες (ΕΣΠ), στο πλαίσιο παροχής δωρεάν νομικής συνδρομής σε διοικητικά κρατούμενους πολίτες τρίτων χωρών που χρήζουν διεθνούς προστασίας, την Παρασκευή 13 Οκτωβρίου 2017, επισκέφτηκε χώρους κράτησης στη Δυτική Ελλάδα και συγκεκριμένα τους χώρους κράτησης του Λιμενικού Σώματος στην Ηγουμενίτσα καθώς και τα κρατητήρια της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης Αχαΐας, στην Πάτρα⁵⁵.

Και στις δύο περιπτώσεις, διαπιστώθηκε ότι οι εγκαταστάσεις ήταν πλήρως ακατάλληλες και υπολειπόμενες κατά πολύ των εθνικών, ευρωπαϊκών και διεθνών προτύπων. Στους χώρους κράτησης επικρατούσε συνωστισμός, έλλειψη επαρκούς φυσικού φωτισμού, άθλιες συνθήκες υγιεινής και σχεδόν ανύπαρκτη δυνατότητα προαυλισμού, ενώ οι συνθήκες αυτές είχαν αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία και τη ψυχολογική κατάσταση των κρατουμένων.

Το ΕΣΠ σε δελτίο τύπου του αναφέρει :

"Ενδεικτικά, σύμφωνα με τα αναφερόμενα, στα κρατητήρια της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης Αχαΐας την ημέρα της επίσκεψης δικηγόρων και διερμηνέων του ΕΣΠ, παρέμεναν υπό κράτηση περίπου 30 πολίτες τρίτων χωρών σε συνθήκες συνωστισμού. Ο χώρος κράτησης των ανδρών είχε ελάχιστη πρόσβαση σε φυσικό φωτισμό και αερισμό, καθώς τα παράθυρα είναι καλυμμένα με διάτρητα σιδερένια φύλλα. Στον χώρο υπήρχαν περίπου δέκα κρεβάτια, χωρίς μαξιλάρια και κλινοσκεπάσματα, με αποτέλεσμα οι κρατούμενοι να είναι αναγκασμένοι να κοιμούνται ανά δύο και σε βάρδιες, επάνω σε φθαρμένα και βρώμικα στρώματα, ενώ δεν υπήρχαν διαθέσιμα είδη

⁵⁵ Δελτίο Τύπου του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες, 31/10/2017

ατομικής υγιεινής. Η επικοινωνία τους με τον έξω κόσμο είναι επίσης περιορισμένη, ενώ υπάρχει πλήρης απουσία διερμηνείας σε γλώσσα που να κατανοούν. Καθ' όλο το διάστημα της κράτησής τους στα εν λόγω κρατητήρια, οι κρατούμενοι δεν έχουν τη δυνατότητα να προαυλιστούν, καθώς δεν υπάρχει χώρος προορισμένος για προαυλισμό.

Αντίστοιχες ήταν και οι συνθήκες κράτησης στα κρατητήρια του Λιμενικού στην Ηγουμενίτσα. Ενδεικτικά, στο χώρο κρατούνται άνδρες, γυναίκες και ασυνόδευτα ανήλικα σε τρεις διαφορετικούς χώρους. Ο χώρος όπου κρατούνταν οι άντρες κρατούμενοι δεν είχε παράθυρα και η μοναδική δίοδος φυσικού φωτισμού και καθαρού αέρα ήταν η μικρή είσοδος του χώρου. Στο χώρο δεν υπήρχαν κρεβάτια παρά μόνο ορισμένοι πάγκοι τους οποίους χρησιμοποιούσαν οι κρατούμενοι για να κάθονται, με αποτέλεσμα οι περισσότεροι κρατούμενοι να κοιμούνται στο πάτωμα, σε βρώμικες κουβέρτες. Η τηλεφωνική επικοινωνία με τους οικείους τους γίνεται κατόπιν αιτήματος και δικαιούνται ένα μπουκάλι νερό ημερησίως. Σύμφωνα με τα λεγόμενα των κρατουμένων, ο προαυλισμός τους γίνεται μόνο μια φορά την εβδομάδα, καθώς υπάρχουν σοβαρές ελλείψεις σε προσωπικό φύλαξης.

Υπενθυμίζουμε ότι οι προαναφερθείσες συνθήκες κράτησης υπολείπονται κατά πολύ των Κατευθυντήριων Οδηγιών της Ένωσης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, για τα Εφαρμοζόμενα Κριτήρια και Πρότυπα σχετικά με την Κράτηση Αιτούντων Άσυλο και τα Εναλλακτικά της Κράτησης Μέτρα (2012), όπου, μεταξύ άλλων, αναφέρεται ότι «*Η κράτηση σε αστυνομικά κελιά δεν είναι κατάλληλη*».⁵⁶

Επιπλέον, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου,⁵⁷ η κράτηση σε αστυνομικό κρατητήριο για διάστημα που υπερβαίνει τον απολύτως αναγκαίο χρόνο μερικών 24ώρων, μέχρι τη μεταφορά σε ειδικό χώρο για την κράτηση πολιτών τρίτων χωρών, στο πλαίσιο διαδικασιών ασύλου/απομάκρυνσης κτλ. συνιστά καθ' εαυτή παραβίαση του άρθρου 3 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου. Τα αστυνομικά κρατητήρια είναι απολύτως ακατάλληλα για τη χρήση αυτή. Η δε συνέχιση της κράτησης σε ακατάλληλες συνθήκες την καθιστούν αυθαίρετη.⁵⁸

⁵⁶ UNHCR Detention Guidelines, Guidelines on the Applicable Criteria and Standards relating to the Detention of Asylum-Seekers and Alternatives to Detention, 2012, παρ. 48 I, <http://www.unhcr.org/publications/legal/505b10ee9/unhcr-detention-guidelines.html>.

⁵⁷ Βλ. ιδίως την υπόθεση ΕΔΔΑ, *Ahmade κατά Ελλάδας*, αριθμ. προσφυγής 50520/09, 25 Σεπτεμβρίου 2012.

⁵⁸ ΕΔΔΑ, *Saadi κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, αριθμ. προσφυγής 13229/03, 29 Ιανουαρίου 2008, παρ. 74.

Με βάση και τα ανωτέρω εξαιρετικά ευρήματα, το ΕΣΠ, καλεί τις ελληνικές Αρχές να υλοποιήσουν άμεσα τις επαναλαμβανόμενες δεσμεύσεις τους⁵⁹ και να θέσουν τέλος στην πρακτική της κράτησης σε αστυνομικά τμήματα και κρατητήρια σε όλη την Ελλάδα, υπενθυμίζοντας μεταξύ άλλων και την πλέον πρόσφατη έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας (ΕΠΒ) του Συμβουλίου της Ευρώπης, σχετικά με την κατάσταση στην Ελλάδα, σύμφωνα με την οποία «η κράτηση ατόμων σε αυτές τις συνθήκες μπορεί να συνιστά απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση, καθώς επίσης συνιστά κίνδυνο για τη δημόσια υγεία».⁶⁰

15. Νεκρή γυναίκα στο ναυάγιο σκάφους με μετανάστες και πρόσφυγες στην Καλόλιμνο

Ωρες αγωνίας έζησαν περισσότεροι από είκοσι πρόσφυγες και μετανάστες στις 3/11/2017 όταν το ξύλινο σκάφος στο οποίο βρίσκονταν βυθίστηκε στην περιοχή της Καλόλιμνου⁶¹. Η σορός μιας γυναίκας και 15 μετανάστες και πρόσφυγες σώοι (1 παιδί, 4 γυναίκες, 10 άνδρες), περισυνελέγησαν από σκάφη του λιμενικού. Επίσης, δύο σοροί άτυχων προσφύγων ανασύρθηκαν από τουρκική ακταιωρό εντός τουρκικών χωρικών υδάτων. Ένας από τους διασωθέντες είπε ότι στο σκάφος επέβαιναν 22-24 άτομα. Στην περιοχή έλαβε χώρα επιχείρηση έρευνας και διάσωσης στην οποία συμμετείχαν τέσσερα πλωτά του λιμενικού, ένα σκάφος της Frontex, ένα ελικόπτερο Super Puma, δύο τουριστικά σκάφη κι ένα φορτηγό πλοίο.

Πιο τυχεροί στάθηκαν τουλάχιστον 127 μετανάστες και πρόσφυγες που διασώθηκαν, τα ξημερώματα της ίδιας ημέρας (3/11/2017), σε δύο διαφορετικά περιστατικά στη θαλάσσια περιοχή της Χίου. Ειδικότερα, πλωτό σκάφος της FRONTEX, που βρισκόταν σε περιπολία, εντόπισε και διέσωσε 65 ανθρώπους που επέβαιναν σε πλωτή μηχανοκίνητη λέμβο και βρίσκονταν σε δυσχερή θέση, στη θαλάσσια περιοχή της Αγίας Ερμιόνης. Επίσης, στον εντοπισμό και τη διάσωση 62 προσφύγων που επέβαιναν σε λέμβο προέβη το πρώι πλωτό σκάφος της FRONTEX, στη θαλάσσια περιοχή Νενήτων. Και στις δύο περιπτώσεις οι πρόσφυγες και μετανάστες μεταφέρθηκαν στο λιμάνι της Χίου.

Γ) Καλές Πρακτικές

⁵⁹ European Committee for the Prevention of Torture, Public statement concerning Greece (CPT), 15 March 2011, CPT/Inf (2011) 10, <https://rm.coe.int/1680696608>.

⁶⁰ European Committee for the Prevention of Torture (CPT), Report to the Greek Government on the visit to Greece carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 13 to 18 April 2016 and 19 to 25 July 2016, <https://rm.coe.int/pdf/168074f85d>, παρα. 55.

⁶¹ <http://news.in.gr/greece/article/?aid=1500172082>

1. Νέα ηλεκτρονική πλατφόρμα ενημέρωσης για τους πρόσφυγες στην Ελλάδα από την Ύπατη Αρμοστεία

Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (Υ.Α.) εγκαινίασε στις 6 Απριλίου 2017 μια νέα πλατφόρμα ενημέρωσης για τους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο στην Ελλάδα⁶². Στον σύνδεσμο help.unhcr.org/greece, οι πρόσφυγες και οι αιτούντες άσυλο μπορούν να βρουν ειδικά προσαρμοσμένες και αξιόπιστες πληροφορίες για τη διαδικασία ασύλου στην Ελλάδα, για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους για όσο καιρό θα βρίσκονται στην χώρα, καθώς και για τις διαδικασίες της μετεγκατάστασης, της οικογενειακής επανένωσης και της εθελοντικής επιστροφής. Η πλατφόρμα αυτή συγκεντρώνει επίσης τις υπηρεσίες όπου μπορεί κάποιος να αναζητήσει βοήθεια στην Ελλάδα και περιέχει διευκρινίσεις για τον ρόλο και τις δράσεις της Υ.Α. Οι πληροφορίες είναι διαθέσιμες στα αραβικά, τα αγγλικά, τα φαρσί, τα γαλλικά και τα ελληνικά.

«Η παροχή πληροφοριών στους αιτούντες άσυλο αποτελεί μέρος της εντολής της Υ.Α. και είμαστε σε πλεονεκτική θέση για να κάνουμε κάτι τέτοιο. Μέσω της ιστοσελίδας παρέχεται στους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο στην Ελλάδα μια αξιόπιστη διαδικτυακή πλατφόρμα όπου έχουν πρόσβαση στις πιο επικαιροποιημένες και ακριβείς πληροφορίες που έχουν ανάγκη, σε μια γλώσσα που καταλαβαίνουν», λέει η Rachel Maher, Συντονίστρια Επικοινωνίας με τις Κοινότητες στο Γραφείο της Υ.Α. στην Ελλάδα.

Η νέα ιστοσελίδα HELP αποτελεί τμήμα μια διεθνούς πλατφόρμας που έχει στόχο να παρέχει πληροφορίες στους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο για μια νέα χώρα, συνήθως αυτή στην οποία αναζήτησαν προστασία. Αναπτύχθηκε προκειμένου να ανταποκριθεί στην ανάγκη για μια παγκόσμια προσέγγιση παροχής ειδικά σχεδιασμένων και βασικών πληροφοριών στους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο, αναγνωρίζοντας ότι η ενημέρωση συνιστά προστασία.

Η ιστοσελίδα HELP θα ανανεώνεται συχνά ώστε να αντικατοπτρίζει τις αλλαγές σε βασικούς τομείς και να παρέχει συμβουλές για την παροχή υπηρεσιών και για τα κοινωνικά δικαιώματα, καθώς και για τη διαμονή των προσφύγων στην Ελλάδα.

2. Μεταφορά προσφύγων σε κέντρα φιλοξενίας της Αλεξάνδρειας και της Βέροιας

Στα κέντρα φιλοξενίας της Αλεξάνδρειας και της Βέροιας μεταφέρθηκαν οι πρόσφυγες από τη δομή του Ωραιοκάστρου, που έκλεισε τον Ιανουάριο του 2017, ενώ οι εναπομείναντες 20 πρόσφυγες στο κτίριο των βυρσοδεψείων

⁶² Δελτίο Τύπου της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ στην Ελλάδα, 6/7/2017

Καραμανλή στη Σίνδο, φιλοξενούνται πλέον σε διαμερίσματα στην Αθήνα, στο πλαίσιο της διαδικασίας μετεγκατάστασης⁶³.

Όπως διευκρίνισε στο ΑΠΕ-ΜΠΕ στις 8/2/2017 ο περιφερειακός συντονιστής Βόρειας Ελλάδας και Ηπείρου του υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής Νίκος Ράγκος, ανοιχτοί παραμένουν πλέον οι χώροι φιλοξενίας στη Φιλιππιάδα, τα Δολιανά, την Κόνιτσα, τη Βέροια, την Αλεξάνδρεια, τα Διαβατά, τη Ραιδεστό, το Δερβέني, στο Κορδελιό (Softex), στο Καβαλάρι, το Δίον, τα Λαγκαδίκια, τη Νέα Καβάλα, το Κουτσόχερο, τον Βόλο, τα Τρίκαλα και το Κτήμα Ηρακλή στην Πιερία.

Επιπλέον, ξεκαθάρισε ότι η δομή στο Βαγιοχώρι έκλεισε προσωρινά προκειμένου να γίνει αναβάθμιση του χώρου και χωματουργικές εργασίες και να μπουν στη συνέχεια οικίσκοι.

"Θα λειτουργήσει ως δομή βραχείας φιλοξενίας καθώς θα μεταφέρονται πρόσφυγες για λίγες μέρες προκειμένου να γίνουν όλοι οι γραφειοκρατικοί έλεγχοι", συμπλήρωσε.

3. Νέα στεγαστική δομή για πρόσφυγες στα Ιωάννινα

Μία δομή πρότυπο για τη χώρα, εγκαινιάστηκε στις 5/5/2017 στους χώρους της πρώην Παιδόπολης «Αγία Ελένη», μέσα στον ευρύτερο οικιστικό ιστό της πόλης των Ιωαννίνων και εντός των ορίων του γειτονικού Δήμου Ζίτσας, απέναντι από το Αεροδρόμιο Ιωαννίνων⁶⁴.

Η «Αγία Ελένη» διατέθηκε στην Ύπατη Αρμοστεία για τη φιλοξενία αιτούντων άσυλο από το υπουργείο Εθνικής Άμυνας και το υπουργείο Εργασίας και λειτουργεί με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Μέσα σε 20 κτίρια που ανακαινίστηκαν πλήρως θα μπορούν να φιλοξενούνται ως και 500 άτομα περίπου και ήδη έφτασαν και διαμένουν πρόσφυγες, κυρίως οικογένειες με παιδιά, από τη Λέσβο, τη Χίο και τη Σάμο.

Η συνεργασία όλων των φορέων, έδωσε σε χρήση τις εγκαταστάσεις της δομής που είχαν εγκαταλειφθεί το 2006 και δημιούργησαν συνθήκες διαβίωσης με αξιοπρέπεια και σεβασμό στον άνθρωπο, ενώ παράλληλα δίνεται η ευκαιρία στους πρόσφυγες να ενταχθούν στην τοπική κοινότητα αφού υπάρχει εύκολη πρόσβαση στην πόλη και την γύρω περιοχή.

⁶³ http://www.thousandnews.gr/el/newsroom/item/229157-metafora-prosfygon-se-kentra-filoksenias-tis-aleksandreias-kai-tis-veroias?utm_source=feedburner&utm_medium=feed&utm_campaign=Feed%3A+thousandnews%2FcWaf+%28thousandnews+-+thousandnews+-+ThousandNews%29

⁶⁴ <https://www.efsyn.gr/arthro/ena-neo-spiti-gia-toys-prosfyges-egkainiastike-sta-ioannina>

4. Οργανωμένος ξενώνας για τους πρόσφυγες από τον Δήμο Πατρέων στο πρώην εργοστάσιο «Λαδόπουλου»

Έναν άτυπο, πλην όμως οργανωμένο, ξενώνα για τους πρόσφυγες και μετανάστες οι οποίοι βρίσκονται στην Πάτρα, δημιούργησε τον Ιούλιο του 2017 η δημοτική Αρχή στο πρώην εργοστάσιο της χαρτοβιομηχανίας Λαδόπουλου στην Ακτή Δυμαίων⁶⁵. Ο Δήμος Πατρέων την περασμένη και Παρασκευή, προχώρησε με τους εργαζόμενους στα συνεργεία καθαριότητας στον καθαρισμό και την απολύμανση των πρώην βιομηχανικών εγκαταστάσεων, όπου έχουν βρει καταφύγιο οι πρόσφυγες.

Να σημειωθεί ότι οι άνθρωποι αυτοί διαβίωσαν μέχρι πρότινος κάτω από άθλιες συνθήκες, αφημένοι στη μοίρα τους, ανάμεσα σε σκουπίδια και ποντίκια. Ο πληθυσμός των μεταναστών και προσφύγων που βρίσκουν καταφύγιο στο Λαδόπουλο, εκτιμάται πως είναι εναλλασσόμενος και για αυτό το λόγο, όταν φεύγουν αφήνουν πίσω τους τα ρούχα και τα στρώματα.

Μάλιστα, κατά καιρούς οι συνθήκες διαβίωσης των προσφύγων και των μεταναστών είχαν γίνει αντικείμενο ρεπορτάζ διεθνών Μέσων Ενημέρωσης, όπως του BBC, εκθέτοντας την πόλη και τη χώρα μας.

Η απόφαση του Δήμου Πατρέων να προχωρήσει στον καθαρισμό του χώρου, μάλιστα την πρώτη ημέρα τους καθαρισμού παρέστη στις εγκαταστάσεις και ο δήμαρχος Κώστας Πελετίδης, έγινε δεκτή θετικά από την πλειοψηφία της τοπικής κοινωνίας.

Μετά τον καθαρισμό και την απολύμανση του χώρου, η οποία αποδείχθηκε μια ιδιαίτερα επίπονη διαδικασία μιας και με την πάροδο του χρόνου είχαν εγκαταλειφτεί εκεί τόνου απορριμμάτων, η δημοτική Αρχή σχεδιάζει τις επόμενες παρεμβάσεις που θα γίνουν στις πρώην βιομηχανικές εγκαταστάσεις.

Αυτές είναι οι εξής:

- Δημιουργία υπνωτηρίου, καθώς μέχρι σήμερα οι πρόσφυγες και οι μετανάστες κοιμούνται σε σκηνές που στήνουν εντός του χώρου. Μάλιστα τώρα το καλοκαίρι πολλοί κοιμούνται στην ταράτσα της πρώην βιομηχανίας με τον κίνδυνο ατυχήματος να είναι ορατός.
- Δημιουργούνται τουαλέτες και ντουζιέρες, ώστε να υπάρχουν οι στοιχειώδεις συνθήκες υγιεινής. Μάλιστα ο Δήμος θα αναλάβει να προμηθεύει ανά τακτά χρονικά διαστήματα τους μετανάστες με είδη για την προσωπική τους υγιεινή.
- Διανομή ρούχων, παπουτσιών και άλλων ειδών πρώτης ανάγκης.
- Ιατρική εξέταση για όλο τον πληθυσμό

⁶⁵ http://anemosantistasis.blogspot.com/2017/07/blog-post_208.html#ixzz4oFPPrbENk

- Καθημερινή σίτιση

5. Πρόγραμμα αναδοχής ανηλίκων Περιφέρειας Αττικής "Με Οικογένεια"

Στις 27/8/2017 η Περιφέρεια Αττικής, ως αρμόδιος φορέας για την υλοποίηση του θεσμού της αναδοχής ανηλίκων (ΠΔ 86/2009), και προκειμένου να συμβάλει στον περιορισμό της ιδρυματικής περίθαλψης ανηλίκων και στη διεύρυνση του κοινωνικού μέτρου της αναδοχής, όπως επιτάσσει η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού του ΟΗΕ και η ελληνική νομοθεσία, απηύθυνε πρόσκληση σε πολίτες που ενδιαφέρονται να γίνουν ανάδοχοι γονείς, για την προστασία των παιδιών που στερούνται ή απομακρύνονται από το οικογενειακό τους περιβάλλον για διάφορους λόγους⁶⁶.

Το πρόγραμμα αναδοχής ανηλίκων «ΜΕ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ» υλοποιείται από τις Κοινωνικές Υπηρεσίες της Περιφέρειας Αττικής.

Σκοπός του προγράμματος είναι να διευρυνθεί το Μητρώο Υποψηφίων Αναδόχων Γονέων, που τηρείται βάσει ΠΔ 86/2009 άρθρο 6 και οι οποίοι θα μπορούν να αναλάβουν στην οικογένεια τους, τη φροντίδα και ανατροφή ενός παιδιού που στερείται ή απομακρύνεται από το οικογενειακό του περιβάλλον.

Στις οικογένειες οι οποίες έχουν κριθεί ως κατάλληλες για αναδοχή, γίνεται τοποθέτηση παιδιών από ΝΠΙΔ (Ιδρύματα) Μη Κερδοσκοπικού Χαρακτήρα που έχουν οριστεί επίτροποι των παιδιών, για μικρό ή μεγάλο χρονικό διάστημα ανάλογα με τις ανάγκες των παιδιών και τις δυνατότητες των ανάδοχων γονέων.

Η Περιφέρεια Αττικής επιπλέον, ανταποκρινόμενη στην πρωτοβουλία της Εισαγγελέως του Αρείου Πάγου, υλοποιεί πιλοτικό πρόγραμμα αναδοχής βρεφών, που η οικογένεια τους αδυνατεί να έχει τη φροντίδα, με στόχο την απευθείας τοποθέτηση τους, σε ανάδοχες οικογένειες χωρίς να προηγηθεί τοποθέτηση σε Ίδρυμα.

Το Πρόγραμμα υλοποιείται, σε συνεργασία με την Εισαγγελία Ανηλίκων Αθηνών, τις Κοινωνικές Υπηρεσίες του ΓΝΜ «Έλενα Βενιζέλου», το ΓΝ «Αλεξάνδρα» και Πιστοποιημένους Φορείς Κοινωνικής Φροντίδας Μη Κερδοσκοπικού Χαρακτήρα.

Η Περιφέρεια Αττικής καλεί όσους επιθυμούν να αναλάβουν την πραγματική φροντίδα ανηλίκων που στερούνται ή απομακρύνονται από το οικογενειακό τους περιβάλλον, **να γίνουν ανάδοχοι γονείς**, συμμετέχοντας στα προγράμματα Αποιδρυματοποίησης και Πρόληψης του Ιδρυματισμού Παιδιών.

66

6. Σύσταση Ειδικής Γραμματείας Ρομά

Σύμφωνα με το Νόμο 4430/2016 (205 Α'/31.10.2016) συστήθηκε στο Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ειδική Γραμματεία Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά, της οποίας περιγράφεται το έργο, η διάρθρωσή της σε οργανικές μονάδες [Γραφείο Ειδικού Γραμματέα και δύο Τμήματα] και οι αρμοδιότητες των επιμέρους οργανικών μονάδων της. Συστήθηκαν, για την στελέχωσή της, μία θέση μετακλητού Ειδικού Γραμματέα με βαθμό Β΄ κατηγορίας των ειδικών θέσεων και δώδεκα θέσεων τακτικού προσωπικού⁶⁷.

Στις 11/1/2017 η αναπληρώτρια υπουργός Κοινωνικής Αλληλεγγύης Θεανώ Φωτίου προσκάλεσε τους εκπροσώπους των Περιφερειών σε συνάντηση εργασίας προκειμένου να τους παρουσιάσει την Ειδική Γραμματεία Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά. Η υπουργός δήλωσε ότι η σύσταση της συγκεκριμένης Γραμματείας αποτέλεσε βούληση της κυβέρνησης με στόχο την αντιμετώπιση της ακραίας φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού των Ρομά. Οι παρεμβάσεις που θα γίνουν, θα είναι σε συνεργασία με τα συναρμόδια υπουργεία καθώς και την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση.

Ουσιαστικά, παρουσιάστηκε η χαρτογράφηση και η κατάταξη των 370 οικισμών των Ρομά, σε τρεις κατηγορίες:

Πρώτον, τις «άκρως υποβαθμισμένες περιοχές», σε περίπου 74 καταυλισμούς. Δεύτερον, τους «μικτούς καταυλισμούς», με προβλήματα πολεοδομικής οργάνωσης, αφού συνυπάρχουν σπίτια και πρόχειρα καταλύματα σε 180 περιοχές. Τρίτον, τις «γειτονιές», οι οποίες βρίσκονται σε υποβαθμισμένες περιοχές του αστικού ιστού, σε 117 οικισμούς.

Το σύνολο του πληθυσμού στις παραπάνω περιοχές ανέρχεται σε περίπου 110.000 άτομα.

Δ)) Δικαστικές αποφάσεις, εκθέσεις, γνωματεύσεις και έρευνες για ζητήματα Στέγασης / Διαμονής

1. Η Υ.Α. απευθύνει έκκληση για τη βελτίωση των συνθηκών στα ελληνικά νησιά

⁶⁷ <https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/33083>

Στις 9 Σεπτεμβρίου 2017 η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (Υ.Α.) δήλωσε ότι ανησυχεί για την επιδεινούμενη κατάσταση στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου⁶⁸. Ο αριθμός των νέων αφίξεων, που αυξήθηκε τον Αύγουστο, ασκεί πίεση στις υπερπλήρεις δομές υποδοχής και παρεμποδίζει τις προσπάθειες για τη βελτίωση των συνθηκών.

Η κατάσταση είναι ιδιαίτερα ανησυχητική στη Λέσβο, τη Χίο, τη Σάμο και τη Λέρο, που έχουν δεχθεί τον μεγαλύτερο αριθμό αφίξεων, μεταξύ των οποίων και πολλά παιδιά. Οι περισσότεροι από τους μισούς νεοαφιχθέντες προέρχονται από τη Συρία και το Ιράκ, που μαστίζονται από τις συγκρούσεις. Τον Αύγουστο σημειώθηκαν 3.695 αφίξεις σε σύγκριση με τις 2.249 του Ιουλίου.

Αν και έχει σημειωθεί πρόοδος μέχρι σήμερα, η Υ.Α. απευθύνει έκκληση για πιο δυναμική δράση προκειμένου να βελτιωθούν οι συνθήκες στους χώρους υποδοχής. Καλούμε επίσης για την επείγουσα αποστολή επιπλέον προσωπικού, ιδίως για την παροχή δημόσιων υπηρεσιών υγείας, ψυχοκοινωνικής στήριξης και προστασίας για τα ασυνόδευτα παιδιά.

Πρόκειται για μια δύσκολη περίοδο, καθώς η πλήρης διαχείριση της ανταπόκρισης απέναντι στο προσφυγικό ζήτημα στα νησιά μεταφέρεται από τις μη κυβερνητικές οργανώσεις και τους διεθνείς οργανισμούς στα χέρια των ελληνικών αρχών.

Ο ρυθμός των αφίξεων στη Λέσβο, τη Σάμο και τη Λέρο έχει ξεπεράσει πλέον τον ρυθμό με τον οποίο οι άνθρωποι με έγκριση των αρχών μεταφέρονται στην ενδοχώρα, γεγονός που δυσχεραίνει ακόμα περισσότερο τις ήδη δύσκολες συνθήκες διαβίωσης. Οι εκτιμώμενες αναχωρήσεις για την ενδοχώρα τον περασμένο μήνα ήταν 2.561 έναντι 3.695 αφίξεων, σύμφωνα με στοιχεία των αρχών.

Πολλοί από τους ανθρώπους αυτούς μένουν στα νησιά εδώ και μήνες και οι συνθήκες διαβίωσής τους έχουν επηρεάσει την ψυχική και σωματική τους υγεία. Ο κίνδυνος πρόκλησης βίας, αυτοτραυματισμών και σεξουαλικών επιθέσεων είναι εξαιρετικά ανησυχητικός και χρειάζονται καλύτερες συνθήκες ασφάλειας.

Η κατάσταση είναι ιδιαίτερα κρίσιμη στη Σάμο. Παρά την πρόσφατη μεταφορά περίπου 640 ανθρώπων στην ηπειρωτική Ελλάδα, περισσότεροι από 1.900 άνθρωποι παραμένουν συνωστισμένοι σε έναν χώρο με μέγιστη χωρητικότητα 700 ανθρώπων στο Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΥΤ) στο Βαθύ. Ανάμεσά τους υπάρχουν πάνω από 600 παιδιά, καθώς και έγκυοι, άτομα που πάσχουν από σοβαρές ασθένειες και άτομα με αναπηρίες.

Μας ανησυχούν οι ολοένα αυξανόμενοι κίνδυνοι για την υγεία και την ευημερία τους, λόγω της ανεπάρκειας νερού και των ελλιπών συνθηκών υγιεινής. Γι' αυτό το σκοπό, παρέχουμε βοήθεια όπως κουβέρτες,

⁶⁸ Δελτίο Τύπου της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, 9/9/2017

υποστρώματα, υπνόσακους, είδη βασικής υγιεινής, παιδικής φροντίδας, καθώς και είδη γυναικείας προσωπικής φροντίδας.

Στη Χίο, υπήρξαν πάνω από 500 αφίξεις τον Αύγουστο. Το ΚΥΤ στη ΒΙΑΛ έχει περισσότερους από 1.100 ανθρώπους, μεταξύ των οποίων πάνω από 100 άνθρωποι δεν έχουν κατάλληλο κατάλυμα. Η πλειοψηφία μένει σε προκατασκευασμένους οικίσκους και κάποιοι από τους νεοαφιχθέντες σε 12 σκηνές που τοποθετήθηκαν πρόσφατα από την Υ.Α. Επίσης, περίπου 180 άνθρωποι παραμένουν στον χώρο της Σούδας που διαχειρίζεται η δημοτική αρχή και η οποία αναμένεται να κλείσει από καιρό.

Στη Λέσβο, εξακολουθούν να υπάρχουν συχνά εντάσεις στο ΚΥΤ της Μόριας. Τις τελευταίες βδομάδες έχουν ξεσπάσει δύο φορές αναταραχές διαμαρτυρίας για τον αργό ρυθμό της καταγραφής και της διαδικασίας άσυλου για ορισμένες εθνικότητες, καθώς και για τις συνθήκες υπερσυνωστισμού. Τον Αύγουστο σημειώθηκαν στη Λέσβο 1.052 αφίξεις και πάνω από 700 την πρώτη βδομάδα του Σεπτεμβρίου. Το Σεπτέμβριο του 2017 βρίσκονταν στη Λέσβο περίπου 5.000 αιτούντες άσυλο.

Στη Λέρο καταγράφηκαν μέσα στον Αύγουστο 290 αφίξεις, με τον αριθμό των ανθρώπων που βρίσκονται στο νησί να φτάνει σήμερα τους 649. Το γεγονός αυτό ασκεί πίεση στην υπάρχουσα χωρητικότητα των υποστελεχωμένων χώρων φιλοξενίας που διαχειρίζεται η κυβέρνηση (συμπεριλαμβανομένου του ΚΥΤ στα Λέπιδα).

Η Υ.Α. χαιρετίζει την υλικότεχνική βοήθεια που παρέχει ο στρατός κατά την μεταβατική αυτή περίοδο που το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής ηγείται της ανταπόκρισης. Η Υ.Α. στηρίζει την κυβέρνηση στον εντοπισμό κενών κατά την μεταβατική αυτή περίοδο και συνεχίζει να παρέχει στοχευμένες υπηρεσίες στον τομέα της παιδικής προστασίας, στήριξη στους επιζήσαντες περιστατικών σεξουαλικής και έμφυλης βίας, είδη πρώτης ανάγκης, υπηρεσίες μεταφοράς και διερμηνεία χάρη σε μια πρόσφατη επιχορήγηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Γενικά, οι ροές των προσφύγων έχουν αρχίσει και αυξάνονται σημαντικά προς την Ελλάδα τους τελευταίους μήνες. Σύμφωνα με στοιχεία της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ, ενώ μέχρι τον Μάιο οι ροές προσφύγων προς τα νησιά του Αιγαίου κυμαίνονταν στα 1000-1200 άτομα το μήνα, τον Ιούλιο είχαμε 2249 παράτυπες εισόδους και τον Αύγουστο περί τις 3600. Από την έναρξη της συμφωνίας μέχρι σήμερα, οι ροές έχουν μειωθεί μεν πολύ αλλά δεν έχουν μηδενιστεί. Με βάση τα στοιχεία της Ύπατης Αρμοστείας, έχουν εισέλθει στην Ελλάδα από πέρσι τον Μάρτιο μέχρι και τον Αύγουστο 2017 πάνω από 40.000 νέοι πρόσφυγες και μετανάστες. Υπόψη ότι μιλάμε για τις καταγραφές μόνο στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου χωρίς να υπολογίζονται όσοι φτάνουν στην Κρήτη ή στη νότια Πελοπόννησο ή ακόμα και σε κάποια νησιά του Ιονίου.

Σύμφωνα με την τουρκική Ακτοφυλακή, από την 1η Σεπτεμβρίου έως και τις 15 Σεπτεμβρίου οι αρχές της όμορης χώρας επενέβησαν σε 37 περιστατικά, επαναπροωθώντας στις τουρκικές ακτές 1.545 πρόσφυγες και

μετανάστες που με τις πλαστικές βάρκες στις οποίες επέβαιναν δεν είχαν βγει από τα τουρκικά χωρικά ύδατα.

2. Έρευνα της Public Issue για το Παρατηρητήριο Προσφυγικών Ροών του Δήμου Αθηναίων

Όπως αποκαλύπτει έρευνα της Public Issue για το Παρατηρητήριο Προσφυγικών Ροών του Δήμου Αθηναίων, που δόθηκε στη δημοσιότητα στις 20/4/2017, μόλις το 8% των προσφύγων στον Ελαιώνα και 2% στα διαμερίσματα, θέλουν να παραμείνουν στην Ελλάδα⁶⁹.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία, η πλειονότητα των ερωτηθέντων δηλώνει πως δεν θέλει να δουλέψει στην Ελλάδα (59% στον Ελαιώνα και 76% στα διαμερίσματα), ενώ περίπου 1 στους 3 από όσους δηλώνουν πρόθεση εύρεσης εργασίας στην Ελλάδα, θα έκαναν οποιαδήποτε δουλειά. Σύμφωνα με τα στοιχεία των ερευνών τόσο στον Ελαιώνα όσο και στα διαμερίσματα, ο μέσος όρος ηλικίας είναι μόλις 20 ετών. Με άλλα λόγια, πολύ μικρό είναι το ποσοστό των προσφύγων που επιθυμούν να παραμείνουν στην Ελλάδα, για την ακρίβεια λιγότερος από 1 στους 10 πρόσφυγες θέλουν να παραμείνουν στη χώρα μας.

Η πλειονότητα των προσφύγων τόσο στον Ελαιώνα όσο και τα διαμερίσματα, κατάγεται από τη Συρία (47% και 60% αντίστοιχα). Δεύτερη μεγαλύτερη πληθυσμιακή ομάδα είναι οι Αφγανοί, στη συνέχεια οι Ιρανοί και οι Κούρδοι. Σε μικρότερα ποσοστά βρίσκουμε Ιρακινούς, Παλαιστίνιους και άτομα από την Αφρική. Επίσης, προέρχονται κυρίως από αστικά κέντρα (πόλεις άνω των 100.000κατοίκων) στις χώρες καταγωγής τους. Για τη συντριπτική πλειονότητα, ο βασικός λόγος φυγής από τη χώρα τους ήταν για να γλυτώσουν από τα δεινά του πολέμου ή οι πολιτικές τους πεποιθήσεις, ενώ σχεδόν στο σύνολό τους, έφθασαν μέσω Τουρκίας. Ακόμη, ένας στους δύο επικεφαλής νοικοκυριών έχει ολοκληρώσει δευτεροβάθμια εκπαίδευση και είχαν κάποια μορφή εργασίας στη χώρα προέλευσης (66% στον Ελαιώνα και 80% στα διαμερίσματα). Στην πλειονότητά τους, οι ερωτηθέντες επικεφαλής νοικοκυριών που διαμένουν στον Ελαιώνα και στα διαμερίσματα εκφράζουν την ικανοποίησή τους από τις δομές φιλοξενίας και τις συνθήκες διαβίωσης σε αυτές (55% στον Ελαιώνα και 87% στα διαμερίσματα εκφράζουν ικανοποίηση).

Η συντριπτική πλειονότητα των προσφύγων αισθάνονται ασφαλείς στην Αθήνα (93% στον Ελαιώνα και 97% στα διαμερίσματα), ενώ παράλληλα σε μεγάλη πλειοψηφία αναφέρουν ότι δεν έχουν υπάρξει θύμα κάποιου περιστατικού ξενοφοβίας (88% στον Ελαιώνα και 97% στα διαμερίσματα). Στον Ελαιώνα, η συντριπτική πλειονότητα δηλώνει ικανοποιημένη με την παροχή βασικών υπηρεσιών, όπως το νερό, το ρεύμα και η καθαριότητα.

⁶⁹ <http://anemosanatropis.blogspot.gr/2017/04/1-10.html>

Δυσарέσκεια εκφράζεται για την ποιότητα του φαγητού (53%). Το 95% των προσφύγων που διαμένουν σε διαμερίσματα στην Αθήνα δηλώνουν ότι έχουν καλές σχέσεις με τους γείτονές τους. Παράλληλα, οι πρόσφυγες που διαμένουν σε διαμερίσματα στην Αθήνα αναγνωρίζουν ότι η βοήθεια που έχουν λάβει κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στην Αθήνα ήρθε κατά κύριο λόγο από τις ΜΚΟ (47%), Έλληνες πολίτες (16%), την Εκκλησία (10%) και τους συμπατριώτες τους στην Ελλάδα (6%).

Οι τρεις βασικοί φορείς παροχής βοήθειας που αναφέρονται από τους πρόσφυγες είναι η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (68%), η Praksis (27%) και η EATA (18%). Σχετικά με την εκμάθηση της γλώσσας, ιδιαίτερα μικρά είναι τα ποσοστά των επικεφαλής νοικοκυριών που μιλούν την ελληνική γλώσσα (3% στον Ελαιώνα και 2% στα διαμερίσματα) και ένα μικρό ποσοστό δηλώνει πρόθεση να μάθει τη γλώσσα (22% στον Ελαιώνα και 17% στα διαμερίσματα). Η πλειονότητα των νοικοκυριών των προσφύγων χρησιμοποιούν προπληρωμένες ή χρεωστικές κάρτες (που παρέχουν στους αιτούντες άσυλο η Ύπατη Αρμοστεία, το International Rescue Committee και η ΕΕ). Ενδεικτικά, μια οικογένεια προσφύγων που διαμένει σε διαμερίσματα στην Αθήνα, ξοδεύει κατά μέσο όρο 132 ευρώ την εβδομάδα στις τοπικές αγορές της Αθήνας – χρήματα τα οποία διατίθεται κυρίως για την αγορά τροφίμων/ ποτών και φροντίδας βρεφών. Αντίστοιχα, μια οικογένεια που διαμένει στον Ελαιώνα ξοδεύει 78 ευρώ την εβδομάδα, τα οποία διατίθενται κυρίως σε αγορά τροφίμων/ ποτών και καρτών τηλεφωνίας.

Συμφωνεί η συντριπτική πλειοψηφία των Αθηναίων να πηγαίνουν προσφυγόπουλα σε σχολεία και παιδικούς σταθμούς.

Θετική στάση έχει η συντριπτική πλειοψηφία των Αθηναίων έναντι των προσφύγων, σύμφωνα με τα στοιχεία έρευνας που πραγματοποίησε η εταιρία Public Issue. Σύμφωνα με την έρευνα το 66% των ερωτηθέντων θεωρεί πως η παρουσία των προσφύγων στη γειτονιά τους δεν δημιουργεί κάποιο πρόβλημα, το 72% συμφωνεί να επιτρέπεται στα παιδιά των προσφύγων να γράφονται σε δημόσια σχολεία και το 65% να πηγαίνουν σε δημοτικούς παιδικούς σταθμούς. Ωστόσο, το 54% των πολιτών θεωρεί «δύσκολη» την ένταξη των προσφύγων στην ελληνική κοινωνία, μόνο το 50% είναι υπέρ της παροχής αδειών εργασίας στους πρόσφυγες, το 44% είναι αντίθετο στην ανέγερση τεμένους στον Ελαιώνα, υπέρ είναι το 40%, ενώ για μουσουλμανικό νεκροταφείο συμφωνεί το 52% και διαφωνεί το 28%.

Επίσης, η πλειονότητα των Αθηναίων (57%) δηλώνει πως έδειξε αλληλεγγύη στους πρόσφυγες και παρείχαν κάποιου είδους στήριξη προς αυτούς (τροφήμα, είδη ένδυσης, χρήματα κλπ). Αυτό ισχύει ακόμα και για την πλειονότητα των ατόμων που έχουν πληγεί από την οικονομική κρίση, αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες (55%) ή είναι άνεργοι (58%). Τέλος, η κοινή γνώμη φαίνεται διχασμένη αναφορικά με τον τρόπο διαμονής των προσφύγων: το 38% δηλώνει πως θα ήταν προτιμότερο οι πρόσφυγες να διαμένουν σε ειδικούς ξενώνες φιλοξενίας μόνο για πρόσφυγες, ενώ το 43% δηλώνει πως θα ήταν προτιμότερο να ζουν σε διαμερίσματα στην πόλη. Ο βαθμός ορατότητας των ξένων επηρεάζει αυτή την άποψη: όσο αυξάνεται το

ποσοστό ορατότητας, τόσο αυξάνεται η προτίμηση των ειδικών ξενώνων ως χώρων διαμονής.

3. Απόρριψη της προσφυγής κατά του hot spot στη Χίο από το Συμβούλιο Επικρατείας

Στις 24/4/2017 απορρίφθηκε από το Συμβούλιο της Επικρατείας η αίτηση 110 τοπικών φορέων (Σύλλογος Πολιτικών Μηχανικών, εταιρείες, επιχειρηματίες, κ.λπ.) και κάτοικων της Χίου, που ζητούσαν να ακυρωθεί η από 8 Ιανουαρίου 2016 υπουργική απόφαση που προβλέπει την εγκατάσταση hot spot στο παλαιό εργοστάσιο της ΒΙ.ΑΛ. στην περιοχή Χαλκειός του νησιού⁷⁰.

Οι φορείς της Χίου ζητούσαν να ακυρωθεί ως αντισυνταγματική και παράνομη η από 8 Ιανουαρίου 2016 υπουργική απόφαση για τη «σύσταση κέντρου πρώτης υποδοχής και προσωρινών δομών φιλοξενίας αιτούντων άσυλο και ευάλωτων ομάδων πολιτών τρίτων χωρών στις νήσους Χίο και Σάμο».

Η αίτηση απορρίφθηκε, καθώς άλλοι δεν προσκόμισαν αποδείξεις που να αποδεικνύει το έννομο συμφέρον τους να καταθέσουν αίτηση στο ΣΤΕ, ενώ άλλοι κατέθεσαν εκπρόθεσμα μετά την προθεσμία νομιμοποίησης που υπήρχε.

4. Γνωμοδότηση Συνηγόρου του Πολίτη σχετικά με τη μεταχείριση αλλοδαπής πρόσφυγα και των ανήλικων τέκνων της

Ο δικηγόρος Θεσσαλονίκης Θ. Τσιάτσος υπέβαλε στις 17 Φεβρουαρίου 2017 8σέλιδη αναφορά στο Συνήγορο του Πολίτη, στην οποία εξιστορεί την μεταχείριση της κυρίας Feriál Ibrahim και των ανήλικων τέκνων της από πλευράς Υπηρεσίας Ασύλου, παρουσιάζει τις προβλέψεις της σχετικής Σύμβασης II και III του Δουβλίνου και τη νομολογία του ΕΔΔΑ (καταδεικνύοντας έτσι τις παραλείψεις και τις παραβιάσεις τους από την Υπηρεσία Ασύλου) και καταλήγει σε ένα συγκεκριμένο αίτημα και σε τρία ερωτήματα προς τον Συνήγορο του Πολίτη, τα οποία παρατίθενται παρακάτω⁷¹ :

«Λαμβάνοντας, δε, ιδίως υπ' όψη τα προαναφερθέντα, οριζόμενα στην αιτιολογική έκθεση του Κανονισμού περί προτίμησης της εθελοντικής μεταφοράς, συνάγεται ευχερώς ότι στην υπό εξέταση περίπτωση δέον είναι όπως επιτραπεί η εθελοντική μεταφορά της υποβάλλουσας την παρούσα αναφορά και των θυγατέρων της από την Ελλάδα προς την Γερμανία. Ειδικότερα, η Διοίκηση πρέπει να προβεί άμεσα στην χορήγηση των

⁷⁰ <http://www.efsyn.gr/arthro/ste-aperripse-tin-prosfygi-kata-toy-hot-spot-sti-hio>

⁷¹ <http://www.presspublica.gr/g-tsiakalos-kyrie-synigore-tou-politi-os-politis-amfisvito-tin-egkyrotita-ton-syberasmaton-sas/>

απαραίτητων βεβαιωτικών της ταυτότητας εγγράφων στις εν θέματι (*laissez passer*) και να επιτρέψει, κατ' αυτόν τον τρόπο, την αναχώρησή τους με δικά τους έξοδα από την Θεσσαλονίκη με προορισμό την Γερμανία, προκειμένου να επανενωθούν με τα λοιπά μέλη της οικογένειάς τους.

Για τους λόγους αυτούς και επιφυλασσομένη για την άσκηση κάθε νόμιμου δικαιώματός της, η υποβάλλουσα την παρούσα αναφορά ζητά την γνωμοδότησή σας αναφορά με τα κάτωθι:

Συνεπάγεται παραβίαση των άρ. 3 και 8 της Ε.Σ.Δ.Α. η καθυστέρηση στην άμεση υλοποίηση της από 2.1.2017 απόφασης αναδοχής της ίδιας και των θυγατέρων της(ον.) HAMIDA(επ.) ALMAHMOUD (Χαμίντα Αλμαχμούντ) και (ον.) MARIAM (επ.) ALMAHMOUD (Μαριάμ Αλμαχμούντ) από την Γερμανία προκειμένου να επανενωθούν με τον σύζυγό της και τα έτερα δύο ανήλικα τέκνα της, τα οποία είναι αναγνωρισμένοι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας;

Πρέπει να εξετασθούν οι αιτήσεις της ίδιας και των ανηλίκων θυγατέρων της για χορήγηση διεθνούς προστασίας από το αναγνωρισμένο ως υπεύθυνο κατ' εφαρμογή του άρ. 9 του Κανονισμού Δουβλίνο III κράτος- μέλος, ήτοι από την Γερμανία;

Έχουν οι ελληνικές αρχές την υποχρέωση να χορηγήσουν στην υποβάλλουσα την παρούσα αναφορά και στα προαναφερθέντα τέκνα της άπαντα τα αναγκαία για την υλοποίηση της ανωτέρω απόφασης αναδοχής βεβαιωτικά της ταυτότητάς τους έγγραφα (*laissez passer*) και να τους δώσουν την δυνατότητα υλοποίησης της εν λόγω απόφασης με εθελοντική μεταφορά, η οποία θα πραγματοποιηθεί με εναλλακτικά των προτεινόμενων μέτρα (αναχώρηση των εν θέματι αλλοδαπών από την Θεσσαλονίκη με δικά τους έξοδα);».

Η γνωμοδότηση του κυρίου Γιώργου Π. Νικολόπουλου (Βοηθός Συνήγορος Πολίτη) της 27ης Μαρτίου 2017 που εστάλη στην Κεντρική Υπηρεσία Ασύλου – Τμήμα Εθνικής Μονάδας Δουβλίνου και κοινοποιήθηκε στον δικηγόρο κύριο Θ. Τσιάτσιο, εκπλήσσει για τη συντομία της. Σε ένα υπόμνημα με πολλές αναφορές σε σχετικά άρθρα της Σύμβασης II και III του Δουβλίνου (που καταστρατηγούνται ή, τουλάχιστον, δεν λαμβάνονται υπόψη από την Υπηρεσία Ασύλου) και σε αποφάσεις του ΕΔΔΑ (που κατοχυρώνουν το δικαίωμα του αιτήματος της κυρίας Feriial Ibrahim και της οικογένειάς της), η απάντηση περιορίζεται αποκλειστικά σε μια παράθεση του άρθρου 29 του Κανονισμού και, ως επακόλουθό της, στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχει θέμα αναίτιας καθυστέρησης από την πλευρά της διοίκησης. Ιδού το σύνολο της γνωμοδότησης:

«Στις 02.01.2017 η Γερμανία, ως υπεύθυνο κράτος μέλος, αποφάνθηκε θετικά σχετικά με το αίτημα αναδοχής.

Η προθεσμία, η οποία τίθεται εν προκειμένω για την ολοκλήρωση της εν λόγω διαδικασίας και τη μεταφορά των ενδιαφερομένων από το κράτος μέλος που υπέβαλε αίτημα προς το υπεύθυνο κράτος μέλος, είναι εξάμηνη. Ορίζει δε η παράγραφος 1 του άρθρου 29 του Κανονισμού το εξής: «Η μεταφορά του αιτούντος...από το κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα προς το υπεύθυνο κράτος μέλος πραγματοποιείται σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους που υπέβαλε το αίτημα, ύστερα από διαβούλευση μεταξύ των ενδιαφερομένων κρατών μελών, μόλις αυτό είναι πρακτικά δυνατόν και το αργότερο εντός προθεσμίας έξι μηνών από την αποδοχή του αιτήματος περί αναδοχής...».

... Κατόπιν των ανωτέρω, παρόλο που η πιθέμενη εξάμηνη προθεσμία δεν έχει παρέλθει ακόμη (υπογράμμιση Γ.Τ.), θα θέλαμε να μας ενημερώσετε για το στάδιο εξέλιξης της συγκεκριμένης υπόθεσης, δεδομένων των προβλημάτων υγείας που προαναφέρθηκαν».

Με άλλα λόγια, δεν υπάρχει αντίκρουση των επιχειρημάτων που προβάλλονται στο 8σέλιδο Υπόμνημα και απολύτως καμιά αναφορά στη σχετική νομολογία, παρά την αντίθετη πρόβλεψη του άρθρου 32 της αιτιολογικής έκθεσης του Κανονισμού 604/2013/ΕΕ, στο οποίο τονίζεται:

«Όσον αφορά τη μεταχείριση των προσώπων τα οποία εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, τα κράτη μέλη δεσμεύονται από τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από πράξεις του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένης της σχετικής νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων».

Το μόνο που υπάρχει στη γνωμοδότηση είναι μία αποσπασματική επίκληση ενός μόνον άρθρου του ίδιου Κανονισμού, με τρόπο, μάλιστα, που υπονοεί ότι αυτό δεν επιδέχεται ούτε διαφορετική ανάγνωση, ούτε έχει ανάγκη να κατανοηθεί σε συνδυασμό με άλλα άρθρα του ίδιου κανονισμού, ούτε απαιτείται να τύχει ερμηνείας στο πλαίσιο σχετικών αποφάσεων του ΕΔΔΑ. Παρεμπιπτόντως, η ίδια η Υπηρεσία Ασύλου δεν επικαλείται το άρθρο αυτό στις αποφάσεις της για τη μεταφορά, αλλά αναφέρεται αποκλειστικά στο άρθρο 26. Παρόλα αυτά, με αυτήν την απλή παράθεση της παρ. 1 του άρθρου 29, ουσιαστικά γνωμοδοτείται ότι δεν υπάρχει αναίτια καθυστέρηση, και ότι μόνον τα προβλήματα υγείας της αιτούσας θα μπορούσαν να προκαλέσουν παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη. Δηλαδή, η γνωμοδότηση φαίνεται να δικαιώνει τη συμπεριφορά της Διοίκησης σε ό,τι αφορά τον τρόπο οργάνωσης της μεταφοράς οικογενειών προσφύγων σε ανάδοχες χώρες (που πρέπει να γίνεται σε εφαρμογή των προβλεπόμενων από τη Σύμβαση του Δουβλίνου).

5. Έκθεση της οργάνωσης «Save the Children» για τα προσφυγόπουλα στα κέντρα φιλοξενίας

Όπως ανέφερε στις 15/3/2017 ο Independent, «απελπισμένα παιδιά-πρόσφυγες που είναι παγιδευμένα στην Ελλάδα αυτοτραυματίζονται και κάνουν απόπειρες αυτοκτονίας, ως αποτέλεσμα της καταστροφικής πολιτικής που ακολουθεί η ΕΕ, όπως αναφέρουν ανθρωπιστικές οργανώσεις»⁷².

Και συνεχίζει λέγοντας ότι περισσότεροι πρόσφυγες πεθαίνουν από ποτέ άλλοτε ενώ προσπαθούν να φτάσουν στην Ευρώπη, σχεδόν έναν χρόνο μετά την αμφιλεγόμενη συμφωνία με την Τουρκία, σε μια προσπάθεια να αποτραπεί το πέρασμα των προσφύγων στο Αιγαίο.

Η συμφωνία έχει πλήξει χιλιάδες πρόσφυγες που ζητούν άσυλο στην Ελλάδα, όπου ανθρωπιστικές οργανώσεις αναφέρουν ότι πολλά παιδιά είναι ανάμεσα

⁷² http://anemosanatropis.blogspot.gr/2017/03/blog-post_749.html

σε όσους -όλο και πιο πολλούς- πρόσφυγες προσπαθούν να αυτοκτονήσουν, έπειτα από μήνες εγκλωβισμού σε άθλια στρατόπεδα.

Μια έρευνα από την οργάνωση «Save the Children» αναφέρει ότι πάνω από 5.000 ανήλικα ζουν σε άθλιες συνθήκες, που οδηγούν σε μια αυξανόμενη κρίση ψυχικής υγείας. Σύμφωνα με την έκθεση της οργάνωσης, παιδιά από την ηλικία των 9 ετών αυτοτραυματίζονται και από την ηλικία των 12 ετών κάνουν απόπειρες αυτοκτονίας (μερικές φορές μάλιστα μαγνητοσκοπώντας τον εαυτό τους), ενώ γίνεται χρήση ναρκωτικών και αλκοόλ από τους εφήβους που πέφτουν θύματα εκμετάλλευσης από εμπόρους στα κέντρα φιλοξενίας.

Οι βίαιες διαμαρτυρίες και οι θάνατοι προκαλούν ψυχικά τραύματα στους νεότερους και πιο ευάλωτους πρόσφυγες, των οποίων οι οικογένειες λένε ότι φοβούνται πολύ να αφήνουν τα παιδιά τους να παίζουν μακριά από την επιτήρησή τους.

Όπως αναφέρει η Save the Children, κάποια από τα ασυνόδευτα παιδιά που βρίσκονται στους καταυλισμούς ζουν «σε κατάσταση 24ωρης επιβίωσης» και κοιμούνται σε βάρδιες προσπαθώντας να παραμείνουν ασφαλή, την ίδια ώρα που κάποια άλλα παιδιά εξαφανίζονται ή πληρώνουν διακινητές για να φύγουν από τα ελληνικά νησιά.

«Η συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας συνήφθη για να τερματιστούν οι ροές «παράτυπων μεταναστών» στην Ελλάδα, αλλά με ποιο κόστος;», λέει ο Andreas Ring, εκπρόσωπος της Save the Children. Και συνεχίζει: «Πολλά από αυτά τα παιδιά ξέφυγαν από τον πόλεμο μόνο και μόνο για να καταλήξουν σε στρατόπεδα κράτησης, τα οποία αποκαλούν «κόλαση» και στα οποία αισθάνονται περισσότερο ως ζώα παρά ως άνθρωποι».

Επίσης, η Save the Children περιγράφει τις συνθήκες στα κέντρα ως «εξευτελιστικές», υποστηρίζοντας πως παραπέμπουν σε κράτηση, αναγκάζοντας τους αιτούντες άσυλο να συγκρούονται για είδη πρώτης ανάγκης όπως κουβέρτες, στεγνά μέρη για ύπνο, τρόφιμα, ζεστό νερό και πρόσβαση σε υγειονομική περίθαλψη.

«Οι συνθήκες διαβίωσης τούς έχουν κάνει να χάσουν τις ελπίδες τους και να νιώθουν σαν ζώα και αντικείμενα – όχι ακριβώς άνθρωποι, αλλά κατώτερα ανθρώπινα όντα», αναφέρει μέλος της ΜΚΟ Praksis, όπως σημειώνεται στην αναφορά. Κάποια παιδιά, συμπληρώνεται, έχουν χάσει κάθε ελπίδα ότι θα φύγουν από την Ελλάδα και έχουν γίνει ανυπόμονα, καθώς και επιθετικά λεκτικά και σωματικά, ενώ άλλα έχουν στραφεί στα ναρκωτικά.

«Οι συνθήκες μετατρέπουν τα παιδιά από νεαρούς ανθρώπους που είναι ήρεμοι και γεμάτοι όνειρα, σε ανθρώπους που θέλουν να βλάψουν περιουσίες, άλλους, καθώς και τους εαυτούς τους», είπε ένα άλλο μέλος της Praksis.

6. Έκκληση του Επιτρόπου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης να καταργηθεί η κράτηση των μεταναστών

Την ιδιαίτερη ανησυχία του για την τάση ποινικοποίησης των προσφύγων και των μεταναστών σε όλη την Ευρώπη με βασικό όχημα την κράτηση εξέφρασε την 1^η Φεβρουαρίου 2017 ο επίτροπος Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης, Νιλς Μουίζνιεκς, ο οποίος ζητά από τα κράτη όχι απλώς να περιορίσουν την κράτηση, αλλά να την καταργήσουν, και μάλιστα κατά προτεραιότητα και πλήρως σε ό,τι αφορά την κράτηση παιδιών, ασυνόδευτων ή με την οικογένειά τους⁷³.

«Η κράτηση συνιστά υπερβολική παρέμβαση στην προσωπική ελευθερία των μεταναστών. Εμπειρογνώμονες έχουν επιβεβαιώσει τις επιβλαβείς επιπτώσεις της στην ψυχική υγεία των μεταναστών, ιδιαίτερα των παιδιών, που συχνά βιώνουν την κράτηση ως μια εμπειρία συγκλονιστική ή ακόμα και τραυματική», σημειώνει ο κ. Μουίζνιεκς.

Διευκρινίζει ότι η κατάργηση της κράτησης δεν σημαίνει ότι τα κράτη απεμπολούν τον τομέα της διαχείρισης των συνόρων ή ότι σταματούν να αποφασίζουν ποιος μπορεί να εισέλθει σε μια χώρα και ποιος μπορεί να παραμείνει.

Σημαίνει επένδυση σε εναλλακτικά μέτρα για την αποτελεσματική διαχείριση της μετανάστευσης, τα οποία δεν είναι τόσο υπερβολικά και επιβλαβή, επισημαίνει.

Σημειώνει επίσης ότι η κράτηση είναι πολύ δαπανηρή και ότι τα εναλλακτικά μέτρα, όπως η τακτική παρουσία στις αρχές, οι οικονομικές εγγυήσεις ή ο περιορισμός της ελευθερίας κυκλοφορίας μπορούν να εξοικονομήσουν πόρους που θα ήταν χρήσιμοι για τη βελτίωση της προστασίας των προσφύγων και μεταναστών, των συνθηκών υποδοχής τους και, ιδίως, για τη μακροπρόθεσμη ένταξη όσων παραμείνουν.

«Τα κράτη πρέπει να προσπαθήσουν να καταστήσουν τα εναλλακτικά μέτρα προσβάσιμα σε όσο γίνεται μεγαλύτερες ομάδες μεταναστών. Επιπλέον, δεν επαρκεί η ύπαρξη μόνο μιας μορφής εναλλακτικών μέτρων, όπως η εγγυοδοσία. Κάθε άτομο έχει τις δικές του ιδιαίτερες περιστάσεις και ανάγκες, οι οποίες πρέπει να ληφθούν υπόψη έως έναν βαθμό ώστε να εξασφαλιστεί ότι η κράτηση δεν είναι αναγκαία», επισημαίνει.

7. Έκφραση ανησυχίας της Ύπατης Αρμοστείας για τις αναφορές για άτυπες αναγκαστικές επιστροφές από την Ελλάδα στην Τουρκία

Στις 8 Ιουνίου 2017 η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (Υ.Α.) εκφράζει τη βαθιά ανησυχία της για τις συνεχιζόμενες αναφορές σχετικά με επιστροφές και επαναπροωθήσεις που φέρονται να λαμβάνουν χώρα στα χερσαία σύνορα μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας⁷⁴.

⁷³ <http://www.efsyn.gr/arthro/katargiste-tin-kratiji>

⁷⁴ Δελτίο Τύπου της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ, 8/6/2017

«Τέτοιου είδους ισχυρισμοί για άτυπες αναγκαστικές επιστροφές έχουν καταγραφεί ξανά στο παρελθόν και είναι ζωτικής σημασίας να τους διερευνήσουν διεξοδικά οι ελληνικές αρχές», δήλωσε ο Αντιπρόσωπος της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Ελλάδα, Philippe Leclerc. «Εάν επιβεβαιωθούν, θα πρόκειται για εξαιρετικά ανησυχητικά γεγονότα. Κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα να αναζητά και να απολαμβάνει άσυλο και αυτό συνιστά ένα θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα», πρόσθεσε.

Η Υ.Α. έχει εγείρει το ζήτημα αυτό στις ελληνικές αρχές, καλώντας επίσης για τη λήψη προληπτικών μέτρων ενάντια στις πρακτικές αυτές, συμπεριλαμβανομένων σαφών κανόνων για τις διαδικασίες στα σύνορα, ανεξάρτητων μηχανισμών παρακολούθησης και ενισχυμένων εσωτερικών ελεγκτικών μηχανισμών.

Η Υ.Α. υπογραμμίζει την υποχρέωση των κρατών στο πλαίσιο του διεθνούς δικαίου να παρέχουν σε όλους τους αιτούντες άσυλο πρόσβαση στις διαδικασίες ασύλου και προστασία απέναντι στην επαναπροώθηση ή την άτυπη αναγκαστική επιστροφή.

8. Επικύρωση ποινής κατά των διακινητών μεταναστών που κρατούσαν ως όμηρους μετανάστες σε χοιροστάσιο στον Πόρο

Στις 19/5/2017 ο Αρειος Πάγος επικύρωσε την ποινή της κάθειρξης των 10 ετών που είχε επιβληθεί σε δύο διακινητές, έναν Έλληνα και έναν Ιρακινό, οι οποίοι κρατούσαν κλειδωμένους σε χοιροστάσιο στον Πόρο Τροιζηνίας, κάτω από άθλιες συνθήκες, ομήρους 24 μετανάστες και μια μητέρα με το βρέφος της, προκειμένου να τους δώσει ο καθένας από 2.000 έως 3.500 δολάρια επιπλέον από αυτά που είχαν συμφωνήσει για το πέρασμά τους στην Ευρώπη⁷⁵. Με την ελπίδα μιας καλύτερης ζωής, 24 αλλοδαποί από ασιατικές χώρες (Αφγανοί επί το πλείστον και μια Σομαλή μαζί με το βρέφος της), συμφώνησαν με διακινητές στην Τουρκία να πληρώσουν από 5.000 έως 10.000 ευρώ ο καθένας προκειμένου να τους περάσουν στην Ελλάδα και από εκεί στις χώρες της Ευρώπης που επιθυμούσε ο καθένας τους.

Ακόμη, συμφωνήθηκε ότι το μεγαλύτερο μέρος από τα χρήματα που είχαν συμφωνήσει θα τα κατέβαλαν στη στους διακινητές της γείτονος και το υπόλοιπο θα το έδιναν στους εδώ διακινητές όταν έφταναν σώοι στην Ελλάδα. Οι περισσότεροι από τους μετανάστες είχαν συμφωνήσει στο ποσό των 10.000 δολαρίων. Έτσι, στην Τουρκία κατέβαλαν τα 8.000 δολάρια και στην Ελλάδα θα έδιναν τα υπόλοιπα 2.000 δολάρια.

Πράγματι, το ταχύπλοο που μετέφερε τους μετανάστες ξεκίνησε από τα παράλια της Τουρκίας ένα βράδυ του Μαΐου του 2006 και έφτασε στη βορειοανατολική Πελοπόννησο τις πρώτες πρωινές ώρες της επόμενης μέρας. Με το που αποβιβάστηκαν από το ταχύπλοο, τους περίμεναν οι δύο

⁷⁵ http://anemosanatropis.blogspot.gr/2017/05/blog-post_362.html?sref=fb

διακινητές οι οποίοι σε μικρή απόσταση από την παραλία είχαν αφήσει ένα κόκκινο αγροτικό φορτηγάκι.

Για να μεταφέρουν όλους τους μετανάστες στην καρότσα του αγροτικού αυτοκινήτου έκαναν δύο δρομολόγια. Κατά τη μεταφορά, όμως, τους έλεγαν ότι έπρεπε να τους δώσουν πλέον του συμφωνηθέντος ποσού 2.000-3.500 δολάρια ο καθένας προκειμένου να τους απελευθερώσουν.

Ετσι, αντί να προωθηθούν στις χώρες της Ευρώπης που ήθελαν, τους κλείδωσαν σε χοιροστάσιο το οποίο ήταν σε ερημική, δύσβατη περιοχή του Πόρου. Το χοιροστάσιο λειτουργούσε κανονικά, ήταν μεγάλο σε έκταση και δεν ήταν περιφραγμένο, όπως περιγράφεται στη δικαστική απόφαση.

Οι διακινητές τούς απειλούσαν ότι δεν θα τους ελευθέρωναν μέχρι να ειδοποιήσουν τους συγγενείς τους να στείλουν το επιπλέον ποσό που απαιτούσαν. Μάλιστα, για τον σκοπό αυτό τους έδιναν κινητά τηλέφωνα προκειμένου να τους πουν να στείλουν τα χρήματα.

Ολη τη διάρκεια της ομηρίας, η οποία διήρκεσε περίπου 5 ημέρες, οι διακινητές τούς έδιναν ελάχιστη τροφή. Αλλοτε ντομάτες με ψωμί και άλλοτε ψωμί με κρεμμύδια. Στην κατάθεσή τους οι όμηροι χαρακτήρισαν τις συνθήκες κράτησής τους άθλιες, ενώ οι δικαστές επισημαίνουν ότι «η παρασχεθείσα εις αυτούς τροφή ήτο ελαχίστη, διά να εξασθενήσουν ψυχικώς και σωματικώς και να ελαχιστοποιηθεί η πιθανότης αντιδράσεώς των».

Ενοπλοι τους φρουρούσαν όλο το 24ωρο, ενώ έξω από το χοιροστάσιο υπήρχε ένας νεαρός με κυνηγετικό όπλο και ένας δεύτερος με μαχαίρι. Κάθε πρωί τους έβγαζαν για λίγη ώρα στο προαύλιο.

Για όσο χρόνο βρίσκονταν στην αυλή «οι δύο φρουροί τούς καθιστούσαν σαφές ότι σε περίπτωση που θα επιχειρούσαν να διαφύγουν, θα πραγματοποιούσαν την απειλή τους και ότι αν δεν κατέβαλαν το χρηματικό ποσό που απαιτούσαν θα τους σκότωναν, αποτρέποντάς τους έτσι να επιχειρήσουν να διαφύγουν, ασκώντας τους παράλληλα και ψυχολογική βία», όπως αναφέρει η απόφαση.

Ωστόσο, ένα πρωί, κάποιος από τους ομήρους μπόρεσε να δραπτετεύσει. Έκανε οτοστόπ σε φορτηγό και στη συνέχεια ενημέρωσε την Αστυνομία, η οποία διεξήγαγε επιχείρηση στο χοιροστάσιο. Ωστόσο, στη θέα των αστυνομικών ο ένας φρουρός ξεκλείδωσε την πόρτα της αποθήκης και φώναξε στα αραβικά «Αστυνομία φύγετε», ενώ ο δεύτερος με το κυνηγετικό του όπλο άρχισε να πυροβολεί τους αστυνομικούς.

Στην προσπάθεια των αστυνομικών να καλυφθούν από τους πυροβολισμούς οι δύο φρουροί διέφυγαν ενώ στη συνέχεια συνελήφθησαν οι διακινητές.

Ακόμη, κατασχέθηκαν φυσίγγια κυνηγετικού όπλου, ένα φλόμπερ, πέντε κινητά τηλέφωνα, ένα κόκκινο αγροτικό φορτηγάκι, μια μοτοσυκλέτα χωρίς πινακίδες κυκλοφορίας, ένα χειρόγραφο σημείωμα στο οποίο αναγραφόταν η ένταση των ανέμων σε συγκεκριμένες περιοχές την ημέρα όπου οι μετανάστες πέρασαν με το ταχύπλοο από την Τουρκία στη χώρα μας κ.λπ.

Από το Πενταμελές Εφετείο Πειραιά οι δύο διακινητές καταδικάστηκαν για αρπαγή από κοινού σε κάθειρξη 10 ετών ο καθένας. Στη συνέχεια άσκησαν αναίρεση στον Αρειο Πάγο, την οποία όμως απέρριψαν οι δικαστές επικυρώνοντας παράλληλα την εφετειακή ποινή.

9. Απόρριψη από την Ολομέλεια του Συμβουλίου Επικρατείας των αιτήσεων των δύο Σύρων που ζητούσαν να μην επιστρέψουν στην Τουρκία, κρίνοντας ότι η Τουρκία είναι ασφαλής χώρα για εκείνους

Στις 22/09/2017 η Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣΤΕ) απέρριψε όλους τους ισχυρισμούς δύο Σύρων προσφύγων οι οποίοι ζητούσαν να μην επαναπροωθηθούν στην Τουρκία⁷⁶. Έκρινε, εξάλλου, ότι για τους εν λόγω δύο Σύρους η γείτονα χώρα θεωρείται ασφαλής.

Αναλυτικότερα, η Ολομέλεια του ΣΤΕ, με τις υπ' αριθμ. 2347 και 2348/2017 αποφάσεις της, έκρινε αβάσιμους όλους τους ισχυρισμούς δύο Σύρων προσφύγων που ζητούσαν να μην επιστρέψουν στην Τουρκία και να ακυρωθούν οι αποφάσεις της Επιτροπής Ασύλου, με τις οποίες είχαν απορριφθεί ως απαράδεκτα τα αιτήματα των Σύρων να τους αναγνωριστεί η ιδιότητα του πρόσφυγα και να τους παρασχεθεί άσυλο στην Ελλάδα.

Συγκεκριμένα, η Ολομέλεια στις δύο αποφάσεις της αναφέρεται στο γεγονός ότι η Τουρκία έχει κυρώσει τη Σύμβαση της Γενεύης, και έχει συμφωνήσει κοινό σχέδιο δράσης με την Ευρωπαϊκή Ένωση για τη στήριξη των Σύρων υπηκόων που απολαύουν διεθνούς προστασίας. Παράλληλα, στις αποφάσεις του ΣΤΕ επισημαίνεται ότι τα δύο αυτά άτομα, που μπήκαν στην Ελλάδα μέσω Τουρκίας, έχουν σύνδεσμο στη γείτονα, καθώς εκεί βρίσκεται η οικογένειά τους και συγγενείς τους.

Η Ολομέλεια του ΣΤΕ, με πρόεδρο τον Νικόλαο Σακελλαρίου και εισηγητή τον σύμβουλο Επικρατείας Ηλία Μάζο, θεώρησε ότι η Τουρκία είναι ασφαλής χώρα όταν δεν υπάρχει ο κίνδυνος σοβαρής βλάβης (όπως να υποστούν βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία) για τους πρόσφυγες που πρόκειται να επαναπροωθηθούν.

⁷⁶ <https://www.efsyn.gr/arthro/ste-asfalisi-triti-hora-i-toyrkia>

Επίσης, οι δικαστές σημειώνουν ότι ο νόμος 4375/2016 προβλέπει ότι οι ελληνικές αρχές απορρίπτουν αίτηση διεθνούς προστασίας ως απαράδεκτη εάν κρίνουν ότι μια χώρα συνιστά ασφαλή τρίτη χώρα για τον αιτούντα άσυλο και ότι κατά τον νόμο 4375/2016 ένα κράτος θεωρείται ασφαλής τρίτη χώρα για έναν συγκεκριμένο πρόσφυγα όταν πληρούνται σωρευτικά τα κριτήρια του εν λόγω νόμου, η «συνδρομή των οποίων εξετάζεται ανά περίπτωση και για κάθε αιτούντα χωριστά».

Ακόμη, η Ολομέλεια του ΣτΕ, αναφέρει ότι οι Επιτροπές Προσφύγων απορρίπτουν αίτηση διεθνούς προστασίας ως απαράδεκτη όταν κρίνουν ότι μια χώρα συνιστά ασφαλή τρίτη χώρα για τον πρόσφυγα που έχει υποβάλει την αίτηση.

Εξάλλου, οι σύμβουλοι Επικρατείας έκριναν αβάσιμους τους ισχυρισμούς των δύο συγκεκριμένων προσφύγων περί απειλής της ζωής τους και της ελευθερίας τους σε περίπτωση που οδηγηθούν στην Τουρκία, με το σκεπτικό ότι αυτό δεν προκύπτει από κανένα στοιχείο

Παράλληλα, η Ολομέλεια του ΣτΕ, απέρριψε όλους τους λόγους που προέβαλαν οι δύο Σύροι ότι δηλαδή παραβιάζονται: 1) διατάξεις του Συντάγματος, όπως είναι τα άρθρα 8, 26, 43, 87, 89 και 90, 2) οι σχετικές διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, 3) οι αρχές του φυσικού δικαστή και της αμεροληψίας, 4) οι διατάξεις περί κακής σύνθεσης της Ανεξάρτητης Επιτροπής Προσφύγων, κ.λπ.

Τέλος, η Ολομέλεια του ΣτΕ απέρριψε τους ισχυρισμούς τους περί παραβίασης της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

10. Συνήγορος Παιδιού: Αναξιοπρεπείς οι συνθήκες διαβίωσης για πολλούς ανήλικους πρόσφυγες στην Ελλάδα

Παρά τη μεγάλη κινητοποίηση από τις ελληνικές αρχές μετά τη συμφωνία μεταξύ ΕΕ-Τουρκίας για το προσφυγικό και τους πακτωλούς χρημάτων από την ΕΕ (μόνο από το Χρηματοδοτικό Μέσο Στήριξης Έκτακτης Ανάγκης έχουν εισρεύσει στην Ελλάδα μέσω ΜΚΟ 198 εκατομμύρια ευρώ), οι συνθήκες διαβίωσης αλλά και η διασφάλιση των δικαιωμάτων των παιδιών που μετακινούνταν από τρίτες χώρες με ή χωρίς τις οικογένειές τους και που παρέμεναν αναγκαστικά στην Ελλάδα, καθίσταται σε πολλές περιπτώσεις προβληματική χωρίς να πληρούνται οι προδιαγραφές αξιοπρεπούς διαβίωσης⁷⁷.

Αυτό είναι το βασικό συμπέρασμα που προκύπτει από την έκθεση του Συνηγόρου του Παιδιού με την υποστήριξη της Ελληνικής Επιτροπής της

77

http://ergasianet.gr/2017/05/03/%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%AE%CE%B3%CE%BF%CF%81%CE%BF%CF%82-%CF%80%CE%B1%CE%B9%CE%B4%CE%B9%CE%BF%CF%8D-%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%BE%CE%B9%CE%BF%CF%80%CF%81%CE%B5%CF%80%CE%B5%CE%AF%CF%82-%CE%BF%CE%B9-%CF%83/?utm_source=dlvr.it&utm_medium=facebook

UNICEF για τα δικαιώματα των παιδιών που μετακινούνται στην Ελλάδα, που δόθηκε στη δημοσιότητα στις 3/5/2017.

Στην έκθεση σημειώνεται ότι η μεταφορά μεγάλου αριθμού παιδιών με τις οικογένειές τους σε διαμερίσματα και ξενοδοχεία υπήρξε σημαντική και αναγκαία παρά τις ελλείψεις και την μη συντονισμένη συνεργασία μεταξύ φορέων, ενώ οι συνεχείς μετακινήσεις κατά τους τελευταίους μήνες του προηγούμενου έτους έκαναν εμφανέστερες τις προϋπάρχουσες αδυναμίες καταγραφής και εντοπισμού των ευάλωτων ομάδων και των παιδιών.

Σημειώνεται ότι έως σήμερα δεν υφίσταται επίσημο σύστημα καταγραφής για την συνεκτική συλλογή στοιχείων σχετικά με τη σύνθεση του πληθυσμού των παιδιών, στη βάση ενιαίων δεικτών σε όλο το πλέγμα των δομών φιλοξενίας, που να επιτρέπει τον άμεσο γεωγραφικό εντοπισμό τους ώστε να αξιολογούνται έγκαιρα οι ανάγκες παρεμβάσεων για τη διασφάλιση της προστασίας τους.

Από τα περίπου 64.000 ανήλικα άτομα που εκτιμάται ότι εισήλθαν στη χώρα το 2016, στο τέλος του χρόνου υπολογίζεται ότι παρέμειναν στην Ελλάδα 21.000. Μεταξύ αυτών, εκτιμάται ότι περίπου 7.500 – 8.500 παιδιά φιλοξενούνταν στις 34 επίσημες ανοιχτές δομές προσωρινής φιλοξενίας που λειτουργούσαν στην ενδοχώρα και περίπου πάνω από 6.000 παιδιά βρίσκονταν σε διαμερίσματα και ξενοδοχεία στο πλαίσιο του προγράμματος στέγασης της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες.

Αναφορικά με τα ασυνόδευτα ανήλικα, όπως είπε κατά τη διάρκεια της παρουσίασης της έκθεσης ο Συνήγορος του Παιδιού κ. Γιώργος Μόσχος, αυτή τη στιγμή στη Ελλάδα βρίσκονται περίπου 2000 ασυνόδευτα ανήλικα εκ των οποίων τα 1200 περίπου βρίσκονται σε 55 ειδικές δομές φιλοξενίας.

Τα υπόλοιπα φιλοξενούνται σε άλλους χώρους, οι όποιοι μπορεί να είναι ανοιχτές δομές, διαμερίσματα όπου μένουν μαζί με κάποιο συγγενικό τους πρόσωπο ή κέντρα φιλοξενίας στα οποία έχουν δημιουργηθεί ειδικοί χώροι. Ο κ. Μόσχος χαρακτήρισε σημαντικό το γεγονός ότι δεν υφίσταται πλέον η πρακτική της κράτησης.

Όπως είπε ο κ. Μόσχος στο CNN Greece, από τα 2.000 ασυνόδευτα τα 320 βρίσκονται σε νησιά, εκ των οποίων 200 στη Μυτιλήνη και από αυτούς τους ανήλικους κάποιες ειδικές περιπτώσεις μετακινούνται στην ενδοχώρα.

Ως προς την πρόσβαση σε διεθνή προστασία, σημειώνεται ότι τα αιτήματα ασύλου των ανηλίκων το 2016 φτάνουν περίπου στο 38% των συνολικών υποβληθέντων αιτημάτων, ενώ 2.352 αντιστοιχούν σε ασυνόδευτα παιδιά. Παρά τις προσπάθειες ενίσχυσης του συστήματος ασύλου, η πρόσβαση υπήρξε αργή και οι διαδικασίες χρονοβόρες, ενώ για μεγάλο μέρος του πληθυσμού, μεταξύ των οποίων και ασυνόδευτοι ανήλικοι, η ολοκλήρωση της καταγραφής των αιτημάτων βρίσκεται σε εκκρεμότητα για μεγάλο διάστημα, που φτάνει ακόμα ως και τους δέκα μήνες στις περιοχές των νησιών, δημιουργώντας στα παιδιά και τις οικογένειές τους ανασφάλεια και αβεβαιότητα σχετικά με το μέλλον τους. Ο κ. Μόσχος επεσήμανε ότι χρειάζονται περισσότερες δομές μικρής δυναμικότητας, για ανήλικα, «που να

δίνουν την αίσθηση της οικογενειακής εστίας», μέχρι τριάντα θέσεων γιατί διαφορετικά δημιουργούνται τριβές και είναι δύσκολος ο έλεγχος.

Το θέμα με τα ασυνόδευτα ανήλικα εξελίχθηκε προς τη σωστή κατεύθυνση παρά το γεγονός ότι οι δομές δεν αρκούν. Αξίζει να σημειωθεί ότι ενώ το Μάρτιο του 2016 η δυναμικότητα των ξενώνων για ανήλικα ήταν 423 θέσεις το Δεκέμβριο έφτασε τις 1252 θέσεις.

11. Συστάσεις της Ύπατης Αρμοστείας προς την Ελλάδα για το προσφυγικό

Σειρά συστάσεων προς την Ελλάδα για τη διαχείριση του προσφυγικού έκανε στις 31/3/2017 η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ σημειώνοντας ότι πρέπει να αντιμετωπιστούν «σημαντικές προκλήσεις σχετικά με την υποδοχή, την καταγραφή, την εξέταση των αιτημάτων ασύλου και την εξεύρεση λύσεων εξακολουθούν να υφίστανται, προκαλώντας σημαντικούς κινδύνους για την προστασία και την ασφάλεια»⁷⁸.

Η Ύπατη Αρμοστεία απευθύνει έκκληση για τη διασφάλιση της δυνατότητας καταγραφής και εξέτασης αιτημάτων ασύλου, επισημαίνοντας ότι είναι ανάγκη να αντιμετωπιστεί η αδυναμία πλήρους εξέτασης των αιτημάτων ασύλου σε ένα λογικό χρονικό πλαίσιο.

Επίσης, ζητά το ελληνικό κράτος να περιορίζει αυστηρά την χρήση του περιορισμού της ελευθερίας για τους νεοαφιχθέντες στον απολύτως ελάχιστο αναγκαίο χρόνο που χρειάζεται για την ταυτοποίηση και την καταγραφή, εξαιρώντας πλήρως τα παιδιά.

Η Ύπατη Αρμοστεία συστήνει και στην Υπηρεσία Ασύλου να αναπτύξει άμεσα σε στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο, ένα ολοκληρωμένο σχέδιο για την ενίσχυση των θεσμών που θα επιτρέπουν την ταχεία πλήρη καταγραφή και την εξέταση των αιτημάτων ασύλου.

Σχετικά με την άμεση αντιμετώπιση των ελλείψεων στα νησιά, η Ύπατη Αρμοστεία επισημαίνει ότι ο στόχος για το 2017 πρέπει να είναι η γρήγορη εξέταση των αιτημάτων ασύλου και η αύξηση των μεταφορών προς την ενδοχώρα με την εφαρμογή τριών μέτρων:

- την αύξηση του ρυθμού καταγραφής,
- τη σημαντική αύξηση του αριθμού των ατόμων που μεταφέρονται προς την ενδοχώρα,
- τη βελτίωση των συνθηκών υποδοχής.

Για την ενδοχώρα η Ύπατη Αρμοστεία κάνει έκκληση για κατάρτιση σχεδίου για ένα επαρκές και βιώσιμο σύστημα υποδοχής, με άμεσο κλείσιμο των ακατάλληλων χώρων φιλοξενίας (κυρίως των αποθηκών στην κεντρική Μακεδονία και του Ελληνικού στην Αττική) και τη μετάβαση σε ένα βιώσιμο σύστημα υποδοχής που να βασίζεται σε περισσότερες ευκαιρίες στέγασης σε αστικές περιοχές.

⁷⁸<http://www.naftemporiki.gr/story/1218822/prosfugiko-sustaseis-tis-upatis-armosteias-pros-tin-ellada>

Προτεραιότητα της Ύπατης Αρμοστείας είναι και η παροχή κατάλληλης φροντίδας για τα παιδιά, με φιλοξενία των ασυνόδευτων, έμφαση στη δημιουργία μορφών εναλλακτικής φροντίδας (φιλοξενία σε οικογένειες και εποπτευόμενη ανεξάρτητη διαβίωση για τα μεγαλύτερα παιδιά) και εξειδικευμένη υποστήριξη με βάση το βέλτιστο συμφέρον τους, όπως ταυτοποίηση και κατάλληλη αξιολόγηση της ηλικίας τους, εντοπισμό της οικογένειάς τους και παροχή κατάλληλης φροντίδας.

Στον τομέα της πρόληψης και αντιμετώπισης της σεξουαλικής και έμφυλης βίας, η Ύπατη Αρμοστεία υπογραμμίζει ότι οι συνθήκες σε κάποιους χώρους φιλοξενίας στην Ελλάδα εκθέτουν γυναίκες, άντρες και παιδιά στη σεξουαλική βία, κακοποίηση και εκμετάλλευση, καθώς και στην ενδοοικογενειακή βία. Επίσης, σημειώνει ότι οι περιορισμένες ευκαιρίες βιοπορισμού αυξάνουν περαιτέρω τον κίνδυνο σεξουαλικής εκμετάλλευσης και εμπορίας ανθρώπων, ενώ ο εντοπισμός, η παραπομπή και η παροχή υπηρεσιών στους επιζησαντες σεξουαλικής ή έμφυλης βίας είναι ανεπαρκής.

Ο διεθνής οργανισμός προτείνει τρεις άξονες:

- την πρόληψη της σεξουαλικής και έμφυλης βίας μέσω της δημιουργίας χώρων φιλοξενίας, με επαρκείς ελάχιστες προδιαγραφές υποδοχής και μηχανισμούς πρόληψης,
- τον έγκαιρο εντοπισμό των επιζησάντων σεξουαλικής και έμφυλης βίας, και
- τη συστηματική παραπομπή τους στους αρμόδιους φορείς και τη διασφάλιση της ποιοτικής και επαρκούς κάλυψης των παρεχομένων υπηρεσιών (νομική, ιατρική, ψυχοκοινωνική υποστήριξη και πρόσβαση σε ασφαλείς δομές).

Επίσης, ο διεθνής οργανισμός ζητά τη θέσπιση σαφών δομών συντονισμού με όλους τους ανθρωπιστικούς φορείς, ώστε να διασφαλισθεί μια συνεκτική και αποτελεσματική ανταπόκριση. Στο πλαίσιο αυτό, επισημαίνει ότι ένα σχέδιο δράσης πρέπει να καταρτιστεί από το υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής, το οποίο να αναφέρει με σαφήνεια τους αναμενόμενους ρόλους και αρμοδιότητες.

Όσον αφορά στις μετεγκαταστάσεις και οικογενειακές επανενώσεις, ο διεθνής οργανισμός ζητά την επιτάχυνση του ρυθμού, και κάνει έκκληση για περισσότερη αλληλεγγύη και επιμερισμό της ευθύνης μεταξύ όλων των κρατών στην Ευρώπη.

Τέλος, προτείνει να ενισχυθεί η χρηματική βοήθεια, να δοθεί η δυνατότητα στα παιδιά να παρακολουθούν μαθήματα σε κανονικά σχολεία και να έχουν οι πρόσφυγες καλύτερη πρόσβαση σε υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας, μαθήματα γλώσσας και επαγγελματικού προσανατολισμού, καθώς και σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και εύρεσης εργασίας.

12. Έρευνα των συνθηκών διαβίωσης των προσφύγων από το Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Human Rights Watch)

Με μελανά χρώματα περιέγραψαν στις 5/10/2017 οι ερευνήτριες της οργάνωσης Παρατηρητήριο Ανθρώπινων Δικαιωμάτων (Human Rights Watch), τις συνθήκες διαβίωσης των προσφύγων στην Μόρια της Λέσβου και στα άλλα νησιά, όπου υπάρχουν hot spots, παρουσιάζοντας στις αρμόδιες κοινοβουλευτικές Επιτροπές τα ευρήματα των ερευνών τους από τις

επισκέψεις τους στα ελληνικά νησιά και με επίκεντρο τα δικαιώματα των προσφύγων, των αιτούντων άσυλο και των μεταναστών με αναπηρία στη χώρα μας⁷⁹.

Η ερευνήτρια Ερμίνα Τσερίμοβιτς περιγράφει: «Από αυτή την εβδομάδα οι σχεδόν 5.000 άνθρωποι είναι παγιδευμένοι εκεί χωρίς αξιοπρεπή πρόσβαση σε σωστό καταφύγιο, νερό, υγιεινή ή προστασία. Καθώς περπατάει κανείς και πηγαίνει στον καταυλισμό της Μόρια, βλέπει δεκάδες άτομα, πολλά εκ των οποίων παιδάκια, στριμωγμένα σε μικροσκοπικά αντίσκηνα και πέφτει η θερμοκρασία. Μια φορά υπήρξε βροχόπτωση και όλα τα αντίσκηνα επέτρεπαν στο νερό να μπει στο εσωτερικό και οι άνθρωποι ήταν απελπισμένοι, γιατί όλες οι μικρές κουβερτούλες που είχαν ήταν όλες βρεγμένες.

»Δεν υπάρχει νερό στη Μόρια και ο κόσμος έχει πρόσβαση στο νερό μόνο τρεις φορές την ημέρα για 30-40 λεπτά. Δεν υπάρχει ζεστό νερό. Είδαμε να φτάνει το νερό και μικρά παιδάκια, από τεσσάρων ετών και πάνω, να τρέχουν ξυπόλητα στο βραχώδες έδαφος με μπουκάλια στα χεράκια τους προσπαθώντας να τα γεμίσουν και να παλέψουν για το νερό μαζί με 4.000 άλλους ανθρώπους.».

Κάθε μέρα βλέπαμε μικρά παιδάκια, τα οποία τουρτούριζαν και ήταν έξω με τα εσώρουχα τους, ενώ οι μητέρες τούς έριχναν νερό στο κεφάλι προσπαθώντας να τα καθαρίσουν και να τα προστατεύσουν από τις ψείρες και από την ψύρα. Αυτό που επίσης μας σοκάρει, ήταν ότι παρόλο που η ελληνική κυβέρνηση και άλλοι υπεύθυνοι για το Hot Spot της Μόρια γνωρίζουν ότι η Μόρια δεν είναι προσβάσιμη σε ανθρώπους με αναπηρία, εμείς συναντήσαμε πολλούς ανθρώπους με αναπηρία, οι οποίοι ζουν εκεί και για αυτούς, κυριολεκτικά, δεν υπάρχει η παραμικρή πρόσβαση στα ντους ή στις τουαλέτες, που είναι απολύτως απροσπέλαστες. Συναντήσαμε ένα νέο άνθρωπο που ζούσε στη Μόρια για δύο μήνες και δεν κατάφερε να κάνει ούτε ένα ντους. Πήραμε συνέντευξη από πολλές μόνες γυναίκες, οι οποίες ζούσαν στη Μόρια και είχαν παιδάκια και μας είπαν ότι ένιωθαν αγωνία κάθε μέρα λόγω της παρενόχλησης που αντιμετώπιζαν από τους άντρες των καταυλισμών.

»Κυριολεκτικά κάθε άνθρωπος, μας μίλησε για καυγάδες που ξεσπούν κάθε νύχτα, με την αστυνομία να στέκεται άπρακτη και να μην κάνει το παραμικρό για να προστατεύσει τους ανθρώπους. Όλοι λένε τι θα κάνουμε, θα ζούμε στα αντίσκηνα όταν θα έρθει ο χειμώνας; Οι ψυχολόγοι, που δουλεύουν στη Μόρια, μαζί με τους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο που ρωτήσαμε, μας επιβεβαίωσαν ότι πολλοί προσπάθησαν να βάλουν τέλος στη ζωή τους λόγω της απίστευτης αγωνίας και του συναισθηματικού πόνου που βιώνουν λόγω αυτών των συνθηκών».

Οι κυρίες Εύα Κοσσέ και Emina Cerimonic, μετά από εννεαήμερη αποστολή στην Λέσβο, όπου διεξήγαγαν ενδελεχή έρευνα και μίλησαν με δεκάδες πρόσφυγες για την κατάσταση εκεί, ανέφεραν πως εκεί βρίσκονται «στην

⁷⁹ <http://news.in.gr/greece/article/?aid=1500165943>

κυριολεξία εγκλωβισμένοι σε απάνθρωπες συνθήκες» άντρες, γυναίκες και παιδιά.

«Παρακολουθώ στενά την κατάσταση στα νησιά από την αρχή της προσφυγικής κρίσης, από το 2015, κι έχω να πω ότι είναι η πρώτη φορά από τότε που διεξάγω έρευνες στα νησιά, που βλέπω την κατάσταση στην Μόρια, να είναι τόσο άσχημη για όλους και πόσο μάλλον για τα άτομα με αναπηρία, που είναι εγκλωβισμένα εκεί» είπε η κ. Κοσσέ, κρούοντας τον κώδωνα του κινδύνου για την «πάρα πολύ άσχημη κατάσταση στα νησιά και ειδικά στη Λέσβο».

«Χιλιάδες άνθρωποι ζητούν προστασία και ασφάλεια, είναι παγιδευμένοι σε επιδεινούμενες συνθήκες, μέσω ενός κύματος νέων αφίξεων, που αποτελούνται, κυρίως, από γυναίκες και παιδιά. Χαρακτηριστικά, τα στατιστικά του Σεπτεμβρίου για τη Λέσβο, από τα σχεδόν 3.000 άτομα η πλειοψηφία ήταν παιδιά και ο υπόλοιπος πληθυσμός χωρίζεται σε γυναίκες και άνδρες. Ένα πολύ μεγάλο ποσοστό των ανθρώπων αυτών ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες, σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, ομάδες που πρέπει, να προστατεύονται όπως τα άτομα με αναπηρίες, τα θύματα βασανιστηρίων, τα παιδιά, οι ηλικιωμένοι, οι γυναίκες μόνες, οι μονογονεϊκές οικογένειες.

»Ενώ θα έπρεπε να προστατεύονται και να μεταφέρονται στην ενδοχώρα σε κατάλληλες και ανθρώπινες δομές, περπατώντας στην Μόρια την τελευταία εβδομάδα αντικρίσαμε ανθρώπους σε αναπηρικά καροτσάκια, αντικρίσαμε γυναίκες μόνες, ηλικιωμένους και εκατοντάδες, εάν όχι χιλιάδες, παιδιά, συμπεριλαμβανομένων νεογέννητων παιδιών. Ακόμα πιο ανησυχητικό όμως, είναι το γεγονός, πως αντικρίσαμε χιλιάδες ανθρώπους σε απόγνωση», περιέγραψε η κ. Κοσσέ και προσέθεσε πως η πολιτική περιορισμού στα νησιά, προκειμένου να εφαρμοσθεί η συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας έχει καταστρεπτικές συνέπειες για την ψυχική υγεία των ανθρώπων.

«Στην ουσία, δημιουργεί ψυχικά προβλήματα. Ο εγκλωβισμός αυτός, όπου 5.000 άνθρωποι βρίσκονται στοιβαγμένοι μέσα στη Μόρια, η οποία είναι σχεδιασμένη για να φιλοξενεί 2.000 άτομα, δημιουργεί ψυχικά προβλήματα» είπε.

Οι δύο ερευνήτριες παρακίνησαν την Επιτροπή να αποστείλει ερωτήματα στα υπουργεία και την κυβέρνηση για τον τρόπο που προτίθενται να αντιμετωπίσει την κατάσταση.

13. Αίτηση ακύρωσης του περιορισμού της κυκλοφορίας προσφύγων στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου εκ μέρους του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες

Στις 26/10/2017 το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες (ΕΣΠ) προσέβαλε με αίτηση ακύρωσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας την απόφαση της Υπηρεσίας Ασύλου που επέβαλε περιορισμό κυκλοφορίας των αιτούντων διεθνή προστασία στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου⁸⁰.

⁸⁰ Δελτίο Τύπου του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες, 26/10/2017

Η παραπάνω απόφαση, παραβιάζοντας το ελληνικό Σύνταγμα και τις διεθνείς συνθήκες που δεσμεύουν τη χώρα, επέβαλε περιορισμό κυκλοφορίας σε όσους υποβάλλουν αίτηση διεθνούς προστασίας στα Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου Λέσβου, Χίου, Σάμου, Λέρου, Κω και Ρόδου. Η απόφαση της Υπηρεσίας Ασύλου στερείται ειδικής και ορισμένης εξουσιοδότησης για την έκδοσή της, δεν έχει επαρκή αιτιολογία ως προς τη λήψη του ως άνω μέτρου που περιορίζει την ελευθερία μετακίνησης όλων των αιτούντων διεθνή προστασία, προσβάλλει την αρχή της αναλογικότητας, ενώ είναι επίσης αντίθετη και με την Οδηγία σχετικά με τις ελάχιστες συνθήκες υποδοχής αιτούντων άσυλο.

Η σχετική Οδηγία, ναί μεν παρέχει τη δυνατότητα επιβολής περιορισμών κυκλοφορίας, μόνο όμως για λόγους δημοσίου συμφέροντος, δημοσίας τάξης ή για λόγους ταχείας και αποτελεσματικής εξέτασης της αίτησης διεθνούς προστασίας, οι οποίοι δεν συντρέχουν στη συγκεκριμένη περίπτωση. Ακόμα, ο περιορισμός στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου θίγει όλα τα δικαιώματα επαρκών συνθηκών φιλοξενίας, εκπαίδευσης, ειδικών συνθηκών μεταχείρισης ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού και λοιπών δικαιωμάτων που προβλέπονται από τις ως άνω διατάξεις ως προϋπόθεση επιβολής του σχετικού μέτρου.

Οι συνθήκες υποδοχής των προσφύγων στα ελληνικά νησιά έχουν επικριθεί πολλάκις από ελληνικούς και διεθνείς οργανισμούς, με πιο πρόσφατες τις εκκλήσεις της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για βελτίωση των συνθηκών στα ελληνικά νησιά, ενόψει και του επικείμενου χειμώνα, καθώς και την έκκληση 19 ελληνικών και διεθνών οργανώσεων προς τον Πρωθυπουργό της χώρας, που συνυπέγραψε μεταξύ άλλων και το ΕΣΠ, και καλεί στην αποσυμφόρηση των νησιών, με τη μεταφορά προσφύγων στην ηπειρωτική χώρα και την παροχή κατάλληλων καταλυμάτων και υπηρεσιών.

5. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΡΑΤΣΙΣΤΙΚΗΣ ΒΙΑΣ

A) Ενδεικτική περιπτωσιολογία κρουσμάτων που σχετίζονται με ρατσιστική βία

1. Ακραία ρατσιστική επίθεση σε λεωφορείο του ΟΑΣΑ

Θύμα μιας άνευ προηγουμένου ρατσιστικής επίθεσης έπεσε μία αλλοδαπή γυναίκα, την Τρίτη 28 Φεβρουαρίου, στο λεωφορείο 421, που εκτελεί το δρομολογίο Αγία Παρασκευή προς Νέα Φιλαδέλφεια⁸¹.

Συγκεκριμένα, περίπου στις 4 το μεσημέρι δύο γυναίκες που επέβαιναν στο λεωφορείο ήρθαν σε έντονη λεκτική αντιπαράθεση μεταξύ τους, η οποία κατέληξε μέχρι και σε χειροδικίες.

⁸¹ http://www.huffingtonpost.gr/2017/03/01/eidiseis-koinwnia-akraia-ratsistiki-epithesi-oasa_n_15083050.html?utm_hp_ref=greece

Όπως περιέγραψε στη [HuffPost Greece](#) αυτόπτης μάρτυρας, όλα άρχισαν όταν μια Ελληνίδα επιβατιδα ξεκίνησε να φταρνίζεται με άκομπο και αδιάκριτο τρόπο μπροστα σε μια αλλοδαπή. Τότε η αλλοδαπή επιβατιδα, φανερά ενοχλημένη της είπε χαρακτηριστικά:
«Κυρία μου μπορείτε να μην φτερνιζετε μπροστα μου;»

Και εκείνη της απάντησε: «Εδώ στην Ελλάδα τους ξένους και τους παράνομους τους φτύνουμε».

Στη συνέχεια, η αλλοδαπή προσπάθησε να αλλάξει θέση στο λεωφορείο και τότε η συνεπιβατιδα της συνέχισε να της επιτίθεται, κατηγορώντας την αυτήν τη φορά ότι την έκλεψε και χειροδικώντας μάλιστα εναντίον της.

Οι υπόλοιποι επιβάτες του λεωφορείου που παρακολουθούσαν με κομμένη την ανάσα αυτή την ακραία ρατσιστική και ξενοφοβική επίθεση κάλεσαν την αστυνομία.

Λίγο αργότερα στο σημείο βρέθηκαν άνδρες της αστυνομίας που οδήγησαν τις δύο εμπλεκόμενες στο πλησιέστερο αστυνομικό τμήμα.

2. Ανελέτη επίθεση κατά τριών Πακιστανών στο Νέο Ηράκλειο

Ενα σοβαρό περιστατικό ρατσιστικής επίθεσης σημειώθηκε στις 3 Σεπτεμβρίου 2017 στο Νέο Ηράκλειο όπου ομάδα φασιστοειδών επιτέθηκε και ξυλοκόπησε τρεις Πακιστανούς μετανάστες που κάθονταν στην πλατεία της περιοχής⁸².

Το περιστατικό κατήγγειλε η τοπική οργάνωση του ΣΥΡΙΖΑ, ενώ ανακοίνωση εξέδωσε και το Γραφείο Τύπου του κυβερνώντος κόμματος.

Σύμφωνα με αυτόπτες μάρτυρες που βρίσκονταν στην πλατεία τη στιγμή της επίθεσης, περίπου πέντε άτομα ρώτησαν τους Πακιστανούς «από πού είστε;» και μόλις έλαβαν την απάντηση άρχισαν να τους χτυπούν με μανία.

Τους χτύπησαν με σπασμένο μπουκάλι και πιθανόν με σιδερογροθιά. Στη συνέχεια τράπηκαν σε φυγή.

Οι τρεις Πακιστανοί, που ο ένας από αυτούς ήταν σοβαρά χτυπημένος και αιμόφυρτος, παρέμειναν στον χώρο μέχρι να έρθει η αστυνομία και να καταγγεληθεί η επίθεση.

Κατόπιν οι δύο μεταφέρθηκαν σε νοσοκομείο με το ΕΚΑΒ. Ο κόσμος που καθόταν στα γύρω μαγαζιά ήταν φοβισμένος και κάποιοι υποστηρίζουν ότι στην περιοχή υπάρχει ομάδα ρατσιστών που δεν θέλει «να κάθονται ξένοι στην πλατεία»!

Κάτοικοι του Νέου Ηρακλείου τονίζουν, επίσης, ότι πρόκειται για το πρώτο περιστατικό ρατσιστικής επίθεσης στην περιοχή εδώ και καιρό.

3. Απέλαση θύματος ρατσιστικής βίαιης επίθεσης στον Ασπρόπυργο

Από το κρεβάτι του νοσοκομείου, όπου βρισκόταν μετά την άγρια επίθεση που δέχτηκε πριν δυόμισι εβδομάδες στον Ασπρόπυργο, ο Ζισάν Ελάχι βρέθηκε στα χέρια της αστυνομίας, που τον πήρε μαζί της με τη βελόνα του

⁸² <http://www.efsyn.gr/arthro/htypisan-aneleita-treis-pakistanoys>

ορού ακόμα στο χέρι, σύμφωνα με καταγγελία που έγινε στην «Εφ.Συν.» στις 16/2/2017⁸³.

Μολονότι ήταν θύμα επίθεσης, ένας από τα πολλούς μετανάστες-εργάτες γης που έχουν χτυπηθεί στον Ασπρόπυργο από το καλοκαίρι, η αστυνομία δεν τον ήθελε για να αναγνωρίσει τους δράστες, που παραμένουν ασύλληπτοι.

Αντιθέτως, σύμφωνα πάντα με την ίδια καταγγελία, τον συνέλαβε επειδή δεν είχε χαρτιά σε ισχύ και τον κράτησε με σκοπό την απέλαση, αν και απαγορεύεται η απέλαση αλλοδαπού που είναι θύμα ή βασικός μάρτυρας περιστατικού βίας.

Άλλωστε, κατά πάγια πρακτική, η αστυνομία δεν φαίνεται να εξέτασε αν μπορούν να εφαρμοστούν περιοριστικά μέτρα, παρόλο που το προβλέπει ρητά ο νόμος.

«Με τέτοιου τύπου μεθοδεύσεις, η ΕΛ.ΑΣ. δίνει το πράσινο φως για τη συνέχιση του μπαράζ των επιθέσεων κατά των μεταναστών στον Ασπρόπυργο, που ξεπέρασαν τις τριάντα από το περασμένο Αύγουστο. Στρώνει τον δρόμο για να δράσουν ξανά ανοικτά τα τάγματα εφόδου της Χρυσής Αυγής.

»Παρά τις καταγγελίες και τις περιγραφές των μεταναστών για την φασιστική συμμορία που δρα συστηματικά στην περιοχή, η Αστυνομία δεν έχει συλλάβει κανένα.

»Είναι όμως έτοιμη να συλλάβει τους μετανάστες χωρίς χαρτιά και όταν ακόμη είναι θύματα ρατσιστικής βίας» σημειώνει η ΚΕΕΡΦΑ, που ζητά να ελευθερωθεί άμεσα ο κρατούμενος και να του δοθούν χαρτιά για να μπορέσει να καταγγείλει τους δράστες.

4. Απόλυση και ξυλοδαρμός μετανάστη στην εταιρεία πλαστικών ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΕ

Την Τρίτη 30 Μάη 2017, ο Ασίφ Μαχμούντ, ένας μετανάστης εργάτης που δούλευε στην εταιρεία πλαστικών Κώστας Γεωργίου ΑΕ για τέσσερις μήνες και απολύθηκε στις 25 Μάη, πήγε στο χώρο του εργοστασίου για να ζητήσει τα χαρτιά της απόλυσης του και το πιστοποιητικό υγείας που είχε δώσει στον εργοδότη, όταν προσελήφθη⁸⁴. Όπως καταγγέλλει η Επιτροπή

⁸³ http://anemosanatropis.blogspot.gr/2017/02/blog-post_225.html

⁸⁴

<http://ergasianet.gr/2017/06/01/%CE%B1%CF%80%CF%8C%CE%BB%CF%85%CF%83%CE%B7-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%AC-%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%BF%CE%B4%CE%BF%CF%84%CE%B9%CE>

Εργαζομένων στην εταιρεία, «ο εργοδότης αντί να του δώσει τα έγγραφα που ζήτησε άρχισε να τον χτυπά και τον έριξε κάτω μέσα στο γραφείο του. Ούρλιαζε και έβριζε χυδαία. Σταμάτησε την επίθεση όταν άλλοι εργάτες μπήκαμε στη μέση».

Στη συνέχεια, όπως σημειώνει η Επιτροπή Εργαζομένων στην καταγγελία της, «ο Ασίφ βγήκε έξω από το εργοστάσιο. Το αφεντικό του έκανε νόημα να περιμένει. Ο Ασίφ νόμισε ότι θα του δώσει τα έγγραφά του. Το αφεντικό τον έσπρωξε και άρχισε πάλι να τον χτυπά μπροστά σε εργάτες. Εμφανίστηκε ο γιος του αφεντικού που άρχισε και αυτός να γρονθοκοπά τον Ασίφ τραυματίζοντάς τον».

Αρκετοί εργάτες βγήκαν έξω και σταμάτησαν την επίθεση του γιου του αφεντικού. Ο Ασίφ κάλεσε την Αστυνομία για να καταγγείλει το περιστατικό. Η Αστυνομία προσήγαγε τους εργοδότες και τον απολυμένο εργάτη. Οι εργαζόμενοι μετά από αυτό προχώρησαν σε απεργία.

Όπως σημειώνει η Επιτροπή, ο εργοδότης έχει ιστορικό ρατσιστικής μεταχείρισης των εργατών και τρομοκρατίας. Παραβιάζει ανοικτά τα εργατικά δικαιώματα και τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας. Έχει βάλει παντού κάμερες, ενώ χρησιμοποιεί μεγάφωνα...για να βάζει τις φωνές στους εργάτες βρίζοντας χυδαία. Τα χρησιμοποιεί ακόμη και για ανακοινώσεις στους εργάτες που έχουν πάει το πρωί στη δουλειά όπως, «Φύγε σήμερα, δεν σε χρειάζομαι, έλα αύριο».

«Οι συνθήκες υγιεινής είναι άθλιες. Τρώμε στον ίδιο χώρο που δουλεύουμε, γεμάτος σκόνη και βρώμα. Δεν υπάρχει ντους για να πλυνόμαστε. Το ζεστό νερό το έχει κλειδώσει το αφεντικό! Η τουαλέτα είναι ακατάλληλη για 70 άτομα. Δεν υπάρχει καθαρό πόσιμο νερό στο χώρο για μας», σημειώνει η Επιτροπή Εργαζομένων.

Οι εργαζόμενοι στην επιχείρηση δουλεύουν καθημερινά σε τρεις βάρδιες. «Τη δουλειά μας την ξέρουν καλά όλοι οι εργαζόμενοι καθώς προμηθεύουμε με τσάντες τον Σκλαβενίτη, τα “Τζάμπο”, την “Προμηθευτική”, τον “Γρηγόρη” και πολλούς άλλους. Δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπιζόμαστε σαν ζώα, είμαστε εργάτες. Θέλουμε σεβασμό και όχι ρατσισμό», τονίζει η Επιτροπή.

Οι εργαζόμενοι στην εταιρεία Κώστας Γεωργίου ΑΕ ζητούν δικαιοσύνη για τον απολυμένο εργάτη Ασίφ Μαχμούντ, να τιμωρηθεί η εργοδοσία για τις επιθέσεις και να σταματήσει η ρατσιστική εργοδοτική τρομοκρατία και ασυδοσία, καθώς υπάρχουν κάμερες και... μεγάφωνα στο χώρο δουλειάς. Οι εργάτες ζητούν επίσης πληρωμή των αργιών, υπερωριών και νυχτερινών αλλά και καθαρό πόσιμο νερό, γάλα, γάντια, μάσκες, φόρμες. Ζητούν, δε, τη συμπάρσταση του Εργατικού Κέντρου Αθήνας και όλων των σωματείων.

5. Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας: Επιθέσεις κατά αιτούντων άσυλο στη Λέρο

[%BA%CE%BF%CF%8D-%CE%BE%CF%8D%CE%BB%CE%BF%CF%85-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CE%BC%CE%B5/?utm_source=dlvr.it&utm_medium=facebook](#)

Τις επιθέσεις κατά Παλαιστίνιων, Σύρων και Ιρακινών αιτούντων άσυλο, εκ των οποίων μία τρανς γυναίκα, που έλαβαν χώρα στη Λέρο καταδίκασε, με ανακοίνωσή του στις 15/5/2017, το Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας⁸⁵.

Σύμφωνα με τις καταγραφές του Δικτύου, έξι (6) διακριτές επιθέσεις πραγματοποιήθηκαν από τα μεσάνυχτα της 2ας Μαΐου έως και το βράδυ της 4ης Μαΐου. Τρεις (3) εξ αυτών έλαβαν χώρα σε μικρό χρονικό διάστημα και στοχοποίησαν ομάδες ατόμων που επέστρεφαν στο Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης, στα Λέπιδα της Λέρου. Στην πλειονότητα των περιστατικών, τα θύματα αναφέρουν ότι δέχτηκαν επίθεση από μηχανοκίνητες ομάδες ατόμων με τη χρήση αιχμηρών και άλλων αντικειμένων. Σε ένα εκ των περιστατικών δέχτηκε επίθεση μία έγκυος γυναίκα, η οποία δήλωσε στο Δίκτυο ότι στοχοποιήθηκε λόγω της μαντήλας της. Στις περισσότερες περιπτώσεις, τα θύματα δέχτηκαν ιατρική βοήθεια από το νοσοκομείο και ειδοποιήθηκε η αστυνομία, η οποία επιλήφθηκε των υποθέσεων, ενώ κάποια από τα θύματα κατέθεσαν.

Το Δίκτυο υπενθυμίζει ότι η μέθοδος αιφνιδιασμού και οι επιθέσεις από μηχανοκίνητες ομάδες κατά μικρών ομάδων προσφύγων στο δρόμο προς τα Λέπιδα είχε καταγραφεί και αποτυπωθεί στην Ετήσια Έκθεση του 2016. Επομένως, *«φαίνεται ότι πρόκειται για μια πρακτική που επανέρχεται όταν οι συγκυρίες το επιτρέψουν. Ιδιαίτερη ανησυχία πρέπει να προκαλέσουν τα στοιχεία που μαρτυρούν ότι πρόκειται για οργανωμένες επιθέσεις από ομάδες, με προαποφασισμένο τρόπο επίθεσης και κίνητρο»*.

Επαναλαμβάνει, δε, ότι στις ευαίσθητες περιοχές όπου τόσο ο τοπικός πληθυσμός όσο και οι εγκλωβισμένοι πρόσφυγες και μετανάστες και μετανάστριες υφίστανται πίεση, *«η απραξία ή η ανοχή έναντι ρατσιστικών επιθέσεων με στόχο τον κατευνασμό της έντασης εντός της κοινωνίας δύναται να ευνοήσει την ατιμωρησία»*. Όσο αυξάνονται τα προβλήματα που σχετίζονται με τη διαχείριση του πληθυσμού των προσφύγων και μεταναστών που παραμένουν για μεγάλο χρονικό διάστημα σε καθεστώς αβεβαιότητας στα σημεία εισόδου, *«μεγαλώνει και ο κίνδυνος ολίσθησης της κοινωνίας σε ρατσιστικές εξάρσεις. Σε καμία όμως περίπτωση, τα προβλήματα αυτά δεν αποτελούν ελαφρυντικό για την εκδήλωση και την ατιμωρησία ρατσιστικών επιθέσεων»*, σημειώνει.

85

http://ergasianet.gr/2017/05/15/%CE%B4%CE%AF%CE%BA%CF%84%CF%85%CE%BF-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%B1%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%AE%CF%82-%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8E%CE%BD-%CF%81%CE%B1%CF%84%CF%83/?utm_source=dlvr.it&utm_medium=facebook

Το Δίκτυο, όπως σημειώνει, με τη βοήθεια των μελών του, βρίσκεται κοντά στα θύματα και θα συνεχίσει να τους παρέχει κάθε δυνατή βοήθεια, συμπεριλαμβανομένης της νομικής συνδρομής. Τέλος, καλεί τις Αρχές να λάβουν όλα τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου τα θύματα να λάβουν κατάλληλη υποστήριξη και προστασία.

6. Δολοφονική επίθεση κατά μεταναστών στον Ασπρόπυργο τον Οκτώβριο του 2017

Σε μια σοβαρή καταγγελία για οργανωμένη δολοφονική επίθεση κατά μεταναστών εργατών γης, προέβη στις 7 Οκτωβρίου 2017 η Κίνηση Ενωμένοι Εναντία στο Ρατσισμό και τη Φασιστική Απειλή⁸⁶.

Σύμφωνα με την ΚΕΕΡΦΑ, «τάγμα εφόδου φασιστοειδών στην Γκορυτσά Ασπροπύργου, επιτέθηκε το απόγευμα του Σαββάτου με σιδηρογροθιές κατά δύο μεταναστών εργατών την ώρα που βρίσκονταν σε θερμοκήπια και δούλευαν».

Την ώρα της επίθεσης, σύμφωνα με μαρτυρίες που επικαλείται η Κίνηση, οι δράστες έβριζαν φωνάζοντας «Βρώμικοι Πακιστανοί. Πού θα τρέξετε για να φύγετε τώρα;»

«Η υπόθεση της φασιστικής ομάδας των χρυσαυγιτών της Γκορυτσά Ασπροπύργου πρέπει να πάρει τέλος με την σύλληψη όλων και την άμεση παραπομπή για δίκη» αναφέρει η ΚΕΕΡΦΑ.

«Η εισαγγελική έρευνα χρειάζεται να ολοκληρωθεί και να παραπεμφθούν οι φασίστες πριν θρηνήσουμε ένα νέο Σαχζάτ Λουκμάν», συμπληρώνει και τονίζει: «Ένα χρόνιο τώρα ξετυλίγονται οι επιθέσεις και δεν προχώρησε καμία πρωτοβουλία κάθαρσης της Αστυνομίας από τους χρυσαυγίτικους πυρήνες, για να συλληφθούν και να παραπεμφθούν οι δολοφόνοι της γνωστής φασιστικής συμμορίας της Γκορυτσά Ασπροπύργου».

7. Επιχείρηση – σκούπα κατά Ρομά και μεταναστών στη Μύκονο τον Απρίλιο του 2017

Επιχείρηση-σκούπα ξεκίνησε την Πέμπτη 20 Απριλίου 2017 το πρωί η Ελληνική Αστυνομία «απελαύνοντας» από τη Μύκονο όσους Ρομά έβρισκε μπροστά της⁸⁷. Η απίστευτη αυτή ιστορία που προκαλεί πολλά ερωτηματικά γύρω από τους εμπνευστές αυτής της ιδιότυπης εκκαθάρισης, αναδεικνύει ουσιαστικά τη μετάλλαξη του πολλών αστέρων κυκλαδίτικου τουριστικού προορισμού για Κροίσιους, με αποτέλεσμα να μη χωράνε εκεί, όπως όλα δείχνουν, άλλες κοινωνικές ομάδες.

⁸⁶ <https://left.gr/news/nea-apotropaii-epithesi-kata-metanaston-ston-aspropyrgo-kataggellei-i-keerfa>

⁸⁷ <https://www.madata.gr/epikairota/social/550091.html>

Την ίδια ώρα, τον δρόμο χωρίς επιστροφή παίρνουν και όποιοι αλλοδαποί κυκλοφορούν και δεν ταιριάζουν με το "αισθητικό status" της Μυκόνου. Όπως για παράδειγμα μια ομάδα Πακιστανών που είχαν την ατυχία να επιλέξουν την παραλία της Φτελιάς για να περάσουν λίγες ώρες ξεγνοιασιάς, οι οποίοι έγιναν αμέσως αντιληπτοί από τα μάτια του νόμου.

Σύμφωνα με πληροφορίες, όλα ξεκίνησαν τις άγιες ημέρες του Πάσχα, όταν πολλοί επισκέπτες του νησιού άρχισαν να δυσφορούν καθώς έβλεπαν στους δρόμους να κυκλοφορούν φορτηγάκια με οικογένειες Τσιγγάνων. Φυσικά οι Ρομά είναι Έλληνες πολίτες και έχουν το δικαίωμα να κυκλοφορούν σε όλη την ελληνική επικράτεια χωρίς να απαιτείται... άδεια παραμονής.

Τα παράπονα διατυπώθηκαν στις αρμόδιες αρχές του νησιού που ζήτησαν πίστωση χρόνου και αποφάσισαν να αναλάβουν δράση μόλις θα έφευγαν και οι τελευταίοι επισκέπτες του Πάσχα. Έτσι, από το πρωί της περασμένης Πέμπτης έπιασαν δουλειά στήνοντας μπλόκα για να προσαγάγουν Τσιγγάνους. Οποιοσδήποτε εντοπιζόταν να κινείται με αυτοκίνητο ή πεζός οδηγούνταν στο αστυνομικό τμήμα για εξακρίβωση στοιχείων, με αποτέλεσμα το Α.Τ. Μυκόνου να γεμίσει με Ρομά που δεν είχαν πάνω τους ταυτότητες. Στη συνέχεια, με συνοπτικές διαδικασίες και κάτω από αδιευκρίνιστες συνθήκες επιβιβάζονταν στο πρώτο πλοίο της γραμμής.

Η εν λόγω επιχείρηση της ΕΛ.ΑΣ. δίχασε πολύ κόσμο στο νησί. Άλλοι συμφωνούσαν και άλλοι διαφωνούσαν με το ανθρωποκυνηγητό για τους «ενοχλητικούς» Ρομά. Βέβαια, στο στόχαστρο της ΕΛ.ΑΣ. εκτός από τους Τσιγγάνους με τα ημιφορτηγάκια, που σύμφωνα με κάποιους «χαλούσαν τη λαμπερή εικόνα του νησιού», μπήκαν και ταλαίπωροι αλλοδαποί που βρέθηκαν στο νησί και δεν είχαν μαζί τους χαρτιά. Όπως μια παρέα Πακιστανών που συνελήφθησαν να παίζουν αυτοσχέδιο κρίκετ στην παραλία της Φτελιάς και επειδή δεν είχαν μαζί τους τα απαραίτητα έγγραφα οδηγήθηκαν στα κρατητήρια του Α.Τ. Μυκόνου.

8. Έρευνα σοκ από Χάρβαρντ: Προσφυγόπουλα στην Ελλάδα πουλούν το κορμί τους για 15 ευρώ

Μια σοκαριστική έρευνα του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ που ήρθε στο φως της δημοσιότητας στις 19/4/2017 δείχνει την απελπιστική κατάσταση που επικρατεί στη χώρα μας, σχετικά με τη σεξουαλική εκμετάλλευση των παιδιών - προσφύγων⁸⁸.

Παιδιά - πρόσφυγες στην Ελλάδα «πουλούν το κορμί τους» για 15 ευρώ, προκειμένου να πληρώσουν τους δουλεμπόρους και να καταφέρουν να μεταφερθούν στην υπόλοιπη Ευρώπη. Τα φαινόμενα που τα παιδιά αυτά μπλέκουν με τα ναρκωτικά είναι δυστυχώς συχνά, ενώ πολλά από αυτά

⁸⁸ http://anemosanotropis.blogspot.gr/2017/04/15_19.html

πέφτουν θύματα εκβιασμού με αδίστακτους να τα τραβούν σε βίντεο και φωτογραφίες την ώρα που εκδίδονται, απειλώντας τα στη συνέχεια να στείλουν το ντροπιαστικό αυτό υλικό στις οικογένειές τους. Έτσι, τα παιδιά αυτά εγκλωβίζονται στη χώρα μας και δεν καταφέρνουν να ξεφύγουν ποτέ.

Η έκθεση αυτή του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ έχει την υπογραφή της δρ. Βασιλεία Διγιδίκη και της καθηγήτριας Ζακλίν Μπαμπά που κατατέθηκε στο κέντρο υγείας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων του Πανεπιστημίου, με στόχο να περιγράψουν την «αυξανόμενη επιδημία σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης παιδιών προσφύγων στην Ελλάδα».

Στην έκθεση αυτή περιγράφεται η αδυναμία των παιδιών - προσφύγων να πληρώσουν τους λαθροδιακινητές προκειμένου να μεταφερθούν στην υπόλοιπη Ευρώπη με αποτέλεσμα να στρέφονται στην πορνεία για να καταφέρουν να επιβιώσουν οικονομικά.

«Αυτή η επείγουσα κατάσταση δεν μπορεί να αγνοηθεί πλέον. Δεν μπορούμε πια να καθόμαστε απαθείς ενώ παιδιά μετανάστες κακοποιούνται και αναγκάζονται να πουλούν τα σώματά τους μέρα μεσημέρι, σε κοινή θέα, στην καρδιά της Αθήνας, απλά για να επιβιώσουν» δήλωσε χαρακτηριστικά η Βασιλεία Διγιδίκη στον Guardian και πρόσθεσε: «Έχουμε ευθύνη ως άνθρωποι να αντιμετωπίσουμε αυτή την έκτακτη ανάγκη κατά μέτωπο και να λάβουμε άμεση δράση σε κάθε επίπεδο, για να βάλουμε ένα τέλος σε αυτή την πλέον ειδική παραβίαση της αξιοπρέπειας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων».

Σύμφωνα με την εν λόγω έκθεση, η μέση τιμή σεξουαλικής συνεύρεσης με ένα παιδί είναι το ποσό των 15 ευρώ, με την πλειοψηφία των ατόμων που καταφεύγουν στην πορνεία να αναφέρεται σε παιδιά από το Αφγανιστάν. Ως προς τους πελάτες, πρόκειται για άνδρες από 35 ετών και πάνω στην πλειονότητά τους.

9. Μαχαίρωμα μετανάστη γης στο Μενίδι

Την Πέμπτη 29 Ιουνίου 2017 το πρωί , τρία άτομα επιτέθηκαν και μαχαίρωσαν τον μετανάστη εργάτη γης Μωχάμεντ Αβζέλ, ετών 46⁸⁹. Τον καταδίωξαν την ώρα που κατέβηκε από το λεωφορείο 724 για να πάει στη δουλειά του. Κοντά στη Λεωφόρο Καραμανλή, τρία άτομα έφτασαν στο σημείο με μαύρο αυτοκίνητο. Φορούσαν μαύρες μπλούζες.

Οι δύο από αυτούς ήταν αρκετά γεροδεμένοι. Κατέβηκαν από το αυτοκίνητο. Έτρεξαν προς το μέρος του και τον έριξαν κάτω σπρώχνοντας τον από πίσω. Τον χτύπησαν με γροθιές. Όταν σηκώθηκε το έριξαν ξανά κάτω και τον χτύπησαν. Την τρίτη φορά που σηκώθηκε, ένας έβγαλε μαχαίρι και τον χτύπησε στο πόδι. Σταμάτησαν μόνο με την επέμβαση άλλων εργατών από την περιοχή. Το ΕΚΑΒ μετέφερε τον Μωχάμεντ στο ΚΑΤ.

⁸⁹ http://anemosantistasis.blogspot.com/2017/07/blog-post_4.html#ixzz4lXX2fktw

Υπάρχουν αναφορές και για άλλες επιθέσεις στην περιοχή. Χρονικά συμπίπτει με το σταμάτημα των επιθέσεων στην περιοχή Γκορυσά Ασπροπύργου μετά τις αντιφασιστικές διαδηλώσεις και τις συλλήψεις των χρυσαυγίτων στον Ασπρόπυργο.

10. Νεκρός μετανάστης στα κρατητήρια της Πέτρου Ράλλη

Νεκρός βρέθηκε στις 6 Φεβρουαρίου 2017 το μεσημέρι 45χρονος Αλγερινός, στα κρατητήρια της Διεύθυνσης Αλλοδαπών στην Πέτρου Ράλλη⁹⁰. Σύμφωνα με την αστυνομία ο κρατούμενος μετανάστης εντοπίστηκε χωρίς τις αισθήσεις του στο κρατητήριο.

Εκλήθη το ΕΚΑΒ ωστόσο ο γιατρός του ΚΕΕΛΠΝΟ που βρίσκεται εκεί, διαπίστωσε το θάνατό του.

Ο άτυχος άντρας μεταφέρθηκε στον Ευαγγελισμό όπου και διαπιστώθηκε επίσημα ο θάνατός του.

Απαντήσεις για τα αίτια του θανάτου αναμένονται από τη νεκροψία και νεκροτομή. Σύμφωνα με αστυνομικές πηγές ο άτυχος άντρας είχε δηλώσει προφορικά στις αρχές μετά τη σύλληψή του ότι είναι χρήστης ναρκωτικών και ότι έπασχε από ηπατίτιδα.

Η αστυνομία διευκρινίζει ότι ο 45χρονος συνελήφθη στις 2/02/17 γιατί δεν είχε τα απαραίτητα ταξιδιωτικά έγγραφα.

11. Ξυλοδαρμός προσφύγων στη Σάμο από αστυνομικούς

Σοβαρά ερωτήματα για τις πρακτικές που εφαρμόζει η αστυνομία της Σάμου απέναντι στους εγκλωβισμένους πρόσφυγες και μετανάστες, όπως και για τον τρόπο που ερευνά η φυσική και πολιτική ηγεσία τα καταγγελλόμενα περιστατικά αστυνομικής βίας εγείρει η αναφορά δύο Αλγερινών για βίαια χτυπήματα αλλά και πυροβολισμούς που δέχτηκαν οι ίδιοι και ένας συμπατριώτης τους από αστυνομικούς στις 6 το απόγευμα του Σαββάτου 4 Μαρτίου 2017, την ώρα που περπατούσαν σε ερημικό σημείο κοντά στο σουπερμάρκετ-μπαζάρ Βαρελά⁹¹.

⁹⁰<http://www.avgi.gr/article/10836/7875800/nekros-entopisteke-allodapos-metanastes-sta-krateteria-tou-allodapon-sten-petrou-ralle>

⁹¹<http://www.efsyn.gr/arthro/mas-htypisan-mas-erixan-ston-gkremo-kai-mas-pyrovolisn>

Και οι τρεις φιλοξενούνται από καιρό στο Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης στο Βαθύ και είναι φυσικά ελεύθεροι να κυκλοφορούν στο νησί.

«Μας πλησίασε ένα περιπολικό. Πέντε αστυνομικοί μάς ζήτησαν τα χαρτιά μας και μας ρώτησαν από ποια χώρα είμαστε. Τους είπαμε ότι είμαστε Αλγερινοί. Κοίταξαν να δουν αν βρίσκεται κοντά κανένας περαστικός και άρχισαν να μας χτυπούν. Μας ανάγκασαν να πέσουμε και οι τρεις στο έδαφος μπρούμυτα και άρχισαν να μας κλοτσάνε. Στη συνέχεια μας ανασήκωσαν και μας κλοτσούσαν στο πρόσωπο» αναφέρουν οι δύο Αλγερινοί, 19 και 22 χρόνων, στην οργάνωση νομικής υποστήριξης Advocates Abroad που δημοσιοποίησε την καταγγελία (τα ονόματά τους βρίσκονται στη διάθεση της οργάνωσης).

Ο ένας έβαλε τα χέρια του στο πρόσωπο για να προστατευτεί από τις κλοτσιές, ο άλλος δεν πρόλαβε και έχει μώλωπες στον αριστερό κρόταφο και στο μάτι, όπως φαίνεται και στις φωτογραφίες που τραβήχτηκαν την επομένη.

«Αφού μας χτύπησαν, μας άρπαξαν και μας έριξαν από έναν διπλανό γκρεμό. Όταν σταματήσαμε να κυλάμε, σηκωθήκαμε και αρχίσαμε να τρέχουμε μέσα από τα βάτα και τους θάμνους. Οι αστυνομικοί πυροβόλησαν δύο φορές εναντίον μας. Δεν μας πέτυχαν και αρχίσαμε να τρέχουμε όσο πιο γρήγορα μπορούσαμε» σημειώνουν.

Ο ένας έχει γρατζουνιές στα πόδια από τα αγκάθια των θάμνων την ώρα που έτρεχε να απομακρυνθεί από τους αστυνομικούς. Ο άλλος σημειώνει ότι γύρισε στο Κέντρο και επισκέφτηκε το ιατρείο, όπου ανέφερε το περιστατικό.

«Κούνησαν το κεφάλι τους και μου έδωσαν παυσίπονο και αλοιφή για τους μώλωπες στο πρόσωπο» αναφέρει. Και οι δύο σημειώνουν ότι φοβούνται να κυκλοφορήσουν ξανά έξω από το Κέντρο.

Όπως επισημαίνουν στην «Εφ.Συν.» οι Advocates Abroad, συντάσσουν πια σε εβδομαδιαία βάση αναφορές για κατάχρηση εξουσίας και κακομεταχείριση εκ μέρους της αστυνομίας στη Σάμο, τη Λέσβο και τη Χίο. *«Οι πρόσφυγες δεν είναι εγκληματίες, αλλά άνθρωποι που δικαιούνται εκ του νόμου συγκεκριμένα δικαιώματα και προστασία όσο διαρκεί η διαδικασία ασύλου»* σημειώνει η οργάνωση.

Πηγές του Αρχηγείου της ΕΛ.ΑΣ. ισχυρίζονται στην «Εφ.Συν.» ότι δεν συνέβη το περιστατικό. Επειδή όμως είναι συγκεκριμένη η αναφορά των προσφύγων και δυσκολεύεται να δεχτεί κανείς ότι φαντάστηκαν αυτά που προσήλθαν να καταγγείλουν, παραμένει το ερώτημα αν το συμπέρασμα της αστυνομίας βασίζεται σε ενδεδειγμένη έρευνα, καθώς δεν υπήρξε ενημέρωση ότι ενεργοποιήθηκε επίσημη ερευνητική διαδικασία, ή σε άτυπη προφορική διερεύνηση.

Στην τελευταία περίπτωση δικαιούται να υποθέσει κανείς ότι επιχειρείται συγκάλυψη, και μάλιστα εγκληματική, στον βαθμό που δεν μπορεί παρά να ερμηνευτεί από τους αστυνομικούς σαν *«πράσινο φως»* για να συνεχίσουν να κάνουν τα ίδια και χειρότερα.

Δεν είναι άλλωστε η πρώτη φορά που απασχολούν τη δημοσιότητα οι πρακτικές της αστυνομίας της Σάμου, ακόμα και μετά την αλλαγή αστυνομικής διεύθυνσης στο νησί.

Τον Νοέμβριο, το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες κατήγγειλε την κράτηση ενός εικοσιπεντάχρονου Ιρακινού, θύματος βασανιστηρίων, στην Αστυνομική Διεύθυνση Σάμου σε συνθήκες που συνιστούν και αυτές βασανιστήριο: κρατούνταν χωρίς απόφαση 19 μέρες δεμένος με χειροπέδες σε πάγκο αναμονής στον κεντρικό διάδρομο, χωρίς τη δυνατότητα να κάνει μπάνιο, να αλλάξει ρούχα, να έχει κατάλληλη για τα προβλήματα της υγείας του σίτιση και φαρμακευτική αγωγή.

12. Ρατσιστική βία από αστυνομικούς στην Ομόνοια

Το μεσημέρι της 24ης Ιουλίου 2017, λίγες ώρες πριν από τη δεξίωση για την επέτειο της αποκατάστασης της Δημοκρατίας στο Προεδρικό Μέγαρο, στην οδό Μενάνδρου, πίσω από την πλατεία Ομονοίας, ένα περιπολικό σταμάτησε μπροστά σε δύο νεαρούς πρόσφυγες από τη Γουινέα που περίμεναν στη στάση του λεωφορείου⁹². Τέσσερις ένοπλοι μαυροντυμένοι αστυνομικοί βγήκαν από το περιπολικό κι έτρεξαν προς το μέρος τους.

Αυτά που ακολούθησαν, όπως τα περιγράφουν οι δύο πρόσφυγες στην «Εφ.Συν.», ξεσπώντας κατά τη διάρκεια της αφήγησης σε αναφιλητά, γεννούν ερωτήματα σε κάθε δημοκρατικό πολίτη σχετικά με τις πρακτικές που φαίνεται ότι εφαρμόζει η ΕΛ.ΑΣ., πρακτικές που δεν έχουν θέση σε δημοκρατικό κράτος δικαίου αλλά παραπέμπουν σε άλλες, σκοτεινές περιόδους της ελληνικής ιστορίας.

Στο πλευρό των δύο προσφύγων, του 19χρονου Μοχάμεντ Καμπά και του 20χρονου Σουλεϊμάν Μανέ, ιδίως του πρώτου, που ήρθε πρώτη φορά στη ζωή του αντιμέτωπος με τη βία της αστυνομίας και βρέθηκε αίφνης να κατηγορείται για διακίνηση ναρκωτικών, αυτός, ένας έφηβος προσηλωμένος στο ποδόσφαιρο και στην αθλητική ζωή, βρίσκονται όχι μόνον οι φίλοι και οι συμπατριώτες τους στο καμπ του Ελαιώνα, όπου ζουν για περισσότερο από ενάμιση χρόνο, από τότε που ήρθαν στην Ελλάδα, αλλά και άνθρωποι που εργάζονται και δραστηριοποιούνται στο καμπ, που γνωρίζουν τους δύο πρόσφυγες και παρακολουθούν συγκλονισμένοι την υπόθεση.

Το πρωί εκείνης της ημέρας, ο Καμπά και ο Μανέ, όπως τους αποκαλούν για συντομία στον Ελαιώνα, ξεκίνησαν από το καμπ για να πάνε στην πλατεία Βικτωρίας προκειμένου να επικοινωνήσουν μέσω skype με δικηγόρους οργανώσεων για να συζητήσουν το ενδεχόμενο να εξεταστεί εκ νέου το αίτημά τους για άσυλο.

⁹² <https://www.efsyn.gr/arthro/den-eho-xanazisei-tetoia-kai-varvarotita-apo-astynomikoys>

Την προηγούμενη εβδομάδα, ο Καμπά είχε μάθει πως απορρίφθηκε σε δεύτερο βαθμό το αίτημά του για άσυλο και είχε ήδη πάρει στα χέρια του το «φεύγα», όπως το αποκαλούν οι πρόσφυγες στο καμπ το χαρτί της αστυνομίας που τους δίνει περιθώριο δύο μηνών για να φύγουν από την Ελλάδα.

Ο Μανέ είχε περάσει πρόσφατα την ίδια διαδικασία και παρακίνησε τον Καμπά να πάνε στο κέντρο της Αθηνάς για να δει πώς έπρεπε να κινηθεί. Το όνειρό του από παιδί είναι άλλωστε μια μέρα να παίξει στην αγαπημένη του ομάδα, τον Ολυμπιακό.

Όπως διηγούνται οι δύο φίλοι, τελείωσαν γρήγορα τη δουλειά τους και πήγαν στην Ομόνοια για να πάρουν το λεωφορείο της επιστροφής στον Ελαιώνα.

Στη 1.15 το μεσημέρι, βρίσκονταν στη στάση του 813 στη Μενάνδρου μαζί με πολύ κόσμο, ο Καμπά ακούγοντας μουσική με τα ακουστικά του και ο Μανέ τσεκάροντας στο κινητό την εφαρμογή που ενημερώνει για τον πραγματικό χρόνο άφιξης των λεωφορείων. «*Ερχεται σε δύο λεπτά*», είπε στον Καμπά, δείχνοντάς του την οθόνη.

Πριν περάσουν δύο λεπτά, είδαν ένα περιπολικό να σταματά μπροστά στη στάση και τέσσερις μαυροντυμένους ένοπλους αστυνομικούς να τρέχουν προς το μέρος τους.

Πριν συνειδητοποιήσουν οι δυο φίλοι τι συμβαίνει, ο πιο μεγαλόσωμος αστυνομικός είχε πάει πίσω από τον Καμπά και τον είχε αρπάξει από τον λαιμό, σηκώνοντάς τον στον αέρα.

«Με κρατούσε σφιχτά από τον λαιμό, κι έτσι σηκωμένο στον αέρα, με πήγε μερικά μέτρα πιο πέρα κι άρχισε να με χτυπά, ενώ ένας άλλος με έψαχνε σε όλο μου το σώμα. Δεν μπορούσα να αναπνεύσω, ένιωσα ότι αν μείνω έτσι λίγα δευτερόλεπτα ακόμα θα πέθαινα.

»“Μη με σκοτώσεις” του είπα κι ένιωσα να πέφτω στο έδαφος. Πήγα να σηκώσω λίγο το κεφάλι μου για να πάρω αέρα κι ένιωσα ένα δυνατό χτύπημα πίσω, δεν ξέρω αν ήταν κλομπ ή κλοτσιά. Πρέπει να έχασα τις αισθήσεις μου.

»Συνήλθα όταν κάποιος μου πέταξε νερό. Βρισκόμουν μέσα στο περιπολικό, στο πίσω κάθισμα, ανάμεσα σε δύο αστυνομικούς, με τα χέρια μου δεμένα με χειροπέδες πίσω από την πλάτη. Τους ρώτησα “γιατί” και άρχισαν να με χτυπούν μια ο ένας από αριστερά, μια ο άλλος από δεξιά, και να βρίζουν. Καταλάβαινα τις λέξεις “μαύρο”, “μαλάκα”», λέει ο Καμπά.

Το περιπολικό σταμάτησε έξω από το τμήμα της Ομονοίας. Ο Καμπά άκουγε τους αστυνομικούς να συζητούν για περίπου δέκα λεπτά, χωρίς να καταλαβαίνει τη γλώσσα, ενώ δυσκολευόταν να ανοίξει τα μάτια του από τον πόνο.

Τον οδήγησαν στο τμήμα, ξυπόλητο, γιατί είχαν βγει τα σανδάλια του όσο τον χτυπούσαν στη Μενάνδρου, τον έβαλαν στο ασανσέρ, όπου συνέχισαν να τον

χτυπούν, και τον πήγαν σ' έναν χώρο, όπου τον έγδυσαν και τον έψαξαν, πριν από το γραφείο.

Πάνω στο γραφείο ήταν τα χαρτιά του και δίπλα κάτι που δεν είχε ξαναδεί, ένα σακουλάκι. *«Με ρώτησαν για ποιον προορίζονται τα πράγματα που βρίσκονται στο τραπέζι. Είπα: “υπάρχουν πολλά πράγματα πάνω στο τραπέζι. Τα χαρτιά μου προορίζονται για μένα”. Μου έδειξαν το σακουλάκι. Δεν κατάλαβα. “Αυτό είναι για σας”, τους είπα».*

Όπως λέει, τον ρώτησαν αν κατάπιε κάτι, ώστε να φωνάξουν τον γιατρό. Τους είπε ότι είναι μουσουλμάνος και, από τα 18 του, νηστεύει κάθε Δευτέρα, δεν βάζει τίποτα στο στόμα του πριν από τις 8 το βράδυ. Εγραψαν κάτι, του ζήτησαν να υπογράψει, αρνήθηκε, αλλά είδε τον αστυνομικό να κινείται απειλητικά και αναγκάστηκε να υπογράψει. Τον οδήγησαν στο κρατητήριο. *«Δεν καταλάβαινα, δεν ήξερα για τι με κατηγορούσαν. Ζήτησα μόνο παπούτσια, γιατί το πάτωμα ήταν πολύ βρόμικο. Ο αστυνομικός απλά με έσπρωξε στο κρατητήριο. Μέσα υπήρχαν πολλοί, αλλά ήμουν ο μόνος Αφρικανός. Αρχισα να κλαίω.*

»Ζήτησα νερό, δεν μου έδωσαν. Φαγητό έβαλα στο στόμα μου το μεσημέρι της επόμενης ημέρας, όταν με πήγαν για δακτυλικά αποτυπώματα. Υπήρχε ένας Βλαντιμίρ που δεν θα τον ξεχάσω ποτέ – μου έδωσε τα παπούτσια του για να πάω στην τουαλέτα, με πίεσε να φάω, μου διηγήθηκε την ιστορία του. Με ρώτησε γιατί είμαι μέσα. Του είπα ότι δεν έχω ιδέα», λέει.

Εμαθε για τι κατηγορείται από τον Μανέ, ύστερα από τρεις μέρες. Κατά τη διάρκεια του επεισοδίου στη Μενάνδρου, ο Μανέ είχε μείνει ακίνητος από τον φόβο του και παρακολουθούσε. Ενας αστυνομικός ήρθε προς το μέρος του και άρχισε να τον βρίζει, αλλά αυτό ήταν όλο. Όταν έφυγε το περιπολικό με τον Καμπά, ο Μανέ μάζεψε τα σανδάλια του φίλου του από τον δρόμο και γύρισε στον Ελαιώνα για να ζητήσει βοήθεια.

Ενας καθηγητής που κάνει μαθήματα γλώσσας και μια άλλη εθελόντρια επικοινωνήσαν με την αστυνομία, που επιβεβαίωσε την κράτηση του Καμπά, αλλά δεν είπε τον λόγο, παρά σε μετέπειτα τηλεφωνική επικοινωνία: βρέθηκαν πάνω του, είπαν οι αστυνομικοί, δέκα γραμμάρια κοκαΐνη και ηρωίνη, όπως και ναρκωτικά στο στόμα. Ο Μανέ χρειάστηκε να θυμίσει στον καθηγητή του ότι ο Καμπά δεν πίνει αλκοόλ ούτε καφέ, δεν καπνίζει, αποφεύγει τα φάρμακα, δεν ξενυχτά και σπάνια βγαίνει από το καμπ, και πως δεν είχαν δημιουργήσει ιστορίες όσο καιρό ζουν στον Ελαιώνα.

«Ίσως τον μπέρδεψαν με άλλον. Γιατί δεν ζήτησαν τα χαρτιά του; Γιατί δεν έδειξαν τα ναρκωτικά εκεί, μπροστά σ' όλο τον κόσμο;» είπε στον καθηγητή του.

Τρεις μέρες μετά, ο Μανέ επισκέφτηκε στο κρατητήριο τον Καμπά και τον ενημέρωσε για τις κατηγορίες. Τον ρώτησα τρεις φορές: *«Εγώ; Ποτέ δεν θα έχτιζα τη ζωή μου καταστρέφοντας τη ζωή των άλλων. Κάτι άλλο θα το καταλάβαινα, αλλά αυτό με ξεπερνά. Μέχρι σήμερα, αναρωτιέμαι τι συνέβη»*, λέει ο Καμπά. Την ημέρα που οδηγήθηκε από το κρατητήριο στην Εισαγγελία,

το πρώτο που τον ρώτησε η ανακρίτρια είναι γιατί κυκλοφορεί ξυπόλυτος. Της είπε ότι πρέπει να ρωτήσει τους αστυνομικούς. Στο τέλος της ανάκρισης, η ανακρίτρια τον ρώτησε αν επιθυμεί να κάνει μήνυση στους αστυνομικούς, σημείωσε τη θετική του απάντηση και διέταξε να αφεθεί ελεύθερος με περιοριστικά μέτρα. Ο Καμπά πρέπει να δίνει το «παρών» στην αστυνομία δύο φορές τον μήνα, μέχρι να γίνει το δικαστήριο που θα αποφασίσει αν είναι ένοχος ή αθώος.

«Δεν κοιμάμαι τη νύχτα. Σκέφτομαι ότι αυτό που μου συνέβη μπορεί να συμβεί ανά πάσα στιγμή στους φίλους μου. Είναι και οι σωματικοί πόνοι. Πονάω στην παραμικρή κίνηση που πάω να κάνω στο κρεβάτι. Στο νοσοκομείο δεν βρήκαν τραύματα από τα χτυπήματα, αλλά προφανώς οι αστυνομικοί ξέρουν πώς να χτυπήσουν, έτσι που να πονάς αλλά να μην υπάρχουν ίχνη. Στη χώρα μου έχω συγκρουστεί με την αστυνομία κατά τη διάρκεια διαδηλώσεων και απεργιών. Όμως τέτοια βία από αστυνομικούς δεν την έχω ξαναζήσει.

»Ο τρόπος που σε κοιτούσαν και σου μιλούσαν ήταν σαν να μην είχες γεννηθεί. Ένα ζώο είχε γι' αυτούς μεγαλύτερη αξία. Υπάρχει ένας που δεν θα τον ξεχάσω ποτέ, αυτός που με χτύπησε περισσότερο. Χθες το βράδυ τον έβλεπα στον ύπνο μου. Το βλέμμα του είχε κάτι που δεν μπορώ να περιγράψω, κάτι παραπάνω από μίσος. Βρισκόμαστε σε μια χώρα πολιτισμού και δικαιοσύνης, στον 21ο αιώνα. Αλλά αυτό ήταν βαρβαρότητα», λέει ο Καμπά.

Συνεχίζει: «Το θετικό είναι ότι βρήκα ανθρώπους που με στήριξαν, έγιναν για μένα η οικογένειά μου στην Ελλάδα. Δεν θα τους ξεχάσω ποτέ. Φοβάμαι όμως πολύ. Αυτή η ιστορία δεν αφορά μόνο εμένα. Αφορά τους φίλους μου, όσους με περιστοιχίζουν. Όλοι θέλουν να ξέρουν το τέλος αυτής της ιστορίας.

»Θα ήθελα να γίνω μια μεγάλη προσωπικότητα, ένας άνθρωπος με ευθύνες, χωρίς τέτοιες σκιές στο παρελθόν του. Θα ήθελα, αν φύγω ποτέ από την Ελλάδα, να μπορώ να γυρίσω και να μπορώ να κυκλοφορώ ελεύθερος, χωρίς περιορισμούς. Παρακαλώ τον Θεό να βοηθήσει να τελειώσει αυτή η ιστορία και να μου πουν “συγγνώμη, δεν είσαι ένοχος”».

13. Ρατσιστική επίθεση έξω από το καμπ προσφύγων στο Σχιστό

Ρατσιστική επίθεση από οκτώ άτομα που επέβαιναν σε τέσσερις μοτοσικλέτες σημειώθηκε γύρω στις 10 το βράδυ της Κυριακής 16 Ιουλίου 2017 κατά 19ου Αφγανού πρόσφυγα, λίγο έξω από το καμπ του Σχιστού⁹³.

Όπως είπε ο ίδιος από το νοσοκομείο Αττικόν που μεταφέρθηκε μέσω ΕΚΑΒ, οι δράστες τον σταμάτησαν ενώ περπατούσε στον δρόμο, άρχισαν να τον βρίζουν και τον χτύπησαν με ξύλο στο κεφάλι. Όταν έβαλε τα χέρια του στον κεφάλι για να προστατευθεί, του τα χάραξαν με μαχαίρι. Σύμφωνα με τον ίδιο, οι δράστες φορούσαν μαύρα τισερτ με σύμβολο στο πάνω αριστερό μέρος, κοντά παντελόνια και κράνη στο κεφάλι. Σύμφωνα με πληροφορίες, τους τελευταίους μήνες γίνονται επιθέσεις με πέτρες από μοτοσικλετιστές εναντίον προσφύγων που περιμένουν στη στάση του λεωφορείου έξω από το καμπ.

⁹³ <http://www.efsyn.gr/arthro/ratsistiki-epithesi-exo-apo-kamp-sto-shisto>

«Τάγματα εφόδου της Χρυσής Αυγής κάνουν ξανά περιπολίες τρόμου και δεν κρύβουν την ταυτότητά τους. Μαχαιρώνουν πρόσφυγες στις γειτονιές του Παύλου Φύσσα. Είναι ώρα να κλείσουν τα γραφεία-ορμητήρια πριν θρηνήσουμε νεκρούς», σημειώνει ο συντονιστής της ΚΕΕΡΦΑ Πέτρος Κωνσταντίνου, ο οποίος βρέθηκε στο νοσοκομείο Αττικόν, στο πλευρό του νεαρού πρόσφυγα.

14. Επίθεση σε μετανάστη στον Ασπρόπυργο το Φεβρουάριο του 2017

«Τη δολοφονική ρατσιστική επίθεση φασιστοειδών κατά Πακιστανού εργάτη γης στον Ασπρόπυργο», κατήγγειλαν στις 2/2/2017 η Πακιστανική Κοινότητα Ελλάδας «Η Ενότητα» και η ΚΕΕΡΦΑ⁹⁴.

Σύμφωνα με την ανακοίνωσή τους: «Ο Πακιστανός εργάτης γης Ζισάν Ελάχι δέχτηκε δολοφονική ρατσιστική επίθεση από την ίδια ομάδα φασιστών που επιτέθηκαν συστηματικά από το περασμένο Αύγουστο σε πολλούς μετανάστες στην ίδια περιοχή του Ασπροπύργου. Την Τετάρτη 1 Φλεβάρη επέστρεψε από τη δουλειά του στο χωράφι και στον δρόμο προς το σπίτι του βρέθηκε αντιμέτωπος με τους φασίστες, κοντά στην εκκλησία της Αγίας Μαρίας. Το πλησίασαν από πίσω, τον προσπέρασαν έχοντας τα χέρια μέσα σε μπουφάν και τον σταμάτησαν φωνάζοντας: “Φύγε από την χώρα μας. Θα σε χτυπάμε όπου σε βρίσκουμε.” Αμέσως άρχισαν να τον χτυπάνε με λύσσα με σιδηρογροθιά καταφέρνοντας του βαριά χτυπήματα στο πρόσωπο και το κεφάλι. Τον παρέλαβε αιμόφυρτο το ΕΚΑΒ και τώρα νοσηλεύεται σε νευροχειρουργικό τμήμα νοσοκομείου».

Ακολούθως σημειώνουν πως: «Η περιγραφή του θύματος για τον δράστη των δολοφονικών χτυπημάτων είναι πανομοιότυπη με τις μαρτυρίες των προηγούμενων θυμάτων. Άραγε που έφτασαν οι έρευνες της Αστυνομίας στην περιοχή όταν την προηγούμενη βδομάδα έχουν αναφερθεί και άλλα δύο παρόμοια περιστατικά; Περιμένουν το επόμενο νεκρό για να κινηθούν;

Η Αστυνομία φυλάκισε τελευταία στην ίδια περιοχή θύμα ρατσιστικής επίθεσης το οποίο μηνύθηκε από τα φασιστοειδή αφού δέχτηκε επίθεση! Οι ρατσιστικές επιθέσεις ξανάρχονται σε μια περίοδο που οι νεοναζί της Χρυσής Αυγής ξαναβγάζουν τα τάγμα εφόδου οργανώνοντας εισβολές σε σχολεία με επικεφαλής υπόδικους βουλευτές.

Καλούμε τα συνδικάτα, τους φορείς και τις συλλογικότητες να βάλουμε φρένο στις ρατσιστικές επιθέσεις και να απαιτήσουμε την νομιμοποίηση όλων των μεταναστών χωρίς χαρτιά. Θα υπάρξει άμεση κινητοποίηση για να μπει τέλος στις φασιστικές προκλήσεις και την ανοχή της Αστυνομίας».

15. Ρατσιστική επίθεση σε Πακιστανό εργάτη στην Ελευσίνα

⁹⁴ <http://www.ert.gr/ratsistiki-epithesi-se-metanasti-ston-aspropyrgo/>

Επίθεση δέχτηκε ένας εργάτης από το Πακιστάν από ομάδα φασιστοειδών στην Ελευσίνα το πρωί της 13^{ης} Ιανουαρίου 2017 στις 9πμ⁹⁵.

Ο Μωχάμετ Γουσσούφ, νυχτοφύλακας σε εργοστάσιο μαρμάρων είχε τελειώσει τη βάρδια του και πήγαινε προς το σπίτι του όταν τον πλησίασε ομάδα με 10-12 άτομα κοντά σε σχολείο της περιοχής. Αποσπάστηκε ένας με ένα ρόπαλο και του κατάφερε δύο χτυπήματα στο κεφάλι και τρία στην πλάτη και άρχισε να αιμορραγεί. Ο δράστης έβριζε και φώναζε “εσείς όλοι οι Πακιστανοί είστε βρόμικοι” ενώ οι υπόλοιποι της ομάδας, ανάμεσα τους και δύο γυναίκες, γελούσαν επικροτώντας τον. Ο Μωχάμετ Γουσσούφ έτρεξε σε κοντινό κατάστημα και οι άνθρωποι από αυτό ειδοποίησαν την Αστυνομία.

Ο δράστης παρέμενε με το ρόπαλο στο σημείο για δέκα λεπτά μέχρι που ήρθε η Αστυνομία και οι κάτοικοι υπέδειξαν το δράστη τον οποίον συνέλαβε η Αστυνομία. Μετά την διακομιδή του στο νοσοκομείο όπου του έγιναν ράμματα στο κεφάλι η Αστυνομία τον έφερε στο ΑΤ όπου και ανεγνώρισε τον δράστη.

Σύμφωνα με την αντιρατσιστική οργάνωση ΚΕΕΡΦΑ, είναι σκάνδαλο ότι η Αστυνομία προχώρησε στη σύλληψη του θύματος, χωρίς να πάρει κατάθεση από τους ανθρώπους που ειδοποίησαν για το περιστατικό.

16. Εισαγγελική δίωξη σε ιδιοκτήτη ιστοσελίδας στη Μυτιλήνη για πρόκληση ρατσιστικού μίσους

Στον εισαγγελέα για «διασπορά ψευδών ειδήσεων» και «δημόσια υποκίνηση βίας και μίσους» οδηγήθηκε στις 9 Φεβρουαρίου 2017 ο Γιάννης Παπούκας, ιδιοκτήτης site και ραδιοφωνικού σταθμού στη Μυτιλήνη⁹⁶.

Αιτία τα γραφόμενα του στο site, αλλά και τα λεγόμενά του στο ραδιόφωνο, μιας και ο συγκεκριμένος έχει επανειλημμένα κατηγορηθεί από τη κοινή γνώμη, αλλά και δημοσιογράφους του νησιού ότι προκαλεί ρατσιστικό μίσος.

Χαρακτηριστική είναι η επιμονή του να αναφέρει τους πρόσφυγες ως «λαθρομετανάστες», ενώ πρωτοστάτησε και στη διασπορά ψευδών ειδήσεων σε σχέση με την παραδοσιακή υποστολή της σημαίας από στρατιωτικό άγημα που πραγματοποιείται κάθε Κυριακή απόγευμα στη Μυτιλήνη, καθώς και σε όσα ακολούθησαν την φημολογία ότι η τελετή αυτή εμποδίστηκε από πρόσφυγες.

Ο ίδιος τότε είχε βρεθεί μαζί με ακόμα έναν ιδιοκτήτη site του νησιού, στο στόχαστρο του Σωματείου Εργαζομένων ΜΜΕ Λέσβου το οποίο είχε προχωρήσει και στη σχετική καταγγελία προς την εισαγγελία Λέσβου.

⁹⁵ http://kokinokamini.blogspot.gr/2017/01/blog-post_355.html?spref=fb

⁹⁶ <http://www.efsyn.gr/arthro/ston-eisaggelea-idioktiti-sait-gia-proklisi-ratsistikoy-misoys>

Ο ίδιος ο Γιάννης Παπούκας σε κείμενο που δημοσίευσε απαντώντας στην κλήση για ανωμοτί κατάθεση σημειώνει μεταξύ άλλων τα εξής:

«Ο σκοπός προφανής... ΣΤΑΜΑΤΑ ΝΑ ΜΙΛΑΣ - ΣΤΑΜΑΤΑ ΝΑΧΕΙΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΑΠΟΨΗ. Είναι απίθανο το πόσοι υποτίθεται "ευαισθητοποιημένοι πολίτες" νοιάζονται για τα προβλήματα των λαθρομεταναστών, που βεβαίως και η πολιτεία οφείλει να βρει λύσεις σ' αυτά, να είναι έτοιμοι να πυροβολήσουν όσους έχουν μια δικαιολογημένη ανησυχία επί του θέματος τούτου, και νόμιμα, δημοκρατικά και ειρηνικά, προβάλλουν αυτήν την ανησυχία τους, που έχει να κάνει με την πληθυσμιακή αλλοίωση, τα εθνικά θέματα και το ξέφραγο αμπέλι των συνόρων αυτής της χώρας».

17. Τρομοκρατία στον Ασπρόπυργο από τάγματα εφόδου

Τάγματα εφόδου έκαναν την εμφάνισή τους τον Απρίλιο του 2017 στον Ασπρόπυργο με στόχο "να καθарίσουν την περιοχή από τους ξένους" που όπως ισχυρίζονται "τρώνε τη δουλειά από Έλληνες"⁹⁷. Στην περιοχή Γκοριτσά του Ασπρόπυργου άνθρωποι δέχτηκαν επίθεση μέσα στο σπίτι τους, σύμφωνα με τις καταγγελίες, με μοναδική αιτία τη διαφορετική τους καταγωγή.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την εφημερίδα "Έθνος της Κυριακής" τη νύχτα της 3ης Απριλίου 2017 ομάδα αποτελούμενη από περίπου 15 άτομα επιδόθηκε για ακόμη μια φορά σε "κυνήγι Πακιστανών", που όπως προκύπτει από τις μαρτυρίες έχει ξεκινήσει τον περασμένο Αύγουστο. Θύματα αυτή τη φορά ήταν τέσσερις αλλοδαποί εργάτες.

Είχαν προηγηθεί άλλες δύο επιθέσεις σε σύντομο χρονικό διάστημα από την τελευταία. Μία στις 29 Μαρτίου, όπου χτυπήθηκε άγρια ένας εργάτης και ο Έλληνας εργοδότης του που έσπευσε να τον υπερασπιστεί. Για την επίθεση προσήχθησαν τρεις εκ των δραστών οι οποίοι ωστόσο στη συνέχεια αφέθηκαν ελεύθεροι. Η άλλη είχε σημειωθεί στις 2 Απριλίου με στόχο τον Αμπντούλ Λατίφ, ο οποίος δέχτηκε δολοφονική επίθεση μέσα στο σπίτι του.

Όμως και το τελευταίο περιστατικό σημειώθηκε σε ιδιωτικό χώρο. Για την ακρίβεια οι δράστες παραβίασαν έναν περιφραγμένο χωράφι με φυσικιές και επιτέθηκαν σε τέσσερις αλλοδαπούς εργάτες που εκείνη την ώρα κοιμόντουσαν. Δύο από τα θύματα, που κατήγγειλαν την επίθεση στην αστυνομία, ανέφερε στο "Έθνος της Κυριακής" για όσα βίωσαν.

⁹⁷ http://anemosanotropis.blogspot.gr/2017/04/blog-post_36.html

“Κοιμόμασταν και γύρω στις 11 το βράδυ ξυπνήσαμε από γαβγίσματα. Λίγα δευτερόλεπτα μετά κάποιοι μας χτύπησαν την πόρτα και άρχισαν να πετούν πέτρες στο σπίτι μας. Πλησίασα και ρώτησα ποιος είναι. Δεν έλαβα καμία απάντηση. Εκείνη τη στιγμή μια πέτρα διαπέρασε την πόρτα και σφηνώθηκε στο ξύλο. Στη συνέχεια δεκαπέντε άτομα αφού έσπασαν με κλωτσιές την πόρτα, μπήκαν μέσα και άρχισαν να μας χτυπούν με ό,τι έβρισκαν. Μας χτυπούσαν με ξύλα, με πέτρες με σίδερα, ακόμα και με μια μπουκάλα υγραερίου. Ο ένας μάλιστα φώναζε “ρίξε του με το πιστόλι”. Φοβήθηκα ότι θα με σκοτώσουν. Έφυγαν μόνο όταν όλοι πέρασε αιμόφυρτοι στο πάτωμα”, λέει ο Ζία Ουλ Χλακ, ένα από τα θύματα της επίθεσης, που ζει νόμιμα στην Ελλάδα εδώ και 22 χρόνια και είναι πατέρας πέντε παιδιών.

Οι πληγές από την επίθεση είναι ορατές. Έχει πάνω από δέκα ράμματα, το μάτι του είναι ακόμη μαυρισμένο και το χέρι του μπαταρισμένο. Έχει σπάσει και ένα δάχτυλο και θα μείνει εκτός εργασίας για αρκετές ημέρες.

“Μας φώναζαν: Φυγείτε! Να πάτε στη χώρα σας! Αλλιώς θα σας κάψουμε ζωντανούς! Τρόμαξα πολύ με το που μπήκαν, με χτύπησαν στο κεφάλι με μια μπουκάλα υγραερίου. Δεν είχαν καλυμμένα τα χαρακτηριστικά του προσώπου τους. Νέα παιδιά ήταν όλοι. Δεν τους είχα ξαναδεί. Ανάμεσά τους όμως ήταν και μια γυναίκα. Αν τη δω θα την αναγνωρίσω”, λέει ο 27χρονος Ανταν Αβζέλ, που ζει και εργάζεται στην Ελλάδα εδώ και οκτώ χρόνια. “Μόλις με χτύπησαν έπεσα στο πάτωμα. Άρχισαν να με χτυπούν με δυνατές κλωτσιές. Δεν ήξερα πως να αντιδράσω. Φώναζα αστυνομία και κάποια στιγμή έφυγαν”.

Όπως αναφέρεται στο δημοσίευμα, και οι δύο έχουν αναγκαστεί να εγκαταλείψουν το σπίτι τους και τώρα έχουν βρει αλλού προσωρινό καταφύγιο. Φοβούνται πάντα πως οι δράστες της επίθεσης θα επιστρέψουν, όπως τους απείλησαν πως θα κάνουν αν δεν γυρίσουν στην πατρίδα τους.

Όμως στον Ασπρόπυργο, στα σπίτια τους δεν κλειδαμπαρώνονται μόνο οι αλλοδαποί εργάτες, αλλά και οι Έλληνες εργοδότες τους. Ο Παναγιώτης Π. (τα στοιχεία του οποίου βρίσκονται στη διάθεση του Έθνους της Κυριακής) είναι ένας από τους πολλούς εργοδότες της περιοχής που έχει στην επιχείρησή του και μετανάστες. “Η κατάσταση εδώ είναι τραγική και μοιάζει με ζούγκλα. Χτυπάνε σαν ύαινες άτομα που ποτέ δεν έχουν δημιουργήσει κάποιο πρόβλημα. Σε κάποιες περιπτώσεις μάλιστα τους παίρνουν και τα λεφτά που έχουν πάνω τους”, δηλώνει.

“Οι άνθρωποι αυτοί έχουν έρθει στη χώρα μας και βγάζουν τίμια το ψωμί τους. Έχω πει και σε Έλληνες να δώσω δουλειά, αλλά δεν καταδέχονται να

δουλέψουν στα χωράφια”, προσθέτει και εκφράζει την ελπίδα οι αρμόδιοι να δώσουν ένα τέλος στις επιθέσεις.

Ο δικηγόρος Δημήτρης Ζώτος, που έχει αναλάβει την υπόθεση και είναι συνήγορος και στη δίκη της Χρυσής Αυγής, εκτιμά πως πρόκειται για μια νέα περίοδο ρατσιστικών επιθέσεων στον Ασπρόπυργο. “Νομίζω πως είναι σε συντονισμό με τη συνολικότερη προσπάθεια της Χρυσής Αυγής να ξαναεμφανιστεί σε διάφορες περιοχές της Αθήνας και όχι μόνο. Είναι σαν μια προσπάθεια επανενεργοποίησης των ταγμάτων εφόδου”, σημειώνει.

18. Ομαδική επίθεση κατά μετανάστη στην περιοχή της Λαμπρινής

Νέα καταγγελία για επίθεση σε βάρος μετανάστη έγινε στις 10/10/2017 από την Κίνηση Ενωμένοι Ενάντια στον Ρατσισμό και την Φασιστική Απειλή (ΚΕΕΡΦΑ)⁹⁸.

Ειδικότερα η ΚΕΕΡΦΑ στην καταγγελία της κάνει λόγο για «ρατσιστική επίθεση φασιστοειδών κατά μετανάστη εργαζόμενου σε εστιατόριο στην Λαμπρινή».

Σύμφωνα με όσα δημοσιεύει στην ιστοσελίδα της η επίθεση στον 30χρονο Ουσμάν Μοχάμεντ έγινε το Σάββατο 7/10 στις 3πμ, ενώ έφευγε από το εστιατόριο όπου δουλεύει και πήγαινε για να πάρει το λεωφορείο στην Λ.Ηρακλείου και Τραλλέων. Εκεί δέχτηκε επίθεση- λιντσάρισμα από ομάδα 10-12 ατόμων, ηλικίας 20-30 ετών.

«Τον περικύκλωσαν και άρχισαν να τον χτυπάνε και να τον κλωτσάνε ως αγέλη. Λιποθύμησε από τα χτυπήματα και όταν συνήλθε επέστρεψε στη δουλειά του όπου τον μετέφεραν στο νοσοκομείο ΚΑΤ. Στη συνέχεια παραπέμφθηκε και νοσηλεύεται στο νοσοκομείο Αγία Όλγα με τραύματα στο πρόσωπο, με σπασμένη τη μύτη και γδαρμένα τα χέρια. Ο ίδιος γνωρίζει λίγα ελληνικά και δεν αντιλήφθηκε τι του φώναζαν όταν τον χτυπούσαν», αναφέρει για το περιστατικό η ΚΕΕΡΦΑ. Όπως τονίζει μάλιστα, «τελευταία, πυκνώνουν και εξαπλώνονται οι ρατσιστικές επιθέσεις κατά εργατών μεταναστών στη περιοχή φτάνοντας τις τέσσερις τον τελευταίο μήνα, στην Ν.Ιωνία, Ν.Ηράκλειο, Αγ.Ανάργυροι, Κόκκινος Μύλος».

«Οι επιθέσεις φασιστών σε μετανάστες εργάτες γης στην Γκορυτσά συνεχίζονται εδώ και ένα χρόνο ενώ παραμένουν ασύλληπτοι παρά το ότι είναι γνωστοί στην Αστυνομία», σημειώνει επίσης.

⁹⁸ <http://www.iefimerida.gr/news/368251/nea-epithesi-se-metanasti-ton-lintsaran-epesan-epano-toy-kai-ton-htypoysan-san-ageli>

19. Αιματηρή επίθεση κατά μεταναστών στο νέο λιμάνι της Πάτρας

Αιματηρό επεισόδιο σημειώθηκε τις πρώτες πρωινές ώρες της Παρασκευής 27/10/2017 έξω από εγκαταλελειμμένο εργοστάσιο, απέναντι από το νέο λιμάνι της Πάτρας⁹⁹. Κατά τις πρώτες πληροφορίες, άγνωστοι επιτέθηκαν σε μετανάστες που έχουν βρει προσωρινή στέγη στο εργοστάσιο, με αποτέλεσμα να τραυματιστούν τρεις άνθρωποι, οι οποίοι διακομίστηκαν με ασθενοφόρο στο Νοσοκομείο «Άγιος Ανδρέας».

Στο σημείο έσπευσαν ισχυρές αστυνομικές δυνάμεις και προχώρησαν σε προσαγωγές προσώπων στην Ασφάλεια Πατρών. Στην περιοχή απέναντι από το νέο λιμάνι παραμένουν αστυνομικές δυνάμεις, καθώς επικρατεί ένταση μεταξύ των μεταναστών.

20. Ρατσιστική επίθεση στο σπίτι του 11χρονου Αφγανού που είχε κληρωθεί σηματοφόρος στη Δάφνη

Άγνωστοι επιτέθηκαν γύρω στις 3 τα ξημερώματα της 3ης Νοεμβρίου 2017 στο σπίτι που διαμένει η οικογένεια του 11χρονου Αμίρ, ο οποίος αν και είχε κληρωθεί να είναι σηματοφόρος για την παρέλαση της 28ης Οκτωβρίου, τελικά παρέλασε με την ταμπέλα του σχολείου του, στην περιοχή της Δάφνης¹⁰⁰.

Όπως ανέφερε, περιγράφοντας το περιστατικό, η μητέρα του, Αριζού, οι δράστες έριξαν πέτρες στο παράθυρο του δωματίου που κοιμούνται τα παιδιά της. Ο χώρος γέμισε γυαλιά, ενώ μαζί με τις πέτρες έπεσε και ένα χαρτόνι, με μήνυμα που προέτρεπε την οικογένεια να φύγει. «Την ώρα που έσπαγαν τα τζάμια, γύρω στις 3 τα ξημερώματα, φώναζα και καλούσα σε βοήθεια. Τα παιδιά είχαν ξυπνήσει, έκλαιγαν, ήταν πολύ φοβισμένα. Γέμισε γυαλιά το δωμάτιο των παιδιών. Βρέθηκε μπουκάλι μπίρας πάνω στο κρεβάτι. Οι πέτρες έπεφταν η μια μετά την άλλη», είπε η ίδια, προσθέτοντας:

«Ένιωσα πανικό. Δεν ήξερα τι να κάνω. Ειδοποίησα την ιδιοκτήτρια του σπιτιού, η οποία κατέβηκε και κάλεσε την αστυνομία. Θα πεθάνουμε. Θα μας σκοτώσουν. Δεν ξέρουμε τον λόγο».

Μάλιστα, η οικογένεια σήμερα το πρωί ζήτησε από στελέχη του προγράμματος Προσωρινής Στέγασης προσφύγων του Δήμου Αθηναίων, τη

⁹⁹

http://ergasianet.gr/2017/10/27/%CE%B1%CE%B9%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B7%CF%81%CE%AE-%CE%B5%CF%80%CE%AF%CE%B8%CE%B5%CF%83%CE%B7-%CF%84%CE%B1-%CE%BE%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CF%81%CF%8E%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%AC-%CE%BC/?utm_source=dlvr.it&utm_medium=facebook

¹⁰⁰ <http://www.real.gr/DefaultArthro.aspx?page=arthro&id=643589&catID=3>

μετακίνησή της σε άλλη κατοικία. Ο μικρός Αμίρ, στις φωτογραφίες και το βίντεο που δημοσίευσε το Αθηναϊκό Πρακτορείο, κρατάει ένα χαρτόνι που πέταξαν οι κουκουλοφόροι, το οποίο γράφει «φύγε από εδώ, στο χωριό σου, φύγε». Την υπόθεση, σύμφωνα με το ΑΠΕ-ΜΠΕ, ανέλαβε το Τμήμα Ρατσιστικής Βίας της Ελληνικής Αστυνομίας.

Το υπ. Παιδείας, όπως ανέφερε ο αναπληρωτής γενικός γραμματέας, Γιώργος Αγγελόπουλος είναι ενήμερο για το περιστατικό και είναι σε συνεχή επαφή με το υπουργείο Δημόσιας Τάξης.

Παράλληλα, σε εξέλιξη βρίσκεται η Προκαταρκτική Εξέταση που έχει διατάξει το υπουργείο, για τα γεγονότα που οδήγησαν στο να παρελάσει ο Αμίρ με την ταμπέλα του σχολείου και όχι με τη σημαία. Θέση στο θέμα αυτό πήραν, με ανακοινώσεις τους, η Διδασκαλική Ομοσπονδία Ελλάδος, αλλά και ο σύλλογος γονέων του εν λόγω σχολείου.

Όπως ανέφερε η ΔΟΕ, είναι «απαράδεκτο και συκοφαντικό να σπιλώνονται εκπαιδευτικοί για αντιλήψεις και στάσεις που δεν έχουν καμία απολύτως σχέση με την παιδαγωγική διαδικασία που εφαρμόζουν και κυρίως με τη στάση ζωής που τους διακρίνει». Νωρίτερα, τη στήριξη για τον τρόπο χειρισμού του διευθυντή και των διδασκόντων, αλλά και την αμέριστη συμπαράστασή του εξέφρασε και ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων του σχολείου.

«Δηλώνουμε την αμέριστη συμπαράστασή μας τόσο στον Σύλλογο Διδασκόντων του σχολείου μας, όσο και στον Διευθυντή του σχολείου, ο οποίος με το ήθος και τον επαγγελματισμό που τον διακρίνει, χειρίστηκε το ευαίσθητο αυτό θέμα. Ο Σύλλογος Διδασκόντων και ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων του βου Δημοτικού Σχολείου Δάφνης εξακολουθεί να στηρίζει ΟΛΑ τα παιδιά του σχολείου χωρίς διακρίσεις», ανέφερε η σχετική ανακοίνωση.

Β) Παρεμβάσεις θεσμικών οργάνων σχετικά με θέματα ρατσιστικής βίας, Δικαστικές αποφάσεις και Καλές Πρακτικές

1. Δικαστική αθώωση-σταθμός των Σύρων προσφύγων για το Φαρμακονήσι

Στις 22/6/2017 με μια σημαντική απόφαση που ανατρέπει τα δεδομένα στην υπόθεση του ναυαγίου στο Φαρμακονήσι τον Ιανουάριο του 2014, το Πενταμελές Εφετείο Δωδεκανήσου απάλλαξε το νεαρό Σύρο από την ευθύνη για τον θάνατο των 12 Αφγανών προσφύγων, ανάμεσά τους γυναίκες και παιδιά, όπως και για παράνομη και επικίνδυνη μεταφορά υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό το κέρδος, κατηγορίες για τις οποίες είχε καταδικαστεί πρωτόδικα στην εξοντωτική ποινή των 145 χρόνων κάθειρξη, με εκπιτέα τα 25

χρόνια¹⁰¹. Το δικαστήριο δέχτηκε μόνο την κατηγορία ότι ο τότε 21χρονος Σύρος βρισκόταν στο τιμόνι της βάρκας, όχι όμως για οικονομικό όφελος, όπως είχε καταδικαστεί πρωτόδικα από ένα δικαστήριο στο οποίο ακουγόταν πολύ συχνά η προσβλητική και χωρίς καμία νομική υπόσταση λέξη «λαθρομετανάστης», αλλά επειδή ήταν πρόσφυγας και ταξίδευε στην Ευρώπη για να ζητήσει διεθνή προστασία.

Η ποινή του μειώθηκε σε 29 χρόνια φυλάκιση (με εκπτώτα τα 10 χρόνια).

Με βάση το δικαίωμα της υφ' όρον απόλυσης στο ένα τρίτο της ποινής, αναμένεται να βγει άμεσα από τη φυλακή.

Στο άκουσμα της απόφασης, ευχαρίστησε τους δικαστές που τον δικαίωσαν και αγκάλιασε τον δικηγόρο του, ξεσπώντας σε λυγμούς.

Το ναυάγιο στο Φαρμακονήσι συνέβη ενώ το σκάφος των προσφύγων ρυμουλκούνταν από το Λιμενικό, το οποίο είχε ασφαλώς την ευθύνη της επιχείρησης, είτε πρόκειται για επιχείρηση διάσωσης, όπως ισχυρίζονται οι λιμενικοί, είτε για επιχείρηση επαναπροώθησης, σύμφωνα με τις καταθέσεις των επιζώντων.

Η Εισαγγελία του Ναυτοδικείου Πειραιά, το οποίο διερευνούσε τις ενδεχόμενες ευθύνες του Λιμενικού, έβαλε την υπόθεση στο αρχείο.

Οι επιζώντες του ναυαγίου, μεταξύ των οποίων και ο Σύρος, έχουν προσφύγει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου με τη συνδρομή πέντε ελληνικών και διεθνών οργανώσεων δικαιωμάτων, που ισχυρίζονται, μεταξύ άλλων, ότι το Λιμενικό δεν πήρε τα αναγκαία μέτρα διάσωσης και ότι υπήρξε ελλιπής και αναποτελεσματική διερεύνηση από τις ελληνικές αρχές.

Είναι χαρακτηριστικό ότι κανένας επιζών δεν επιρρίπτει ευθύνη για το ναυάγιο στον Σύρο, εξ ου και δέχτηκαν να τον συμπεριλάβουν στην προσφυγή τους στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ).

Αντιθέτως, το ελληνικό κράτος επικαλείται την πρωτόδικη καταδίκη του Σύρου για να ισχυριστεί προς το ΕΔΔΑ ότι αποδόθηκε δικαιοσύνη.

Είναι προφανές ότι η τωρινή απόφαση του Πενταμελούς Εφετείου Δωδεκανήσου ανατρέπει τον ισχυρισμό της Ελλάδας και αναμένεται να δημιουργήσει νέα δεδομένα στην εξέταση της υπόθεσης.

Η υπόθεση έχει πάρει διεθνείς διαστάσεις, με τον Επίτροπο του Συμβουλίου της Ευρώπης Νιλς Μουίζνιεκς να εκφράζει την έκπληξή του για την αρχειοθέτηση της υπόθεσης, ενώ έγινε θεατρική παράσταση που παίχτηκε στο Φεστιβάλ Αθηνών και στο εξωτερικό («Υπόθεση Φαρμακονήσι ή το Δίκαιο του νερού» του Ανέστη Αζά).

¹⁰¹ <https://www.efsyn.gr/arthro/athoosi-stathmos-gia-farmakonisi>

«Η πολύ σημαντική αυτή απόφαση του Πενταμελούς Εφετείου Δωδεκανήσου έρχεται να αποκαταστήσει το αίσθημα εμπιστοσύνης στην ελληνική Δικαιοσύνη, το οποίο είχε βαρύτατα πληγεί από την νομικώς εσφαλμένη και εν πολλοίς ατεκμηρίωτη κρίση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου. Ταυτοχρόνως, όμως, προσφέρει και αφορμή για προβληματισμό ως προς την ορθότητα της απόφασης του εισαγγελέως του Ναυτοδικείου Πειραιώς να τερματίσει πρόωρα την παράλληλη ποινική διαδικασία που είχε κινηθεί εις βάρος των λιμενικών υπαλλήλων, στους οποίους οι επιβάτες του σκάφους που βυθίστηκε είχαν με τις καταθέσεις τους αποδώσει την ευθύνη για τους θανάτους των συγγενικών τους προσώπων», σημειώνει στην «Εφ.Συν.» ο συνήγορος του Σύρου, Παναγιώτης Χριστόπουλος.

«Αναμένουμε με ιδιαίτερο ενδιαφέρον το σκεπτικό της πολλαπλά σημαντικής απόφασης του Πενταμελούς Εφετείου Δωδεκανήσου. Είναι η πρώτη φορά που οι εθνικές δικαστικές αρχές ασχολήθηκαν πραγματικά με το τι συνέβη στο Φαρμακονήσι και είναι βέβαιο ότι η απόφαση θα συνεκτιμηθεί από το ΕΔΔΑ. Η Εισαγγελία του Ναυτοδικείου Πειραιά έχει αρχειοθετήσει την υπόθεση όσον αφορά τις ποινικές ευθύνες των λιμενικών για την ανατροπή και τη βύθιση του σκάφους, η οποία είχε ως συνέπεια τον πνιγμό 12 ανθρώπων, κρίνοντας αξιόπιστες μέχρι και "καταθέσεις" των διασωθέντων που είχαν ληφθεί από διερμηνείς που δεν γνώριζαν καμία από τις γλώσσες των επιζώντων και στους οποίους, για τον λόγο αυτό, ασκήθηκε ποινική δίωξη», σημειώνει η πρόεδρος της Ελληνικής Ένωσης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, Κλειώ Παπαπαντολέων.

2. Έρευνα της Διεθνούς Αμνηστίας για τη βία κατά προσφύγων στη Λέρο

Έκκληση να διερευνηθούν άμεσα οι καταγγελίες για «υπερβολική χρήση βίας» από την αστυνομία ενάντια σε αιτούντες άσυλο στον καταυλισμό της Μόριας στη Λέσβο κατά τη διάρκεια της διαμαρτυρίας της 18ης Ιουλίου του 2017, εικόνες που έκαναν το γύρω του διαδικτύου, κάνει η Διεθνής Αμνηστία, καλώντας τις ελληνικές αρχές να διερευνήσουν τους ισχυρισμούς για τις συνθήκες κράτησης στο αστυνομικό τμήμα Μυτιλήνης μετά τη διαμαρτυρία¹⁰². Κόλαφος οι μαρτυρίες από θύματα και αυτόπτες για τα επεισόδια, ενώ στην ανακοίνωσή της επισυνάπτει και σχετικά βίντεο από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Στη δραματική της ανακοίνωση, η Διεθνής Αμνηστία καλεί τις ελληνικές αρχές να ερευνήσουν επείγοντως τους ισχυρισμούς για υπερβολική χρήση βίας από την αστυνομία ενάντια σε αιτούντες άσυλο στον καταυλισμό της Μόριας, κοντά στη Μυτιλήνη, κατά τη διάρκεια μίας διαμαρτυρίας στις 18 Ιουλίου 2017.

Παράλληλα, όπως τονίζει, θα πρέπει να διερευνηθούν και οι ισχυρισμοί για

¹⁰² <https://www.thepressproject.gr/article/114815/lxiro-rapisma-tis-Diethnous-Amnistias-gia-ti-bia-kata-prosfugon-sti-Lesbo>

κακομεταχείριση προς κάποιους από τους συλληφθέντες και κρατούμενους στο αστυνομικό τμήμα Μυτιλήνης μετά τις συγκρούσεις που ακολούθησαν τη διαμαρτυρία. Η οργάνωση συνέλεξε μαρτυρίες από θύματα και αυτόπτες μάρτυρες σχετικά με τη δυσανάλογη χρήση βίας στον καταυλισμό της Μόριας, οι οποίες επιπλέον υποστηρίζονται από οπτικοακουστικό υλικό που είναι κοινοποιημένο στα μέσα ενημέρωσης, λίγες μέρες μετά τη διαμαρτυρία.

«Το πρωί της 18^{ης} Ιουλίου, μία διαμαρτυρία που ξεκίνησε ειρηνικά στον καταυλισμό της Μόριας οδήγησε σε συγκρούσεις, το απόγευμα, ανάμεσα σε μία ομάδα διαδηλωτών και στην αστυνομία. Ακολούθως, η αστυνομία συνέλαβε 35 άνδρες αιτούντες άσυλο και τους απαγγέλθηκαν κατηγορίες για εμπρησμό, πρόκληση βλαβών σε αστυνομικούς και πρόκληση ζημιών σε ιδιωτική περιουσία. 34 από όσους κατηγορήθηκαν κρατήθηκαν στο Αστυνομικό τμήμα Μυτιλήνης και ένας μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο. Στις 25 Ιουλίου, ο προανακριτικός εισαγγελέας διέταξε την προανάκριση για 30 άτομα από όσους κατηγορήθηκαν, ενώ τέσσερα άτομα αφέθηκαν ελεύθερα. Στις 25 Ιουλίου, ο αιτών άσυλο που νοσηλευόταν απαλλάχθηκε από τις κατηγορίες και ενάς δικαστής αποφάσισε να μην τον κρατήσουν παραπάνω. Οχτώ από τους αιτούντες άσυλο που συνελήφθησαν κατέθεσαν μηνυτήρια αναφορά για κακομεταχείριση από την αστυνομία» αναφέρεται στην ανακοίνωση.

Όπως τονίζεται, αυτή δεν είναι η πρώτη φορά που έχουν ξεσπάσει εντάσεις στον καταυλισμό της Μόριας ως αποτέλεσμα των ανεπαρκών συνθηκών υποδοχής, το θάνατο αιτούντων άσυλο που συνδέονταν με αυτές τις συνθήκες, καθυστερήσεις στην εξέταση των αιτήσεων ασύλου και στην αβεβαιότητα που οι πρόσφυγες αισθάνονται εξαιτίας του εγκλωβισμού τους στο νησί. Η Διεθνής Αμνηστία διεξήγαγε συνεντεύξεις από 11 αιτούντες άσυλο που αντιμετωπίζουν κατηγορίες, συμπεριλαμβανομένου και του ατόμου που νοσηλεύεται, καθώς και από τους δικηγόρους τους. Η Διεθνής Αμνηστία πήρε επίσης συνέντευξη από τρεις άλλους αιτούντες άσυλο που ήταν στον καταυλισμό της Μόριας, κατά τη διάρκεια της αστυνομικής επιχείρησης στις 18 Ιουλίου, εκπροσώπους από μη κυβερνητικούς οργανισμούς στο νησί και εκπροσώπους της αστυνομίας της Λέσβου.

Οι αιτούντες άσυλο ανέφεραν στη συνέντευξη τους στη Διεθνή Αμνηστία, ότι κατά τη διάρκεια της αστυνομικής επιχείρησης, που έγινε για τη σύλληψη όσων ατόμων συγκρούονταν με την αστυνομία, αστυνομικοί έκαναν υπερβολική χρήση βίας και σε μία περίπτωση έριξαν χημικά μέσα σε ένα κοντέινερ όπου διέμεναν αιτούντες άσυλο.

Επιπλέον, ένα βίντεο διαθέσιμο στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης δείχνει κάποιους αστυνομικούς να πετάνε πέτρες προς την κατεύθυνση κάποιων διαδηλωτών. Ένα άλλο βίντεο, το οποίο δεν είναι δημοσιευμένο και βρίσκεται στη διάθεση των δικηγόρων, δείχνει αστυνομικούς να χτυπάνε επανειλημμένα άτομα με ρόπαλα, ακόμα και όταν τα άτομα αυτά έπεσαν στο έδαφος. Ένα τρίτο βίντεο δείχνει άτομα με πολιτικά να χτυπάνε ανθρώπους που θεωρούνταν διαδηλωτές, ενώ ένστολοι αστυνομικοί παρακολουθούν κοντά χωρίς να επεμβαίνουν. Ο F., ένας από τους αιτούντες άσυλο που συνελήφθη εκείνη τη μέρα, δήλωσε στη Διεθνή Αμνηστία:

« Η αστυνομία έριξε πολλά δακρυγόνα και ένιωσα να πνίγομαι...δέκα αστυνομικοί με χτυπούσαν σε όλο μου το σώμα για 3 λεπτά με τα κλομπ τους. Ήμουν πεσμένος στο έδαφος προσπαθώντας να προστατέψω τον εαυτό μου, προσπαθώντας να γίνω όσο πιο μικρός γινόταν....Με χτύπησαν στο δεξί μου χέρι και στο κεφάλι με τα κλομπ και με κλώτσαγαν με τις μπότες τους...Ο αστυνομικός που με πήγε στο περιπολικό έφτυσε στο πρόσωπό μου λέγοντάς με 'ηλίθιε Αφρικανέ'...».

Ο N., ένας αιτούντες άσυλο γύρω στα 30, που συνελήφθη από την αστυνομία αλλά σύντομα μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο, είπε στη Διεθνή Αμνηστία ότι έφτασε στον καταυλισμό της Μόριας το απόγευμα επιστρέφοντας από μια συνάντηση στη Μυτιλήνη:

«...Όταν μπήκα στον καταυλισμό έφτασα μπροστά στο EASO (το Ευρωπαϊκό Γραφείο Υποστήριξης του Ασύλου). Ένας αστυνομικός με χτύπησε στο πίσω μέρος του λαιμού μου... Γύρισα...και περισσότεροι αστυνομικοί άρχισαν να με χτυπάνε τόσο πολύ μέχρι που έπεσα...με πάτησαν... (καθώς με χτύπαγαν)...ώσπου λιποθύμησα... Ξύπνησα στο νοσοκομείο...»

Ο A., ένας άλλος αιτών άσυλο γύρω στα 20, που επίσης συνελήφθη, δήλωσε: «... Όταν βγήκα από το ντουζ, με συνέλαβε η αστυνομία... με τράβηξαν από τα μαλλιά και με χτύπησαν με γροθιά και με έσυραν στο έδαφος...»

Η Διεθνής Αμνηστία επιπλέον συνέλεξε εκτενείς μαρτυρίες από τρεις αιτούντες άσυλο, που δεν ήταν ανάμεσα σε αυτούς που συνελήφθησαν, και η κάθε μαρτυρία περιγράφει πώς η αστυνομία απείλησε και πέταξε στο έδαφος μία εμφανώς έγκυο γυναίκα αιτούσα άσυλο από τη Νιγηρία και κακομεταχειρίστηκε έναν αιτών άσυλο που κρυβόταν κάτω από ένα κρεβάτι επειδή φοβόταν ότι η αστυνομία θα τον συλλάβει. Ο άνδρας αυτός φέρεται ότι έχασε τις αισθήσεις του ως αποτέλεσμα της κακομεταχείρισης.

« Ένας αστυνομικός έσπρωξε το κρεβάτι στην άκρη και τράβηξε τον S. από το κεφάλι και μετά χτύπησε το κεφάλι του στο δάπεδο του container... Μετά τον έσυρε από τη μπλούζα του στο έδαφος και ... (τον πέταξε) έξω από το container...ένας άλλος αστυνομικός ήρθε και είπε στην έγκυο γυναίκα...Είπες ψέματα, είπες ψέματα ότι δεν υπάρχει άντρας εδώ...πρέπει να πας φυλακή...». « Ένας αστυνομικός την έσπρωξε (και εκείνη έπεσε στο έδαφος)...» περιέγραψε ένας αιτών άσυλο.

Στις 22 και 23 Ιουλίου, η Διεθνής Αμνηστία αναφέρει πως πήρε συνεντεύξεις από 10 αιτούντες άσυλο που κρατούνταν στο αστυνομικό τμήμα της Μυτιλήνης. Πολλοί από τους ερωτηθέντες δήλωσαν ότι κατά την άφιξή τους στο αστυνομικό τμήμα, η αστυνομία τους έβαλε πλαστικές χειροπέδες στα χέρια τους και τις τράβηξε πολύ σφιχτά, προκαλώντας τους έντονο πόνο. Οι ίδιοι περιέγραψαν επίσης πως έπρεπε να κάθονται στο πάτωμα του αστυνομικού τμήματος για διάστημα πέντε έως έξι ωρών με τα χέρια πίσω από την πλάτη τους, πράγμα το οποίο επιβάρυνε τον πόνο τους.

Κάποιοι από αυτούς έδειξαν στη Διεθνή Αμνηστία τα ορατά σημάδια γύρω από τους καρπούς τους, τα οποία είπαν ότι συνδέονταν με το γεγονός ότι ήταν σφιχτές οι χειροπέδες τους και είπαν ότι κατά τη διάρκεια που παρέμειναν με χειροπέδες, καθισμένοι στο πάτωμα, δεν τους προσφέρθηκε τροφή ή νερό και δεν ήταν επιτρεπτό να επισκεφτούν την τουαλέτα. Κάποιοι περιέγραψαν ξυλοδαρμούς από την αστυνομία που μπορεί να ισοδυναμούν με βασανιστήρια.

Ο Β., ένας αιτών άσυλο περίπου 20 χρονών, δήλωσε ότι ο καρπός του ράγισε όταν τον χτύπησαν οι μονάδες καταστολής κατά τη σύλληψή του και ως αποτέλεσμα, με τα χέρια του δεμένα με χειροπέδες πίσω από την πλάτη του, του δημιούργησαν ανυπόφορο πόνο:

«...έβαλαν πλαστικές χειροπέδες ... μας πονούσε πολύ και μερικά άτομα ούρησαν πάνω τους. Ήμουν ... με τις πλαστικές χειροπέδες και είχα σπασμένο καρπό...»

Δύο από τους ερωτηθέντες αιτούντες άσυλο κατήγγειλαν ότι είχαν υποστεί κακομεταχείριση στα κελιά του αστυνομικού τμήματος της Μυτιλήνης:

Ο D., αιτών άσυλο, περίπου 20 χρονών, δήλωσε: *«...ήμουν ακόμα δεμένος με πλαστικές χειροπέδες Υπήρχαν έξι αστυνομικοί και άρχισαν να με χτυπάνε ... Ένας αστυνομικός είπε 'όχι εδώ' και με πήραν στο τέλος του διαδρόμου ...*

Με χτύπησαν με τα γκλομπ τους και με τις γροθιές τους ... πονάω ...»
Ο F., είπε ότι «...με χτύπησε ένας αστυνομικός με τις γροθιές του στο κεφάλι τρεις φορές...».

Παρά τους τραυματισμούς τους, οι αιτούντες άσυλο που έδωσαν συνέντευξη στη Διεθνή Αμνηστία από το αστυνομικό τμήμα, δήλωσαν ότι παρόλο που ζήτησαν ιατρική βοήθεια για τους τραυματισμούς τους, η αστυνομία καθυστέρησε να τους παραπέμψει στο νοσοκομείο για μερικές ημέρες. Κατά τη διάρκεια της επίσκεψής τους, οι εκπρόσωποι της οργάνωσης είδαν ανοιχτές πληγές στο σώμα ενός από τους ερωτηθέντες, ενώ ένα άλλο άτομο είχε το χέρι του σε γύψο. Οι συνεντευξιαζόμενοι δήλωσαν ότι οι τραυματισμοί τους προήλθαν από τους ξυλοδαρμούς από την αστυνομία. Η οργάνωση ενημερώθηκε επίσης από δικηγόρους ότι δύο από τα άτομα που κατηγορούνται ήταν ευάλωτα άτομα λόγω των εμπειριών τους στις χώρες που διέφυγαν και διέσχιζαν πριν φτάσουν στην Ελλάδα.

Όλοι τους δήλωσαν επίσης στη Διεθνή Αμνηστία ότι, ενώ βρίσκονταν σε κράτηση, η αστυνομία τους ζήτησε να υπογράψουν έγγραφα στα ελληνικά χωρίς την παρουσία διερμηνέα και δικηγόρου. Επιπλέον, δήλωσαν ότι η αστυνομία τους είπε ότι θα είχαν πρόβλημα εάν δεν υπέγραψαν τα έγγραφα. Όλοι εκτός από έναν από τους οποίους διεξήγαγε συνέντευξη η Διεθνής Αμνηστία, δήλωσαν ότι υπέγραψαν το έγγραφο που τους υποβλήθηκε επειδή φοβούνταν τι θα συνέβαινε σε αυτούς αν δεν το έπρατταν.

Σε συνεντεύξεις με τον αστυνομικό διευθυντή της Λέσβου και κάποια άλλα ανώτερα αστυνομικά στελέχη, η Διεθνής Αμνηστία αναφέρει πως ενημερώθηκε ότι 12 αστυνομικοί υπέστησαν τραυματισμούς κατά τη διάρκεια των συγκρούσεων και τρεις έπρεπε να πάνε στο νοσοκομείο για να λάβουν πρώτες βοήθειες.

Η Διεθνής Αμνηστία αναγνωρίζει ότι η αστυνόμευση διαδηλώσεων μπορεί να παρουσιάζει δυσκολίες και ότι τα μέλη των σωμάτων ασφαλείας μερικές φορές απαιτείται να χρησιμοποιήσουν βία για να διατηρήσουν την τάξη και να προλάβουν εγκλήματα. Εντούτοις, κατά την διεκπεραίωση των καθηκόντων τους πρέπει να τηρούν το διεθνές δίκαιο.

Οι Βασικές Αρχές των Ηνωμένων Εθνών για τη Χρήση Βίας και Πυροβόλων Όπλων από Όργανα Επιφορτισμένα με την Επιβολή του Νόμου αναφέρουν ρητά ότι οι αστυνομικοί πρέπει κατά το δυνατόν να εφαρμόζουν μη βίαια μέσα πριν καταφύγουν στη χρήση βίας, την οποία επιτρέπεται να χρησιμοποιήσουν στην ελάχιστη απαραίτητη έκταση και μόνο εάν άλλα μέσα παραμένουν αναποτελεσματικά ή χωρίς καμία προοπτική επίτευξης του σκοπούμενου αποτελέσματος. Εάν η σύννομη χρήση βίας είναι αναπόφευκτη, οι αστυνομικοί πρέπει να είναι συγκρατημένοι στη χρήση της και να ενεργούν σε αναλογία προς τον θεμιτό σκοπό που επιδιώκεται, να ελαχιστοποιούν τις βλάβες και τους τραυματισμούς, και να διασφαλίζουν ότι παρέχονται βοήθεια και ιατρική φροντίδα σε τυχόν τραυματισμένα ή πληγέντα άτομα το συντομότερο δυνατόν.

Οι Βασικές Αρχές υπογραμμίζουν επίσης ότι οι κυβερνήσεις πρέπει να διασφαλίσουν ότι η αυθαίρετη ή καταχρηστική χρήση βίας από μέλη των σωμάτων ασφαλείας τιμωρείται ως ποινικό αδίκημα σύμφωνα με το νόμο.

Όταν υπάρχουν ισχυρισμοί για δυσανάλογη, αυθαίρετη ή καταχρηστική χρήση βίας από την αστυνομία ή πράξεις βασανιστηρίων ή άλλης μορφής κακομεταχείρισης, οι αρχές πρέπει να εξασφαλίσουν τη διενέργεια αποτελεσματικών και αμερόληπτων ερευνών σχετικά με τους ισχυρισμούς αυτούς. Η αστυνομία δεν πρέπει να απαλλάσσεται από την ποινική ευθύνη για παράνομες πράξεις που διαπράττονται κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας. Εδώ και χρόνια, η Διεθνής Αμνηστία έχει επανειλημμένα υπογραμμίσει τη συνεχιζόμενη αποτυχία των ελληνικών αρχών να διεξάγουν άμεσες, διεξοδικές, αμερόληπτες και αποτελεσματικές έρευνες σχετικά με ισχυρισμούς για σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τους αξιωματούχους της ελληνικής αστυνομίας.

Στις 25 Ιουλίου, η Διεθνής Αμνηστία ενημερώθηκε από τον Αστυνομικό Διευθυντή της Λέσβου ότι η Γενική Αστυνομική Διεύθυνση διέταξε μια εσωτερική πειθαρχική έρευνα σχετικά με τους ισχυρισμούς περί δυσανάλογης χρήσης βίας και κακομεταχείρισης όσων συνελήφθησαν.

Η Διεθνής Αμνηστία καλεί τις ελληνικές αρχές να διεξαγάγουν μια άμεση, διεξοδική, αμερόληπτη και ανεξάρτητη διερεύνηση των καταγγελιών κατά της αστυνομίας και να διασφαλίσουν ότι οι υπεύθυνοι θα προσαχθούν στη δικαιοσύνη. Ο οργανισμός προτρέπει επίσης το Συνήγορο του Πολίτη, με την ιδιότητά του ως εθνικός μηχανισμός διερεύνησης καταγγελιών αυθαιρεσίας

από μέλη των σωμάτων ασφαλείας, να διεξαγάγει έρευνα σχετικά με αυτούς τους ισχυρισμούς. Οποιοσδήποτε αξιωματικός της αστυνομίας που θεωρείται ευλόγως ύποπτος για τη διάπραξη ποινικών ενεργειών πρέπει να διωχθεί.

Τα άτομα που κατηγορούνται για αδικήματα σε σχέση με τις συγκρούσεις που ακολούθησαν τη διαμαρτυρία των αιτούντων άσυλο πρέπει να έχουν δωρεάν πρόσβαση σε διερμηνείς και σε δικηγόρους της επιλογής τους, δωρεάν αν δεν έχουν τα μέσα πληρωμής, προκειμένου να διασφαλιστεί η δίκαιη δίκη τους. Οι εντάσεις στη Μόρια είναι αποτέλεσμα των πολιτικών που περιορίζουν τους αιτούντες άσυλο, στο πλαίσιο της συμφωνίας Ε.Ε.-Τουρκίας, σε απαράδεκτες συνθήκες στα ελληνικά νησιά για μήνες. Η πολιτική περιορισμού των αιτούντων άσυλο στα νησιά προκειμένου να επιστρέψουν στην Τουρκία πρέπει να τερματιστεί.

Στον αντίποδα, οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις πρέπει να συνεργαστούν με τις ελληνικές αρχές για τη μεταφορά αιτούντων άσυλο στην ηπειρωτική Ελλάδα για την επαρκή υποδοχή και μετεγκατάστασή τους σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

3. Μηνυτήρια αναφορά για τη ρατσιστική βία στον Ασπρόπυργο

Τη Δευτέρα 19/6/2017, η Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου κ. Δημητρίου συναντήθηκε στο γραφείο της με εκπροσώπους φορέων και οργανώσεων (Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, Πακιστανική Κοινότητα Ελλάδας, SolidarityNow, Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών του Δήμου Αθηναίων, Κ.Ε.Ε.Ρ.Φ.Α. και Ελληνικό Φόρουμ Μεταναστών) για την υπόθεση των ρατσιστικών επιθέσεων στον Ασπρόπυργο¹⁰³.

Οι ρατσιστικές επιθέσεις το τελευταίο 8μηνο στη Γκορυτσά Ασπροπύργου είναι συντεταγμένες και επαναλαμβανόμενες. Πρόκειται για πράξεις ακραίας, δολοφονικής βίας από ομάδα δραστών με σταθερό *modus operandi*. Θύματα είναι κυρίως Πακιστανοί εργάτες γης, όμως στο δρόμο της βίας έχουν βρεθεί και Έλληνες εργοδότες τους. Πρέπει να σημειωθεί ότι το τοπικό αστυνομικό τμήμα έχει επιδείξει όλο αυτό το διάστημα ανεπίτρεπτη ανοχή στα φαινόμενα οργανωμένης ρατσιστικής βίας, δεδομένου ότι τα θύματα έχουν ήδη

¹⁰³ Κοινή Δήλωση αντιρατσιστικών φορέων και οργανώσεων, 19/6/2017

αναγνωρίσει τους δράστες των επιθέσεων, χωρίς όμως αποτέλεσμα.

Η μηνυτήρια αναφορά περιλαμβάνει αναλυτικά στοιχεία για τις επιθέσεις, ενώ κατατέθηκε φωτογραφικό υλικό και βίντεο από τη δράση της συγκεκριμένης ομάδας, προκειμένου να διευκολυνθούν οι έρευνες των αρχών και να διαλευκανθούν οι επιθέσεις ώστε να αποδοθούν ευθύνες. Αίτημα των οργανώσεων είναι να υπάρξει συσχετισμός όλων των σχετικών μηνύσεων σε μία ενιαία υπόθεση και να αποδοθεί η πρέπουσα σημασία και προτεραιότητα σε ένα εγκληματικό φαινόμενο που ευθέως απειλεί την κοινωνική συνοχή και τις δημοκρατικές μας ελευθερίες.

4. Ποινές φυλάκισης για επιθέσεις κατά μεταναστών στον Άγιο Παντελεήμονα

Στις 10 Ιουλίου 2017, ύστερα από σχεδόν έξι χρόνια αναβολών και αφού τα δύο από τα θύματα έχουν φύγει από τη χώρα, η ελληνική Δικαιοσύνη εξέδωσε την απόφασή της για την επίθεση που δέχθηκαν τρεις μετανάστες στην περιοχή του Άγιου Παντελεήμονα¹⁰⁴. Σε ποινή φυλάκισης τριών ετών, με τριετή αναστολή, καταδικάστηκε η Θέμις Σκορδέλη για επίθεση σε βάρος μετανάστη στον Άγιο Παντελεήμονα το 2011, με αποτέλεσμα ο τελευταίος να νοσηλευθεί. Η πρώην υποψήφια βουλευτής της Χρυσής Αυγής κρίθηκε ένοχη για το αδίκημα πλημμεληματικού χαρακτήρα της ηθικής αυτοουργίας σε επικίνδυνη σωματική βλάβη. Αντίστοιχα, καταδικάστηκαν σε ποινή φυλάκισης τριών ετών για την πράξη της επικίνδυνης σωματικής βλάβης οι Ιωάννης Λουκιανός και Γεώργιος Μαρκουλάκης, επίσης κάτοικοι της περιοχής.

Το δικαστήριο δεν αναγνώρισε το ελαφρυντικό του προτέρου εντίμου βίου που ζήτησε η υπεράσπιση, ενώ αποφάσισε οι ποινές να ανασταλούν επί τριετία. Ύστερα από σχεδόν έξι χρόνια αναβολών και αφού τα δύο από τα θύματα έχουν φύγει από τη χώρα, η ελληνική Δικαιοσύνη εξέδωσε την απόφασή της για την επίθεση που δέχθηκαν τρεις μετανάστες στην περιοχή του Άγιου Παντελεήμονα, ένας εκ των οποίων νοσηλεύθηκε τραυματισμένος στην πλάτη από αιχμηρό αντικείμενο. Και ενώ για το θύμα και πολιτικώς ενάγοντα που κατέθεσε στη δίκη, το δικαστήριο «είδε» επικίνδυνη σωματική βλάβη, ενώ αντίθετα για τους άλλους δύο μετανάστες η πρόεδρος της έδρας μετέτρεψε την κατηγορία σε έργω εξύβριση, αδίκημα που απαιτεί έγκληση και για τον λόγο αυτό έκρινε απαράδεκτη την ποινική δίωξη. Η επίθεση κατά την ελληνική Δικαιοσύνη έγινε τον Σεπτέμβριο του 2011 από τους Ιωάννη Λουκιανό, Γεώργιο Μαρκουλάκη, ενώ επικεφαλής ήταν η Θέμις Σκορδέλη, τότε «αγανακτισμένη κάτοικος» και στη συνέχεια υποψήφια βουλευτής της Χρυσής Αυγής.

¹⁰⁴ <https://www.kar.org.gr/2017/07/10/enochi-i-tris-chrysavgites-skordeli-loukianos-ke-markoulakis/>

Οι κατηγορούμενοι δεν προσήλθαν στο δικαστήριο, αλλά εκπροσωπήθηκαν από τους συνηγόρους τους. Μέσω αυτών, αρνήθηκαν την εμπλοκή τους στην υπόθεση και τις κατηγορίες που τους αποδίδονται. Από τη δικαστική ετυμηγορία προηγήθηκε η εισαγγελική εισήγηση, με την οποία ζητήθηκε η ενοχή των τριών κατηγορουμένων. Σύμφωνα με τον εισαγγελέα της έδρας, τόσο η μαρτυρία του θύματος στο δικαστήριο όσο και αυτή του αστυνομικού, κατέδειξαν τα πραγματικά περιστατικά σε αντίθεση με τον μάρτυρα υπεράσπισης και γνωστό των κατηγορούμενων, ο οποίος έπεσε σε αντιφάσεις. «Οι δύο κατηγορούμενοι (σ.σ. Ιωάννης Λουκιανός και Γεώργιος Μαρκουλάκης) ύστερα από εντολή της Θ. Σκορδέλη επιτέθηκαν μαζί με άλλους στους τρεις παθόντες και επέφεραν στον ένα σειρά βλαβών. Θεωρώ ότι αποδείχθηκε πως και οι τρεις είχαν δόλο, λειτούργησαν από κοινού και ήθελαν να βλάψουν τον παθόντα» ανέφερε ο εισαγγελικός λειτουργός, ενώ πρόσθεσε πως δεν προέκυψε το είδος των σωματικών βλαβών που φέρονται ότι επήλθαν στους άλλους δύο παθόντες. Για τον λόγο αυτό πρότεινε να καταδικασθούν οι Ιωάννης Λουκιανός και Γεώργιος Μαρκουλάκης για το αδίκημα της επικίνδυνης σωματικής βλάβης για το ένα εκ των θυμάτων, σε βάρος του οποίου «ο ένας τον χτύπησε με άγνωστο όργανο και ο δεύτερος με ένα μπουκάλι». Αντίθετα για τους άλλους δύο μετανάστες ζήτησε να μετατραπεί η κατηγορία σε έργο εξύβριση από κοινού και να κηρυχθεί απαράδεκτη η ποινική δίωξη, καθώς απαιτείται έγκληση. Όσο για τη Θέμιδα Σκορδέλη πρότεινε να κηρυχθεί ένοχη για την πράξη της ηθικής αυτουργίας στην επικίνδυνη σωματική βλάβη, αφού «ήταν η επιβολή της που οδήγησε στην πράξη των άλλων δύο».

6. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ & ΠΡΟΝΟΙΑΣ

A) Κρούσματα παραβιάσεων του δικαιώματος σε υγεία και Πρόνοια

1. Καταγγελία από γιατρούς στη Μυτιλήνη για ρατσιστική συμπεριφορά της αστυνομίας, εντός νοσοκομείου, ενάντια σε πρόσφυγες

Στις 16/1/2017 η ΟΕΝΓΕ κατήγγειλε την απάνθρωπη και ρατσιστική συμπεριφορά της αστυνομίας, η οποία ενεργώντας αυθαίρετα και με

απαράδεκτο τρόπο, ζήτησε εξηγήσεις από γιατρούς του νοσοκομείου της Μυτιλήνης για τη νοσηλεία μετανάστη, απεργού πείνας¹⁰⁵ :

"Είναι το δεύτερο σοβαρό περιστατικό, ένα μήνα μετά τη νοσηλεία ασθενή – μετανάστη στην Παθολογική Κλινική του Νοσοκομείου, ο οποίος παρέμεινε φρουρούμενος στο θάλαμο, φορώντας διαρκώς χειροπέδες στα δύο του χέρια και μόνο μετά την παρέμβαση των θεράποντων γιατρών, του αφαιρέθηκαν προσωρινά το μεσημέρι της επομένης μέρας της εισαγωγής του, για να μπορέσει να φάει. Η συμπεριφορά της αστυνομίας στρέφεται ενάντια σε ανθρώπους που έφυγαν από τη χώρα τους προκειμένου να γλιτώσουν από τον πόλεμο και την έσχατη φτώχεια. Στρέφεται εναντίον ανθρώπων που παγιδεύτηκαν στην απάνθρωπη πολιτική που τους εγκλωβίζει στη χώρα μας και τις προηγούμενες ημέρες έδωσαν αγώνα επιβίωσης μέσα στο χιονιά, με πολικές θερμοκρασίες και κάτω από άθλιες συνθήκες.

Οι νοσοκομειακοί γιατροί με τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο δηλώνουμε ότι δεν πρόκειται να δεχτούμε καμία παρέμβαση στην εκτέλεση των ιατρικών μας καθηκόντων. Δεν έχουμε καμία δέσμευση από το βάρβαρο καθεστώς που έχουν επιβάλει για τους μετανάστες διαχρονικά οι κυβερνήσεις στο πλαίσιο της αντιμεταναστευτικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αρνούμαστε να απαρνηθούμε το ρόλο μας να υπηρετούμε τους ασθενείς, αρνούμαστε να στεκόμαστε εχθρικά απέναντί τους. Μοναδικό κριτήριο της εργασίας μας είναι η προστασία και η προαγωγή της υγείας του λαού, οι ανάγκες των ασθενών μας, στη διάθεσή τους θέτουμε την επιστημονική μας γνώση. Προειδοποιούμε το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη ότι η ανοχή μας σε τέτοια απαράδεκτα περιστατικά είναι μηδενική. Καλούμαι την ηγεσία του να σταματήσει κάθε παρέμβαση στο έργο μας, επίσης τη διοίκηση του νοσοκομείου να διασφαλίσει τα δικαιώματα των ασθενών, όπως είναι υποχρεωμένη".

2. Έκθεση των «Γιατρών χωρίς Σύνορα» για την ψυχική υγεία των προσφύγων

Στοιχεία για την κατάσταση των προσφύγων σε Ελλάδα και Ευρώπη δημοσιοποίησαν στις 20/3/2017 σε έκθεσή τους οι «Γιατροί χωρίς σύνορα» με αφορμή την συμπλήρωση ενός χρόνου από την συμφωνία ΕΕ - Τουρκίας για το προσφυγικό¹⁰⁶.

Η οργάνωση καταφέρεται εναντίον της συμφωνίας, δημοσιοποιώντας στοιχεία για τις ψυχικές συνέπειες που έχει αυτή πάνω στους πρόσφυγες:

«Το κλείσιμο των πυλών εισόδου της Ευρώπης για τους αιτούντες άσυλο δεν συμβάλει με κανέναν τρόπο στην αντιμετώπιση των συγκρούσεων, της βίας

¹⁰⁵http://anemosantistasis.blogspot.gr/2017/01/blog-post_411.html?utm_source=dlvr.it&utm_medium=facebook

¹⁰⁶ http://anemosantistasis.blogspot.com/2017/03/blog-post_423.html#ixzz4byrt3QFO

και των διώξεων από τις οποίες οι άνθρωποι προσπαθούν να φύγουν, ούτε δίνει σε όσους εγκαταλείπουν τις εστίες τους μια πραγματική εναλλακτική λύση προκειμένου να μην καταφύγουν στα δίκτυα των διακινητών, μια από τις λίγες επιλογές τους στην προσπάθεια να φτάσουν στον προορισμό τους. Τα κλειστά σύνορα είναι σήμερα μια πραγματικότητα σε όλη τη διαδρομή από τη Συρία ως την ΕΕ. Τα δύο τελευταία χρόνια, τα συροτουρκικά σύνορα είναι κλειστά και ένα τεράστιο τείχος κατασκευάζεται μεταξύ των δύο χωρών. Τα τελευταία τρία χρόνια, τα σύνορα της Συρίας με την Ιορδανία είναι κλειστά, ενώ τους τελευταίους έξι μήνες, ακόμη και άνθρωποι που χρειάζονται επείγουσα ιατρική διακομιδή δεν είναι σε θέση να βγουν από τη χώρα. Τα παραπάνω έχουν ως συνέπεια τον εγκλωβισμό πολλών χιλιάδων ανθρώπων σε μια εμπόλεμη ζώνη που εισέρχεται στην έβδομη βίαιη χρονιά της. Εκτός από τη Συρία, οι άνθρωποι συνεχίζουν να φεύγουν από το Ιράκ, το Αφγανιστάν, τη Νιγηρία, την Υεμένη, την Ερυθραία, τη Σομαλία και πολλές άλλες χώρες. Όσοι ήταν σε θέση να εγκαταλείψουν αυτές τις εμπόλεμες ζώνες και κρίσεις σήμερα βρίσκονται κατά κύριο λόγο σε χώρες που φιλοξενούν εκατομμύρια προσφύγων, όπως η Κένυα και ο Λίβανος. Από τα έξι εκατομμύρια πληθυσμό του Λιβάνου, πάνω από ένα εκατομμύριο είναι πρόσφυγες.

Αντιμέτωποι με αγκαθωτά συρματοπλέγματα σε πολλά σημεία της διαδρομής τους στα νότια σύνορα της Ευρώπης, οι αιτούντες άσυλο και μετανάστες κυριολεκτικά ακινητοποιούνται. Χωρίς ασφαλή εναλλακτική λύση, ωθούνται στα δίκτυα των διακινητών και σε ακόμη πιο ριψοκίνδυνες χερσαίες και θαλάσσιες διαδρομές προς τη βόρεια Ευρώπη. Την ίδια στιγμή που η ΕΕ και τα κράτη μέλη στρατιωτικοποιούν τη στάση τους απέναντι στους πρόσφυγες, τους αιτούντες άσυλο και τους μετανάστες και προσπαθούν να εμποδίσουν την παράτυπη είσοδό τους στην Ευρώπη, δεν λαμβάνονται ταυτόχρονα μέτρα για την ενίσχυση των ασφαλών και νόμιμων οδών μετακίνησης, όπως η επανεγκατάσταση, η μετεγκατάσταση, η οικογενειακή επανένωση και οι θεωρήσεις εισόδου για ανθρωπιστικούς λόγους, εργασία και σπουδές.

Τα δύο τελευταία χρόνια, αρκετές ευρωπαϊκές χώρες έχουν υιοθετήσει πιο αυστηρούς όρους για την οικογενειακή επανένωση. Παράλληλα, η συνεισφορά των κρατών της ΕΕ στη μετεγκατάσταση και επανεγκατάσταση προσφύγων από την Ελλάδα και την Τουρκία υπολείπεται σε στόχους και χρονοδιάγραμμα. Από τον Απρίλιο του 2016 ως τις 24 Φεβρουαρίου 2017, μόλις 3.565 πρόσφυγες, από σχεδόν τρία εκατομμύρια που βρίσκονται στη χώρα, έχουν επανεγκατασταθεί από την Τουρκία στην ΕΕ.

Ως τις 28 Φεβρουαρίου 2017, μόνο 9.610 αιτούντες άσυλο, από ένα σύνολο 63.302 έχουν μεταφερθεί από την Ελλάδα σε άλλες χώρες της ΕΕ. Εκτός από το γεγονός ότι πρόκειται για μια αργή και διοικητικά σύνθετη διαδικασία, το πρόγραμμα μετεγκατάστασης εισάγει διακρίσεις, καθώς προσφέρει σε έναν περιορισμένο αριθμό εθνικοτήτων νόμιμη, εναλλακτική λύση στο ενδεχόμενο εγκλωβισμού στην Ελλάδα, ανεξαρτήτως των εξατομικευμένων αναγκών των ανθρώπων για προστασία».

Στην έκθεση καταγράφονται στοιχεία για το πώς επιδρά η παραπάνω κατάσταση στην ψυχική υγεία των προσφύγων. Στη Σάμο και την Λέσβο ομάδες των Γιατρών Χωρίς Σύνορα «γίνονται αυτόπτες μάρτυρες των ψυχικών και σωματικών αναγκών των ανθρώπων και πως αυτές εξελίσσονται στην πάροδο του χρόνου».

«Τους τελευταίους μήνες, οι ψυχολόγοι των Γιατρών Χωρίς Σύνορα και στα δύο νησιά έχουν διαπιστώσει δυσμενείς επιπτώσεις στην ψυχική υγεία των ανθρώπων, με τους περισσότερους ασθενείς να αναφέρουν τις κακές συνθήκες διαβίωσης και τον κίνδυνο επιστροφής στην Τουρκία είτε ως την αιτία είτε ως επιβαρυντικό παράγοντα των ψυχολογικών δυσκολιών που αντιμετωπίζουν. Στη Λέσβο, οι ψυχολόγοι μας πραγματοποίησαν 767 συνεδρίες ψυχικής υγείας και παρατήρησαν σημαντική επιδείνωση της ψυχικής υγείας των ανθρώπων αμέσως μετά την εφαρμογή της συμφωνίας ΕΕ-Τουρκίας.

Ειδικότερα, οι ψυχολόγοι των Γιατρών Χωρίς Σύνορα διαπίστωσαν αύξηση του ποσοστού των ασθενών με συμπτώματα άγχους και κατάθλιψης κατά 150%, καθώς και τον τριπλασιασμό του ποσοστού των ασθενών με διαταραχή μετατραυματικού στρες, στη διάρκεια του τελευταίου χρόνου. Καταγράφεται επίσης, αύξηση των συμπτωμάτων ψύχωσης, και ταυτόχρονα οι ομάδες μας βλέπουν περισσότερους ασθενείς με σοβαρό τραύμα, περισσότερες περιπτώσεις αυτοτραυματισμού και περισσότερες απόπειρες αυτοκτονίας.

Στη Σάμο, σε διάρκεια 11 μηνών μετά την υπογραφή της συμφωνίας ΕΕ-Τουρκίας, οι ομάδες μας πραγματοποίησαν 456 συνεδρίες ψυχικής υγείας. Τους τελευταίους μήνες, ο κοινωνικός λειτουργός και ο ψυχολόγος των Γιατρών Χωρίς Σύνορα έχουν διαπιστώσει παρόμοιες δυσμενείς επιπτώσεις στην ψυχική υγεία των ανθρώπων. Μόνο τον Ιανουάριο του 2017 αναφέρθηκαν δώδεκα απόπειρες αυτοκτονίας και έξι περιστατικά αυτοτραυματισμού.

Αντίστοιχες αναφορές τονίστηκαν επίσης στην ενημέρωση της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες που πραγματοποιήθηκε στη Σάμο στα μέσα Φεβρουαρίου, όπου σημειώθηκε ότι «λαμβάνονται τακτικά αναφορές για περιστατικά αυτοτραυματισμού, απόπειρες αυτοκτονίας, και κρίσεις πανικού στη Σάμο».

3. Αναφορά των «Γιατρών Χωρίς Σύνορα» στη συμπλήρωση ενός έτους από τη συμφωνία ΕΕ – Τουρκίας

Έκθεση με αφορμή τη συμπλήρωση ενός χρόνου από τη Συμφωνία Ευρωπαϊκής Ένωσης-Τουρκίας δημοσίευσαν στις 15/3/2017 οι «Γιατροί

Χωρίς Σύνορα» με στόχο να αναδείξουν το ανθρώπινο κόστος των ευρωπαϊκών πολιτικών στην Ελλάδα και τα Βαλκάνια¹⁰⁷.

Στην έκθεση με τίτλο «Ένας χρόνος από τη Συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας: αμφισβητώντας τα 'εναλλακτικά στοιχεία' της ΕΕ» η οργάνωση επιχειρεί να καταρρίψει τρεις από τους κυριότερους ισχυρισμούς της Ευρώπης για τη Συμφωνία: ότι έχει επιτύχει τη σημαντική μείωση του αριθμού των διελεύσεων και του αριθμού των θανάτων, ότι οι συνθήκες στα ελληνικά νησιά είναι αρκετά ικανοποιητικές, καθώς και ότι η Συμφωνία σέβεται τις θεμελιώδεις αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

«Το κλείσιμο των πυλών εισόδου της Ευρώπης για τους αιτούντες άσυλο δεν συμβάλλει στην αντιμετώπιση των συγκρούσεων ούτε δίνει σε όσους εγκαταλείπουν τις εστίες τους μια πραγματική εναλλακτική λύση προκειμένου να μην καταφύγουν στα δίκτυα των διακινητών», εξηγεί η οργάνωση και προσθέτει: «Χωρίς ασφαλή εναλλακτική λύση, ωθούνται στα δίκτυα των διακινητών και σε ακόμη πιο ριψοκίνδυνα χερσαία και θαλάσσια δρομολόγια προς τη βόρεια Ευρώπη».

Επίσης, οι «Γιατροί Χωρίς Σύνορα» επαναλαμβάνουν ότι οι πρόσφυγες και μετανάστες στα νησιά «αναγκάζονται να ζουν σε εντελώς ακατάλληλες συνθήκες για διαστήματα μέχρι και έναν χρόνο, θέτοντας την υγεία και τη ζωή τους σε κίνδυνο». Περιγράφουν εικόνες υπερσυγκέντρωσης ανθρώπων στα hotspots, υπενθυμίζουν τους θανάτους προσφύγων σε αυτά και εξηγούν ότι οι άνθρωποι είναι καταβεβλημένοι από τις απάνθρωπες πολιτικές.

Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι οι ψυχολόγοι της οργάνωσης στη Λέσβο είδαν τους ασθενείς με συμπτώματα άγχους και κατάθλιψης να αυξάνονται κατά 150% και τους ασθενείς με διαταραχή μετατραυματικού στρες να τριπλασιάζονται, ενώ αυξήθηκαν και τα ψυχωτικά συμπτώματα. Παράλληλα, οι ομάδες των «Γιατρών Χωρίς Σύνορα» βλέπουν περισσότερους ασθενείς με σοβαρά ψυχολογικά τραύματα και περισσότερα περιστατικά αυτοτραυματισμού και απόπειρες αυτοκτονίας. Αντίστοιχα στη Σάμο, μέσα από τις σχεδόν 300 συνεδρίες ψυχικής υγείας που έχουν πραγματοποιήσει, οι ομάδες της οργάνωσης βλέπουν μια παρόμοια επιδείνωση και μια κλιμάκωση στους αυτοτραυματισμούς και τις απόπειρες αυτοκτονίας τους τελευταίους μήνες.

Τέλος, η οργάνωση παραθέτει μερικές από τις ευρωπαϊκές πολιτικές που οδηγούν σε παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων: έλλειψη κατάλληλης κατάρτισης του προσωπικού που διενεργεί τον έλεγχο ευπάθειας στα ευάλωτα άτομα στην Ελλάδα, περιορισμένοι χρόνος και πόροι που επενδύονται για την αποτελεσματική ταυτοποίηση ευάλωτων ατόμων και την

¹⁰⁷ <http://anemosanatropis.blogspot.gr/2017/03/o.html>

παραπομπή τους σε οργανισμούς προστασίας στη χώρα, έλλειψη διαθεσιμότητας κατάλληλων καταλυμάτων για τη στέγαση ατόμων με ειδικές ανάγκες στην Αθήνα, μεγάλη διάρκεια της διαδικασίας παροχής ασύλου, διακρίσεις εις βάρος συγκεκριμένων εθνικοτήτων και πίεση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή προς την Ελλάδα να επιστρέψει σε πιο διευρυμένη χρήση της πρακτικής της κράτησης.

Οι «Γιατροί Χωρίς Σύνορα» απευθύνουν έκκληση στους ηγέτες της ΕΕ να αλλάξουν δραστικά την πολιτική τους σχετικά με τους πρόσφυγες, να δώσουν τέλος στη δυστυχία χιλιάδων ανθρώπων που υφίστανται τις επιπτώσεις της Συμφωνίας, να επιταχύνουν και να διευρύνουν την εφαρμογή της επανεγκατάστασης, με κριτήριο την ευπάθεια κάθε ατόμου και ανεξάρτητα από την εθνικότητά του.

Επίσης, ζητούν την άμεση μεταφορά όσων είναι εγκλωβισμένοι στα νησιά της Ελλάδας εξαιτίας της Συμφωνίας, σε δομές υποδοχής που πληρούν τα πρότυπα της ΕΕ. Τέλος, επαναλαμβάνουν ότι η μόνη ανθρωπιστική λύση που θα δώσει τέλος στους θανάτους και τη δυστυχία στα σύνορα της Ευρώπης είναι ο πλήρης σεβασμός του δικαιώματος για αίτηση ασύλου και η δημιουργία ασφαλών και νόμιμων οδών για τη μετακίνηση των ανθρώπων.

4. Έκκληση των Γιατρών Χωρίς Σύνορα προς τις αρχές για μεταφορά των αιτούντων άσυλο από τα νησιά στην ηπειρωτική χώρα λόγω έκτακτης ανάγκης για την ψυχική υγεία τους

Μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης για την ψυχική υγεία των αιτούντων άσυλο εκτυλίσσεται στα ελληνικά νησιά, ως αποτέλεσμα σε μεγάλο βαθμό των κακών συνθηκών διαβίωσης, της αμέλειας και της βίας, σύμφωνα με νέα έκθεση που δημοσιεύσανε στις 10/10/2017 οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα¹⁰⁸. Η διεθνής ιατρική ανθρωπιστική οργάνωση καλεί την ΕΕ και τις ελληνικές αρχές να σταματήσουν να προκαλούν περισσότερη δυστυχία σε ανθρώπους που ήδη έχουν ψυχολογικά τραύματα και να μετεγκαταστήσουν αμέσως όλους τους αιτούντες άσυλο από τα νησιά στην ηπειρωτική χώρα, όπου έχουν περισσότερες πιθανότητες πρόσβασης σε κατάλληλη στέγαση και υπηρεσίες υγείας.

Με ανοιχτή επιστολή προς τον Πρωθυπουργό της Ελλάδας, κ. Αλέξη Τσίπρα, ο Πρόεδρος των Γιατρών Χωρίς Σύνορα, κ. Χρήστος Χρήστου σημειώνει: «Οι συνθήκες για τους πρόσφυγες στα νησιά επιδεινώνονται διαρκώς τους τελευταίους μήνες. Καθώς βασικές ανθρώπινες ανάγκες δεν καλύπτονται ακόμα, παρατηρούμε τη δυστυχία των ανθρώπων αυτών να γίνεται ολοένα και πιο έντονη. Ένα τεράστιο κύμα αβεβαιότητας και φόβου έχει κατακλύσει τα

¹⁰⁸<https://msf.gr/magazine/oi-synoriakes-politikes-tis-eyropaikis-enosis-prokaloyin-krisi-psyhikis-ygeias>

νησιά, βυθίζοντας ανθρώπους στην απελπισία. Οι συνάδελφοί μου που εργάζονται στη Λέσβο και τη Σάμο βλέπουν μόνο συντετριμμένους ανθρώπους.».

«Οι άνθρωποι αυτοί έχουν υποστεί βομβαρδισμούς, ακραία βία και τραυματικά γεγονότα στην πατρίδα τους ή στον δρόμο προς την Ευρώπη» λέει η Jayne Grimes, συντονίστρια ψυχικής υγείας των Γιατρών Χωρίς Σύνορα στη Σάμο. «Αυτό όμως που τους ωθεί σε απελπισία, απόγνωση και πράξεις αυτοτραυματισμού είναι η κατάσταση που αντιμετωπίζουν στα ελληνικά νησιά, και αυτό αποτελεί ντροπή. Καθημερινά οι ομάδες μας περιθάλπουν ασθενείς που μας λένε ότι θα προτιμούσαν να είχαν πεθάνει στην πατρίδα τους από το να είναι εγκλωβισμένοι εδώ.»

Όπως περιγράφεται στην έκθεση των Γιατρών Χωρίς Σύνορα «Κατάσταση έκτακτης ανάγκης για την ψυχική υγεία στη Σάμο και τη Λέσβο», η κλίμακα των αναγκών για φροντίδα ψυχικής υγείας και η σοβαρότητα της κατάστασης των ασθενών υπερβαίνουν τις δυνατότητες των υπηρεσιών ψυχικής υγείας στα νησιά.

Το καλοκαίρι, κάθε εβδομάδα έρχονταν στην κλινική των Γιατρών Χωρίς Σύνορα στη Λέσβο κατά μέσο όρο 6-7 άνθρωποι που χρειάζονταν άμεση φροντίδα έπειτα από απόπειρες αυτοκτονίας, περιστατικά αυτοτραυματισμών ή ψυχωτικά επεισόδια. Με μια λίστα αναμονής 146 ατόμων και αύξηση 50% των ασθενών που παραπέμπονταν από άλλους φορείς, οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα αναγκάστηκαν στα τέλη Αυγούστου να σταματήσουν να δέχονται νέους ασθενείς, εκτός από επείγοντα περιστατικά.

Σύμφωνα με πολλούς ασθενείς των Γιατρών Χωρίς Σύνορα, ένας από τους παράγοντες που επιβαρύνουν την ψυχική υγεία τους είναι η βία που έχουν υποστεί είτε στο ταξίδι είτε στην Ελλάδα. Σε έρευνα που πραγματοποιήθηκε από τους Γιατρούς Χωρίς Σύνορα και το ερευνητικό κέντρο Epicentre στα τέλη του 2016 και τις αρχές του 2017, βρέθηκε ότι σχεδόν οι μισοί ερωτώμενοι είχαν υποστεί βία κατά το πέρασμά τους από την Τουρκία και σχεδόν το ένα τέταρτο είχε υποστεί βία αφότου έφτασε στην Ελλάδα. Ακόμη, όσοι έφτασαν στη Σάμο μετά την υπογραφή της συμφωνίας ΕΕ-Τουρκίας τον Μάρτιο του 2016 ανέφεραν περισσότερη βία στην Τουρκία και την Ελλάδα από εκείνους που είχαν φτάσει πριν από την εφαρμογή της συμφωνίας. Ένα ποσοστό 50-70% της βίας αυτής φέρεται να διαπράχθηκε από κρατικές αρχές.

Οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα καλούν τις ελληνικές αρχές να μετεγκαταστήσουν αμέσως τους αιτούντες άσυλο στην ηπειρωτική χώρα και, ως έκτακτο μέτρο, να κλιμακώσουν την παροχή φροντίδας ψυχικής υγείας, συμπεριλαμβανομένης της ψυχιατρικής φροντίδας και άλλων ζωτικών υπηρεσιών, για να καλύψουν τις ανάγκες αυτών των αντρών, γυναικών και παιδιών με τα τόσο σοβαρά ψυχολογικά τραύματα.

«Η μεταφορά των ανθρώπων στην ηπειρωτική χώρα αποτελεί ανθρωπιστική επιταγή» λέει η Louise Roland-Gosselin, υπεύθυνη εκστρατειών ευαισθητοποίησης των Γιατρών Χωρίς Σύνορα στην Ελλάδα. «Οι ευρωπαϊκές και ελληνικές αρχές είναι άμεσα υπεύθυνες για αυτή τη δυστυχία. Η πολύ

μεγάλη ευπάθεια των ανθρώπων και η πλήρης αποτυχία των συστημάτων που εφαρμόζονται στα νησιά δεν αφήνουν άλλη επιλογή».

«Η ανάσχεση των προσφυγικών ροών αποτελεί σταθερή επιδίωξη των Ευρωπαϊκών ηγετών. Προκειμένου η Ευρώπη να επιτύχει την αποτροπή των αφίξεων, επιφυλάσσει άθλιες συνθήκες στους ανθρώπους που τελικά θα φτάσουν στην Ελλάδα. Η υπαγορευόμενη από τη συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας πολιτική του εγκλωβισμού στα νησιά είναι απάνθρωπη, ανεδαφική και επικίνδυνη. Και δεν μπορεί να συνεχιστεί», καταλήγει ο κ. Χρήστου στην επιστολή του προς τον κ. Τσίπρα. «Οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα σάς ζητάμε να κάνετε ένα γενναίο βήμα προς την κατεύθυνση του ανθρωπισμού και της αλληλεγγύης. Σε αυτό το σημείο που βρισκόμαστε δεν υπάρχουν άλλες δικαιολογίες. Σας καλούμε να επιτρέψετε τον απεγκλωβισμό των ανθρώπων από τα νησιά και την μεταφορά τους στην ηπειρωτική Ελλάδα σε αξιοπρεπείς συνθήκες με πρόσβαση σε εξειδικευμένη φροντίδα που τόσο χρειάζονται».

5. Νεκρό νήπιο λόγω όγκου στον εγκέφαλο στη Μόρια

Ένα νήπιο τεσσάρων ετών με καταγωγή από τη Συρία πέθανε στις 8 Οκτωβρίου 2017 στο κέντρο υποδοχής προσφύγων στη Μόρια της Λέσβου¹⁰⁹.

Το άτυχο παιδάκι είχε φτάσει με την πολυμελή οικογένειά του από τη Συρία στο νησί στις 3 Οκτωβρίου. Είχε άλλα πέντε αδελφάκια ενώ η μητέρα του είναι έγκυος.

Στις 6 Οκτωβρίου, η μητέρα του πήγε στους γιατρούς για να την εξετάσουν και μεταξύ άλλων τους ανέφερε το πρόβλημα του παιδιού το οποίο παρουσίαζε σπασμούς και άλλα νευρολογικά προβλήματα. Τους έδειξε και τον φάκελο με τις εξετάσεις του που είχαν γίνει στη Συρία, όπου οι γιατροί τους είχαν πει ότι το παιδί δεν θα μπορούσε να χειρουργηθεί πριν γίνει έξι ετών. Το παιδάκι παραπέμφθηκε για να εξεταστεί σε νευροχειρουργό, ωστόσο τελικά δεν άντεξε και κατέληξε

6. Άρνηση γιατρού να περιθάψει άρρωστο προσφυγόπουλο

Ρατσιστικό παροξυσμό από Έλληνα γιατρό αναγκάστηκε να καταγγείλει στις 31 Ιανουαρίου 2017 μέσω του προσωπικού του λογαριασμού στο facebook, ο Κωνσταντίνος Πολυχρονόπουλος, το πρόσωπο πίσω από την συλλογική κουζίνα αλληλεγγύης «Ο άλλος άνθρωπος»¹¹⁰.

¹⁰⁹ <http://www.efsyn.gr/arthro/nekro-nipio-logo-ogkoy-ston-egkefalo-sti-moria>

¹¹⁰ <http://www.altsantiri.gr/ellada/ratsistis-giatros-arnite-na-perithalpsi-arrosto-prosfygoroulo/>

Η ιστορία που μοιράστηκε μέσω των social media είναι κάτι που θα μπορούσε να τύχει στον καθένα μας. Ψάχνοντας γιατρό μέσω τηλεφωνικού καταλόγου για ένα άρρωστο προσφυγόπουλο, ήρθε αντιμέτωπος με ρατσιστικό παραλήρημα γιατρού, ο οποίος αρνήθηκε να αναλάβει την περίθαλψη του μικρού παιδιού, μόνο και μόνο επειδή είναι πρόσφυγας.

Όσα συνέβησαν τον εξόργισαν τόσο που αποφάσισε να μοιραστεί την ιστορία του, χωρίς να κρύψει το όνομα και τις πληροφορίες του ρατσιστή γιατρού.

B) Καλές πρακτικές
